

M. GRUODŽIO 16 D., TREČIADIENIS

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

1. Posėdžio pradžia

(Posėdis pradėtas 9.05 val.)

***

Göran Färm (S&D). – Pone pirmininke, šios savaitės pradžioje atsakėte į mano kolegų iš Austrijos Jörgo Leichtfriedo pateiktą klausimą, ar išgaliojus Lisabonos sutarčiai naujieji nariai galės prisijungti prie šio Parlamento ir kada tai galėtų įvykti. Pasakėte, kad sprendimą priims Taryba. Pritariu tam, kad jie turėtų tapti tikraisiais šio Parlamento nariais, bet nesu tikras, kad jie prisijungs kaip visateisiai nariai, o ne kaip stebėtojai.

Kaip suprantu, pagal pastaruoju metu priimtą sprendimą dėl Davido Martino pranešimo dėl mūsų darbo tvarkos taisyklių mes iš esmės galime leisti naujiesiems nariams pradėti darbą stebėtojų teisėmis iš karto po to, kai jie bus išrinkti ir kai jų išrinkimą patvirtins valstybės narės, ir kad mes, kaip Parlamentas, galime patys nuspręsti, kokiomis sąlygomis jie galės dirbti kaip stebėtojai.

Pone pirmininke, ar galėtumėte šį klausimą aptarti su pranešėju D. Martinu ir kuo skubiau priimti sprendimą? Būtų neprotinga, jeigu naujieji nariai, kurie jau išrinkti ir kurių išrinkimą nacionalinės valdžios institucijos jau patvirtino, turės mėnesių mėnesiais laukti, kol iš tikrųjų galės pradėti dirbti. Daugelis iš jų pasirengę imtis darbo iš karto.

Pirmininkas. – Kaip minėjau, teiravausi Europos Vadovų Tarybos, ar jau priėmė sprendimą, taip pat Konstitucinių reikalų komiteto, kuris irgi turėtų atsižvelgti į šią problemą ir ją ištirti. Tačiau galutinis sprendimas dėl naujų vietų skaičiaus ir kurių šalių atstovai turėtų jas užimti dar nepriimtas. Dėl to dar nėra galutinai apsispręsta. Žinau, kad sprendimą turės patvirtinti Europos Parlamentas, bet galutinis sprendimas dar nepriimtas, taigi nėra lengva priimti stebėtojus nežinant galutinio sprendimo dėl jų skaičiaus ir dėl to, iš kurių šalių šie nariai turėtų būti. Tiesiog turime sulaukti galutinio sprendimo. Šią problemą suprantu ir labai rūpinuosi, kad ji būtų išspręsta.

Rebecca Harms (Verts/ALE). – *(DE)* Pone pirmininke, ponios ir ponai, sutinku, kad šis klausimas sudėtingas, bet nemanau, kad jo išspręsti neįmanoma. Klausimu, dėl kurio diskutuota Prancūzijoje, mano frakcija mano, kad būtų nepriimtina, jeigu stebėtojai, kad ir koks būtų jų statusas, tuo pat metu būtų ir savo nacionalinių parlamentų nariai. Manome, kad tie, kurie ateis čia dirbti kaip stebėtojai, turėtų atsisakyti savo nacionalinių mandatų.

Jean-Pierre Audy (PPE). – *(FR)* Pone pirmininke, pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnį susirinkome čia tam, kad aptartume Švedijos pirmininkavimo rezultatus, – sveikinu Ministrą pirmininką F. Reinfeldtą už drąsų, naudingą ir veiksmingą pirmininkavimą, – bet esame čia ir tam, kad įvertintume gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimo rezultatus.

Šiuo klausimu norėčiau atkreipti Komisijos pirmininko, kuriam pavestas steigimo sutarčių ir jų taikymo „sergėtojo“ vaidmuo, dėmesį į Europos Sąjungos sutarties 15 straipsnio 6 dalį, kurioje nustatyta, kad Europos Vadovų Tarybos pirmininkas privalo pateikti ataskaitą po kiekvieno Europos Vadovų Tarybos susitikimo.

Regis, nėra abejonių, kad naujasis Europos Vadovų Tarybos pirmininkas H. Van Rompuy neprisijungs prie mūsų, ir dėl to apgailestauju. Iš tikrųjų, jis eina šias pareigas nuo 2009 m. gruodžio 1 d. ir yra labai užsiėmęs diplomatine veikla, bet prisistatymas Europos Parlamente, mano nuomone, turėtų būti jo pirmasis politinis veiksmas. Manau, kad jam derėjo atvykti čia ir pateikti 2009 m. gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadas.

Pirmininkas. – Norėčiau paaiškinti, kad Europos Vadovų Tarybos pirmininkas H. Van Rompuy ir einantis Tarybos pirmininko pareigas F. Reinfeldt susitarė paskutinį pirmininkavimo mėnesį dirbti pagal senus principus. Šis susitarimas galioja. H. Van Rompuy pradės eiti Europos Vadovų Tarybos pirmininko pareigas 2010 m. sausio 1 d.

Jean-Pierre Audy (PPE). – (FR) Pone pirmininke, ne valstybių ar vyriausybių vadovai turėtų spręsti, kada ir kaip ši Sutartis, kurią ratifikavo piliečiai, turėtų būti taikoma.

Pirmininkas. – Paaiškinsiu smulkiau: sprendimas kviesti bendradarbiauti Europos Vadovų Tarybos pirmininką ir Ministrą pirmininką, kuris atstovauja pagal rotacijos principą pirmininkaujančiai valstybei narei, yra sprendimas, kurį visi Parlamento nariai turi teisę priimti. Mes taip pat ketiname susitarti, kaip šios institucijos – Europos Parlamentas ir Europos Vadovų Taryba – bendradarbiaus. Be to, manau, kad jūsų pastabos yra pirmalaikės.

Turės būti sudarytas tarpinstitucinis susitarimas, kuriame Europos Komisija taip pat dalyvaus. Šiuo klausimu dar per anksti diskutuoti. Labai svarbu, kad išlaikytume tinkamą pusiausvyrą tarp šiuo metu pirmininkaujančio Ministro pirmininko ir Europos Vadovų Tarybos pirmininko H. Van Rompuy. Pirmininkavimas Tarybai keičiasi pagal rotacijos principą, o Tarybos pirmininkas lieka tas pats, bet mes taip pat turime bendradarbiauti su vyriausybių vadovais. Turime bendradarbiauti su vyriausybėmis, nes mes, kaip įstatymų leidžiamosios valdžios organas, privalome palaikyti nuolatinį ryšį su pirmininkaujančios valstybės vyriausybe.

Be to, kaip bendradarbiausime ir ką kviesime, taip pat spręsimė patys – tardamiesi, žinoma, su Europos Vadovų Taryba. Šia tema kalbėsime. Norėčiau pasakyti jums, kad tą daryti dar gerokai per anksti. Dabar F. Reinfeldt pateiks Europos Vadovų Tarybos veiklos šį pusmetį ataskaitą. H. Van Rompuy šiame darbe nedalyvavo, nes paskirtas tik prieš dvi savaites, taigi diskutuoti dėl šio klausimo šiandien iš viso negalėtų. Šis reikalas visiškai aiškus.

2. Įgyvendinimo priemonės (Darbo tvarkos taisyklių 88 straipsnis) (žr. protokolą)

3. Švedijos pirmininkavimo rezultatai – 2009 m. gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos išvados (diskusijos)

Pirmininkas. – Norėčiau šiltai pasveikinti Ministrą pirmininką F. Reinfeldtą, kuris buvo su mumis kaip einantis Tarybos pirmininko pareigas beveik pusmetį. Taip pat norėčiau pasveikinti Komisijos pirmininką J. M. Barroso.

Kitas klausimas – bendros diskusijos šiais klausimais:

– Tarybos pareiškimas dėl Švedijos pirmininkavimo rezultatų;

– Europos Vadovų Tarybos pranešimas ir Komisijos pareiškimas dėl 2009 m. gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų.

Fredrik Reinfeldt, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Pone pirmininke, dėkoju už suteiktą galimybę dar kartą kreiptis į Europos Parlamentą tokiu svarbiu metu.

Būtent šiuo metu 193 šalių atstovai, susirinkę konferencijų centre Kopenhagoje, kalbasi, ginčijasi ir derasi stengdamiesi pateisinti milijonų žmonių visame pasaulyje lūkesčius. Jau po dviejų dienų JT klimato konferencija bus pasibaigusi. Netrukus prisiminsime šį susitikimą, kuris buvo lemiamas ne tik ES, bet ir visam pasauliui, kaip lemiamą įvykį tiems, kurie negali auginti žemės ūkio kultūrų dėl vandens stokos, kurie prarado savo namus dėl uraganų ar potvynių ar kurie bergždziai stato aptvarus bandydami sulaukyti kiekvienais metais vis kylantį jūros vandens lygį.

Žinome, kam iškilo pavojus, tad kodėl taip sudėtinga imtis veiksmų? Ar todėl, kad bijome keisti savo gyvenimo įpročius? Vis dėlto žinome, kad jeigu ir toliau naudosime pasaulio išteklius taip, kaip tą darome dabar, mūsų dabartinis gyvenimo būdas jau taps nebegalimas ir susidursime su dar radikalesniais pokyčiais. Turėsime bijoti dėl daug svarbesnių dalykų nei kasdienio gyvenimo patogumas.

Kova su klimato kaita buvo vienas iš svarbiausių darbotvarkės klausimų visą Švedijos pirmininkavimo kadenciją, visuose Europos Vadovų Tarybos susitikimuose ir visuose mūsų aukščiausiojo lygio susitikimuose su pagrindiniais Europos Sąjungos partneriais. Kaip jums tikriausiai žinoma, spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime priėmėme visapusišką įgaliojimą išlaikyti vadovaujamą ES poziciją derybose dėl klimato kaitos. Susitarėme dėl ilgalaikio tikslo iki 2050 m. sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį 80–95 proc. ir pakartojome savo pasiūlymą sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį 30 proc., jeigu kitos šalys dės panašias pastangas. Susitarėme dėl išmetamųjų teršalų mažinimo tikslų tarptautinio transporto sektoriuje ir, nepaisant kai kurių pasaulio dalių pasipriešinimo, kiekviškai nustatėme visuotinį finansinį kovos su klimato kaita

poreikį besivystančiose šalyse. Praeitą savaitę – po ilgų savaitinių dvišalių konsultacijų – vis dėlto žengėme dar vieną žingsnį: kartu parengėme bendrą finansinį paketą, skirtą kovos su klimato kaita veiklos besivystančiose šalyse „greitajam paleidimui“. Šiuo paketu besivystančioms šalims per ateinančius trejus metus bus suteikta 7,2 mlrd. EUR parama.

Žinau, kad to neapkanka. Todėl, nors ir džiaugiuosi, kad Europos Vadovų Taryba sugebėjo susitarti dėl šio žingsnio, turiu pasakyti, kad dabar pribrendo laikas ir kitoms išsivysčiusioms šalims prisijungti prie mūsų.

Taigi ką reikia padaryti Kopenhagoje? Reikia privalomų įsipareigojimų mažinti šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų kiekį ne tik iš išsivysčiusių, bet ir iš besivystančių šalių, kad pasaulio klimato šilimas nepasiektų 2°C ribos, kurią, kaip teigia mokslininkai, būtina išlaikyti.

Kalbėjausi su Indijos ir Kinijos vadovais. Žinau, ką jie apie tai galvoja. Kodėl jie turėtų sutikti plėtoti švarią ir ekologišką ekonomiką, jeigu mes teršame pasaulį ištisus dešimtmečius? Tai yra vienas iš požiūrių į šią problemą, bet reikalingas tas, kad išsivystęs pasaulis pats vienas negali išspręsti problemos. Pagal išmetamųjų teršalų kiekius besivystantis pasaulis jau pradeda lenkti išsivysčiusias šalis. Todėl privalome susitelkti ir spręsti problemą kartu. Mes savo ruožtu galime kompensuoti žalą, kurią padarėme metų metais elgdamiesi neatsakingai. Galime padėti finansuoti kovos su klimato kaita veiklą besivystančiame pasaulyje. Europos Sąjunga praeitą savaitę prisiėmė savo atsakomybės dalį. Šiandien Kopenhagoje svarbu ne pavidalas, bet esmė. Galėsime džiaugtis, jei susitarsime dėl išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo ir dėl finansavimo, jei įsipareigosime nedelsiant imtis veiksmų ir, o tai dar svarbiau, galėsime pradėti kovoti su klimato kaita.

Praeitais metais mus staiga užklupo nuo ketvirtojo dešimtmečio pradžios didžiausia finansų krizė. Krizė tikrąja šio žodžio prasme sudrebino pagrindą po mūsų kojomis. Staiga tapo aišku, kaip glaudžiai susijusios mūsų finansų rinkos ir kaip esame vieni nuo kitų priklausomi ieškodami bendros išeities. Tik praėjus kelioms mėnesiams po krizės pradžios ES valstybių narių vyriausybės patvirtino neeilines paramos priemonės. Tai buvo greitas ir išpūdingas atsakas, bet jis turėjo savo kainą. Mūsų bendras viešųjų lėšų deficitas dabar siekia beveik 7 proc. BVP – jis yra daugiau nei tris kartus didesnis nei praeitais metais. Dvidešimčiai valstybių narių taikoma perviršinio deficito procedūra. Taigi kova su ekonomikos ir finansų krize, savaime aišku, šį rudenį tapo dar vienu prioritetu.

Leiskite trumpai papasakoti, kokių priemonių ėmėmės. Spalio mėn. pabaigoje susitarėme dėl biudžeto deficito įveikos strategijos ir praeitą savaitę įvykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime susitarėme dėl finansinės paramos nutraukimo principų. Be to, susitarėme dėl visiškai naujos finansų priežiūros sistemos Europoje. Jei finansų srautai yra tarptautiniai, priežiūra nebegali būti nacionalinė. Dabar Europos Parlamentas turės pritarti galutiniam žingsniams.

Mums taip pat tapo aišku, kad tokia „premių kultūra“, prie kurios žmonės buvo pratę, nebegali toliau gyvuoti. Džiaugiuosi, kad ES pavyko įtikinti G20 valstybes susitarti dėl toli siekiančių šios politikos pakeitimų. Naujosios taisyklės padės sutvirtinti ryšį tarp rezultato ir atlygio.

Ekonomikos ir finansų krizė sudavė mums skaudų smūgį, bet parodėme gebėjimą veikti ir sustiprinome savo atsparumą. Kai tik užsitikrinsime savo atsivimą, dėl priemonių, kurias priėmėme, ES taps stipresnė.

Švedijos pirmininkavimo Tarybai kadencija sutapo su institucinių pokyčių laikotarpiu. Perėmėme pirmininkavimą liepos 1 d., kai jau buvo išrinktas naujas Parlamentas. Dar nebuvo paskyrę Europos Komisijos pirmininko. Taip pat dar nebuvo aiškus artėjančio Airijos referendumo rezultatas. Nebuvo aišku, ar Lisabonos sutartį ratifikuos visos valstybės narės. Nebuvo net aišku, ar ji galės įsigaliooti per Švedijos pirmininkavimo kadenciją.

Vėliau visa ši drama išnarpliota. Glaudžiai konsultuojantis su šiuo Parlamentu, antrą kadenciją Europos Komisijos pirmininku paskirtas José Manuel Barroso. Dabar pirmininkaujanti valstybė turi patikimą bendradarbiavimo partnerį Komisijoje. Airijos referendumo rezultatas buvo Airijos pergalė. Tai buvo Europos bendradarbiavimo pergalė. Ji priartino mus vienu žingsniu arčiau prie Lisabonos sutarties.

Bet po to įvyko tai, ko nesitikėjome. Prieš sutarties pasirašymą Čekijos prezidentas iškėlė naujų sąlygų. Turėjome išspręsti šį klausimą taip, kad šie reikalavimai netaptų priežastimi kitoms šalims kelti panašių sąlygų, ir spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime mums pavyko tą padaryti. Po kelių dienų Čekijos prezidentas pasirašė. Iš karto po pasirašymo vėl pradėjau konsultuotis su kolegomis. Turėjome susitarti dėl aukšto rango postų – dėl Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir paskirti vyriausiąjį įgaliotinį. Neperdedu sakydamas, kad baigę parengiamąjį darbą gruodžio 1 d. pajutome palengvėjimą. Lisabonos sutartis pagaliau pradėjo galiooti.

Dabar Europos Sąjunga bus veiksmingesnė. Ji bus geriau pasirengusi kovoti su klimato kaita ir daryti įtaką visuotinei ekonomikos darbotvarkei. Naujasis Europos Vadovų Tarybos pirmininkas užtikrins mūsų veiklos tęstinumą. Vyriausiasis įgaliotinis užtikrins veiklos derinimą išorės ryšių srityje. Turėsime demokratiškesnę Europos Sąjungą, kurios veikloje Europos Parlamentas ir mūsų nacionaliniai parlamentai atliks aktyvesnę vaidmenį. Prasidėjo nauja Europos Sąjungos era.

Kai kalbėjau čia liepos 15 d., dar tebebuvo finansų ir ekonomikos krizės gniaužtuose. Nebuvo aišku, kaip pavyks pereiti prie naujosios Sutarties. Nežinojome, ar sugebėsime susivienyti ir padrąsinti kitus eiti ne tokiu ilgu, bet labai vingiuotu keliu į Kopenhagą.

Praeitą savaitę įvykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime pirmininkaujanti Švedija pateikė rezultatus, pasiektus visose jos nustatytose penkiose prioritetinėse srityse, kuriose jai buvo suteiktas griežtas ES mandatas, apimančiose kovą su klimato kaita, kovą su finansų ir ekonomikos krize, ES Baltijos jūros regiono strategiją, Stokholmo programą teisingumo ir vidaus reikalų srityje, ES vaidmens pasaulio arenoje stiprinimą, įskaitant išplėtimą, ir naujos Išorės veiksmų tarnybos įsteigimą. Kaip minėjau, įsigaliojus Lisabonos sutarčiai prasidėjo nauja Europos Sąjungos era.

Baigdamas norėčiau visiems jums padėkoti. Pirmininkaujančiai valstybei reikėjo Europos Parlamento pagalbos įveikiant iškilusius iššūkius. Dėkoju, kad šią pagalbą suteikėte.

Taip pat norėčiau padėkoti Komisijai ir ypač José Manueliui Barroso. Šį rudenį labai daug laiko praleidau bendradarbiaudamas su José Manueliu. Jo parama man ir pirmininkaujančiai Švedijai buvo didžiulė.

Galiausiai norėčiau padėkoti valstybėms narėms už jų pasirengimą užmiršti skirtumus ir pradėti tartis – iš tikrųjų Europos labui – ieškant sprendimų, kurie būtų naudingi ne tik joms pačioms, bet ir visai Europai. Ši vienybė yra mūsų stiprybė.

José Manuel Barroso, Komisijos pirmininkas. – Pone pirmininke, Ministre pirmininke, per pastarąjį pusmetį matėme, kaip įsigaliojo naujoji Sutartis, baigėsi beveik dešimtmetį užtrukęs ginčas ir šiai išplėstai Europos Sąjungai, kurią turime šiandien, atsivėrė naujos galimybės. Matėme pirmuosius požymius, bylojančius apie tai, kad veiksmai, kurių ėmėmės siekdami stabilizuoti Europos ekonomiką krizės akivaizdoje, jau duoda vaisių. Pradėdami paskutinį žaidimą Kopenhagoje galime būti tikri, kad Europos Sąjunga deda labai daug pastangų siekdama išlaikyti judėjimą, kurio priešaky yra, siekiant imtis ryžtingų visuotinių kovos su klimato kaita veiksmų.

Todėl norėčiau labai nuoširdžiai padėkoti Ministrui pirmininkui Fredrikui Reinfeldtui ir visai pirmininkaujančios Švedijos komandai už labai sėkmingą pirmininkavimą. Ypač svarbu, kad Švedijos pirmininkavimas buvo toks veiksmingas užtikrinant Lisabonos sutarties ratifikavimo proceso užbaigimą ir vadovaujant perėjimui prie šios naujosios Sutarties, kartu neužmirštant visų kitų užsibrėžtų tikslų. Europos Vadovų Taryba paskyrė pirmąją Europos Vadovų Tarybos pirmininką ir vyriausiąją įgaliotinį, kuris kartu yra ir Komisijos pirmininko pavaduotojas, ir nepamirškime, – nes tai buvo labai svarbus momentas šiam Parlamentui po vienbalsio Europos Vadovų Tarybos paskyrimo, – kad šis Parlamentas išrinko kitos kadencijos Komisijos pirmininką kvalifikuota balsų dauguma.

Praeitą savaitę Europos Vadovų Taryba pirmą kartą susitiko kaip visavertė institucija. Tai taip pat buvo pirmasis kartas, kai susitikime dalyvavo Komisijos vyriausioji įgaliotinė ir pirmininko pavaduotoja Catherine Ashton. Naujasis Europos Vadovų Tarybos pirmininkas, pradėsiantis visapusiškai eiti savo pareigas 2010 m. sausio 1 d., pateikė savo minčių apie tai, kaip turėtų būti organizuota Europos Vadovų Tarybos veikla. Labai džiaugiuosi visais pasiūlymais, kurie padės užtikrinti didesnę Europos Vadovų Tarybos darbo nuoseklumą ir tęstinumą. Taip pat labai pritariu sumanymams dažniau rengti atviras politines diskusijas ir teikti glaustas bei įtaigias išvadas.

Europos Vadovų Tarybos darbotvarkėje taip pat buvo daug kitų klausimų. Norėčiau paminėti tik kelis, nepamiršdamas vieno labai svarbaus klausimo – klausimo dėl Baltijos jūros regiono strategijos, kuri gali tapti regioninio bendradarbiavimo Europos Sąjungos viduje ir bendradarbiavimo su kai kuriomis iš mūsų partnerių pavyzdžiu.

Ekonomikos srityje išlaikome tinkamą pusiausvyrą tarp tolesnio skatinimo priemonių taikymo ir krizės įveikos strategijų rengimo. Pateikiau mūsų 2020 m. Europos strategiją. Tikiuosi, kad Europos Vadovų Taryba svarstys šią Europos atečiai labai svarbią darbotvarkę kituose susitikimuose, oficialiajame Europos Vadovų Tarybos susitikime, kuris vyks vasario mėn., bei Europos Vadovų Tarybos susitikime pavasarį. Norėčiau pakartoti, kad esu pasirengęs atvykti į plenarinį posėdį, kad Parlamentas galėtų surengti konkrečias diskusijas šiuo labai svarbiu klausimu. Mano nuomone, labai svarbu, kad Europos Parlamentas, kaip ir Europos Vadovų

Taryba, turi visapusišką nuosavybės teisę į šią Europos Sąjungos 2020 m. strategiją, nuo kurios priklausys mūsų ateitis.

Komisijos pasiūlymai dėl Stokholmo programos dabar tapo suderintu požiūriu, kuriuo bus vadovaujamasi per ateinančius penkerius metus. Žinau, kad daugelis šiame Parlamente pritaria mūsų pasiryžimui panaudoti jį kaip trampliną ir, pasinaudojus Lisabonos sutarties suteiktomis galimybėmis, padaryti staigų pokytį Europos veiklos laisvės, saugumo ir teisingumo srityje. Tai buvo viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl nusprendžiau pertvarkyti kitos kolegijos narių sudėtį šioje srityje. Per ateinančius penkerius metus ši sritis bus viena iš svarbiausių Europos Sąjungos veiklos sričių.

Europos Vadovų Taryba atliko ypač svarbų vaidmenį kovos su klimato kaita srityje. Per pastaruosius kelerius metus Europos Sąjunga išplėtojo nuoseklų ir plataus užmojo požiūrį į klimato kaitą. Labai didžiuojuosi, kad Komisija buvo šios labai plataus užmojo darbotvarkės iniciatorė. Sumažėjusio išmetamųjų teršalų kiekio poveikis bus juntamas tik po kelių dešimtmečių, bet jau dabar imamės konkrečių veiksmų suteikdami savo užsibrėžtiems tikslams įstatymo galią.

Būkime atviri. Kai kurie iš mūsų partnerių skelbia apie savo ketinimus pranešimais spaudoje, bet mes paskelbėme apie savo ketinimus priimdami įstatymą, įstatymą, kuriam jau pritarė visos valstybės narės. Išsivysčiusios šalys privalo veikti, bet jos taip pat privalo padėti besivystančioms šalims atskirti augimą ir taršą. Manau yra teisinga, kad Europos Vadovų Taryba praeitą savaitę svarstė, kaip mes, kaip pasaulio lyderiai, galime prisidėti prie to, kad Kopenhagoje būtų pasiektas plataus užmojo susitarimas: pažadėdami padėti besivystančioms šalims ne tolimoje ateityje, bet jau kitais metais, aiškiai pareikšdami, kad susitarimas turi būti išsamus ir kad jame turi būti numatyti tikrinimo mechanizmai, padėsiantys užtikrinti, kad susitarimo būtų laikomasi, ir pakartodami savo pasirengimą siekti užsibrėžtų taršos mažinimo tikslų, bet tik jeigu kitos šalys taip pat pasisiūlys prisiimti plataus užmojo įsipareigojimus.

Manau, kad Europos Vadovų Taryba pasiekė labai svarbių rezultatų dviem klausimais. Pirma, finansavimo klausimu Tarybai pavyko sėkmingai parengti „greitojo paleidimo“ finansinį paketą, didesnės vertės, nei tikėtasi, prie kurio prisidėjo visos valstybės narės, o tai labai svarbu. Žinoma, kai kurie pasakė, kad Europos Sąjungos pasiūlyta suma nėra pakankama, bet 7,2 mlrd. EUR, labiau nei 10 mlrd. JAVD esamomis aplinkybėmis, ypač atsižvelgiant į tai, kad ši suma skiriama trejiems metams, yra labai rimtas įsipareigojimas. Tikiuosi, kad šie pinigai nėra tik siekis, o jau yra garantuoti. Dabar kiti turi pasiūlyti lygiavertį indėlį. Europos Vadovų Taryba taip pat pakartojo savo įsipareigojimą suteikti finansavimą vidutiniu laikotarpiu, kad užtikrintų, jog yra pasirengusi suteikti didelį indėlį, kurio reikės 2020 m.

Antra, dėl veiksmų klimato srityje Europos Vadovų Taryboje kartais kildavo nesutarimų. Tačiau šį kartą atmosfera buvo kitokia. Tyrojo stiprus bendras jausmas, bylojantis apie tai, kad kiekvienas yra suinteresuotas tuo, kad Europos Sąjunga atliktų savo darbo dalį. Dabar turėtume gauti naudą iš investicijų, kurias padarėme kaip šios darbotvarkės pionieriai.

Tai, kas mane apskritai įkvėpė, buvo pripažinimas, kad Europos Sąjunga turi laikytis išvien. Tikėkimės, kad šis ryžtas per ateinančias dvi ar tris dienas nesusilpnės.

Ko galime tikėtis per ateinančias kelias dienas? Danijos ministras pirmininkas L. L. Rasmussen tikriausiai šiandien pateiks tekstą, bet dar be daugelio svarbių skaičių. Vadovų užduotis bus susitarti dėl šių skaičių. Būtent todėl iš karto po šių diskusijų vyksiu į Kopenhagą. Kartu su Ministru pirmininku F. Reinfeldtu dėsime visas pastangas, kad Europos Sąjunga vadovautų šioms diskusijoms.

Žinome, kad šiuo metu atmosfera Kopenhagoje nėra rami. Taip pat žinome, kad tai yra įprasta vykstant aukščiausiojo lygio deryboms. Tačiau tai, kad atvyko tiek daug valstybių ir vyriausybių vadovų, bus galingas veiksnys, padėsiantis pasiekti sutarimą. Jeigu šis susitarimas apims ir išsivysčiusių, ir besivystančių šalių konkretų įsipareigojimą sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, tvirtą įsipareigojimą dėl finansavimo, kad tai galėtų įvykti, ir susitarimą dėl to, kaip šis susitarimas bus taikomas ir kaip bus tikrinama, kad jo būtų laikomasi, – jeigu šis susitarimas apims skirtingus Balio programos elementus ir galės būti vertinamas kaip atitinkantis reikalavimą dėl 2°C ribos, – manau, galėsime pagrįstai teigti, kad šis susitarimas yra didelis laimėjimas. To dar nėra, bet manau, kad pasiekti tokį susitarimą įmanoma.

Ateinančios kelios dienos parodys, ar mūsų siekiai, dėl kurių taip dažnai diskutavome šiame Parlamente, bus įgyvendinti, bet jau dabar jaučiu, kad yra akivaizdi pokyčio būtinybė ir kad turime tą pasiekti Kopenhagoje. Labai daug kas pastatyta ant kortos. Žinoma, būtina užtikrinti pusiausvyrą, bet taip pat aišku, kad šiandieninė karta suvokia, jog iškilo iššūkis, kurio išvengti negalima. Manau, kad po praeitą savaitę įvykusio Europos

Vadovų Tarybos susitikimo Europos Sąjunga yra pasirengusi priimti šį iššūkį. Tikiuosi, kad Europos lyderystė padės pasiekti sėkmę Kopenhagoje.

Joseph Daul, PPE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, J. M. Barroso, F. Reinfeldte, ponios ir ponai, Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija visiškai remia jūsų, pone R. Reinfeldtai, pirmininkavimą Tarybai pagal Nicos sutartyje nustatytą rotacijos principą. Mūsų frakcija taip pat pritaria pastaruoju metu Europos Vadovų Tarybos pateiktiems pasiūlymams dėl kovos su klimato kaita, krizės įveikos ir saugios Europos, Europos, kuri gina, sukūrimo.

Mano frakcija iš tikrųjų remia sąžiningą ir atsakingą Europos reikalų tvarkymą, kuris tapo išskirtiniu Švedijos pirmininkavimo ženklu. Vadinu tokių reikalų tvarkymą sąžiningu, nes tokiu metu, kai tiek daug mūsų draugų, kaimynų ir giminių kenčia dėl krizės, nes prarado savo darbą ar tebeapatiria darbo praradimo grėsmę, Europa neapgaudinėjo jų tuščiais pažadais. Europa kuria ateitį, mūsų ateitį, užtikrindama, kad įmonės vėl turėtų priemonių kurti bei diegti naujoves ir taip kurti naujas darbo vietas.

Vadinu tokių reikalų tvarkymą atsakingu, nes kovos su klimato kaita, saugumo, bet taip pat užimtumo ir ekonomikos srityse Europa diegia socialinės rinkos ekonomikos modelį. Europa rengia tvarkaraštį ir planuoja bendrus krizės įveikos, kuri bus laipsniška, bet taip pat sunki, veiksmus. Ji apsisvalo nuo pastaraisiais dešimtmečiais finansų rinkose taikytos žalingos praktikos. Ji remia MVĮ ir stiprina socialinę sanglaudą, be kurios neįmanoma pasiekti jokių ilgalaikių rezultatų.

Tačiau turime būti apdairūs ir nekartoti klaidų, padarytų įgyvendinant Lisabonos strategiją, kuri mus ypač nuvylė, nes buvome užsibrėžę neįgyvendinamų tikslų. Būkime apdairūs ir šį kartą užtikrinkime, kad naujoji ekonomikos strategija pavadinimu „Europos Sąjunga 2020 m.“ netaptų dar viena neįgyvendinama užduotimi. Pone F. Reinfeldtai, J. M. Barroso, kovos su klimato kaita srityje Europa taip pat rodo atsakomybės jausmą. Priėmusi sprendimą kiekvienais trejų metų laikotarpio metais skirti 2,4 mlrd. EUR paramą, Europa rodo pavyzdį išpareigodama padengti trečdalį visos skurdžiausioms šalims skirtos tarptautinės paramos.

Dabar tikiuosi, kad mūsų partneriai padarys tą patį. Iš Kopenhagos tikiuosi subalansuotų išpareigojimų, trumpalaikių ir vidutinio laikotarpio išpareigojimų, išpareigojimų, kurių įgyvendinimą galima bus kontroliuoti, o jų nevykdymo atveju taikyti finansines baudas. Kitaip tariant, tikiuosi, kad Kopenhaga neapgaus Europos.

Baigdamas norėčiau pasakyti, kad PPE frakcija remia Tarybos parengtas veiklos saugumo srityje gaires, pateiktas Stokholmo programoje. Mūsų piliečiai nori didesnio saugumo, bet taip pat pagarbos pilietinėms laisvėms. Jie nori jaustis saugūs savo kasdieniame gyvenime, nori žinoti, ką valgo ir ką vartoja, bet kartu jie tikisi – ir tai visiškai suprantama – gyventi teisingesnėje visuomenėje, rodančioje daugiau pagarbos kitiems. Būtent tokią Europą mes, PPE frakcija, giname ir remiame.

Ponios ir ponai, dabar, kai sunkiausias krizės laikmetis ir instituciniai keblumai įveikti, atėjo laikas priimti svarbius sprendimus. Šį kartą paklaida maža. Po kelių dienų pamatysime, ar Europos drąsi pozicija klimato kaitos klausimu pasiteisino. Pamatysime, ar Jungtinės Amerikos Valstijos, Kinija ir kitos šalys iš tikrųjų nori išeiti į finalą ir priimti atsakomybę visuotiniu mastu, o ne paprasčiausiai bando laimėti laiko.

Noriu padėkoti pirmininkaujančiai Švedijai už jos pastangas ir pirmiausia, kadangi artėja Kalėdos, jums, pone F. Reinfeldtai. Pastarąjį pusmetį jūs atlikote didelį darbą ir mes visi žinome, kad šis darbas nebuvo lengvas. Taip pat linkiu kuo geriausios sėkmės H. Van Rompuy, kuris perims šias pareigas ir eis jas ilgiau kaip dvejus su puse metų. Noriu paprašyti Tarybos nepamiršti, kad nuo dabar Taryba ir Parlamentas žais toje pačioje lygoje šiek tiek skaidresnėmis sąlygomis.

Martin Schulz, S&D frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, šiandien kelis kartus buvo paminėta „pereinamojo laikotarpio“ sąvoka ir manau, kad šis žodis labai tinkamas apibūdinti Švedijos pirmininkavimą. Tai buvo pirmininkavimas pereinant nuo Nicos sutarties, kuri pasitvirtino esanti visiškai neįgyvendinama, prie Lisabonos sutarties, su kuria siejame daugybę lūkesčių, iš kurių ne visi, mano nuomone, pasiteisins, nes Lisabonos sutartimi Europos institucinė plėtra negali būti užbaigta. Šiuo atžvilgiu turime būti apdairūs ir nepuosenėti vilčių, kad vien turėdami Lisabonos sutartį jau galėsime įgyvendinti visus savo norus ir išspręsti visas pasaulio problemas, nes matome, kaip sunkiai sprendžiami visi procedūriniai klausimai, iškilę įsigaliojus Lisabonos sutarčiai.

Norėčiau pradėti nuo institucinių problemų, kurios atsirado įsigaliojus šiai Sutarčiai. Šiandien čia dar yra Švedijos ministras pirmininkas. Kas atstovaus Tarybai ir kas kalbės Parlamente kitą kartą? H. Van Rompuy, pagal rotacijos principą skiriamas Tarybos pirmininkas, Komisijos pirmininkas ar baronienė C. Ashton?

Jeigu jie visi kalbės, tuomet bent kartą, pirmą kartą, neturėsime šio nuolatinio PPE frakcijos suvažiavimo, nes turėsime baronienę C. Ashton, tikrą socialistę, kuri sukels sujudimą. Tai neabejotinai vienas iš pranašumų.

(Kalbėtoją pertraukinėjo šūksmai)

Žinoma, nežinau, kas dalyvaus – H. Van Rompuy ar J. L. Zapatero, bet dėkoju jums, pone W. Langenai. Jeigu jau žinote, kad dalyvaus J. L. Zapatero, šį kartą naudingai prisidėjote. Labai jums dėkoju.

Švedijos pirmininkavimas buvo pereinamojo laikotarpio pirmininkavimas, bet taip pat pirmininkavimas, kuriam dar kartą teko susidurti su padėtimi, kai A. Merkel ir N. Sarkozy iki pat galo slėpė kortas, leisdami pirmininkaujančiai valstybei narei dirbti einant savo keliu, o visuomenė sakė, kad „pirmininkaujanti valstybė nieko nežino ir nieko negali padaryti“, tad jai teko sumokėti kainą už šių politikų taktinius žaidimus. Tokia dalia teko F. Reinfeldtui per pastaruosius kelis mėnesius. Ačiū Dievui, tai jau baigėsi. Lisabonos sutartis atnešė pažangą: mūsų institucinė struktūra tapo šiek tiek skaidresnė. Ir neabejotinai dar kai ką: dabar Europos Parlamentas turi didesnę galią. Tačiau didesnė galia taip pat reiškia, kad kitos institucijos turės spręsti klausimus kartu su Parlamentu. Europos Vadovų Tarybos pirmininkui tai reiškia, kad jis turės derinti sprendimus, kuriuos norės priimti Taryboje, – bent jau sprendimus teisėkūros srityje, – su Parlamentu. Jis elgsis protingai, jeigu žiūrės į Europos Parlamento pirmininką Tarybos susitikimuose ne kaip į stebėtoją, bet kaip į institucijos, kuriai dabar suteikti didesni įgaliojimai, atstovą. Būtent to aš tikiuosi, pvz., iš H. Van Rompuy.

Taryba, kaip ir Komisija, puikiai žino, kad pagal šią naująją Sutartį turės siekti Parlamento daugumos pritarimo, nes Parlamentas dabar taip pat galės spręsti klausimus, susijusius su socialinės, aplinkos ir finansų politikos iššūkiais, kuriuos Taryba ir Komisija pačios formuluos savo programose, nes priimdamos teisėkūros sprendimus jos galiausiai turės gauti Parlamento daugumos pritarimą, jeigu norės „prastumti“ savo iniciatyvas. Taigi Komisija puikiai žino, kad turės siekti plataus Parlamento daugumos pritarimo, bet tam galbūt šiek tiek trukdo tai, kad Komisijos nariai kartu yra ir Europos partijų pirmininkų pavaduotojai. Tokia padėtis byloja apie tam tikrų politinių tendencijų vienašališkumą. Apie tai, pone J. M. Barroso, turite labai rimtai pagalvoti.

Tarybai pirmininkaujanti Švedija dėjo daug pastangų. Džiaugiuosi galėdamas tą čia pripažinti. Tačiau galiausiai – ne dėl jūsų, pone F. Reinfeldtai, kaltės, o dėl sistemos – ji neturėjo įtakos svarbiems sprendimams, įskaitant tuos, kuriuos dabar priimame Kopenhagoje, nes laikinai pagal rotacijos principą Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė iš viso neturi didelės galios daryti įtaką, ji tik gali derinti veiklą, o derinimas ir įtaka yra skirtingi dalykai. Finansų rinkų priežiūra, kova su klimato kaita ir ekonomikos atkūrimas – tai klausimai, kuriuos galima išspręsti tik bendromis Europos jėgomis, bendradarbiaujant visoms jos institucijoms. Todėl manau, kad Lisabonos sutartis leis mums judėti į priekį. Tai, kad Tarybai pirmininkaujant Švedijai galiausiai pavyko pasiekti, kad Sutartis pradėjo galioti, laikau didele šio pereinamojo laikotarpio pirmininkavimo sėkme.

Guy Verhofstadt, ALDE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, nekalbėsiu šį rytą instituciniais klausimais, kuriuos minėjo kiti kalbėję prieš mane. Mes neabejotinai turėsime laiko šiuos reikalus aptarti, nes atrodo, kad Taryba ketina įgyvendinti protokolą, dėl kurio turės būti sušaukta tarpvyriausybė konferencija. Turime pagalvoti, ar to norime. Tačiau manau, kad mes Europos Parlamente turime minčių, kaip galima būtų užtikrinti pažangą stiprinant europinę demokratiją ir kompensuoti siūlomų kooptacijų skaidrumo ir demokratijos stygių.

Atsižvelgdamas į tai, turėčiau ypač padėkoti pirmininkaujančiai valstybei narei, jos Ministrui pirmininkui F. Reinfeldtui ir C. Malmström už tai, kad palaikė glaudžius ryšius su Parlamentu, ir už tai, kad puikiai tvarkėsi sprenddami labai sudėtingus klausimus – kalbu, žinoma, apie Lisabonos sutarties ratifikavimą. Mums net teko įveikti vadinamąją „Klausio kliūtį“, tad ateityje minėsime „Klausio kliūtį“ prisimindami, kaip pirmininkaujanti Švedija puikiai išsprendė tą problemą.

Antra, manau, kad kitas svarbiausias elementas – tai Stokholmo programa, kuri jau priimta ir kurią dabar reikės įgyvendinti. Tačiau jums, pone F. Reinfeldtai, pirmininkavimas, žinoma, dar nesibaigė, nes dar turėsite dalyvauti aukščiausiojo lygio susitikime Kopenhagoje, kur turėsite sutvirtinti savo poziciją.

Šiandien šiems rūmams norėčiau perduoti optimistinę ir prasmingą žinią, kuri šiek tiek prieštariauja tam, kas šiandien rašoma spaudoje. Šiandien spaudoje vyrauja pesimistinės nuotaikos: ar susitarimas bus pasiektas? Manau, kad susitarimą pasiekti įmanoma, nes susirinko rimti partneriai, tad privalome pabandyti jį rasti ir motyvuoti.

Tai, kad JAV prezidentas B. Obama ir Kinijos ministras pirmininkas dalyvaus konferencijoje rytoj ir poryt, byloja apie jų norą pasiekti susitarimą. Mums tik reikia pasirinkti teisingą strategiją. Kokią strategiją, ponios

ir ponai? Manau, kad turime stengtis užmegzti trišalį bendradarbiavimą su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Kinija ir Europa.

Jei per ateinančias dienas šios trys šalys sugebės pasiekti pradinį susitarimą, turėsime tvirtą pagrindą bandyti įtikinti kitus – Indiją, Braziliją ir kitas šalis – prisijungti prie šių pastangų. Todėl raginu jus būti iniciatyviais. Svarbiausia siekti sudaryti šį trišalį aljansą, nes jis būtinas, kad susitarimas galėtų būti pasiektas, ir jau pačioje pradžioje pasiūlyti sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį 30 proc. Šiuo pasiūlymu turi būti parodytas tikslo svarbos supratimas.

Mano nuomone, turime leisti, kad šiame paskutiniame Kopenhagos derybų etape mus vestų Hegelis, kuris sakė, kad į neviltį stumia ne tai, kas neįmanoma, bet tai, kas įmanoma, bet nebuvo pasiektas. Manau, kad pirmininkaujančios Švedijos atkaklumas padės mums pasiekti sėkmę aukščiausiojo lygio susitikime Kopenhagoje.

Rebecca Harms, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, J. M. Barroso, F. Reinfeldtai, po keturių dienų, praleistų Kopenhagoje, man dabar labai sunku klausytis kalbų apie vadovaujamą Europos Sąjungos vaidmenį. Lyderystė – tą jau išmokau darželyje – pirmiausia užsitarnaujama rodant gerą pavyzdį. Norėčiau paklausti jūsų, pone F. Reinfeldtai ir J. M. Barroso, ar iš tikrųjų tikite, kad vadovaudamiesi strategija, grindžiama melu, savęs apgaudinėjimu ir apgaudinėjimu plačiu tarptautiniu mastu, galėsime pasiekti lyderystę tokia tarptautiniame procese kaip šis aukščiausiojo lygio susitikimas Kopenhagoje?

Jūs turėtumėte žinoti, pone F. Reinfeldtai – J. M. Barroso tikrai tą žino, nes jis dalyvavo darbe sprendžiant kovos su klimato kaita problemą pakankamai ilgai – kad tikslas išlaikyti dviejų laipsnių ribą yra „neįmanoma misija“, jeigu europiečiai nepakeis savo pasiūlymų. Išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslas yra nepakankamas. Kartu mes, europiečiai, atvėrėme visas užpakalines duris siekdami išvengti taršos mažinimo politikos savo namuose. Šios problemos sprendimas daugiau nebegali būti atidėliojamas. Įkaitęs oras tapo klausimu, kurio svarstymui jau nustatyta data ne tik Lenkijoje, bet ir Švedijoje. Klausimo dėl miškų įtraukimas, kurį jūs, pone F. Reinfeldtai, ir ypač jūsų Vyriausybė rėmė, yra dar vienas Europos indėlis į tai, kad būtų išvengta aktyvios oro taršos mažinimo politikos.

Daugelio Kopenhagoje susirinkusių ekspertų vertinimu, tai, ką jūs pats iki šiol siūlėte sakdami, kad tai geriausia, ką galime padaryti, nepadės Europoje sumažinti oro taršos iki 2020 m., o ją padidins. Taigi, pone F. Reinfeldtai, norėčiau, kad paaiškintumėte, kaip galime pasiekti, kad klimatas nešiltų daugiau nei dviem laipsniais, jei laikotės tų pačių pasiūlymų.

Padėtį dar pablogino tai, kad, kaip šiandien paskelbė Vokietijoje leidžiamas laikraštis „Financial Times“, atsisakėte tikslo sumažinti oro taršą 30 proc. iki 2020 m. ir dabar siūlote šį tikslą pasiekti iki 2025 m. Jeigu iš tikrųjų norite remti šį procesą, paprašyčiau jūsų skubos tvarka atsisakyti to, kas buvo šiandien paskelbta laikraštyje kaip Europos pozicija.

Baigdama dar noriu pasakyti vieną dalyką. Artimiausias kelias dienas prie centro *Bella* būriuosis tūkstančiai oficialių stebėtojų, nepaisant to, kad akreditacija dalyvauti konferencijoje jiems buvo suteikta. Tai žmonės, kurie ilgus metus, kai kurie net ne vieną dešimtmetį aktyviai dirbo klimato politikos srityje. Kadangi staiga paaiškėjo, kad jie nebegali dalyvauti, paprašyčiau jūsų užtikrinti, kad šie žmonės nebūtų uždaryti kameroje ar priversti ilgas valandas sėdėti ant įšalusios žemės.

Kopenhagoje gali būti prarasta daug vadovaujamųjų vaidmenų. Tačiau dėl to, kaip teisinė valstybė ES pateikiama čia – nekalbu apie tikruosius tvarkos drumstėjus, jie man nėra nerūpi – ir kaip netinkamai elgiamasi su taikingais demonstrantais – Cecilia Malmström, žinoma, yra teisės srities ekspertė – taip pat turėtumėte iš tikrųjų paaiškinti Kopenhagoje.

Michał Tomasz Kamiński, ECR frakcijos vardu. – (PL) Pone pirmininke, gaila, kad pasakėte, kad privalome laikytis nustatytos laiko ribos kaip tik prieš mano kalbą. Stengsiuosi man skirto laiko neviršyti.

Pone F. Reinfeldtai, jūs iš tikrųjų vertas mūsų padėkos. Kaip pasakytą, Švedijai teko pirmininkauti sudėtingu pereinamuoju su Lisabonos sutarties priėmimu susijusių neramumų laikotarpiu. Šis laikotarpis jau baigėsi, bet Švedijos pirmininkavimo kadencija taip pat sutapo su ekonomikos krizės laikotarpiu. Norėčiau pradėti savo kalbą, kuri nebus tik saldi, nuo padėkos pirmininkaujantiems Švedijai už tai, kad šiuo sunkiu krizės metu išvengė populizmo pagundos, kuriai taip lengva pasiduoti.

Pone F. Reinfeldtai, jau įrodėte, kad nėra lengvų atsakymų į sudėtingus klausimus. Švedijos pirmininkavimas parodė, kad ištikus krizei Europos Sąjunga geba rasti gerų ir nepopulistinių sprendimų, galinčių padėti ne tik Europai, bet ir visam pasauliui išeiti iš šios sudėtingos padėties. Norėčiau labai nuoširdžiai padėkoti jums

už šį sunkų darbą, už pagarbą valstybėms narėms, taip pat už pagarbą, kurią parodėte Europos Parlamentui. Tai buvo sunkus laikotarpis ir manau, kad šiuo požiūriu egzaminą iš tikrųjų išlaikėte. Galėsite baigti savo misiją po dviejų savaičių su visišku pasitenkinimu.

Manau, kad savo kalboje neatsitiktinai nepaminėjote užsienio politikos. Deja, šiuo atžvilgiu esu priverstas pasakyti kelis karčius kritikos žodžius. Manau, kad užsienio politikos srityje, ypač dviejose jos srityse, Švedijos pirmininkavimas ir pastarasis pusmetis negali būti įvertinti kaip sėkmingi.

Pirma, šį pusmetį aptemdė, mano nuomone, visiškai nereikalinga krizė, susijusi su tuo nelemtu straipsniu Švedijos laikraštyje apie Izraelio kareivius, ir visiškai nereikalingas pirmininkaujančios Švedijos ir Izraelio santykių pabloginimas. Noriu pasakyti, kad pirmininkaujanti Švedija blogai padarė, kad vienareikšmiškai nepasmerkė minėto straipsnio Švedijos laikraštyje. Aš ir visi mano frakcijos nariai manome, kad Izraelio kariai gina ne tik Izraelį, bet ir visą mūsų civilizaciją. Manau, kad pastarąjį pusmetį pasigedome vienareikšmiškos paramos Izraeliui – mūsų pagrindiniam sąjungininkui Vidurio Rytuose. To įrodymas yra pastarojo Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvados dėl Vidurio Rytų, kurios, mano nuomone, geresnės už tai, kas buvo siūlyta, bet vadovaujamo vaidmens Vidurio Rytuose negalėsime atlikti. Europos Sąjunga turėtų vadovauti taikos procesui ir būti pagrindinė jėga, siekianti užtikrinti taiką Vidurio Rytuose. Jeigu norime atlikti šį vaidmenį, privalome įveikti savo vidaus nesutarimus. Negalime vienašališkai remti tik vienos pusės, Palestinos. Deja, per pastarąjį pusmetį šios užsienio politikos problemos nebuvo išspręstos.

Vakar kalbėjome apie tai diskusijose dėl Gruzijos. Manau, kad galvą keliantis Rusijos imperializmas yra viena iš svarbiausių Europos Sąjungos problemų. Jis kelia grėsmę ne tik Rusijos kaimynėms, bet ir visai Europos Sąjungai. Vis dėlto norėčiau padėkoti jums, pone F. Reinfeldtai, už jūsų ir Švedijos vadovavimą Europos Sąjungai. Parlamentas pagal jam pavestas funkcijas privalo atkreipti dėmesį į tai, kas, mūsų nuomone, nėra gerai. Bet nepaisant neigiamų pastabų, kurias išsakiau, Švedijos pirmininkavimą apskritai vertinu teigiamai.

(Kalbėtojas sutiko pasinaudoti galimybe pateikti klausimą pakeliant mėlynąją kortelę pagal Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 dalį)

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Norėčiau paklausti jūsų, pone M. T. Kamiński, ar iš tikrųjų laikote Izraelio kareivių veiksmus Gazos ruože kova už žmonijos civilizaciją? Būtent jūs esate šališkas, nes tas, kas nori taikos šiame regione, pagal JT rezoliucijas pirmiausia turėtų ginti palestiniečių teisę turėti savo nepriklausomą valstybę. Jūs esate vienintelis, nepagrįstai kritikuojantis Švediją už jos poziciją.

Michał Tomasz Kamiński, ECR frakcijos vardu. – (PL) Manau, kad Izraelis yra vienintelė demokratija Vidurio Rytuose. Izraelio valstybė demokratijos srityje yra pavyzdys Vidurio Rytų šalims. Karas, žinoma, sunkus dalykas ir jo padariniai visada skausmingi. Būtent todėl esame už taiką. Manau, turėtume remti taikos procesą Vidurio Rytuose ir ryžtingai kovoti su terorizmu.

Lothar Bisky, GUE/NGL frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, Švedijos pirmininkavimo tema kalbės mano kolegė E. B. Svensson, o aš norėčiau pabrėžti du pirmojo po Lisabonos sutarties įsigaliojimo įvykusio aukščiausiojo lygio susitikimo išvadų aspektus. Pirmą, apgailestauju, kad Europos Vadovų Taryba nepateikė aiškios žinios dėl ES strategijos ateityje. Priešingai, ji perėmė senosios Komisijos, kuri laikėsi pagrindinių žlugusios Lisabonos strategijos principų, poziciją.

Pripažinta, kad mums reikia naujo politinio požiūrio, tačiau niekas nepasikeitė. Kur tas naujas požiūris? Aš jo nemačiau. Tačiau dabar, kai turime naują Komisiją, naują Parlamentą ir Europos Vadovų Tarybos pirmininką, atsirado galimybė pradėti visiškai naują diskusijų procesą. Tą, žinoma, galime padaryti, nes turime naująją Sutartį ir vis dar nerealizuotą piliečių iniciatyvos galimybę.

Mūsų išeities taškas yra aiškus: visi kiti klausimai ir ypač pelno siekimo interesai turi užleisti vietą žmonėms rūpimoms socialinėms ir aplinkos problemoms, kurios turi būti prioritetiniai mūsų darbotvarkės klausimai. Tai turi tapti naujuoju pagrindiniu Europos Sąjungos strategijos ir teisėkūros principu, nes tik tada piliečiai suvoks ES kaip ilgalaikį pažangų projektą.

Antra, mes, Europos Parlamento kairieji, sveikiname tai, kad Taryba pagaliau nusprendė patenkinti reikalavimą dėl kapitalo pervedimų mokesčio taikymo. Vakarykštėse diskusijose buvo džiugu išgirsti J. M. Barroso pažadą, kad jo vadovaujama naujoji Komisija artimiausioje ateityje pateiks atitinkamų pasiūlymų. Mes nesiliausime kėlę šį klausimą ir toliau laikysimės nuomonės, kad abejotinais atvejais Europos Sąjunga gali ir privalo žengti pirmąjį žingsnį. Nebegalime toliau laukti, kol kas nors kitas pasaulio lygmeniu perims iš mūsų šį vaidmenį.

Mario Borghesio, EFD frakcijos vardu. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, kalbant apie finansų krizę, iš tikrųjų negalima teigti, kad pirmininkaujanti Švedija elgėsi logiškai ir priėmė įžvalgią bei aiškią poziciją.

Kodėl jums pritrūko drąsos nurodyti už finansų krizę atsakingų asmenų vardus ir pavardes ir aiškiai išdėstyti priemones, kurios padėtų pakirpti spekuliacijai sparnus, arba išaiškinti Europos piliečiams, kad mūsų bankai ir mūsų finansų institucijos tebesiūlo daugybę spekuliacinių produktų, kurie teršia mūsų rinką?

Kodėl nedavėte aiškaus ženklo, kad remiate tikrąją ekonomiką, kuriai visų pirma atstovauja smulkiųjų ir vidutinių įmonių archipelagas, gamybos sektorius ir klestinčios Europos ekonomikos sritys, kuriems dabar ir ateityje visada bus būtinas mūsų paskatinimas ir tikroji parama?

Galbūt pats reikšmingiausias iššūkis, su kuriuo Švedijos pirmininkavimui teko susidurti, yra iššūkis laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, įskaitant Stokholmo programos įgyvendinimą. Kokias išvadas šiuo požiūriu galima padaryti? Manau, kad pirmininkaujanti Švedija nepakankamai padarė, kad būtų pažabota neteisėta imigracija, o priemonės, kurių ji ėmėsi, buvo labai neveiksmingos. Pirmininkaujanti valstybė neparodė aktyvaus pasipriešinimo neteisėtai imigracijai net sprendama integracijos ir pabėgėlių klausimus.

Manau, kad Europos balsas buvo silpnas, ne tik apskritai užsienio politikos srityje – visiškai pritariu tiems, kurie dėl to pareiškė prieštaraivimų – bet taip pat sprendžiant šį konkretų klausimą. Europai akivaizdžiai pritrūko autoriteto sprendžiant tokį svarbų klausimą kaip imigracija, kad ir kieno požiūriu vertintume – tokių piliečių kaip aš, kuriems labai rūpi neteisėtos imigracijos problema, ar tų, kuriems labiau rūpi integracijos politikos įgyvendinimas.

Puoselėjame dideles viltis, kad pirmininkavimą perimsianti Ispanija įgyvendins sumanymus, jau atskleistus įtakingų asmenų pareiškimuose, kuriuose teigiama, kad neteisėta imigracija turi būti vertinama kaip visos Europos problema, o ne kaip išskirtinė su Viduržemio jūra besiribojančių valstybių narių problema.

Akivaizdu, kad ši problema aktuali visai Europai, bet yra vienas aspektas, kurio atžvilgiu mano šalies Vyriausybė pateikė aiškų prašymą, į kurį, deja, nebuvo atsižvelgta. Ji pasiūlė, kad Europos mastu būtų įgyvendinama rimta kovos su organizuoto nusikalstamumo palikimu strategija, strategija, kuri Italijoje davė išskirtinių rezultatų. Šis palikimas išbarstytas po visą Europą: mafija, organizuota mafija, užplūdo visą Europą, įsiskverbdama į tikrąją ekonomiką ir ypač į finansų ekonomiką.

Dar laukiame aiškaus signalo, kad bus sukurta europinė teisinė sistema, padėsianti kovoti su tokio pobūdžio nusikalstamomis organizacijomis, kurios yra tokios galingos kai kuriose, jei ne visose Europos Sąjungos valstybėse narėse. Tokio pobūdžio nusikalstamos organizacijos pasinaudodamos mūsų laisvėmis gali veikti pernelyg laisvai ir nevaržomai kilnoti iš vienos finansų, nekilnojamojo ar kito turto rinkos ar vadinamosios mokesčių prieglobsčio teritorijos į kitą. Būtent šiuo klausimu pasigedome iš Švedijos pirmininkavimo didesnio aiškumo ir konkretesnės veiklos. Tuo atvirai kaltiname pirmininkavusią Švediją.

Taip pat norėčiau pakalbėti apie kai kurių pirmininkaujančios Švedijos atstovų pareiškimus labai svarbiu ir simboliniu klausimu, susijusiu su Šveicarijos referendumu dėl minaretų. Švedijos užsienio reikalų ministras įvertino „ne“ minaretų statybai kaip „išankstinio nusistatymo išraišką“. Jis net pareiškė, kad pats Berno sprendimas surengti tokiu klausimu referendumą yra ginčytinas. Taigi šiuo atveju buvo suabejota ne tik referendumo rezultatu, bet ir tuo, ar referendumas turėjo būti surengtas.

Kaip drįsta Europos Sąjungos įstatymų leidėjai priekiaistauti mažai šaliai, kurioje demokratijos principais vadovaujamasi jau nuo viduramžių? Ar mes, niekieno nerenkami biurokratijos vergai, iš tikrųjų turime teisę mokyti šveicarus demokratijos? Ar turime teisę neleisti jiems rengti referendumo svarbiu klausimu, dėl kurio kiekvienas turi teisę pareikšti savo nuomonę?

Priešingai, Europos Sąjunga galėtų pasimokyti iš Šveicarijos, kaip demokratiškai spręsti opiausias problemas atsiklausiant žmonių, o ne šios Europos supervalstybės, kuri visada priima žmonėms svarbius sprendimus nepasitarusi su jais, biurokratų, lobistų ir bankų!

Barry Madlener (NI). – (SV) Pone pirmininke, džiaugiuosi, kad bestuburis ir bailus Švedijos pirmininkavimas baigėsi.

(NL) Džiaugiuosi, kad šią savaitę Švedijos pirmininkavimas jau baigėsi, nes iš Švedijos nesulaukėme daug gero. Pasigedome griežtos pozicijos dėl Turkijos, kuri tebelaiko Kiprą neteisėtai okupuotą. Švedija paliko Izraelį bėdoje, o jos pasiūlymai padalyti Jeruzalę rodo jos naivų požiūrį į smerktiną ir barbarišką islamo ideologiją. Švedijai derėjo tvirtai paremti tokius europinius referendumus, kokį surengė Šveicarija dėl minaretų statybos draudimo, visose valstybėse narėse. Būtent to nori Europos visuomenė.

Tarp Briuselio ir Strasbūro keliaujantis cirkas net neištraukė šio klausimo į darbotvarkę, pone F. Reinfeldtai. Mes prašėme jūsų, kad tą padarytumėte, bet jūs, aišku, neišdrįsote patenkinti šio prašymo. Neabejoju, kad

tą padaryti jus atbaidė Prancūzija. Be to, švaistote pinigus klimato politikai Kopenhagoje, nors klimato kaita nėra neabejotinas mokslinis faktas.

Nyderlandai moka dideles pinigų sumas. Mano šalies indėlis pagal vienam gyventojui tenkančią sumą tebėra du ar tris kartus didesnis už kitų turtingų šalių indėlį. Ši padėtis turi būti kuo skubiau ištaisyta. Tikimės, kad kita pirmininkaujanti valstybė narė parodys daugiau drąsos.

Anna Maria Corazza Bildt (PPE). – Pone pirmininke, pastebėjau, kad kai kuriems mūsų kolegoms leidote kalbėti beveik minute ilgiau. Norėčiau priminti jums, kad mes, naujieji nariai iš mažų šalių, turime galimybę išsakyti savo nuomonę tik pagal procedūrą „prašau žodžio“, tad mums skirtas laikas, kuris griežtai negali viršyti vienos minutės, iš mūsų atimamas. Prašyčiau pagarbos ir mums.

Fredrik Reinfeldt, *einantis Tarybos pirmininko pareigas.* – Pone pirmininke, turiu dvi trumpas pastabas. Pirma, norėčiau padėkoti Parlamento nariams už jų gerus žodžius, ir ne tik, bet gerų žodžių ir palankių atsiliepimų buvo daugiau. Dabar turime naująją Europos Sąjungą, grindžiamą Lisabonos sutartimi, ir kaip asmuo, pagal rotacijos principą einantis Tarybos pirmininko pareigas, galėčiau pasakyti, kad šios Europos ateitis turės tapti bendra valstybių narių, Komisijos ir šio Parlamento atsakomybe. Be visų šių šalių visapusiško įsipareigojimo bus labai sunku nukreipti šį darbą tinkama linkme.

Dar pora žodžių apie pastangas suderinti visų 27 valstybių interesus. Tam reikia laiko, bet jeigu to nepadarysime, turėsime Europos Sąjungą, kurią valdys tik saujelė asmenų ar iš viso kas nors kitas. Mes išnaudojome mums skirtą laiką. Žinome, kiek daug laiko reikia šiai derinimo veiklai, manau, tą puikiai supras ir Herman Van Rompuy, ir toliau pagal rotacijos principą pirmininkausianti valstybė.

Mano antroji pastaba susijusi su Kopenhaga. Dažnai girdžiu sakant, kad Europa nėra lyderė, kaip ir mano šalyje opozicija tvirtina, kad Švedija nėra lyderė. Esame linkę patys save pliekti. Tai parodykite man, kas yra lyderis. Norėčiau tą žinoti, nes būtų puiku matyti tą lyderį ir sekti jo iniciatyvomis. Tokio lyderio dar nemačiau. Būtent mes įsipareigojame siekti taršos mažinimo tikslų, kuriuos jau apsvaistėme ir teisiškai įtvirtinome ir kurių įgyvendinimui numatėme konkretų finansavimą. Tokio įsipareigojimo iš kitų besivystančio pasaulio dalių nemačiau.

Kalbėdamas apie Kopenhagą taip pat norėčiau pasakyti, kad labai svarbu nepamiršti, jog privalome išlaikyti nustatytą 2°C ribą. Nesu tikras, kad mums pavyks tą padaryti. Žinau, kad Europa prisiėmė savo atsakomybės dalį ir yra pasirengusi siekti sumažinti taršą 30 proc., bet pasaulio klimato kaitos problemos vien savo pastangomis neišspręsimės. Europai tenka tik 13 proc. viso pasaulio išmetamųjų teršalų kiekio. Ši problema yra visuotinė, taigi ir atsakas į ją turi būti visuotinis. Būtina, kad kiti pagrindiniai teršėjai prisiimtų didesnius įsipareigojimus.

Dar norėčiau pasakyti porą žodžių apie Švediją, nes šis klausimas buvo minėtas. Labai svarbu, kad prisiėmus įsipareigojimus – pagal Kioto protokolą ar pagal naują susitarimą, kuris galbūt bus pasirašytas Kopenhagoje – būtų imtasi veiksmų ir atlikta savo darbo dalis. Tik vakar gavome naujausių žinių apie taršos mažinimo veiklos rezultatus: Švedija nuo 1990 m. sumažino išmetamųjų teršalų kiekį 12 proc. Stebime, kaip šio susitarimo paisoma tarptautiniu mastu ir kaip įgyvendinami pagal jį prisiimti įsipareigojimai. Visada galima pasakyti, kad taip nedera elgtis, bet tai yra visuotinis susitarimas. Skaičius, rodančius, kaip mes įgyvendiname savo įsipareigojimus, mes pateikėme.

Žinoma, mums kelia nerimą tai, kad kai kurios kitos šalys eina kita kryptimi, ir dėl to jos yra kritikuojamos. Taigi vien tik pasirašyti susitarimą nepakanka, būtina padaryti pakeitimų ekonomikoje taikant apyvartinių taršos leidimų sistemą ir kitas priemones, kad padėtis iš tikrųjų pasikeistų. Tai taip pat viena iš sričių, kurioje daugelis Europos šalių deda pastangas, kurių pasigendame kitose pasaulio dalyse.

José Manuel Barroso, *Komisijos pirmininkas.* – Pone pirmininke, tik dvi pastabos: dėl Kopenhagos ir dėl sėkmingo Švedijos pirmininkavimo. Pirmiausia norėčiau pakalbėti dėl Kopenhagos. Mane taip pat stebina daugelio mūsų europinių kolegų retorika pateikiant mus kaip pralaimėtojus. Tiesą sakant, jei ir yra sritis, kurioje Europos Sąjunga gali didžiuotis būdama lyderė, tai yra būtent kova su klimato kaita. Parodykite man nors vieną šalį ar šalių grupę, kuri būtų įsipareigojusi nuveikti tiek, kiek mes įsipareigojame padaryti.

Kaip minėjau, kai kurios šalys paskelbė apie savo ketinimus spaudoje. Europos Sąjunga pareiškė apie savo ketinimus priimdama teisės aktus, kurie jau yra privalomi. Tai teisės aktai, kuriuos pasiūlė Europos Komisija ir kuriuos parėmė Europos Vadovų Taryba bei šis Parlamentas. Taigi Europos Sąjunga vienbalsiai ir besąlygiškai jau įsipareigojo iki 2020 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų kiekį 20 proc. Nei viena kita šalis nieko panašaus iki šiol dar nepasiūlė. Tad paprašykime kitų, kad jie prisiimtų panašius įsipareigojimus.

(Plojimai)

Ar mūsų pastangų pakaks, kad būtų išlaikyta 2°C riba? Ne, nepakaks. Būtent todėl sakome kitiems, kad tarpusavyje galime derėtis, politikai ir diplomatai gali derėtis, bet su mokslu, su fizikos dėsniais derėtis negalime. Tad turime šį klausimą spręsti pasaulio mastu ir pasiekti susitarimą, kuris būtų suderinamas su mokslininkų išvadomis. Europa viena to padaryti negali, nes Europa išmeta į aplinką tik apie 14 proc. viso pasaulyje išmetamų teršalų kiekio ir yra pasirengusi dar labiau sumažinti jį, bet net jei Europa rytoj iš viso neišmes į aplinką nė kiek šiltnamio efektą sukeliančių dujų, problema vis tiek tebebus neišspręsta.

Taigi būtina, kad prie mūsų pastangų prisidėtų kitos šalys, kaip antai Jungtinės Amerikos Valstijos, Kinija ir Indija. Šį pusmetį kartu su Ministru pirmininku kalbėjomės su B. Obama, su Hu ir Wen, su M. Singhu, taip pat kalbėjomės su D. Medvedevu ir su Lola. Galiu jums pasakyti, visuose šiuose susitikimuose būtent mes raginame juos pateikti reikšmingesnių pasiūlymų.

Tą patį dabar darome Kopenhagoje – to nederėtų užmiršti, nes žmonės kartais linkę tai užmiršti – kad šiame žaidime dalyvauja ne tik minėtos šalys, bet taip pat besivystančios šalys: skurdžiausios, pažeidžiausios Afrikos šalys. Taip pat kalbėjomės su Etiopijos ministru pirmininku Melesu Zenawiu bei kitais. Todėl Europos Sąjunga pirmoji pasiūlė suteikti šioms šalims finansinę paramą.

Tad būkime vieni su kitais sąžiningi. Visada galime siekti dar daugiau ir Europos Sąjunga parodė, kad jos užsibrėžti tikslai yra iš tikrųjų platus užmojo. Bet turime paprašyti, kad kitos šalys taip pat būtų ambicingesnės, nes tik taip galėsime pasiekti susitarimą, kuris atitiks mūsų užsibrėžtų tikslų užmojį. Ši problema yra visuotinė, tad ji reikalauja visuotinio sprendimo.

Galiausiai norėčiau pakalbėti apie Ministrą pirmininką F. Reinfeldtą ir Švedijos pirmininkavimą. Tai paskutinis kartas, kai turime Europos Vadovų Tarybos pirmininką, einantį šias pareigas tik šešis mėnesius, taigi toks ilgas metus trukęs Europos Sąjungos darbas jau baigėsi. Noriu pasakyti – šį pusmetį tą F. Reinfeldtą taip pat sakiau – kad jis yra jau vienuoliktasis Europos Vadovų Tarybos pirmininkas, su kuriuo man teko dirbti. Taigi iš tikrųjų džiaugiuosi, kad dabar turėsime nuolatinį Europos Vadovų Tarybos pirmininką.

Bet norėčiau pasakyti Ministrui pirmininkui F. Reinfeldtą, kad jis buvo vienuoliktasis, su kuriuo Komisijai teko dirbti, tik pagal eilės tvarką. Jis neabejotinai vertas vietos ant podiumo kaip vienas iš geriausių Europos Vadovų Tarybos pirmininkų, kuriuos Europos Sąjunga šiuo laikotarpiu turėjo. Dėkoju jums už viską, ką jūs ir pirmininkaujanti Švedija per šiuos šešis mėnesius padarėte.

Rebecca Harms (Verts/ALE). – Pone pirmininke, dabar, kai Lisabonos sutartis jau galioja, labai dažnai kalbama apie skaidrumą Parlamento atžvilgiu. Ar Europos Vadovų Taryba jau pateikė Kopenhagai naują pasiūlymą, kuriame būtų minimas 30 proc. tikslas – vietoje pirmiau siūlyto mažesnio 20 proc. tikslo – kurį planuojama įgyvendinti iki 2025 m.? Kopenhagoje cirkuliuoja dokumentas ir noriu, kad būtų paaiškinta, ar pasitarusi su Komisija Taryba dabar iš tikrųjų laikosi tokios strategijos. Norėčiau išgirsti teisybę.

Gunnar Hökmark (PPE). – Pone pirmininke, dvejoju, kokius žodžius pasirinkti, nes man, kaip švedui, galbūt nėra labai kuklu taip kalbėti, bet manau vis dėlto būtų sąžininga pareikšti, kad po šio pirmininkavimo Europos Sąjunga, Europa, nebebes tokia, kokia iki šiol buvo. Dabar turime kitokią Europos Sąjungą – stipresnę ir geresnę – dėl daugelio priežasčių. Kai kurias iš jų aš, kaip švedas, labai didžiuojuosi galėdamas paminėti.

Pirmiausia, žinoma, norėčiau paminėti jau galiojančią naująją Sutartį, dėl kurios keičiasi Europos Sąjungos institucinė pusiausvyrą, bet ši Sutartis taip pat suteikia mums daugiau galimybių siekti savo politinių tikslų. Norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad mes pradėjome plėtos procesą pasirašydami susitarimą su Slovėnija ir Kroatija, kuris yra svarbus ne tik Kroatijai, bet ir visoms Vakarų Balkanų šalims bei tolesniam jų plėtos procesui. Tai viena iš Europos Sąjungos stipriųjų pusių, suteikianti naujų galimybių mums visiems.

Taip pat svarbu pabrėžti, kad šio pirmininkavimo metu ir dabar apskritai Europos Sąjunga pirmą kartą istorijoje atlieka vadovaujamą vaidmenį visai žmonijai svarbiame tarptautiniame procese. Tai naujas vaidmuo, suteikiantis mums galimybę prisiimti didesnę atsakomybę už ateitį, nes akivaizdu, kad ir ką pasieksime Kopenhagoje, Europos Sąjunga yra ta šalis, kuri atliko pagrindinį ir lemiamą vaidmenį nustatant darbotvarkę, kurią būtina įgyvendinti. Tačiau kad ir kokios sėkmingos bus mūsų pastangos, šis darbas dar nebus užbaigtas, bet pabrėžtina, kad Europos Sąjunga yra labai įsipareigojusi spręsti klimato kaitos problemą.

Taip pat padarytas svarbus žingsnis ekonomikos srityje: nustatytos griežtos viešųjų lėšų naudojimo taisyklės, leisiančios užkirsti kelią protekcionizmui. Esu švedas, todėl mano vertinimas galbūt šiek tiek subjektyvus, bet manau, kad visi turime pagrindo didžiuotis tuo, kas buvo pasiekta per šį laikotarpį. Tačiau nesigirdami turime pripažinti ir atminti, kad šie laimėjimai mus taip pat labai įpareigoja prisiimti atsakomybę dėl ateities.

PIRMININKAVO: G. PITTELLA*Pirmininko pavaduotojas*

Åsa Westlund (S&D). – (SV) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasakyti, kad Švedijos pirmininkavimas pateisino lūkesčius: Švedija dirbo efektyviai ir diplomatiškai, o būtent to iš jos ir tikėjomės. Tą labai vertiname, ypač jeigu prisiminsime tą chaosą, kuris vyravo pirmininkaujant Čekijai. Visas baigiamasis darbas, susijęs su Lisabonos sutartimi, taip pat buvo atliktas labai tinkamai. Galiausiai pirmininkaujančiai Švedijai taip pat pavyko paskirti asmenis naujoms pareigoms eiti – nuolatinį Europos Vadovų Tarybos pirmininką ir Komisijos pirmininko pavaduotoją, Europos Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai.

Tačiau tiesioginis politinis Švedijos pirmininkavimo poveikis kasdieniam žmonių gyvenimui, deja, buvo šiek tiek mažiau juntamas. Europos darbuotojai nesulaukė paramos užkertant kelią atlyginimų dempingui, kurį paskatino Lavalio byloje priimtas nutarimas, nesulaukė jie taip pat jokių iniciatyvų nedarbo mažinimo ir naujų darbo vietų kūrimo srityje.

Aplinkosaugos judėjimas nusivylęs neryžtinga Švedijos pozicija aplinkosaugos klausimų atžvilgiu. Iš esmės, užuot pasinaudojusi galimybe reikalauti, kad aplinkos apsaugos ir kovos su klimato kaita srityje būtų nustatyti platesnio užmojo tikslai, Švedija žengė žingsnį atgal.

Dėl to, kad Švedijos vaidmuo šiuo metu Kopenhagoje vykstančioje konferencijoje klimato kaitos klausimu nėra reikšmingas, greičiausiai labiau kaltas pats Ministras pirmininkas F. Reinfeldt, kuris dėl partinių politinių priežasčių jau prieš konferenciją sumažino mūsų lūkesčius. Toks jo elgesys neatitiko ES derybinės strategijos ir supykė daugelį kitų Europos šalių vadovų. Tačiau blogiausia tai, kad sužlugdyta galimybė pasiekti tinkamą susitarimą dėl klimato kaitos.

Galiausiai norėčiau paminėti Stokholmo programą – vieną iš nedaugelio dalykų, kuris tebegyvuos ir po to, kai Švedijos pirmininkavimas baigsis. Esu gimusi Stokholme, todėl man kelia rūpestį tai, kad mano gimtasis miestas gali būti susijęs su politine programa, kuria labiau siekiama atsitverti nuo imigrantų, o ne užtikrinti žmogaus teises.

Tačiau mes, Švedijos socialdemokratai, džiaugiamės, kad pabaigoje jūs vis dėlto iš dalies sutikote su mūsų ir Parlamento reikalavimais įtraukti į šią programą daugiau elementų, susijusių su moterų ir vaikų teisėmis. Puoselėjame didelius lūkesčius, kad eidama naujas pareigas C. Malmström padarys viską, ką gali, kad šie programos elementai būtų sustiprinti.

Silvana Koch-Mehrin (ALDE). – (DE) Pone pirmininke, J. M. Barroso, F. Reinfeldtai, jūsų ramus ir tvirtas vadovavimas Tarybai buvo sėkmingas. Jums teko spręsti sudėtingus politinius klausimus ir apskritai jūs gerai pasidaravote. Jokių išankstinių nuostatų dėl asmenų, kuriuos jūs paskyrėte eiti naujas svarbias pareigas ES institucijose, neturime, nes daugumai Europos piliečių jie dar nepažįstami, išskyrus jūsų geriausią sprendimą, vaizdžiai kalbant, kuris sėdi jūsų dešinėje.

Tačiau, pone F. Reinfeldtai, negaliu įvertinti jūsų pirmininkavimo aukščiausiu balu dėl dviejų priežasčių. Pirmą, jūs prisidėjote prie to, kad Europos Vadovų Taryba tampa panaši į ES „supervalstybę“, kurios visapusiška kompetencija apima visas sritis nuo aplinkos iki finansų politikos. Kartu jūs dar sandariau užsidarote duris. Toks elgesys neatitinka to, ką vadiname skaidriomis piliečių atstovų diskusijomis.

Antroji priežastis yra ta, kad jūs „prastūmėte“ Taryboje klausimą dėl SWIFT tik likus kelioms valandoms iki Lisabonos sutarties galiojimo pradžios, taip parodydami akivaizdžią nepagarbą Europos Parlamentui, taigi ir piliečiams.

Nepaisant to, norėčiau padėkoti jums už pastaruosius šešis mėnesius.

Carl Schlyter (Verts/ALE). – (SV) Pone pirmininke, praktiniu ir instituciniu požiūriu Švedijos pirmininkavimas buvo tinkamas. Jis veikė kaip gerai suteptas ir našus variklis, kuris, deja, taip niekad ir neišvystė greičio. Kas atsitiko socialinės srities teisės aktams? Darbas kovos su diskriminacija srityje visiškai sustojo. Pasiūlymas dėl eurovinjetės užstrigo, kaip ir klimato politika. Šiais klausimais būtent mokslininkai ir Europos Parlamentas dabar rodo lyderystę, nes Taryba nieko nepadarė!

Derybose dėl klimato kaitos Taryba suteikė galimybę miškininkystės, laivininkystės ir aviacijos sektoriams išsisukti nuo mokesčių už taršą. Kur yra pinigai, skirti besivystančioms šalims – konkreti 30 mlrd. EUR suma, kurios reikalavo Parlamentas? Kas atsitiko taršos mažinimo tikslams? Parlamentas reikalavo, kad būtų nustatytas tikslas sumažinti taršą 32–40 proc. Dabar girdime, kad Taryba rengia dokumentus, kuriuose šie

tiksiai bus dar labiau sumažinti. Tarybos vykdoma klimato politika turi tokių didelių spragų, kad ją galima būtų palyginti su tinklu, skirtu banginiams gaudyti!

Galiausiai norėčiau paminėti klausimą dėl bendrovės „Vattenfall“. Padarykite galą bendrovės „Vattenfall“ pradėtiems teismo procesams. Jie trukdo mūsų darbą klimato kaitos srityje. Jūs turite galią šiai bendrovei. Mažiausiai, ką turėtumėte padaryti, tai užtikrinti, kad bendrovė „Vattenfall“ nesikištų į kitų reikalus ir liautųsi ginčyti Vokietijos ir ES teisės aktus.

Timothy Kirkhope (ECR). – Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasveikinti Švedijos Vyriausybę pirmininkavus Tarybai. Jos pirmininkavimo darbotvarkė buvo labai sudėtinga, bet jai pavyko daug ką pasiekti ir daugelį jos laimėjimų sveikiname.

Šiuose rūmuose ne kartą kalbėjau apie būtinybę atnaujinti Lisabonos strategiją, nes Europos Sąjunga pernelyg ilgai vykdė politinę ir institucinę reformą su tokiu ryžtu ir energija, kurio ekonomikos reformoms tiesiog pritrūko. Tačiau mūsų padėtis pasaulio prekybos arenoje, mūsų ekonominiam svoriui ir tarptautiniam konkurencingumui iškilo grėsmė. Todėl sveikinu Komisijos iniciatyvą dėl ES strategijos 2020 m., kurią Europos Vadovų Taryba dabar patvirtino, ir ypač dėkoju J. M. Barroso už jo indėlį į šį darbą.

Būsimas mūsų piliečių klestėjimas ir gerovė priklauso nuo dinamiškos ekonomikos, gebančios kurti naujų darbo vietų ir realųjį turtą panaudojant kūrybinę verslininkų energiją ir skatinant sėkmingai dirbančių įmonių augimą. Viena iš šių ekonomikos gaivinimo plano dalių bus ekonomikos „ekologinimas“ ir tikimės, kad šią savaitę Kopenhagoje bus susitarta dėl tikroviško klimato kaitos mažinimo plano, kuriuo taip pat bus skatinamas augimas ir plėtra.

Kalbant apie Stokholmo programą, mes pritariame tam, kad Europos Sąjungos valstybės narės turėtų daugiau tarpusavyje bendradarbiauti spręsdamos problemas, susijusias su imigracija, tarptautiniu nusikalstamumu ir terorizmu. Bet šios sritys taip pat labiausiai įtvirtina nacionalinį suverenumą, nes įstatymų gynimas, saugumo užtikrinimas ir visuomenės apsauga yra vienos iš svarbiausių kiekvienos demokratinės valstybės funkcijų. Todėl turime užtikrinti pusiausvyrą tarp būtinybės imtis bendrų veiksmų ir pagarbos valstybių narių teisėms. Kai kuriose Stokholmo programos dalyse šios pusiausvyros tiesiog nėra. Įgyvendinę kai kuriuos programos pasiūlymus apčiuopiamos pridėtinės vertės negausime, o tik centralizuosime valdžią, užtrauksime nereikalingų išlaidų bei dar labiau padidinsime biurokratijos mastą. Mūsų prioritetai turi būti konkurencingumo stiprinimas, reguliavimo mažinimas, naujovių diegimas bei naujų darbo vietų kūrimas. Europos žmonės nusipelno būtent to.

Eva-Britt Svensson (GUE/NGL). – (SV) Pone pirmininke, aš taip pat norėčiau skirti labai aukštą balą Švedijos pirmininkavimui už organizacinius įgūdžius. Švedijos nacionaliniai administravimo metodai pateisino visų lūkesčius, bet politiniu požiūriu šio pirmininkavimo teigiamai vertinti negaliu.

Ypač kritikuotinos dvi sritys. Pirmoji sritis susijusi su skaidrumu ir atvirumu. Šioje srityje Švedija įprastai vertinama kaip pavyzdys, bet šį kartą jos pozicija buvo pasyvi, o padėtis, kai mūsų piliečių bendravimo laisvei kyla pavojus, yra ypač rimta. Šiuo atžvilgiu leiskite man paminėti direktyvą dėl duomenų saugojimo, telekomunikacijų paketą ir slaptąjį susitarimą dėl kovos su klastojimu prekyboje. Pirmininkaujanti valstybė narė turėjo imtis veiksmų, kad šie dokumentai būtų pavišinti. Tą leidžia padaryti reglamento dėl skaidrumo pakeitimai, galiojantys nuo 2001 m., kuriuose teigiama, kad visuomenė turi teisę susipažinti su visais dokumentais, susijusiais su vykstančiomis tarptautinėmis derybomis. Kodėl pirmininkaujanti Švedija dėl to nesiėmė veiksmų?

Antroji sritis susijusi su klimato kaita. Tai, kad mažindami didžiausią žalą, už kurią buvo ir tebėra atsakingos turtingos šalys, naudojame skurdžioms šalims skirtos pagalbos fondų lėšas, laikau šių šalių išdavyste. Tas daroma nepaisant to, kad ir pagal klimato konvenciją, ir pagal Balio planą bei Kioto protokolą kovos su klimato kaita priemonių finansavimui turi būti skirtas naujas šaltinis. Ir vėl būtent pažeidžiamiausieji turi padengti turtingųjų šalių veiksmų išlaidas. Dabar šią kainą turės sumokėti būtent tie, kurie neturi švaraus vandens, kuriems gresia maliarija, kurie kenčia nuo ŽIV, ir pirmiausia skurdžiausiai gyvenančių šalių moterys ir vaikai. Ši politika yra gėdingas elgesys su skurdžiausiomis pasaulio šalimis.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Pone pirmininke, Švedijos pirmininkavimas jau baigiasi – nebuvo padaryta jokios didelės žalos, bet, mano nuomone, nebuvo pasiekta ir jokios didelės sėkmės. Plataus užmojo siekis suvaldyti ekonomikos krizę bet kuriuo atveju negalėjo būti pasiektas. Sukišome milijardus eurų į sistemą, kur naudą gauna tik saujelė, o visa rizika ir išlaidos tenka visuomenei. Europos mokesčių mokėtojams nepriimtina, kad jų sunkiai uždirbami pinigai premijų pavidalu nusėda bankų vadovų kišenėse.

Jei jau rengiame aukščiausiojo lygio susitikimą klimato kaitos klausimu, tai, mano nuomone, taip pat turime būti sąžiningesni ir atviresni kalbėdami apie išlaidas diskusijose dėl branduolinių reaktorių. Jei jau ieškome klimato apsaugos sprendimų, tai taip pat turime padaryti galą apgaudinėjimui, susijusiam su apyvartiniais taršos leidimais.

Derybose dėl SWIFT pirmininkaujanti Švedija, mano nuomone, iš dalies pasidavė Junginėms Amerikos Valstijoms, kurios diktuoja sąlygas dėl bankų duomenų atskleidimo. Šis sprendimas kartu su Stokholmo programa leis dar lengviau manipuluoti piliečiais, nes jų duomenys taps dar permatomesni.

Taip pat galima pasakyti, kad Turkija praranda Švediją kaip savo rėmėją derybose dėl stojimo į ES. Manau, kad atėjo laikas nutraukti derybas dėl stojimo ir pasiūlyti Turkijai privilegijuotą partnerystę.

Werner Langen (PPE). – (DE) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti Švedijai už pirmininkavimą Tarybai. Nepaisant daugelio problemų, ji puikiai pasidarbavo. Švedija yra vidutinio dydžio Europos Sąjungos šalis ir šį faktą visais požiūriais turėtume vertinti teigiamai. Norėčiau padėkoti jums, pone F. Reinfeldtai, ir visai jūsų Vyriausybei. Jums iš tikrųjų teko sunki užduotis spręsti labai sudėtingus klausimus, susijusius su klimato kaita, finansų rinkos krize, Lisabonos sutartimi ir naująja Komisija. Norėčiau išskirti dvi sritis.

Pirma, finansų rinkos krizė. Tai, kad kartu su Komisija Švedija išlaikė tvirtą poziciją dėl būtinybės sujungti visų valstybių narių pastangas, yra labai teigiamas dalykas. Jūs nepasakėte, kad dabar „mes atleisime Graikiją nuo jos įsipareigojimų euro zonoje“, ir galiu tokią jūsų poziciją tik besąlygiškai paremti.

Antra, klimato politika. Girdėjome komunistų ir žaliųjų kritiką. Jie niekur Europoje nėra prisiėmę jokios atsakomybės. Galime pasirinkti tokią klimato politiką, kokią vykdo Kinija ar Jungtinės Amerikos Valstijos, kurios tik gražiai ir garsiai kalba, bet nieko nedaro. O Europa daro. Nesutinku su tvirtinimu, kad organizacija „Greenpeace“ yra Europos klimato politikos etalonas. Turime būti realistais! Ir šiuo požiūriu Švedija per savo pirmininkavimo kadenciją kartu su Komisija nelauktai pasiekė labai gerų rezultatų. Už tai norėčiau jums nuoširdžiausiai padėkoti.

Dėl Lisabonos sutarties. Gaila, kad M. Schulzo salėje šiuo metu nėra. Jis pasakė, kad Komisijos sprendimų objektyvumui kenkia tai, kad jos nariai yra kartu ir Europos politinių partijų pirmininkų pavaduotojai. Mane tik stebina, kad politinės frakcijos pirmininkas nori kelti klausimą dėl Komisijos narių politinių pažiūrų. Kokio viso to prasmė? Galiu šį argumentą tik atmesti.

Baigdamas norėčiau paraginti jus – tą padariau ir jums pradėjus pirmininkauti – pagaliau prisijungti prie euro zonos. Ar galiu pasakyti „Švedija *ante portas*“, pone F. Reinfeldtai?

Adrian Severin (S&D). – Pone pirmininke, tiesą sakant, manau, kad Švedija gali būti patenkinta savo laimėjimais ir didžiuotis savo pirmininkavimu. Tačiau taip jau visada yra, kai pirmininkaujama trumpą laiką, kad nepaisant pasitenkinimo dėl laimėjimų taip pat lieka kartėlio jausmas dėl neužbaigtų darbų.

Taigi dabar svarbiausias klausimas yra toks: ko ir kaip dabar turėtume siekti, remdamiesi per Švedijos pirmininkavimo kadenciją pasiektais laimėjimais? Pirmiausia turime įgyvendinti Lisabonos sutartį, bet vien jos nepakaks. Kad ji būtų tinkamai įgyvendinta, reikia politinės valios, bet šiuo atveju, manau, mums reikia ne tik jos. Mums reikia drąsos ir vaizduotės – vaizduotės, kad būtų užpildytos Sutarties spragos ir pašalintos dviprasmybės. Todėl tikiuosi, kad pirmininkavimo metu sukaupusi patirtį, Švedija ir toliau aktyviai remis naują Lisabonos sutartimi įsteigtą instituciją – kalbu apie naujas nuolatinio arba ilgalaikio Europos Tarybos pirmininko bei Komisijos pirmininko pavaduotojo, Europos Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pareigybes bei apie naująją Išorės veiksmų tarnybą.

Vienas iš Švedijos pirmininkavimo prioritetų buvo ekonomikos ir finansų krizės valdymas. Šis klausimas buvo labai svarbus. Manau, kad krizės sąlygomis atsirado du gana pavojingi reiškiniai: pirma, polinkis į nacionalinį protekcionizmą ir nacionalinį egoizmą, antra, ekonominiai ir socialiniai skirtumai tarp valstybių narių bei nepakankama Europos Sąjungos ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda.

Ar turėtume abejoti sprendimo dėl ES išplėtimo protingumu? Žinoma, ne. Šie skirtumai buvo jau prieš išplėtimą, o šalių tarpusavio priklausomybė egzistuoja ne tik Europos Sąjungos, bet ir viso pasaulio mastu. Todėl šie skirtumai galėjo pakenkti arba kelti grėsmę viso mūsų žemyno ir Europos Sąjungos stabilumui. Taigi manau, kad išplėtimas suteikė geresnę galimybę naujosios valstybės narėms įveikti šiuos skirtumus esant Europos Sąjungoje visų jos valstybių narių naudai.

Ir paskutinė išvada. Manau, kad mūsų kitas žingsnis turėtų būti drąsesnė ir tvirtesnė teritorinės, ekonominės ir socialinės sanglaudos Europoje politika – visapusiška politika, o ne politika, apimanti tik kelias sritis –

kartu su drąsiomis finansų sistemos ir ekonomikos reformomis, kurios leistų užtikrinti mums, kad panašios krizės nebesikartotų, ir, be abejo, krizės padarinių įveikos ir ekonomikos atkūrimo politika. Atsižvelgiant į tai, pastaruoju metu Komisijos padarytas pareiškimas dėl paramos rytinių šalių ekonomikai, taip pat J. Barroso pareiškimas dėl Komisijos pasirengimo diskutuoti dėl 2020 m. strategijos turėtų būti įvertinti teigiamai.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, aš taip pat norėčiau išreikšti padėką Švedijai už pirmininkavimą Europos Vadovų Tarybai, bet tebėra neišspręsta viena problema. Ketvirtadienį Europos Vadovų Taryba priėmė sprendimą suteikti besivystančioms šalims 7,2 mlrd. EUR paramą, leisiančią joms iš dalies prisitaikyti prie klimato kaitos padarinių. Taigi viskas krypta į gera.

Bet ši suma, mano nuomone, turėtų būti skirta papildomai vystomajai pagalbai, kurią Europos Sąjunga pažadėjo iki 2015 m. padidinti iki 0,7 proc. BVP. Kodėl? Jeigu ši 7,2 mlrd. EUR suma bus paimta iš lėšų, jau asignuotų vystomajai pagalbai, jos pritrūks Tūkstantmečių vystymosi tikslų finansavimui. Taigi atimtume iš Petro, kad duotume Povilui.

Šiuo klausimu laukiame iš Europos Vadovų Tarybos ir Komisijos išaiškinimo. Bet koks neaiškumas dėl gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime paskelbtos sumos papildomojo pobūdžio pakirstų Europos Sąjungos patikimumą Kopenhagos konferencijoje, kurią mes nedvejodami vadiname įvykiu, turėsiančiu lemiamos reikšmės žmonijos ateičiai.

(Plojimai)

Ian Hughton (Verts/ALE). – Pone pirmininke, atstovauju Europos laisvojo aljanso daliai mano frakcijoje, kurią taip pat sudaro nepriklausomybės partijos iš Velso, Flandrijos, Katalonijos ir Škotijos. Siekiame nepriklausomybės, nes norime, kad mūsų tautos prisidėtų sprendžiant klausimus Europos Vadovų Tarybos susitikimuose bei pasauliui svarbiuose renginiuose, koku yra Kopenhagos konferencija klimato kaitos klausimu.

Škotijos Vyriausybė ir parlamentas priėmė pasaulio mastu plačiausio užmojo aktą dėl klimato kaitos, kuriame užsibrėžė tikslą iki 2020 m. sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį 42 proc., o iki 2050 m. – net 80 proc. Tai tikslai, kuriuos iš tikrųjų ketiname įgyvendinti, tačiau JK Vyriausybė vis dėlto atsisakė patenkinti pagrįstą Škotijos ministro prašymą leisti jai oficialiai dalyvauti Kopenhagos konferencijoje. Toks elgesys verčia daryti išvadą, kad tik būdama nepriklausoma – tik turėdama normalų nepriklausomos šalies statusą – Škotija galės tinkamai prisidėti prie tarptautinės bendrijos, ir tikiuosi, kad Europos Vadovų Taryba netrukus imsis svarstyti klausimą dėl Europos Sąjungos vidaus plėtos, kurios pradininkė bus Škotija.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Pone pirmininke, demokratijos srityje mums reikia revoliucijos. Žaviuosi daugybe Švedijos tradicijų, tad jos pirmininkavimo veiklos „balanso suvestinė“ mane dar labiau nuvylė. Deja, tai nebuvo žmonių pirmininkavimas, o veikiau Tarybos pirmininkavimas, taip pat plataus masto investuotojo pirmininkavimas ne C. Malmström, bet greičiau Wallström stiliumi.

Pone C. Malmström, gerai prisimenu jus, kai buvote EP narė. Šio pirmininkavimo metu jūs gerokai pasikeitėte. Labai tikiuosi, kad Švedijos pirmininkavimui pasibaigus grįšite prie ankstesnių parlamentinės sistemos įkvėptų nuostatų. Kodėl sprendimas dėl SWIFT priimtas taip vėlai? Kodėl ES lygmeniu dabar turime kažką panašaus į vykdomąją tarybą – ar to nori Švedijos žmonės, taip aukštai vertinantys skaidrumo principą? Grįžkite prie savo šaknų.

János Áder (PPE). – (HU) Pone pirmininke, ponios ir ponai, per pastarąsias dvi su puse valandų šiose diskusijose daug kalbėta apie Kopenhagą ir Kopenhagos derybas. Turiu pasakyti, kad šiuo požiūriu Švedijos pirmininkavimas nebuvo visiškai sėkmingas, nes Kopenhagoje Europos Sąjunga neturi bendros pozicijos. Tai nebūtinai pirmininkaujančios Švedijos, o greičiau Europos Komisijos kaltė. Kas vyksta ir kodėl nėra bendros pozicijos? Nėra susitarta dėl bendros pozicijos bent dviem klausimais. Vienas iš jų yra klausimas dėl to, ar anglies dvideginio išmetimo kvotos galės būti perleidžiamos po 2012 m. ir ar jomis taip pat bus galima prekiauti.

Europos Komisijos kritika dėl šios pozicijos nesuprantama, trumparegė ir ribota. Vengrija, Lenkija, Rumunija ir kitos buvusios socialistinės šalys įvykdė savo įsipareigojimus, prisiimtus pagal Kioto susitarimą. Tiesą sakant, jos ne tik juos įvykdė, bet ir viršijo. Mes turime teisę parduoti perteklines kvotas. Tačiau Komisija tebenori iš mūsų šią teisę atimti. Kitaip sakant, Komisija nori nubausti šias šalis, įskaitant Vengriją, už tai, kad įvykdė savo sutartinius įsipareigojimus. Kitos šalys savo įsipareigojimų neįvykdė, jos net išmeta dar didesnius žalingų teršalų kiekius, bet niekas nenori jų nubausti. Kaip po to galima tikėtis, kad bus laikomasi naujojo susitarimo, kuriuo bus pakeistas Kioto susitarimas, jei Kopenhagoje pavyks jį pasiekti?

Raginu Europos Komisiją, taip pat pabrėžtinai paraginti ją jos pirmininką J. Barroso, jeigu jis būtų čia, pakeisti ribotą požiūrį, kurį iki šiol rodė, ir paremti poziciją, kuri atitinka šiuo metu galiojančio Kioto protokolo nuostatas. Taip pat norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad be naujųjų valstybių narių, 15 valstybių narių Europos Sąjunga nebūtų sugebėjusi įvykdyti savo išsipareigojimo sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį 8 proc. ir to neturėtume užmiršti. Tiesą sakant, tokiu atveju Europos Sąjungos derybinė pozicija Kopenhagoje būtų daug prastesnė ir silpnesnė.

Catherine Trautmann (S&D). – (FR) Pone pirmininke, ministre, per Švedijos pirmininkavimo kadenciją buvo įvykių, kuriuos galima būtų pavadinti istoriniais momentais: Lisabonos sutarties įsigaliojimas, pirmojo Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir vyriausiojo įgaliojimo paskyrimas, klimato kaitos konferencija ir naujosios Komisijos paskyrimas, taip pat – leiskite man tai trumpai paminėti – telekomunikacijų paketas.

Šie įvykiai įkvėpė vilties. Tačiau įvertinus viską, liko vienas ar du klausimai, dėl kurių priimti nevienareikšmiškai vertinami sprendimai. Pirmas, mūsų Parlamentas, būdamas labai išsipareigojęs nustatyti europinę finansų rinkų priežiūrą, džiaugėsi J. Larosière vadovaujamos ekspertų grupės pateiktais pasiūlymais kaip labai svarbiu žingsniu. Tačiau gruodžio 2 d. ECOFIN taryba patvirtino išvadas, kuriose šio tikroviško siekio užmojis gerokai sumažintas.

Šiuo atžvilgiu noriu paminėti, kad Parlamentas neabejotinai sieks atkurti minėtų pasiūlymų pusiausvyrą, kad būtų užtikrintas didesnis finansų rinkų stabilumas. Tas pats pasakytina apie pažadėtą finansinę paramą Pietų šalims kovos su klimato kaita srityje. Kopenhagoje skurdžioms šalims reikia iš mūsų tikrų išsipareigojimų dėl ilgalaikio finansavimo, tačiau Taryba sugebėjo pažadėti tik 7,2 mlrd. EUR trejiems metams. Sutinku, kad tai pirmasis žingsnis, bet jis netenkina reikalavimų, ypač atsižvelgiant į tai, kad dalį paramos lėšų šios šalys turės panaudoti struktūrinei pertvarkai.

Galiausiai finansų srityje mes sveikiname norą nustatyti taisykles bei imtis valingų veiksmų ir priežiūros, ir apmokestinimo atžvilgiu. Ypač norėčiau atkreipti dėmesį į Tarybos išvadose minimą visuotinį finansinių sandorių mokestį. Šis mokestis yra tai, ko mes, socialistai, tikėjome ir dėl ko meldėmės ilgiau nei dešimtmetį. Tačiau dar daug ką reikia padaryti. Mūsų laukia pagrindinis iššūkis rasti naujų finansinių išteklių užimtumui ir solidarumui remti bei kovai su klimato kaita finansuoti. Kadangi artėja Kalėdos, norėčiau paprašyti Komisijos pateikti mums sprendimą dėl nuosavų išteklių per ateinančią laikotarpį.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Pone pirmininke, gana keista girdėti kai kuriuos, įskaitant kolegas švedus, kritikuojant Švedijos pirmininkavimą. Su kuo Carl Schlyter lygina šį pirmininkavimą? Su puikiu Čekijos ar kai kurių kitų valstybių narių pirmininkavimu?

Iš M. Borghezio irgi niekas neturėtų tikėtis gauti gerą įvertinimą. Tiesą sakant, prastas pažymys iš M. Borghezio yra geras rezultatas.

Buvo daug padaryta. Įsigaliojo Lisabonos sutartis. Paskirti asmenys į aukščiausius ES postus. Patvirtinta daug svarbių pasiūlymų: Stokholmo programa, pasiūlymas dėl finansų priežiūros ateityje ir telekomunikacijų paketas. Aukščiausiojo lygio susitikimas Kopenhagoje klimato kaitos klausimu taip pat būtų galėjęs plėtoti teisinga kryptimi, jei mes Europos Parlamente būtume to norėję.

Iš trūkumų galėčiau paminėti sužlugusias pastangas priimti direktyvą dėl pacientų judumo. Dėl teisinio neapibrėžtumo gydymo laukiantys žmonės ir toliau patirs daug nereikalingų kančių.

Tačiau apskritai vertinu Švedijos pirmininkavimą labai teigiamai ir už tai norėčiau padėkoti Ministrui pirmininkui F. Reinfeldtui, ministrei C. Malmström, atsakingai už Europos Sąjungos reikalus, bei visiems kitiems pirmininkavimo komandos nariams. Jūs nusipelnėte laimingų naujųjų metų!

Judith Sargentini (Verts/ALE). – (NL) Pone pirmininke, pone F. Reinfeldtai, jūsų pirmininkavimas turi vieną rimtą trūkumą – tai su SWIFT susiję sprendimai. Lisabonos sutartis įsigaliojo gruodžio 1 d., o lapkričio 30 d. jūs ir jūsų kolegos valstybių ir vyriausybės vadovai labai paskubomis susitarėte dėl mūsų bankų duomenų atskleidimo Jungtinėms Amerikos Valstijoms. Jeigu tai yra ženklas, bylojantis apie kryptį, kuria bus plėtojama Stokholmo programa, – programa, kuria turėtų būti užtikrintos mūsų pilietinės teisės, saugumas ir laisvė, – tuomet man susidaro įspūdis, kad įgyvendinant šią programą minėto susitarimo dėl SWIFT tikslai nusvers svarstyklės keldami grėsmę laisvei ir pilietinėms teisėms.

Tai dėmė, suteršusi jūsų pirmininkavimą. Taip pat manau, kad jūsų sprendimai dėl SWIFT meta šešėlį ant Lisabonos sutarties, kuria Europos Parlamentui suteikiama daugiau teisių, todėl norėčiau išgirsti jūsų patikinimą, kad ateityje pilietinėms teisėms, piliečiams ir Parlamentui bus rodoma daugiau pagarbos.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Pone pirmininke, norėtume įvertinti Švedijos pirmininkavimo rezultatus retrospektyviai, žvelgdami iš ateinančių 10–20 metų perspektyvos. Svarbiausias įvykis, kurį minėsime, bus Lisabonos sutarties įsigaliojimas. Šia sutartimi sukuriamas teisinis pagrindas atsirasti supervalstybei, kurioje gyvenančių 500 milijonų žmonių gyvenimas priklausys nuo centralizuotos valdžios sprendimų, o nacionalinės valstybės pamažu išnyks. Kelias, kuriuo buvo einama prie šios Sutarties, buvo nedemokratiškas. Trijuose referendumuose mūsų piliečiai tokį modelį atmetė, bet Airijai surengus jai primestą antrąjį referendumą ir gavus Václavo Klausio parašą atsirado galimybė tam atsitikti. Dauguma Europos gyventojų šį modelį atmetė, nes jie atkakliai laikosi nacionalinės valstybės principo. Todėl esu tikras, kad istorijoje šis laikotarpis bus nušviečiamas kaip gniuždančių pastangų sukurti imperiją laikotarpis.

Othmar Karas (PPE). – (DE) Pone pirmininke, Tarybos pirmininke, ponios ir ponai, diskutuodami dėl pirmininkavimo Tarybai dažnai sutapatiname jį su pirmininkavimu visai Europos Sąjungai. Pirmininkaujanti valstybė vadovauja svarbiai Europos institucijai, bet ne visai Europos Sąjungai. Todėl norėčiau paprašyti visų elgtis ramiau ir sąžiningiau.

Pastarąjį pusmetį Tarybai pirmininkavusi valstybė narė dirbo gerai. Ji padėjo atverti naują Europos Sąjungos sėkmės istorijos knygos skyrių. Tačiau nė vienas iš mūsų nenori vyriausybių Europos. Dirbame eidami link piliečių Europos ir link glaudesnio Europos Sąjungos institucijų ir įvairių jos dalių bendradarbiavimo. Kiekvienas iš mūsų yra Europos Sąjungos dalis.

Diskusijos instituciniu klausimu jau baigtos, asmenys į naujuosius postus jau paskirti, be to, kai kuriais svarbiais klausimais Taryba perėjo prie pozicijos, leisiančios mums tęsti darbą. Žiūrėkime į ateitį. Kažkas pasakė, kad turime didelę problemą, nes Tarybos darbo metodai dar nėra grindžiami Lisabonos sutartyje įtvirtintais principais. Tarybos galimybės daryti įtaką Europos Parlamentui ir jos komitetams yra didesnės nei Europos Parlamento galimybės daryti įtaką Tarybai ir jos darbo grupėms. Šiuo požiūriu mes taip pat reikalavome, kad abi institucijos būtų vertinamos vienodai, nes abi institucijos turi vienodą įstatymų leidžiamosios valdžios statusą.

Taip, tai, kad sprendimas dėl SWIFT – dėl jo turinio galime ginčytis – buvo paskubomis „prastumtas“ likus tik vienai dienai iki naujų Parlamento teisių šioje srityje įsigaliojimo, yra klaida. Tačiau galutinis sprendimas dėl finansų rinkos priežiūros dar nėra priimtas. Turime padaryti patobulinimų, turime paskirti vykdomąją valdžią, turime sugriežtinti tarpvalstybinių finansų institucijų sandorių priežiūrą ir užtikrinti glaudesnę valstybių narių, Komisijos ir Europos centrinio banko bendradarbiavimą Bazelio komitete, kitaip bus sukurta lygiagreti organizacija.

Juan Fernando López Aguilar (S&D). – (ES) Pone pirmininke, norėčiau padėkoti pirmininkaujančiai Švedijai už jos atliktą darbą, ypač laisvės, saugumo ir teisingumo srityje.

Lisabonos sutarties įsigaliojimas yra kokybinis pokytis, pareikalausiantis iš kitas kadencijas pirmininkausiančių valstybių narių – Ispanijos, Belgijos ir Vengrijos – tęsti Švedijos pradėtą darbą ir parengti Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų planą.

Atsižvelgdamas į tai, kad pagal Lisabonos sutartį (Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnis ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 295 straipsnis) Europos Komisija, Taryba, Parlamentas bei valstybių narių parlamentai privalo bendradarbiauti, norėčiau atkreipti dėmesį į tris svarbius klausimus, kuriuos pirmininkavusi Švedija taip pat pabrėžė.

Pirma, nėra iki galo aišku, kokius įgaliojimus turės pareigūnas, atsakingas už veiksmų kovojant su terorizmu ir neteisėta prekyba žmonėmis derinimą, ir kokių mastu jis bus pavaldus Komisijai, kitaip sakant, kokių mastu jo veiklą galės kontroliuoti Europos Parlamentas.

Antrasis klausimas susijęs su pagrindinių teisių išorės matmeniu, kuris dabar taps labai svarbiu Europos politikos aspektu. Nors paskirtas Komisijos narys, atsakingas už pagrindines teises ir teisingumo sritį, Europos Sąjunga taip pat turi Išorės veiksmų tarnybą, kuri privalės daug dėmesio skirti žmogaus teisėms ir aktyviai įsitraukti į veiklą ginant pagrindines teises.

Trečiasis klausimas – tai klausimas dėl laisvo piliečių judėjimo Šengeno erdvėje. Tai, kad buvo teikiama daug svarbos Europos imigracijos ir prieglobsčio pakto įgyvendinimo vertinimui ir stebėsenai bei išorės sienų valdymo politikai, apimančiai klausimus, susijusius su prieglobsčiu, imigracija ir organizuoto nusikalstamumo prevencija, mūsų nuomone, veda į sėkmę kuriant šią laisvo žmonių judėjimo ir žmogaus teisių erdvę, kuria bus užbaigtas vidaus rinkos kūrimo ir mūsų Europos projekto įgyvendinimo darbas.

Lena Ek (ALDE). – (SV) Pone pirmininke, tiesti tiltus niekada nėra lengva. Ši užduotis ypač sunki, kai tenka tiesti tiltus tarp 27 valstybių narių, kuriose iš viso gyvena 500 milijonų žmonių, ir vesti jas šiais tiltais į atviresnę, skaidresnę ir demokratiškesnę ES, grindžiamą Lisabonos sutartimi, kurioje dabar Europos Parlamentas turės daug didesnę įtaką.

Šį rudenį mums teko kovoti ir su klimato krize, ir su krize užimtumo srityje. Nepaisant to, Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai pavyko priimti ne vieną itin svarbų teisės aktą dėl efektyvaus energijos vartojimo. Ypač džiaugiuosi tuo, kad ES buities prietaisai dabar bus ženklinau nurodant jų klasę pagal energijos suvartojimą. Taip pat priimti teisės aktai, kuriais nustatomi pastatų energetinio efektyvumo reikalavimai bei reikalavimai dėl automobilių padangų ekologiškumo ženklinimo.

Baigdama norėčiau padėkoti mūsų Vyriausybei už jos veiksmingą ir nuoseklų pirmininkavimą. Ypač norėčiau pareikšti savo pagarbą mūsų ambasadorei ES Ulrikai Barklund Larsson, kurios šį rudenį taip netikėtai netekome. Ji atliko didžiulį darbą ir mums jos labai trūks.

Dabar liko tik užbaigti darbą klimato konferencijoje Kopenhagoje – tai paskutinė ir svarbiausia užduotis, turėjanti didžiulį ilgalaikį poveikį. Linkiu sėkmės!

Mario Mauro (PPE). – (IT) Pone pirmininke, F. Reinfeldtai, ponios ir ponai, paskutinio Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvados apima nemažai klausimų, dėl kurių galėtume susitarti ir kurie galėtų padrąsinti mus imtis veiksmų artimiausioje ateityje.

Pirma, klausimas dėl migracijos. Išvadose pabrėžiama būtinybė suteikti imigrantams geresnę galimybę patekti į Europos Sąjungos teritoriją, kartu užtikrinant jos piliečių saugumą. Kad galėtume tą padaryti, mums reikia integracijos politikos. Kitaip sakant, mums reikia užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp valstybių narių poreikių ir žmogiškąją dramą patiriančių migrantų poreikių bei jų produktyvaus potencialo.

Taip pat kalbėta apie Europos atsakomybę ir solidarumą migracijos ir prieglobsčio srityje. Šiuo požiūriu esu padrąsintas Tarybos raginimo nedelsiant imtis kovos su neteisėta migracija, pirmiausia valstybėse narėse, esančiose prie ES išorės sienų, ypač pietuose. Šis raginimas reiškia dalijimąsi ištekiais ir problemomis. Deja, šį aspektą pernelyg dažnai užgožia savanaudiškumas ir drąsos stoka.

Kitas aspektas, kurį laikau prioritetiniu šiuo ekonomikos krizės laikotarpiu, kol dar nesimato šviesos tunelio gale – tai Lisabonos strategijos atgaivinimas. Turime kuo skubiau grįžti prie savo prioritetų ES konkurencingumo stiprinimo srityje, kad galėtume varžytis su naujomis galingomis konkurentėmis finansų ir komercijos srityje: šį žingsnį, tokį svarbų mums ir pirmiausia ateinančioms kartoms, galėsime žengti tik turėdami šiuolaikinę mokslinių tyrimų ir informacijos sistemą.

Man džiugu pažymėti, kad naujuoju metodu, kurį pasitelkė Taryba, siekiama sustiprinti nacionalinių ir Europos Sąjungos priemonių ryšį, taip pat sustiprinti nacionalinę nuosavybės į šias priemones teisę aktyviau plėtojant dialogą su socialiniais partneriais bei regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis. Visa tai galima apibendrinti vienu žodžiu „subsidiarumas“.

Tačiau manau, kad eidami šia kryptimi dar turime daug ką padaryti: šeima, žmonės ir žmonių grupės turi tapti pagrindine Europos ekonomikos gaivinimo jėga. Tik mes, žmonės, vyrai ir moterys, galime parodyti tikrąjį dinamizmą, galintį padėti atgaivinti daugybę mūsų socialinio gyvenimo sričių, kuriose dabar vyrauja pesimizmas. Dėl šių pesimistinių nuotaikų dažnu atveju kalta pačios institucijos.

Ivari Padar (S&D). – (ET) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pagirti pirmininkaujančią Švediją už tai, kad patvirtinta Baltijos jūros regiono strategija, kuri neabejotinai labai svarbi mano gimtajai šaliai. Tačiau norėčiau daugiau laiko skirti trims aspektams, susijusiems su finansavimu.

Pirma, norėčiau padėkoti už pastangas Europos finansų sistemos reguliavimo srityje, taip pat paraginti Europos Parlamentą optimaliai paremti šias pastangas.

Antra, kovodama su finansų krize, Europos Sąjunga kartu su valstybėmis narėmis igyvendino daugybę išskirtinių priemonių. Tai labai teigiamas žingsnis. Jau galima matyti požymių, bylojančių apie tai, kad ekonomika stabilizuojasi. Taip pat sutinku su Taryba, kad padėtis dar nėra pakankamai saugi, kad galėtume nutraukti paramos priemonių taikymą. Ši krizė tikrai parodė, bent jau man, kad bankai būtini ir jų teikiamos paslaugos būtinos. Todėl nebūtina pernelyg smarkiai jų spausiti, bet bankų veikla turėtų būti grindžiama tuo, kas vyksta tikrojoje ekonomikoje, o ne virtualiąja tarpbankine rinka, nes būtent tai buvo pagrindinė pastarosios krizės priežastis. Taip pat turime apsvarstyti klausimą dėl premijų mokėjimo bankininkams sistemos, kuriuo šiuo metu Estijoje labai daug diskutuojama.

Trečia, palaikau raginimus, kad Tarptautinis valiutos fondas apsvaistytų galimybę nustatyti visuotinį finansinių sandorių mokesčių, vadinamąjį Tobino mokestį. Taip galėsime sukaupti lėšų, kurias ištikus sunkmečiui galėtume grąžinti visuomenei. Pritariu būtinybei atnaujinti finansų institucijų ir visuomenės, kuriai jos tarnauja, ekonominius ir socialinius susitarimus bei būtinybei apsaugoti visuomenę nuo pavojų iš anksto pasirūpinant sukaupti didesnius socialinės paramos fondus.

Paulo Rangel (PPE). – (PT) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasveikinti pirmininkaujančią Švediją, ypač Ministrą pirmininką F. Reinfeldtą, Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijos ir Portugalijos delegacijos PPE frakcijoje vardu.

Mūsų vertinimu, Švedijos pirmininkavimas buvo beveik absoliučiai sėkmingas keturiose pagrindinėse srityse. Pirmą, institucinėje srityje Švedija labai prisidėjo, kad įsigaliojūt Lisabonos sutartis, kad būtų labai sėkmingai išrinktas Komisijos pirmininkas, taip pat prie viso to, kas susiję su ratifikavimu. Jos indėlis buvo labai profesionalus ir atitiko geriausios praktikos Europos Sąjungoje lygį. Žinoma, tokiai šaliai kaip Portugalija, kuri atliko lemiamą vaidmenį priimant Lisabonos sutartį, pirmininkaujančios Švedijos indėlis buvo neįkainojamas.

Antroji sritis, kurią norėčiau paminėti, yra kova su klimato kaita, kurioje Komisijos pastangos, žinoma, buvo taip pat labai svarbios. Aš ir daugelis kolegų iš PPE frakcijos manome, kad klimato kaita yra ta sritis, kurioje Europos Sąjungos veikla buvo sėkmingiausia. ES yra pačiame visuotinės kovos su klimato kaita priešakyje. Prie to prisidėjo pirmininkaujanti Švedija ir ypač Komisijos pirmininkas. Šioje srityje pasiektus rezultatus taip pat vertiname labai teigiamai.

Trečioji sritis – finansų sistemos reguliavimas. Pirmininkaujant Švedijai žengtas žingsnis pirmyn, kurį laikome lemiamu ir kuris galės labai padėti įveikiant krizę. Todėl norėčiau perduoti mūsų sveikinimus pasiekus šioje srityje susitarimą. Galiausiai norėčiau paminėti sritį, kuri man asmeniškai labai svarbi – kalbu apie laisvės, saugumo ir teisingumo sritį ir joje priimtą Stokholmo programą. Stebėjau Tamperės procesą ir ypač paskesnę Hagos procesą. Manau, Stokholmo programa yra neabejotinai būtinas žingsnis, už kurį norėčiau padėkoti pirmininkaujančiai Švedijai ir jos Ministrui pirmininkui F. Reinfeldtui.

Marietta Giannakou (PPE). – (EL) Pone pirmininke, Švedijos pirmininkavimo rezultatai tikrai teigiami. Jie sutampa su Lisabonos sutarties įsigaliojimu, žyminčiu tarpvyriausybinių sprendimų priėmimo metodo, tiek daug metų kėlusio mums problemų ir trukdžiusio įgyvendinti labiau integruotą ir darnesnę politiką, taikymo pabaigą.

Pirmininkaujant Švedijai patvirtinta Stokholmo programa ir priimtos iš tikrųjų labai svarbios kovos su finansų krize priemonės, turėsiančios didelės įtakos tolesnei jos įveikai.

Taip pat išrinktas Europos Komisijos pirmininkas ir paskirti asmenys į kitus postus, kurie turės didžiulę įtaką įgyvendinant Lisabonos sutartį. Tai teigiami ir būtini žingsniai, ypač svarbūs ir įdomūs Europos Parlamentui.

Dabar Europos Parlamentas imasi naujo vaidmens, nes jam suteikti tokie patys įstatymų leidžiamosios valdžios įgaliojimai kaip ir Europos Vadovų Tarybai. Šie pokyčiai žymi naują etapą, kuris pareikalaus iš mūsų daugiau ir darnesnių pastangų.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Pone pirmininke, sveikinu Švediją pagirtinai pastarąjį pusmetį pirmininkavus Tarybai.

Kalbėdamas apie Stokholmo programą, norėčiau pabrėžti, kad ja siekiama suteikti postūmį ilgai lauktai bendrajai migracijos politikai, tačiau kai kurie esminiai klausimai joje buvo sumenkinti iki antraeilės svarbos dalykų.

2008 m. Europos Sąjungoje buvo 515 teroristinių išpuolių, įvykdytų vienuolikoje valstybių narių. Todėl kova su terorizmu ir terorizmo aukų apsauga turėtų tapti vienu iš mūsų politinės darbotvarkės prioritetu, kuris turėtų būti įtrauktas į Stokholmo programą atskira dalimi ir sudaryti ypatingą jos kategoriją.

Antra, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje gyvena aštuoni milijonai neteisėtų imigrantų. Šiuo požiūriu turime stiprinti politiką, kuria skatinama plėtra bei glaudesnis kilmės ir tranzito šalių bendradarbiavimas. Europos Sąjunga turi skatinti valstybes nares pasirašyti repatriacijos ir readmisijos susitarimus su Maroku, Alžyru ir Libija. Į šiuos aspektus būtina atsižvelgti rengiant Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų planą, kuris turės būti pateiktas 2010 m. birželio mėn. viduryje.

Andrzej Grzyb (PPE). – (PL) Aš taip pat norėčiau prisijungti prie padėkos žodžių pirmininkaujančiai Švedijai ir ypač F. Reinfeldtui už jo veiksmingą vadovavimą ir sėkmingai įgyvendintus šios pirmininkavimo kadencijos prioritetus.

Žinoma, Europos Sąjungos piliečiams ypač svarbu, kad būtų imtasi veiksmų, kurie padėtų sušvelninti ekonomikos ir finansų krizės padarinius. Šie veiksmai susiję su parama verslo sektoriui siekiant atkurti darbo vietas ir sukurti sąlygas mažųjų ir vidutinių įmonių plėtrai, taip pat siekiant pašalinti krizės padarinius, ypač finansų rinkoje, ir užtikrinti, kad panašios krizės ateityje nesikartotų. Man atrodo, kad europinė priežiūra šioje srityje nėra pakankama, tad šioje srityje mes, kaip demokratiškai išrinkta institucija, taip pat turėtume daryti įtaką etikos standartams, kuriais vadovaujasi tie, kas vykdo bankų ir finansų institucijų priežiūrą.

Dėl aukščiausiojo lygio susitikimo Kopenhagoje. Visapusiškai palaikau poziciją, kurią išdėstė J. M. Barroso. Kad šiame susitikime būtų pasiekta iš tikrųjų įgyvendinamų rezultatų, būtina, kad prie mūsų pastangų prisijungtų kitos svarbios pasaulio ekonomikos dalyvės.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Rengiau pranešimą dėl pastatų energetinio efektyvumo direktyvos, dėl kurio derėjasi antrajame svarstyme su Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančia Švedija. Ši direktyva labai svarbi Europos Sąjungos ateičiai ir kovai su klimato kaita. Ji taip pat svarbi Kopenhagos konferencijos požiūriu, bet ypač ji svarbi dėl 2,7 mln. darbo vietų, kurių gali būti sukurta šiame sektoriuje iki 2020 m.

Dėl komitologijos. Kaip ir nustatyta Lisabonos sutartyje, pirmiausia derybose siekta institucinio susitarimo dėl Komisijos perduodamų įgaliojimų ir teisės dokumentų. Atsižvelgiant į tai, kad Lisabonos sutartimi sukuriama naujas pagrindas plėtoti kovos su klimato kaita politiką ir formuoti bendrąją energetikos politiką, tikiuosi, – to taip pat tikimės iš Europos Komisijos, pone Komisijos pirmininke J. M. Barroso, – kad pateiksite mums savo ateinančių penkerių metų darbo programą, kad Komisijos nariai, kurių mes klausysime, taip pat galėtų pateikti savo atsaką į šiuos iššūkius.

Baigdama norėčiau paminėti kliūtis, trukdančias laisvai judėti darbo jėgai iš naujųjų valstybių narių. Prieš baigdama pirmininkavimą, Švedija turėtų žengti paskutinį žingsnį ir šias kliūtis pašalinti.

Pirmininkas. – Atsiprašau, pone Z. Balčyti ir P. C. Luhanai, bet negaliu suteikti jums žodžio, nes sąrašė jau turime daug kitų kalbėtojų, bet neturime pakankamai laiko, kad galėtume leisti kalbėti visiems norintiems. Jūs galėsite panaudoti šį laiką kitą kartą. Dar kartą atsiprašau.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Norėčiau padėkoti Švedijai už sąžiningą ir atsakingą Europos Sąjungos reikalų tvarkymą tokiu metu, kaip minėjote, kada mums teko spręsti sudėtingus klausimus, susijusius su instituciniais pokyčiais bei ekonomikos ir finansų krize. Tačiau jūs galbūt nepasinaudojote šiuo laikotarpiu galimybe paskatinti platesnį dialogą dėl kitokio socialinio ir ekonominio modelio nei tas, kuris privedė mus prie šio krizės. Švedija apie tai žino daug geriau už kai kurias kitas šalis.

Jums taip pat teko patirti visus sunkumus, susijusius su apribojimais, trukdančiais Europos Sąjungoje pasiekti veiksmų vienybę, ypač renkant ES vadovus. Nustatėte kelis naujus standartus užsienio politikos, pvz. Artimuosiuose Rytuose, srityje ir norėčiau už šį laimėjimą jums padėkoti. Taip pat dėkoju jums už dėmesį Europos Sąjungos išplėtimo klausimui ir už tai, kad išsprendėte, kartu su Komisija, kai kurias problemas, kurios iki šiol trukdė šį procesą plėtoti. Jūs puikiai padirbėjote!

Jean-Pierre Audy (PPE). – (FR) Pone pirmininke, J. M. Barroso, F. Reinfeldtai, norėčiau išgirsti jūsų nuomonę, pone F. Reinfeldtai, dėl vadinamojo trejeto išvadų, nes valstybių ir vyriausybių vadovai nusprendė sukurti šią trejeto sąvoką siekdami suteikti pirmininkavimui tęstinumą. Be to, kadangi dabar toks trejetas sudaromas iš Prancūzijos Respublikos, Čekijos Respublikos ir Švedijos Karalystės, koks jūsų požiūris į šią priemonę ir kokios jūsų išvados?

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Pone pirmininke, kartą per pusmetį susirenkame čia, Parlamente, kad apibendrintume eilinės savo pirmininkavimą Europos Sąjungai baigiančios valstybės narės pasiektus rezultatus.

Švedijos pirmininkavimas bus įrašytas į istorijos knygą, nes per jos kadenciją „prastumta“ Europos konstitucija, už kurią kai kas agitavo beveik dešimtmetį, dabartiniu pavidalu žinoma kaip Lisabonos sutartis. Tai padaryta prieš daugelio tautų valią. Referendumų Prancūzijoje, Nyderlanduose ir Airijoje rezultatai buvo šiuurkščiai atmesti. Nustatytas demokratijos deficito principas, pagal kurį leidžiamas reguliavimas iš viršaus, tariamai siekiant pagerinti ES administravimo mechanizmus. Pirmieji pokyčiai, susiję su asmenimis, paskirtais į naujus ES postus, kol kas tik sukėlė organizacinį chaosą ir pralinksmino Europą bei visą pasaulį. Švedija po savo pirmininkavimo palieka Europos Sąjungą netikrumo ir chaoso būklės.

Anna Maria Corazza Bildt (PPE). – Pone pirmininke, norėčiau padėkoti pirmininkaujančiai Švedijai už Stokholmo programoje pateiktą piliečių Europos viziją. Pagaliau turime viziją, pateisinančią mūsų piliečių lūkesčius gyventi saugioje Europoje, kurioje taip pat gerbiama asmens teisės, ir šią istorinę Stokholmo programos svarbą visada pabrėšime. Pagaliau galime judėti pirmyn link piliečių valdomos ir jiems tarnaujančios Europos.

Taip pat džiaugiuosi tuo, kad įsteigtas Europos prieglobsčio paramos biuras. Tai svarbus ir konkretus žingsnis sprendžiant šalių, norinčių kovoti su neteisėta imigracija, problemas, kuris taip pat leis sukurti žmogiškesnę migracijos politiką. Stokholmo programa bus su mumis penkerius metus ir tikiuosi, kad dabar galime imtis ją įgyvendinti. Dėkoju Švedijai už pirmininkavimą. Jūsų pėdsakas liks su mumis penkerius metus.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Pirmininkaujanti Švedija atliko puikų darbą ir už tai norėčiau padėkoti Ministrui pirmininkui. Užbaigus Lisabonos sutarties ratifikavimo procesą sureguliuota apgailėtina ir gėdinga mini krizė, susijusi su Čekijos prezidentu V. Klausu. Šią krizę lėmė išplėtimo proceso metu padaryta politinė klaida: Europos Sąjunga iš anksto nepareišė, kad trylika diskriminacinių Benešo dekretų moraliniu požiūriu yra nepagrįsti. Kitas svarbus įvykis yra tas, kad ES pavyko susitarti dėl vieningos pozicijos derybose dėl klimato kaitos. Jungtinės Amerikos Valstijos ir Kinija šio fakto dar nesuvokė, bet Europos Sąjunga aiškiai supranta, kad ateitis priklauso tam, kas rodo iniciatyvą kurdamas ekologišką ekonomiką. Nepamirškime, kad ES pavyko pasiekti savo tikslus tik dėl to, kad naujosios valstybės narės sugebėjo labai sumažinti išmetamų teršalų kiekį. Galiausiai trečiasis svarbus įvykis – derybų dėl stojimo su Serbija pradžia bei vizų režimo panaikinimas Serbijai, Makedonijai ir Juodkalnijai. Norėčiau padėkoti Švedijai už tai, kad suteikė puikią galimybę bendram Ispanijos, Belgijos ir Vengrijos pirmininkavimui.

Rachida Dati (PPE). – (FR) Pone pirmininke, J. M. Barroso, F. Reinfeldtai, pirmiausia norėčiau padėkoti pirmininkaujančiai Švedijai už šį pusmetį atliktą nepaliojamą ir labai plataus užmojo darbą ir pirmiausia už pastangas, kurių ji dėjo kartu su valstybių ir vyriausybių vadovais, kad įgyvendinant G20 procesą būtų susitarta dėl bendros plataus užmojo pozicijos finansų rinkos reguliavimo srityje.

Europos Sąjunga taip pat sugebėjo susitarti dėl bendros, labai iniciatyvios ir plataus užmojo pozicijos Kopenhagos konferencijoje. Todėl norėčiau jos poziciją ir sprendimus paremti. Būtent Europos Sąjunga pasiūlė pagrindinius susitarimus, susijusius su šia finansų krize, paveikusia visą Europą, ir buvo varomoji jėga derantis dėl jų bei juos sudarant.

Praeitą savaitę Europos Vadovų Taryba taip pat priėmė galutinį sprendimą dėl naujos finansų sistemos priežiūros sistemos ir pradėjo derybas su Europos Parlamentu, nes nuo dabar Europos Parlamentas taip pat bus atsakingas už Pitsburge priimtų sprendimų įgyvendinimo stebėseną.

Finansų krizė atskleidė mūsų finansų priežiūros sistemos silpnąsias vietas. Dabar bus siekiama užtikrinti geresnį veiklos derinimą bei atnaujinti ir sustiprinti Europos valdžios institucijų įgaliojimus. Tai reikalavimai, kuriuos būtina įgyvendinti.

Tikiuosi – skiriu savo žodžius Komisijai – kad įgyvendindami savo sprendimus būsime tokie pat budrūs ir išlaikysime tą patį ambicingumo lygį.

Diane Dodds (NI). – Pone pirmininke, šį rytą noriu Šiaurės Airijos žuvininkystės pramonės darbuotojų vardu išreikšti didelį nusivylimą dėl žvejybos kvotų sumažinimo. Vakare vakare Taryba paskelbė, kad omarų žvejybos kvotos 7A zonoje bus sumažintos 9 proc. Tai didelis smūgis Šiaurės Airijos žuvininkystės pramonei.

Dėl įgyvendinamos menkių išteklių atkūrimo programos ir dėl sumažinto žvejybos dienų skaičiaus ši pramonė atsidūrė silpnoje padėtyje ir dabar yra priklausoma nuo omarų žvejybos. Taigi kvotų sumažinimas 9 proc. turės jai skausmingų padarinių. Ypač apmaudu, kad mokslinių tyrimų išvados leido Komisijai šiais metais pratęsti kvotas.

Manau, kad Ispanijos prioritetą per būsimą jos pirmininkavimo Tarybai kadenciją turėtų būti bendrosios žuvininkystės politikos reformavimas, nes tokius sprendimus turi priimti atsakingi asmenys regiono, vietos lygmeniu, o ne Briuselio biurokratai.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Daug gerų dalykų nutiko Europos Sąjungoje per Švedijos pirmininkavimo kadenciją, kuri sutapo su sunkiu krizės ir lūkesčių, susijusių su Lisabonos sutarties priėmimu, laikotarpiu. Tačiau nepritariu nuomonei, kad dabar turime kitokią ar naują Europos Sąjungą. Manau, kad geriausiu atveju dabar turime atnaujintą Europos Sąjungą. Tiesą sakant, pagrindinės Sutarties nuostatos turi būti papildytos ne tik išsamiau turiniu, bet ir konkrečiais praktiniais sprendimais. Labai svarbu aiškiai apibrėžti

svarbiausių pareigybių kompetencijos ribas, taip pat ryšius tarp ES institucijų, įskaitant naująją Europos Parlamento vaidmenį

Nuogąstauju dėl galimų rotacijos principu grindžiamo valstybių narių pirmininkavimo funkcijos apribojimų. Šiai funkcijai valstybės narės ruošėsi ir ją vykdė su tokiu dideliu ryžtu. Jei kartu su nuolatiniu Europos Vadovų Tarybos pirmininku neturėsime pirmininkaujančios šalies pirmininko, kuris, kaip kad šiandien, būtų čia ir teiktų ataskaitas, tai bus ne visa Europos Sąjunga, nes ji praras dalį savo įvairovės. Pirmininkaujančios valstybės narės turės kūrybiškai įkvėpti ES imtis naujų veiksmų, o nuolatinis Europos Vadovų Tarybos pirmininkas turės užtikrinti ES darbo derinimą, jo tęstinumą ir darną.

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

Fredrik Reinfeldt, *einantis Tarybos pirmininko pareigas*. – Pone pirmininke, šios diskusijos baigiasi, baigiasi, kaip minėta, ir paskutinė rotacijos principu grindžiamo pirmininkavimo Tarybai kadencija. Netrukus José Manuel Barroso ir aš išvyksime į Kopenhagą, tad labai trumpai norėčiau pakalbėti dėl finansinių išteklių, nes manau, kad šis klausimas bus svarbiausias diskusijose su besivystančiomis šalimis.

Mes sugebėjome pasiūlyti konkrečią sumą – 2,4 mlrd. EUR kasmet trejų 2010–2012 m. laikotarpiu. Mums buvo svarbu pabrėžti, kad ši suma skiriama šiam trejų metų laikotarpiui, bet šios lėšos taip pat galės būti panaudotos paramai klimato apsaugos srityje.

Diskusija dėl Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimo yra labai svarbi. Noriu pabrėžti, kad valstybės narės pritarė mūsų išpareigojimui iki 2010 m., t. y. iki kitų metų, bendrai išmokėti 0,56 proc. ES BNP. Taigi oficialios vystomosios pagalbos požiūriu artėjame prie 2015 m. JT nustatyto 0,7 proc. lygio.

Visa tai yra pačių valstybių narių rankose. Akivaizdu, kad kai kurių valstybių narių indėlis šio lygio nesiekia. Švedijos indėlis į vystomąją pagalbą išskirtinai didelis ir siekia beveik 1 proc. BNP. Diskutuodami šiuo klausimu taip pat turime prisiminti, kad tarp šalių yra skirtumų.

Valstybės narės galėjo prisidėti prie šios pagalbos pagal savo išgales savo noru. Labai džiaugiuosi galėdamas pasakyti, kad lėšų šiam „greitajam paleidimui“ skyrė visos 27 valstybės narės. Kai kurių valstybių narių indėlis labai nedidelis, bet Europos balsas girdimas ta prasme, kad kiekviena valstybė narė prie šios paramos iš tikrųjų prisidėjo.

Taip pat dar kartą norėčiau padėkoti Parlamentui už bendradarbiavimą. Per Švedijos pirmininkavimo kadenciją kalbu Parlamente kaip Ministras pirmininkas jau ketvirtą kartą, bet šiuo požiūriu net iš tolo negaliu lyginti su Cecilia Malmström, kuri kalbėjo Parlamente net 25 kartus. Per visą mūsų pirmininkavimo kadenciją dalyvavome plenariniuose Parlamento posėdžiuose 43 kartus, o komitetų posėdžiuose – 44 kartus.

Tai taip pat labai svarbu skaidrumo ir gero institucijų bendradarbiavimo požiūriu. Mes žinojome, kaip svarbu palaikyti gerus ryšius su Europos Parlamentu. Rengėmės šiam mūsų susitikimui, kad galėtume atsakyti į jūsų klausimus, ir norime jums padėkoti už jūsų bendradarbiavimą.

Pirmininkas. – Pone Ministre pirmininke, po dviejų savaičių jūsų pirmininkavimas Europos Sąjungai bus pasibaigęs. Dėkoju jums už jūsų aktyvumą ir energiją. Žinome, kad pirmininkauti šią kadenciją nebuvo lengva. Kaip girdėjome iš Parlamento narių ir galime spręsti pagal daugelio jų išsakytą nuomonę, tai buvo sėkmingas pirmininkavimas. Noriu padėkoti asmeniškai jums ir, žinoma, visai Švedijos Vyriausybei. Šias pastarąsias kelias savaites pirmą kartą istorijoje bendradarbiavome vadovaudamiesi naujais principais. Tą mums leido padaryti Lisabonos sutartis.

Labai jums dėkoju. Mes prisiminsime jūsų pirmininkavimą.

José Manuel Barroso, *Komisijos pirmininkas*. – Pone pirmininke, aš tik norėčiau atsakyti į kelis konkrečius klausimus, kuriuos pateikė čia dar esantys Parlamento nariai.

Pvz., A. Severin kalbėjo apie ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, ir norėčiau šį klausimą pabrėžti. Iš tikrųjų, kai Europos Sąjungos strategija 2020 m. buvo svarstoma Europos Vadovų Taryboje pirmą kartą, buvo susitarta – žr. išvadų 18 punktą – kad būtina dėti visas pastangas siekiant užtikrinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, taip pat lyčių lygybę. Manau labai svarbu, kad dėl šio prioriteto susitarta pačioje Europos Sąjungos strategijos 2020 m. svarstymo pradžioje. Žinoma, pagrindinį dėmesį turime skirti konkurencingumo stiprinimui ir šiuo metu iškilusių visuotinių iššūkių įveikai, bet siekdami šių tikslų kartu

turime skatinti ekonominę, socialinę ir teritorinę Europos Sąjungos sanglaudą. Į tą labai svarbu atsižvelgti ne tik apibrėžiant šią strategiją, bet ir formuojant būsimąsias finansines perspektyvas.

Kitas konkretus klausimas, kurį kėlė O. Karas, taip pat R. Dati, susijęs su Europos priežiūros institucijomis. Paaikšinsiu. Labai džiaugėmės, kad Europos Vadovų Taryba sugebėjo šiuo klausimu vieningai priimti sprendimą. Atvirai kalbant, praeityje būtų net sunku įsivaizduoti, kad valstybės narės galėtų vienbalsiai pritarti tekstui dėl finansų priežiūros europiniu lygmeniu. Suprasdamas, kad kai kurie klausimai iš tikrųjų keblūs, vis dėlto manau, kad Komisijos pasiūlytas tekstas buvo šiek tiek per daug sušvelnintas. Būtent atsižvelgdama į tai, kad šis reikalas iš tiesų labai delikatus, Komisija savo pasiūlyme numatė labai paprastas ir veiksmingas finansų sistemos apsaugos priemones. Tačiau apgailestauju, kad dviem iš trijų atvejų atsisakyta Komisijos pasiūlytų tiesioginių priežiūros institucijų galių finansų institucijų atžvilgiu.

Apgailestauju, kad klausimas dėl ypatingosios padėties buvo politizuotas primetant Tarybai atsakomybę skelbti ją. Taip pat apgailestauju, kad galima Europos priežiūros institucijų vykdomos tiesioginės priežiūros taikymo sritis susiaurinta apribojant ją tik kredito reitingų agentūrų veikla. Tikiuosi, kad Europos Parlamentas kitame derybų etape šių sričių reguliavimą sustiprins ir užtikrins geresnę jo pusiausvyrą.

Dėl Kopenhagos. Paaikšinsiu: labai svarbu, kad Europos Vadovų Taryba patvirtino savo ankstesnius įsipareigojimus pasakydama, kad esame pasirengę iki 2020 m. sumažinti taršą 30 proc., palyginti su taršos lygiais 1990 m., jeigu kitos išsivysčiusios šalys prisiims panašius taršos mažinimo įsipareigojimus ir jeigu besivystančios šalys pagal savo išgales ir įsipareigojimus atitinkamai prie to prisidės.

Mes toliau vertinsime kitų šalių taršos mažinimo pastangas ir vėliau atitinkamu metu priimsime sprendimą Kopenhagoje. Tiesą sakant, Europos Vadovų Tarybos susitikime užsiminiau apie galimybę šiek tiek pakeisti savo pasiūlymą numatant kryptis, kuriomis eisime po 2020 m. Diskutuojama ne tik dėl laikotarpio iki 2020 m., bet ir dėl laikotarpio po 2020 m. Taigi apibrėždami kryptis, kuriomis eisime po 2020 m., turime tam tikrą lankstumo galimybę. Būtent taip nusietaikę vykstame į Kopenhagą siekti susitarimo, kuris būtų ne tik plačiausio užmojo, bet ir iš tikrųjų visuotinis.

Pirmininkas. – Dar kartą dėkoju jums, Pirmininke J. M. Barroso. Taip pat norėčiau padėkoti Ministrui pirmininkui R. Reinfeldtui, ministrei C. Malmström, buvusiai Europos Parlamento narei, ir visai Švedijos Vyriausybei už labai aktyvų bendradarbiavimą su Europos Parlamentu.

Diskusijos baigtos.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Vilija Blinkevičiūtė (S&D), raštu. – (LT) Norėčiau pasveikinti pirmininkaujančią Švediją už konstruktyviai bei rezultatyviai įgyvendintus savo programos tikslus. Švedija įdėjo daug pastangų, kad šių metų gruodžio 1 d. įsigaliojusių Lisabonos sutartis, o tai reiškia, kad Europos Sąjunga taps demokratiškesnė, veiksmingesnė ir skaidresnė. Esu tikra, kad sutartis pagerins tęstinumą bei sustiprins Sąjungos vaidmenį tarptautinėje arenoje.

Pirmininkaujant Švedijai buvo patvirtinta Baltijos jūros regiono strategija. Džiaugiuosi, kad Baltijos jūros regiono strategijos įgyvendinimui yra skiriama finansinė parama. Kadangi esu iš Lietuvos, puikiai žinau, kad šiandieną Baltijos jūros regionas susiduria su dideliais iššūkiais. Viena iš jų – kaip geriausia išspręsti neatidėliotinas rimtas Baltijos jūros aplinkosaugos problemas? Kitas – kaip Baltijos jūros regioną paversti aktyvesniu ekonomikos augimo ir vystymosi varikliu?

Preliminarius atsakymus į klausimus jau šiandieną galime rasti Švedijos pirmininkavimo laikotarpiu priimtoje Baltijos regiono strategijoje. Tai pirmasis iš keleto Europos makroregionų plėtros planų, kuriuo tikimasi pagerinti regiono aplinką bei sustiprinti jo konkurencingumą. Stokholmo programos strategija – tai vienas iš svarbiausių Švedijos pasiektų prioritetų. Ši penkerių metų programa sudarys sąlygas toliau plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę.

José Manuel Fernandes (PPE), raštu. – (PT) Švedijos pirmininkavimas vadovaujant Ministrui pirmininkui F. Reinfeldtui buvo labai sėkmingas ir aukščiausio lygio.

Švedija atliko labai svarbų vaidmenį prisidedama prie to, kad Lisabonos sutartis pradėtų galioti. Taip buvo užbaigtos beveik dešimtmetį trukusios diskusijos ir išeita iš institucinės aklavietės. Dabar Europos Sąjungai atsivėrė naujos galimybės.

Kova su klimato kaita visada buvo vienas iš svarbiausių jos darbotvarkės klausimų. ES šioje srityje yra lyderė ir tą patvirtina jos pasiūlytas plataus užmojo įsipareigojimas iki 2050 m. sumažinti taršą 80–95 proc. Taip

pat buvo pasiektas susitarimas dėl 7,2 mlrd. EUR paramos teikimo besivystančioms šalims per ateinančius trejus metus.

Prasidėjus ekonomikos krizei ir finansų suirutei, pirmininkaujanti Švedija ėmėsi svarių ir realiai įgyvendinamų priemonių. Susidūrusi su didžiausia nuo praeito amžiaus ketvirtą dešimtmečio finansų krize, ES skubiai patvirtino specialias paramos priemones. Taip pat pasirūpinta panašių krizių pasikartojimo „prevencija“ sukuriant naują finansų priežiūros sistemą.

Pirmininkaujanti Švedija padėjo spręsti krizės problemą ir padarė Europą stipresnę, suteikdama jai galimybę toliau eiti taikingos, sėkmingos ir šiuolaikiškos plėtros keliu.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Tiesa, kad būtent per Švedijos pirmininkavimo kadenciją įvyko esminių institucinių pokyčių, iš kurių pirmiausia reikėtų paminėti Lisabonos sutartį, kuri įsigaliojo po to, kai Airijos piliečiai, kurių atžvilgiu buvo imtasi spaudimo ir šantažo, pakeitė savo nuomonę jiems pristatame antrame referendume.

Tačiau net tiems, kas iš tikrųjų nori, kad europinė integracija įgytų vis labiau neoliberalistinių, militaristinių ir federalistinių pavidalą, nėra priimtina, kad jiems nebuvo suteikta galimybė tarti žodį dėl siaubingos socialinės padėties, kuri dabar susidarė Europos Sąjungoje ir apie kurią akivaizdžiai byloja tik per vienerius metus daugiau nei penkiais milijonais išaugęs bedarbių skaičius, dabar jau viršijantis 23 milijonus.

Tačiau gana būdingai paskubėta pradėti diskusijas dėl ES strategijos 2020 m. visiškai užmiršus įvertinti prieš dešimtmetį patvirtintą vadinamąją Lisabonos strategiją, kurią įgyvendinus, kaip buvo žadėta, Europos Sąjunga turėjo tapti oaze. Nėra abejonių, kad taip pasielgta nenorint minėti priežasčių, sukėlusią didžiausią per pastaruosius dešimtmečius ekonomikos ir socialinę krizę, kurią paskatino liberalizacija ir darbo formų lankstumas, lėmę nesaugių ir prastai apmokamų darbo vietų atsiradimą bei nedarbo didėjimą.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (S&D), raštu. – (PL) Pone pirmininke, bendras Švedijos pirmininkavimo įvertinimo rezultatas labai teigiamas. Žinoma, didžiausia sėkmė buvo Lisabonos sutarties ratifikavimo proceso užbaigimas. Kaip teisės reikalų komiteto narė, sėkme taip pat laikau Taryboje pasiektą kompromisą dėl ES patentų ir integruotos patentų jurisdikcinės sistemos.

Dėl bendros patentų sistemos, kuri galėtų visoje Europos Sąjungoje, diskutuojama jau labai ilgai. Atėjo laikas šioje srityje nustatyti konkrečias taisykles, nes dėl to, kad ES nėra nustatyta vienodų reikalavimų, Europos įmonėms atsiranda kliūčių plėtotis bei tampa sunku konkuruoti, pvz., su JAV įmonėmis. Praeityje daugybę kartų įsitikinome, kaip sudėtinga suderinti visų valstybių narių interesus sprendžiant ES patento klausimą, tad esu ypač dėkinga pirmininkaujančiai Švedijai už kompromisą, nors kol kas jis pasiektas tik politiniu lygmeniu.

Lisabonos sutartimi Europos Sąjungai suteikiamas teisinis pagrindas priimti įstatymą dėl intelektinės nuosavybės bei patvirtinti tinkamus standartus pagal įprastą teisėkūros procedūrą. Taigi kitą kadenciją, kurią pirmininkaus Ispanijai, dėl kompromiso, pasiekto šių metų gruodžio mėn., Parlamente vyks labai įdomios diskusijos.

Zita Gurmai (S&D), raštu. – Lisabonos sutarčiai, kuria sukurtos visos būtinosios sąlygos institucinėms reformoms, uždegta žalia šviesa. Pirmininkaujančiai Švedijai teko užduotis sudaryti sąlygas Lisabonos sutarties nuostatų įgyvendinimui. Ši iššūkį Švedija įveikė. Kitą kadenciją pirmininkausiančiai valstybei narei teks užduotis užtikrinti efektyvų naujų struktūrų veikimą. Šiuo požiūriu bus būtina dėti visas pastangas siekiant užtikrinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą bei lyčių lygybę. Mano nuomone, svarbu pabrėžti, kad dabar, kai Sutartis įsigaliojo, Pagrindinių teisių chartija taps privaloma. Taigi klausimai, susiję su žmogaus teisėmis, įskaitant lyčių lygybę, ir kova su diskriminacija, dabar galės būti sėkmingiau sprendžiami remiantis įstatymu.

Kitas sėkmingas žingsnis – Stokholmo programos parengimas ir patvirtinimas. Ši programa, kuria siekiama spręsti pagrindinius klausimus, gali būti vertinama kaip praktinis veiksmų planas, padėsiantis sukurti saugesnę ir atviresnę Europą, grindžiamą bendromis vertybėmis, principais ir veiksmiais.

Norėčiau pabrėžti, kad lyčių lygybės srityje, nors ji ir nėra prioritetinga, pirmininkaujanti Švedija taip pat atliko svarbų vaidmenį prisidėdama prie to, kad dabar Komisijoje turime daugiau moterų ir kad eiti vyriausiojo įgaliojimo pareigas taip pat paskirta moteris.

Petru Constantin Luhan (PPE), raštu. – (RO) Lisabonos sutartimi sustiprintas Parlamento vaidmuo europiname sprendimų priėmimo procese ir, savaime aišku, šios institucijos teisėtumas Europos piliečių

akyse. Taigi dėkoju pirmininkaujančiai Švedijai už sėkmingas pastangas turėti galiojančią naują Sutartį. Taip pat džiaugiuosi pokyčiais teisingumo ir vidaus reikalų srityse. Stokholmo programoje, parengtoje per pastaruosius kelis mėnesius ir patvirtintoje gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime, nustatomas veiklos šioje srityje krypties planas 2010–2014 m. Džiaugiuosi galėdamas pažymėti, kad Taryba atsižvelgė į Parlamento rekomendacijas. Kalbu konkrečiai apie Šengeno erdvės išplėtimą įtraukiant visas ES valstybes nares, kuris priėmus mūsų pasiūlytus pakeitimus tampa Europos Sąjungos vidaus politikos prioritetu.

Marian-Jean Marinescu (PPE), raštu. – (RO) Noriu pasveikinti pirmininkaujančią Švediją ir padėkoti jai už šį pusmetį atliktą plataus užmojo darbą sudėtingu ekonomikos ir finansų krizės, pasirengimo aukščiausiojo lygio susitikimui Kopenhagoje bei Lisabonos sutarties priėmimo laikotarpiu. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, pagaliau turime aiškią institucinę sistemą, padėsiančią mums spręsti visas problemas, susijusias su šiuolaikiniam pasauliui iškilusiais iššūkiais. Turėdama naująją Sutartį, ES gali tvirtai prisiimti lyderės vaidmenį kovos su klimato kaita srityje, taip pat pasaulio žaidėjos statusą, net tik Jungtinių Amerikos Valstijų bei Rusijos Federacijos, bet ir sparčiai besivystančių šalių atžvilgiu. Be to, tai, kad dabar turime nuolatinę Europos Vadovų Tarybos pirmininką ir vyriausiąją įgaliotinę, užtikrins ES užsienio politikos tęstinumą, o tai padės dar labiau sustiprinti ES vaidmenį pasaulio arenoje. Visi šie instituciniai pokyčiai leis ES dirbti efektyviau ir pasitelkti įvairesnių būdų pagrindinėms problemoms spręsti, su kuriomis susiduria tarptautinė bendruomenė, kaip antai kova su terorizmu, prisitaikymas prie klimato kaitos, energetinio saugumo užtikrinimas bei kova su ekonomikos ir finansų krizės padariniais. Esu tikras, kad kitą kadenciją pirmininkausianti Ispanija sugebės pateisinti lūkesčius ir sėkmingai tęs pirmininkavusios Švedijos inicijuotus veiksmus ir jos pradėtą veiklą.

Véronique Mathieu (PPE), raštu. – (FR) Norėčiau pasveikinti pirmininkaujančią Švediją ir padėkoti jai už atliktą darbą, pirmiausia tose srityse, kurios priklauso Piliiečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto kompetencijos sričiai. Iššūkiai buvo didžiuliai: reikėjo pereiti nuo Nicos sutartimi grindžiamos teisinės sistemos prie naujos sistemos, numatytos Lisabonos sutartyje, taip pat parengti kitą daugiametę programą, kurioje bus apibrėžti kito penkmečio prioritetai laisvės, saugumo ir teisingumo srityje. Noriu pagirti šią Stokholmo programą, kuria bus paskatintos plataus užmojo politinės pastangos išplėsti šią erdvę iki 2014 m. Tačiau dar daug ką reikia padaryti, pirmiausia prieglobsčio srityje. Džiaugiuosi tuo, kad įsteigtas Europos prieglobsčio paramos biuras, nes būtina suderinti ne tik valstybių narių įstatymus, bet ir praktiką. Vis dėlto kiti pasiūlymai, įtraukti į prieglobsčio paketą, turės būti priimti kuo skubiau, kad būtų išvengta trečiosios Europos bendros prieglobsčio sistemos plėtojimo fazės. Dėl pagrindinių institucinių pakeitimų, kuriuos leido padaryti Lisabonos sutartis, dabar galime laukti neišvengiamo platesnio masto ir aukštesnės kokybės teisės aktų priėmimo vadovaujant kitai pirmininkaujančiai valstybei narei.

Rovana Plumb (S&D), raštu. – (RO) Pirmininkaujanti Švedija padarė reikšmingą pažangą įgyvendinusi tris pagrindinius veiksmus: pirma, įsigaliojus Lisabonos sutarčiai išrinktas ES pirmininkas ir ES vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai; antra, priimta „Stokholmo daugiametė programa 2010–2014 m.“; trečia, pasirengta suderinant derybines pozicijas Kopenhagos klimato kaitos konferencijai. Džiaugiuosi Tarybos sprendimu dėl ES ir valstybių narių pasirengimo trejų 2010–2012 m. laikotarpiu skirti besivystančioms šalims skubią pradinę 2,4 mlrd. EUR per metus paramą, kad padėtų šioms šalims prisitaikyti prie klimato kaitos padarinių. Tačiau raginu Komisiją sukurti tinkamą mechanizmą finansinės naštos paskirstymui tarp valstybių narių atsižvelgiant į kiekvienos šalies ekonominį pajėgumą.

Joanna Senyszyn (S&D), raštu. – (PL) 2020 m. strategijoje apibrėžta Europos Sąjungos veiklos kryptis ir jos pagrindiniai prioritetai per ateinančią dešimtmetį. Kadangi Lisabonos strategijos įgyvendinimas jau baigiasi, labai svarbu, kartu išlaikant esamus socialinius ir ekonominius prioritetus, rasti veiksmingų priemonių, padėsiančių pašalinti ekonomikos krizės padarinius.

Dabar vykstančių konsultacijų dėl būsimos strategijos atžvilgiu norėčiau atkreipti dėmesį į du aspektus: Europos švietimo sistemos tobulinimas ir lyčių lygybė darbo rinkoje. Švietimo sistema Europoje turi būti pakeista. Šiuolaikiškos, žiniomis grindžiamos ekonomikos kūrimas neįmanomas be jaunų ir gerai išsilavinusių darbuotojų. Turėtume užtikrinti didesnę finansinę paramą šiuo metu įgyvendinamoms ES programoms („Erasmus“, „Erasmus Mundus“, „Leonardo da Vinci“) ir imtis naujų iniciatyvų, kurios padėtų jaunimui mokytis ir įgyti patirties užsienyje, taip pat suteikti finansinių ir administracinių galimybių, būtinų tam, kad jauni asmenys galėtų pritaikyti įgytą patirtį dirbdami savo pačių šalyse.

Europos Sąjunga, kuriai svarbiausi piliečių poreikiai, turėtų priimti programą, kuria kiekvienoje jos veikimo srityje būtų skatinama lyčių lygybė, ypač kovojant su nedarbu. Planuodami naująją strategiją turėtume ypač didelį dėmesį skirti moterų užimtumo didinimui, nes iš Eurostato atlikto tyrimo rezultatų matyti, kad krizė paveikė dirbančias moteris labiau nei vyrus, ir viena iš priežasčių yra ta, kad moterys dirba darbo vietose,

kurios jos yra mažiau saugios užimtumo garantijų požiūriu. Diskriminacija darbo rinkoje tebėra rimta problema ir naujojoje strategijoje turi būti pateiktas atsakas į šią problemą.

Nuno Teixeira (PPE), raštu. – (PT) Nepaisant sunkumų, atsiradusių dėl Lisabonos sutarties įsigaliojimo vėlavimo, pirmininkaujančiai Švedijai pavyko pasiekti sėkmingų rezultatų: priimtas energijos vartojimo efektyvumo paketas ir telekomunikacijų paketas, įsteigtas riziką ribojančiais principais pagrįstos finansų priežiūros organas, pasiektas susitarimas dėl 2010 m. biudžeto, pirmiausia dėl ekonomikos atkūrimo plano finansavimo, priimta Baltijos jūros regiono strategija ir pasirengta šią savaitę Kopenhagoje vykstančiai klimato kaitos konferencijai. Ispanija, kurios pirmininkavimo kadencija prasidės 2010 m., vadovaus perėjimo nuo Nicos prie Lisabonos sutarties procesui ir tęs užimtumo skatinimo remiant ir skatinant Europos šalių ekonomiką strategiją, taip pat spręs problemas, susijusias su tokiais pagrindiniais iššūkiais kaip finansų reguliavimas ir kova su klimato kaita. Geografiniu ir istoriniu požiūriu Ispanijai artimos Portugalijos ir ypač labiausiai nutolusių jos regionų, pvz., Madeiros, gyventojai, nekantriai laukiantys pamatyti, kaip Ispanija pirmininkaus, taip pat turi pasistengti kuo geriau išnaudoti galimybes, kurių neabejotinai atsiras. Pirmasis ES ir Maroko aukščiausiojo lygio susitikimas, pvz., bus idealus forumas propaguoti sumanymą Atlanto vandenyno regione sukurti Europos ir Afrikos šalių bendradarbiavimo erdvę, kuri apims Madeirą, Azorų salas, Kanarų salas ir kaimynines šalis, pirmiausia Maroką. Dėsiu į tai visas pastangas ir šį procesą įdėmiai stebėsiu.

Georgios Toussas (GUE/NGL), raštu. – (EL) Pone pirmininke, aukščiausiojo lygio susitikime priimti sprendimai signalizuoja apie tai, kad Europos Sąjunga ir buržuazinės vyriausybės stiprina savo vykdomą antiliaudinę politiką ir imasi šiurkščių priemonių prieš darbininkų klasę bei žemiausius visuomenės sluoksnius siekdamas padidinti Europos monopolijų pelną ir sustiprinti jų poziciją vienoje bendroje vidaus rinkoje ir tarptautinėje imperialistinėje konkurencijoje. ES strategijoje 2020 m., šiame išsamesniame Lisabonos strategijos variante, spartesnė kapitalistinė pertvarka ir dar didesnis darbininkų darbo užmokesčio mažinimas bei jų darbo ir socialinių teisių panaikinimas yra prioritetiniai tikslai. Radikalių socialinės apsaugos sistemų pakeitimų primetimas, išėjimo į pensiją amžiaus didinimas bei drastiškas darbo užmokesčio, pensijos ir socialinių išmokų karpymas yra ES pasirinktos kapitalizmo krizės įveikos strategijos kertinis akmuo. Grasinimais taikyti kai kurioms valstybėms narėms, įskaitant Graikiją, biudžeto deficito, valstybės skolos ir ekonomikos priežiūros procedūras siekiama ideologiškai įbauginti darbininkus. Šią antiliaudinę ES politiką taip pat propaguoja Graikijos socialdemokratų partija (PASOK) bei Naujosios demokratijos partija, kurios ir toliau remia kapitalui naudingus sprendimus, o našta kovojant su krizės padariniais permeta ant darbininkų pečių. Graikijos komunistų partija ragina darbininkų klasę organizuoti kontrataką, pasmerkti vienos krypties europinės gatvės partijas ir gruodžio 17 d. masiškai dalyvauti mitinge, kurį organizuoja Visuotinis kovinis darbininkų frontas.

PIRMININKAVO: S. LAMBRINIDIS

Pirmininko pavaduotojas

4. Balsuoti skirtas laikas

Pirmininkas. – Kitas klausimas – balsuoti skirtas laikas.

(Dėl balsavimo rezultatų ir kitos išsamios informacijos žr. protokolą)

4.1. Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų panaudojimas Švedijoje („Volvo“), Austrijoje („Steiermark“), Nyderlanduose („Heijmans“) (A7-0079/2009, Reimer Böge) (balsavimas)

- Po balsavimo dėl 2 pakeitimo:

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Pone pirmininke, mums balsuojant dėl 8 pakeitimo mažajame ekrane, bent jau čia, ir ekrane kairėje pusėje tebešvietė užrašas „7d“. Tik noriu, kad būtų patikrinta, ar balsavimo rezultatai užfiksuoti teisingai.

4.2. 2009 finansinių metų Europos Sąjungos taisomojo biudžeto Nr. 10/2009 projektas, III skirsnis – Komisija (A7-0081/2009, Jutta Haug) (balsavimas)

4.3. Įgaliojimų patikrinimas (A7-0073/2009, Klaus-Heiner Lehne) (balsavimas)

4.4. Dohos plėtos darbotvarkės perspektyvos po Septintosios PPO ministrų konferencijos (balsavimas)

dėl 2 pakeitimo:

Harlem Désir (S&D). – (FR) Pone pirmininke, norėjau tik pasakyti, jei teisingai supratau mūsų kolegos G. Papastamko pateikto pakeitimo esmę, jame kalbama apie Honkonge pasiūlyto visų PPO valstybių narių įsipareigojimo panaikinti subsidijas eksportui atšaukimą. Todėl priešingai klaidai, padarytai mūsų balsavimo biuleteniuose, Socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcija Europos Parlamente šiam pakeitimui iš tikrųjų pritaria.

4.5. Ribojančios priemonės, darančios poveikį asmenų teisėms įsigaliojus Lisabonos sutarčiai (balsavimas)

5. Paaiškinimai dėl balsavimo

Žodiniai paaiškinimai dėl balsavimo

– Pranešimas: Reimer Böge (A7-0079/2009)

Jan Březina (PPE). – (CS) Balsavau prieš R. Böge pranešimą dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų panaudojimo, nes, ypač Austrijos prašymo atveju, dėl kaip niekada anksčiau didelės vienam asmeniui tenkančios paramos dalies toks šio fondo lėšų panaudojimas reiškia labai nesisteminį požiūrį. Jeigu tai turi būti laiko požiūriu ribota individuali parama darbuotojams, netekusiems darbo dėl globalizacijos padarinių, ji turi būti susieta su individualiais poreikiais ir realiomis ekonominėmis sąlygomis. Tačiau šiuo atveju to nėra, priešingai, šios paramos dydis nustatytas vadovaujantis atsitiktiniais ir abejotinais kriterijais. Todėl manau, kad būtina nustatyti aiškius kriterijus. Toks šio fondo lėšų naudojimas iš tikrųjų yra mokesčių mokėtojų pinigų švaistymas, o ne problemos sprendimas.

Pasiūlymai dėl rezoliucijų dėl Dohos plėtos darbotvarkės perspektyvų pasibaigus Septintajai PPO ministrų konferencijai (RC-B7-0188/2009)

Syed Kamall (ECR). – Pone pirmininke, manau, kad daugelis iš mūsų suinteresuoti prekyba todėl, kad iš tikrųjų norime padėti pačioms neturtingiausioms šalims išbristi iš skurdo. Žinome, kad pagalba šių šalių verslininkams yra vienas iš geriausių būdų joms padėti mažinti skurdą. Daugelio šių šalių verslininkai šaukiasi pagalbos ir prašo rinkų atvėrimo, tad privalome juos paremti.

Bet taip pat turime pažvelgti, kas vyksta mūsų viduje, į tai, kaip sudaromos kliūtys, trukdančios plėtoti prekybą su skurdžiomis šalimis. Daugeliu atvejų šios neturtingos šalys prekybos taisykles ir tokius dalykus kaip bendroji žemės ūkio politika, subsidijos medvilnei, sanitarijos ir fitosanitarijos standartai bei aukštesni importo į ES tarifai vertina kaip mūsų norą sudaryti kliūčių prekiauti su jomis. Tad turime parodyti, kad prekybos sistema iš tikrųjų yra atvira ir kad dedame visas pastangas siekdami padėti šioms šalims panaikinti skurdą.

Nirj Deva (ECR). – Pone pirmininke, jeigu norime sumažinti skurdą pasaulyje, turime skatinti pasaulio prekybą. Jeigu eisime visuotinės finansų krizės paskatinto protekcionizmo keliu, tik atidėsime milijonams žmonių galimybę išbristi iš skurdo pasmerkdami juos mirčiai. Jeigu nesiimsime spręsti skurdo problemos tuojau pat ir lauksime krizės pabaigos, padariniai bus tokio didelio masto, kad beviltiškoje padėtyje nebegalėdami išgyventi atsidurs milijardai žmonių.

Skurdžios šalys kenčia dėl maisto krizės, klimato kaitos ir pasaulio klimato šilimo, jas kamuoja potvyniai, žemės drebėjimai ir kitokios katastrofos, todėl joms reikalinga mūsų pagalba. Vienintelis realus būdas joms padėti – tai skatinti pasaulio prekybą. Labai dėkoju, kad naujasis už prekybą atsakingas Komisijos narys manęs iš klausė.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Pone pirmininke, kalbant apie rezoliuciją dėl Pasaulio prekybos organizacijos, nesutinku su EP nariu, kalbėjusiu prieš tai, ir esu priešingos nuomonės. Manau, kad ne tarptautinė prekyba,

o tvarus ūkininkavimas padės užtikrinti, kad iš bado nemirtų ar dėl maisto stygiaus nekenėtų tiek daug žmonių. Tvarus ūkininkavimas padės tą užtikrinti daug greičiau nei tarptautinė prekyba.

Jau turėjau galimybę šiuo klausimu diskusijose kalbėti ir ne dėl kokios kitos priežasties, bet būtent dėl to, kad pakeitimas, kuriame kalbama apie viešąsias paslaugas ir būtinybę vyriausybėms kontroliuoti viešąsias paslaugas, susijusias su tokiais svarbiomis problemomis kaip aprūpinimas vandeniu ir energija, buvo atmetas, balsavau prieš šią rezoliuciją.

Rašytiniai paaiškinimai dėl balsavimo

Pranešimas: Reimer Böge (A7-0079/2009)

Andrew Henry William Brons (NI), raštu. – Nesame kapitalistai, remiantys valstybės nesikišimo į ekonomiką politiką, tad tikime valstybės pagalba darbuotojams, kurie visiškai ne dėl savo kaltės prarado darbą. Tačiau norėtume, kad šią pagalbą savo piliečiams suteiktų pačios suverenios valstybės. Mes, žinoma, net nesame už narystę ES. Tačiau Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas egzistuoja ir jam yra skirtos lėšos.

Šis fondas yra nepageidaujamas valstybių narių teikiamos pagalbos pakaitas. Jeigu būtų pasiūlyta šio fondo lėšomis suteikti pagalbą Jungtinės Karalystės darbuotojams, tokį pasiūlymą neabejotinai paremčiau. Taigi dabar turiu nenoromis paremti šio fondo lėšomis remiamus Švedijos, Nyderlandų ir Austrijos darbuotojus, nes jeigu būtų balsuota prieš, šios lėšos mokesčių mokėtojams vis tiek nebūtų grąžintos. Jos liktų ES žinioje ir galbūt būtų išleistos mažiau vertais tikslais.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas įsteigtas siekiant suteikti papildomą paramą darbuotojams, nukentėjusiems dėl esminių tarptautinės prekybos struktūros pokyčių. Paramos šio fondo lėšomis jau prašė Portugalija, Vokietija, Ispanija, Nyderlandai, Švedija, Austrija ir Airija, o tai rodo, kad ši problema paveikė valstybes nares, esančias skirtinguose geografiniuose regionuose ir plėtojančias savo ekonomiką pagal skirtingus modelius ir trajektorijas.

Tokių atvejų daugėja nerimą keliančiu tempu, tad sprendimų priėmėjai turi labai rimtai susimąstyti dėl Europos ekonominio ir socialinio modelio, taip pat dėl jo tvarumo ir ateities. Tai taip pat reiškia, kad būtina skatinti naujų geros kokybės darbo vietų kūrimą. Todėl privalome paremti tuos, kurie nepaisydami sunkumų vis dėlto yra pasirengę rizikuoti ir pradėti naują verslą ar prisijungti prie novatoriškų projektų, atleisdami juos nuo prievolių ir nepagrįstų biurokratinių reikalavimų.

Nesvarbu, kokio dydžio ši pagalba darbuotojams bus, ji taps bevertė, jeigu įmonės ir toliau bus viena po kitos uždarnos ir jeigu mes nesugebėsime sustabdyti Europoje investicijų nutekėjimo.

Svarstomieji paramos suteikimo Švedijai, Austrijai ir Nyderlandams atvejai, kuriems aš pritariu, taip pat sulaukė plačios paramos Parlamento komitetuose – ir komitete, pateikusiam pasiūlymą dėl rezoliucijos, ir komitete, pateikusiam savo nuomonę.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Nors Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo klausimu laikomės kritiškos pozicijos, nes manome, kad pirmiau vertėtų priimti priemones, kurios padėtų užkirsti kelią nedarbo didėjimui, balsavome už šio fondo lėšų panaudojimą siekiant padėti darbuotojams, netekusiems darbo dėl struktūrinės įmonės pertvarkos ar tarptautinės prekybos liberalizavimo.

Šiuo atveju kalbama apie apytikriai 16 mln. EUR sumą, skiriamą Švedijai, Austrijai ir Nyderlandams siekiant padėti darbo netekusiems automobilių pramonės ir statybos sektoriaus darbuotojams.

Tai penktasis kartas šiais 2009 m., kai mobilizuojamos šio fondo lėšos, ir iš planuotų 500 mln. EUR iš viso panaudota 53 mln. EUR. Gana būdinga, kad sunkios socialinės krizės laikotarpiu panaudota tik šiek tiek daugiau nei 10 proc. planuotos sumos, ir vien tai jau byloja apie būtinybę persvarstyti reikalavimus, kuriais reglamentuojama šio fondo veikla.

Françoise Grossetête (PPE), raštu. – (FR) Balsavau už R. Böge pranešimą dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų panaudojimo. Šio fondo lėšomis teikiama parama siekiama apsaugoti darbo vietas ir padėti darbuotojams, kurie atleisti iš darbo dėl struktūrinių tarptautinės prekybos pokyčių ar visuotinės ekonomikos ir finansų krizės, vėl patekti į darbo rinką.

Praėjus trejiems metams po to, kai fondas buvo įsteigtas 2006 m., iškilo būtinybė, padiktuota esamos visuotinės ekonomikos ir finansų krizės, supaprastinti šio Europos fondo paramos teikimo reikalavimus.

Šiandien šios efektyvesnės ir sparčiau teikiamos paramos priemonėmis galės pasinaudoti Švedija, Austrija ir Nyderlandai ir tikiuosi, kad tokią galimybę turės ir visos ES valstybės narės. Kadangi šio fondo veikla susieta su finansine 2007-2013 m. programa, jo lėšomis teikiama parama negali viršyti 500 mln. EUR per metus, bet labai svarbu užtikrinti, kad būtų panaudota visa ši suma, o to šiandien nėra.

Kovodama su ekonomikos krizės padariniais, Europos Sąjunga privalo panaudoti visas jos žinioje esančias lėšas.

Jörg Leichtfried (S&D), raštu. – (DE) Balsavau už pranešimą dėl 15,9 mln. EUR paramos teikimo Austrijai, Švedijai ir Nyderlandams. Dėl visuotinės ekonomikos krizės vien tik Štirijos žemės automobilių pramonės sektoriuje darbo neteko 744 darbuotojai. Austrija pateikė pagrįstą prašymą suteikti jai 5 705 365 EUR Europos prisitaikymo prie globalizacijos fondo paramą, kurią ES dabar patvirtino.

Sprendimas suteikti Austrijai paramą visiškai pagrįstas, nes ši valstybė narė labai nukentėjo dėl sumažėjusio eksporto. Pvz., kelių transporto priemonių ir lengvųjų automobilių eksportas sumažėjo atitinkamai 51,3 proc. ir 59,4 proc. Dėl didelės automobilių pramonės įmonių tarpusavio priklausomybės ir žemo daugelio tiekėjų asortimento įvairinimo lygio ši krizė juntama visoje automobilių pramonėje.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL), raštu. – (FR) Švedijos, Austrijos ir Nyderlandų darbuotojai aukojami globalizacijai. Mes pakartojame savo griežtą prieštaravimą filosofijai, kuria šio fondo parama grindžiama. Europos darbuotojai tampa tik „prisitaikymo kintamaisiais“, suteikiančiais galimybę sklandžiai plėtotis neoliberalios formos globalizacijai, kuria niekada nesuabejojama. Tokių gigantų kaip dabartinė įmonės „Volvo Cars“ savininkė JAV bendrovė „Ford“, vien tik trečiajame 2009 m. ketvirtyje uždirbusi beveik 1 mlrd. JAVD pelną, ar pagrindinės įmonės „Heijmans NV“ akcininkės bendrovės „Aviva“, „Axa“ ir „BlackRock“, interesai šiandien išstumia Europos piliečių bendrus interesus ir šis fondas prie to prisideda.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Europos Sąjunga – tai solidarumo erdvė. Solidarumo principu turi būti grindžiama ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo veikla. Šio fondo lėšomis teikiama būtinoji parama bedarbiams ir globalizacijos sąlygomis vykstančio įmonių perkėlimo aukoms. Ji tampa ypač svarbi dabar, kai matome, kad vis daugiau įmonių perkeliama pasinaudojant tuo, kad kitose šalyse, ypač Kinijoje ir Indijoje, darbo jėga pigesnė, ir dažnu atveju tokio perkėlimo kaina yra socialinių, darbo ir aplinkos apsaugos normų dempingas.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Dar kartą turime švelninti globalizacijos padarinius panaudodami Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšas. Šį kartą Štirijos žemė, deja, taip pat smarkiai nukentėjo. Per pastaruosius mėnesius darbo neteko 744 devynių skirtingų įmonių darbuotojai ir būtent todėl Štirijos žemės administracija paprašė ES pagalbos. Kaip ir ankstesniais atvejais, prašymas buvo labai nuodugniai apsvaistytas ir džiaugiuosi, kad darbo netekę Štirijos žemės žmonės atitiko visus reikalavimus. Ši finansų ir ekonomikos krizė mums dar kartą labai aiškiai primena apie neigiamus globalizacijos padarinius.

Atsižvelgiant į tai, dar sunkiau suprasti, kodėl Parlamentas šiandien priėmė rezoliuciją, kuria remiama didesnė liberalizacija ir prekybos kliūčių pašalinimas, taigi ir didesnė globalizacija. Kol ES nepakeitė savo požiūrio, mums belieka tik stengtis sumažinti šiose šalyse globalizacijos padarytą žalą. Todėl be jokių išlygų balsavau už tai, kad šio fondo lėšomis minėtoms šalims būtų suteikta parama.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D), raštu. – (PL) Pritariu tam, kad būtų panaudotos Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšos, nes šiandieninė padėtis darbo rinkose reikalauja, kad imtumėmės veiksmų darbuotojų naudai. Ankstesnėms krizėms buvo būdinga tai, kad jos paveikdavo konkrečius regionus ir buvo susitelkusios vienoje vietoje, tad netekę darbo ar susidūrę su finansiniais sunkumais šių regionų žmonės turėjo galimybę rasti darbo užsienyje arba dirbti keliose darbo vietose. Šiandien dėl visuotinio finansų krizės pobūdžio tokių galimybių nėra.

Dėl esamos padėties finansų rinkose milijonams žmonių, kurie pastaruoju laikotarpiu prarado darbą, reikalinga mūsų pagalba. Kalbu, žinoma, ne tik apie pagalbą ieškant darbo, bet ir apie darbo rinkos lankstumo savybės panaudojimą bei pagalbą darbuotojams persikvalifikuojant ir organizuojant tinkamą jų mokymą, pvz., kompiuterių naudojimo ar profesinio orientavimo srityje. Didžioji Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų dalis turi būti panaudota verslumui skatinti ir pagalbai pradedant savarankišką darbą, nes nuosavas verslas ir pajamos iš savarankiškos veiklos suteikia galimybę darbą praradusiems žmonėms išlaikyti finansinį stabilumą ir tobulėti.

Manau, kad tokios programos kaip Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas labai reikalingos, nes jomis pateikiamas atsakas į konkrečią problemą ir tiesiogiai padedama tiems, kurie labiausiai nukentėjo nuo krizės padarinių.

Aldo Patriciello (PPE), raštu. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, pirmiausia norėčiau pasveikinti pranešėją atlikus puikų darbą. Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas yra priemonė, kurią Europos Parlamentas vis dažniau pasitelkia šiame sudėtingame ekonominės konvergencijos mūsų žemyne etape.

Tai rodo, kad krizės akivaizdoje Europos Parlamentas sugebėjo patvirtinti politines priemones, kurios dėl suderintos politinių tikslų visumos bus naudingos mūsų atstovaujamiems piliečiams. Todėl balsavau už šį fondą, nes buvau tikras, kad jis taps pagrindine darbo netekusių darbuotojų profesinės, taigi ir socialinės integracijos priemone.

Marit Paulsen, Olle Schmidt ir Cecilia Wikström (ALDE), raštu. – (SV) Švedija paprašė Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo paramos darbo netekusiems Švedijos automobilių pramonės sektoriaus darbuotojams.

Esame įsitikinę, kad ekonomikos vystymąsi skatina laisvoji prekyba ir rinkos ekonomika, todėl iš esmės esame prieš finansinę pagalbą šalims ar regionams. Tačiau ši ekonomikos krizė yra didžiausia, kokią Europai teko patirti nuo praeito amžiaus ketvirtojo dešimtmečio, ir Švedijos automobilių gamintojai, konkrečiai kalbant, įmonė „Volvo Cars“, dėl šios krizės ypač smarkiai nukentėjo.

Komisija mano, kad įmonės „Volvo Cars“ darbuotojų atleidimas turės „didžiulį poveikį vietos ir regiono ekonomikai“ Vakarų Švedijoje. Įmonė „Volvo Cars“ yra labai svarbus darbdavys Vakarų Švedijoje. Jeigu Europos Parlamentas nesiims veiksmų, įmonės „Volvo Cars“ darbuotojai ir jos tiekėjai labai nukentės. Socialinės atskirties ir ilgalaikės atskirties pavojus labai didelis, o to mes, liberalai, priimti negalime. Labai užjaučiame visus žmones, kuriuos paveikė nedarbas, ir labai norėtume, kad jiems būtų suteikta galimybė pasinaudoti mokymo paslaugomis.

Švedija yra tikroji ES valstybė narė donorė, todėl svarbu, kad Švedijoje veikiančių įmonių darbuotojai, kuriuos paveikė ekonomikos krizė, iš ES taip pat gautų pagalbą.

Marie-Christine Vergiat (GUE/NGL), raštu. – (FR) Susilaikiau nuo balsavimo dėl papildomo Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų panaudojimo.

Be kitų dalykų, buvo balsuojama dėl dviejų išmokų Švedijos ir Austrijos automobilių pramonei, kurių bendra suma siekia beveik 24 mln. EUR. Kitas prašymas susijęs su Nyderlandų statybos bendrove.

Automobilių pramonė yra pagrindinė šio fondo lėšų gavėja, nors ji nuolat uždaro gamyklas, perkelia gamybą, masiškai atleidžia darbuotojus ir palieka savo subrangovus pažeidžiamoje padėtyje. Be to, ši pramonė gavo iš valstybių narių kitos rūšies finansinę pagalbą, kuri jai suteikta įgyvendinant ekonomikos atkūrimo planus, bei kitų rūšių paramą, ypač kovos su klimato kašta srityje.

Šios lėšos, kurias ketinama panaudoti iš darbo atleistų žmonių mokymui – ši priemonė būtina siekiant padėti žmonėms rasti naują darbą – suteikiamos nereikalaujant, kad mainais už šią paramą Europos automobilių pramonė išpareigotų daugiau nebemažinti darbo vietų skaičiaus savo įmonėse.

Tokios politikos kaip ši neabejotinai nepalaikau, nes ja remiamas įmonių perkėlimas.

Pranešimas: Jutta Haug (A7-0081/2009)

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Šis taisomasis biudžetas neabejotinai atskleidžia Europos Sąjungos biudžetuose esančius prieštaravimus. Viena vertus, jo bendra vertė neatitinka ekonominės ir socialinės sanglaudos politikos poreikių. Kita vertus, jo lėšos buvo nepanaudotos, nes šalys, kurioms šie pinigai buvo reikalingiausi, neišgalėjo skirti lėšų išpareigojimams pagal bendro finansavimo reikalavimą.

Tačiau jos atmetė mūsų pateiktus pasiūlymus dėl valstybių narių išpareigojimų pagal bendro finansavimo reikalavimą sumažinimo, ypač krizės metu. Tokie Bendrijos politikos prieštaravimai ir nelogiškumai naudingi tik turtingiausioms ir labiausiai išsivysčiusioms šalims, tad vykdydami tokią politiką tik padidinsime socialinio ir ekonominio vystymosi skirtumus tarp šalių ir regionų. Būtent todėl balsavome prieš.

Pačiame pranešime yra dalis, patvirtinanti mūsų poziciją, kurioje pabrėžiama, kad „akivaizdžiai lėtesnį mokėjimų asignavimų vykdymo ritmą nei buvo tikėtasi atsižvelgiant į konkrečią valstybę narę lėmė skirtingos

priežastys. Pirma, dėl esamos sudėtingos ekonominės padėties kai kuriais atvejais atsirado sunkumų numatant asignavimus nacionaliniams įsipareigojimams pagal bendro finansavimo reikalavimą. Antra, 2009 m. kaimo plėtrai skirtų asignavimų vykdymas buvo mažiau dinamiškas nei atitinkamais praeito programavimo laikotarpio metais dėl pavėluoto kai kurių programų patvirtinimo, taip pat dėl nepakankamos ankstesnės patirties kaimo plėtros programų įgyvendinimo srityje, kaip kad buvo Rumunijos ir Bulgarijos atveju.“

Pasiūlymai dėl rezoliucijų dėl Dohos plėtros darbotvarkės perspektyvų po Septintosios PPO ministrų konferencijos (RC-B7-0188/2009)

Nikolaos Chountis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Balsavau prieš šį pasiūlymą, nes jame remiamas rinkų liberalizavimas ir skurdžioms bei besivystančioms šalims išskirtinai nepalanki prekybos sistema, taip pat nerodoma tikro rūpinimosi mūsų planetos aplinkos problemomis. Manau, prekybos liberalizavimas ir katastrofiški jo padariniai, prisidėję prie esamos finansų, ekonomikos, klimato ir maisto krizės, taip pat prie nedarbo, skurdo ir deindustrializacijos, turėtų būti atmestas. Balsavau prieš šį pasiūlymą ir todėl, kad jame neužtikrinama visapusiška pagarba vyriausybių teisėms ginti savo gebėjimą reguliuoti ir teikti pagrindines paslaugas, ypač tokiose viešųjų prekių ir paslaugų srityse kaip sveikatos apsauga, švietimas, kultūra, ryšiai, transportas bei vandens tiekimo sektorius ir energetika.

Deja, pakeitimai, kuriuos pateikė Europos vieningųjų kairiųjų jungtinė frakcija / Šiaurės šalių žalieji kairieji, atmesti. Kovosime už tai, kad tarptautinė prekybos sistema būtų iš tikrųjų reformuota ir nustatytos sąžiningos prekybos taisyklės, atitinkančios tarptautines socialinio teisingumo normas, taisyklės, kuriomis būtų užtikrinta pagarba aplinkai, suverenumo principui užtikrinant aprūpinimą maistu, taip pat skatinamas tvarus ūkininkavimas, perspektyvus augimas ir kultūrinė įvairovė.

Anne Delvaux (PPE), raštu. – (FR) Balsavau prieš bendrą pasiūlymą dėl rezoliucijos dėl Dohos plėtros darbotvarkės perspektyvų po Septintosios PPO ministrų konferencijos. Tokį sprendimą priėmiau todėl, kad pasiūlyme pateiktai bendrai koncepcijai akivaizdžiai stinga vizijos, susijusios su plėtros skatinimu ir pagarba besivystančioms šalims, o kalbant konkrečiau, todėl, kad sėkmingo Dohos derybų raundo užbaigimo negalima siekti bet kokia kaina, nors pritariu tam, kad jį būtina užbaigti. Sprendžiant tarptautinės prekybos klausimą turi būti atsižvelgta į ilgalaikę Europos bendradarbiavimo su skurdžiausiomis šalimis tradiciją. Be to, nepritariu požiūriui, kuriuo rezoliucijoje rekomenduojama vadovautis sprendžiant klausimus dėl žemės ūkio ir prekybos paslaugomis liberalizavimo, ypač atsižvelgdama į tai, kad priimti ne visi pasiūlymai, kuriais siekta užtikrinti pusiausvyrą. Pvz., kategoriškai nepritariu raginimui intensyvuoti diskusijas paslaugų sektoriuje siekiant jas labiau liberalizuoti.

Galiausiai apgailestauju, kad rezoliucija patvirtintas dvišalių laisvosios prekybos susitarimų stiprinimas. Dažnu atveju šie susitarimai yra dar nepalankesni besivystančioms šalims, nes derėdamosi su ES savarankiškai, be kitų šalių pasipirties, jos atsiduria daug silpnesnėje padėtyje ir yra linkusios pasiduoti ES spaudimui.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Mano nuomone, Dohos derybų raundas yra labai svarbus tarptautinei prekybai ir gali labai padėti sumažinti skurdą besivystančiose šalyse bei sąžiningiau paskirstyti globalizacijos naudą. Todėl svarbu užtikrinti, kad Dohos darbotvarkėje į tai būtų atsižvelgta ir kad ja iš tikrųjų būtų prisidėta prie Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimo.

Būtina, kad PPO valstybės narės ir toliau susilaikytų nuo protekcionistinių priemonių, kurios galėtų turėti labai neigiamos įtakos pasaulio ekonomikai. Esu įsitikinęs, kad susilaikymas nuo protekcionistinių priemonių lėmė geresnį, nors ir lėtą, atsigavimą nuo šiuo metu mūsų patiriamos ekonomikos krizės.

Todėl labai svarbu, kad PPO valstybės narės ateityje plėtodamos dvišalius ir daugiašalius sutartinius santykius su protekcionizmu taip pat kovotų.

José Manuel Fernandes (PPE), raštu. – (PT) Pasisakau už vadovaujamą Europos Sąjungos vaidmenį dabar vykstančiose PPO derybose, nes Dohos raundas būtų užbaigtas kartu atsižvelgiant į naujus pasauliui iškilusius iššūkius, kaip antai klimato kaita ir suverenumo principu grindžiamas aprūpinimo maistu užtikrinimas. Tikiuosi, kad užbaigus derybas atsiras naujų rinkos galimybių ir bus sustiprintos daugiašalės prekybos taisyklės, leisiančios užtikrinti, kad prekyba tarnautų tvarios plėtros tikslams. PPO galėjo geriau valdyti globalizacijos procesą. Tačiau pripažįstu, kad esamos ekonomikos krizės sąlygomis PPO priimtos taisyklės ir įsipareigojimai labai prisidėjo prie to, kad šios organizacijos valstybės narės negrįžo prie prekybos ribojimo priemonių, o ėmėsi ekonomikos atkūrimo priemonių.

PPO valstybės narės turi ir toliau aktyviai kovoti su protekcionizmu. Tikiuosi, kad PPO glaudžiau bendradarbiaus su kitomis tarptautinėmis organizacijomis ir įstaigomis, kaip antai Jungtinių Tautų Maisto

ir žemės ūkio organizacija (FAO), Tarptautinė darbo organizacija (TDO), Jungtinių Tautų aplinkos apsaugos programa (JTAP), Jungtinių Tautų plėtros programa (UNDP) ir Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencija (UNCTAD). Todėl balsavau už.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Šioje rezoliucijoje pabrėžiama Parlamento neoliberali pozicija 2001 m. pradėto Dohos raundo atžvilgiu, nors joje ir yra pavienių nuorodų į socialinius klausimus bei Tūkstantmečio vystymosi tikslus.

Tačiau iš esmės ja siekiama visiško pasaulio rinkos liberalizavimo. Joje atsisakoma pripažinti, kad atėjo laikas pakeisti tarptautinės prekybos prioritetus ir atmesti laisvąją prekybą tuo pagrindu, kad ji neigiamai prisidėjo prie finansų, ekonomikos, maisto ir socialinės krizės, kurią žmonės dabar patiria ir dėl kurios didėja nedarbas ir skurdas. Laisvoji prekyba paranki tik turtingiausioms šalims ir pagrindinėms ekonominėms bei finansinėms grupėms.

Atmesdami mūsų pasiūlytus pakeitimus, jie pasakė „ne“ esminiam pokyčiui derybose, kuris būtų leidęs kaip prioritetinius tikslus nustatyti plėtrą ir socialinę pažangą, darbuotojų teises garantuojančių naujų darbo vietų kūrimą bei kovą su badu ir skurdu. Liūdna, kad kaip savo prioritetų jie nepasirinko mokesčių rojų panaikinimo, suverenumo principu grindžiamo aprūpinimo maistu skatinimo, geros kokybės viešųjų paslaugų rėmimo ir pagarbos vyriausybių teisei reguliuoti ekonomiką ir viešųjų paslaugų teikimą, ypač tokiose srityse kaip sveikatos apsauga, švietimas, vandens tiekimas ir energetika, kultūra ir ryšiai.

Bruno Gollnisch (NI), raštu. – (FR) Ne, visuotinis prekybos liberalizavimas nepadės įveikti esamos krizės. Priešingai, būtent laisvoji prekyba yra viena iš pagrindinių šios krizės priežasčių. Dohos raundo derybos strigo jau pačioje pradžioje, o vėliau pateko į aklavietę ir metus nevyko dėl vienos esminės problemos, būtent dėl to, kad sistemos „leistinosios ribos“ visiems – išsivysčiusioms, sparčiai besivystančioms ar mažiausiai išsivysčiusioms šalims – jau pasiektos, bet šalys, kenčiančios dėl skurdo ir priverstos integruotis į itin konkurencingą pasaulio rinką, kuri jas praryja, to nesupranta Mes, Europa, gyvename pagal paradoksalią principą, kurio atkakliai laikosi mums vadovaujantis tariamasis elitas, norintis, kad visi mes būtume kartu ir turtingi, ir vargšai: vargšai, kuriems mažai mokama, kad galėtume konkuruoti prekybos kare su šalimis, kuriose darbo jėga pigi, ir turtingi, kad galėtume vartoti į mūsų rinkas plūstančias pigias ir dažnu atveju prastos kokybės importuotas prekes.

Prieš kelis dešimtmečius vienas prancūzas, laimėjęs Nobelio premiją ekonomikos srityje, priėjo prie labai akivaizdžios išvados: laisvoji prekyba galima ir pageidautina tik tarp vienodo išsivystymo lygio šalių ar subjektų. Tik tokiu atveju ji gali būti naudinga visiems prekybos partneriams. Visais kitais atvejais prekyba turi būti reguliuojama – patinka tai kraštutinio liberalizmo idėjų skleidėjams ar ne.

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Tikiuosi, pasibaigus Dohos plėtros raundui galėsime užmegzti sąžiningumo ir lygiateisiškumo principais grindžiamus prekybos santykius. Būtent todėl darčiau savo frakcijos pasiūlytus pakeitimus, kuriais siekiama patobulinti rezoliucijos tekstą sugriežtinanti reikalavimus, susijusius su plėtra, reikalaujant, kad derybose dėl paslaugų klausimas dėl viešųjų paslaugų nebūtų keliamas, kad sprendžiant klausimą dėl muitų tarifų pramonės prekėms būtų atsižvelgta į kiekvienos šalies išsivystymo lygį ir susilaikyta nuo staigaus šių sektorių atvėrimo konkurencijai ir galiausiai kad tam tikros rūšies žemės ūkio produkcijai taikomas specialusis diferencinis režimas būtų išlaikytas.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Įvairūs tarptautinės prekybos sistemos netolygumai dar labiau didina žemynų vystymosi atotrūkį. Šiuo požiūriu bet kokie reikalavimai, padedantys pašalinti šiuo metu sistemoje esančius netolygumus, naudingi visoms šalims ir neabejotinai prisideda prie to, kad būtų sukurta sąžiningesnėmis ir teisingesnėmis taisyklėmis grindžiama daugiašalė sistema. Šiuo keliu eidami galėsime turėti sąžiningą prekybos sistemą, naudingą visiems. Būtent tokia yra Dohos plėtros programos dvasia.

Willy Meyer (GUE/NGL), raštu. – (ES) Po trisdešimties metų laisvosios rinkos fundamentalizmo pasaulio ekonomiką ištiko sunkiausia po Didžiosios depresijos praeito amžiaus ketvirtajame dešimtmetyje krizė. Neoliberali Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) darbotvarkė, apimanti paslaugų sektoriaus reguliavimo mažinimą, liberalizavimą ir privatizavimą, dar labiau nuskurdino daugumą žmonių ir besivystančiose, ir pramoninėse šalyse. Mano frakcija visada atmesdavo prekybos liberalizavimą ir jo niokojančius padarinius, kurie prisideda prie esamos finansų, ekonomikos, klimato ir maisto krizės.

Todėl balsavau prieš Parlamento rezoliuciją dėl PPO ministrų konferencijos ir mano frakcija pasiūlė reikalauti naujo mandato PPO deryboms. Toks mandatas turėtų būti priderintas prie esamos padėties pasaulyje. Juo turi būti siekiama, kad tarptautinė prekybos sistema būtų iš tikrųjų reformuota ir kad būtų priimtos sąžiningos

prekybos taisyklės, atitinkančios tarptautines ir nacionalines normas socialinio teisingumo, aplinkos apsaugos, suverenumo principu grindžiamo aprūpinimo maistu ir tvaraus ūkininkavimo srityse.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Bendru pasiūlymu dėl rezoliucijos dėl Dohos plėtros darbotvarkės ir PPO, kuri pateikė Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija, Europos konservatoriai ir reformistai ir Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcija, remiamas tolesnis visuotinis visų ekonomikos sričių liberalizavimas. Nėra abejonių, kad prekybos kliūčių pašalinimas ir prekybos intensyvinimas kai kuriose srityse prisideda prie gerovės lygio kėlimo. Taip pat matėme, kad laisvoji prekyba, ypač tarp vienodo išsivystymo lygio šalių, irgi naudinga.

Tačiau jeigu prekybos partnerių išsivystymo lygio skirtumas pernelyg didelis, daugeliu atvejų laisvoji prekyba abiem partneriams atneš neigiamų padarinių. Visiškas besivystančių šalių rinkų atvėrimas eksportui iš pramoninių šalių kai kuriais atvejais sugriovė vietos ekonomikos struktūrą ir padidino gyventojų skurdo lygį, o tai paskatino migraciją į Vakarų šalis. Kita vertus, Europą užtvindė pigios prekės iš Tolimųjų Rytų, kurių gamyba daugeliu atvejų susijusi su darbininkų išnaudojimu. Vidaus gamyba perkelta arba nutraukta, o tai lėmė nedarbą Europoje. Taigi šiuo požiūriu tam tikros prekybos kliūtys, pvz., siekiant išlaikyti Europoje suverenumo principu grindžiamą aprūpinimą maistu, visiškai pagrįstos. Nederėtų užmiršti, kad paslaugų liberalizavimas finansų rinkose atliko didžiulį vaidmenį esamoje finansų ir ekonomikos krizėje. Nepaisant to, pasiūlyme dėl rezoliucijos pasisakoma už tai, kad liberalizavimo procesas būtų tęsiamas ir kad PPO būtų suteiktas svarbesnis vaidmuo įgyvendinant naujos pasaulio santvarkos politiką. Todėl balsavau prieš.

Evelyn Regner (S&D), raštu. – (DE) Šiandien balsavau prieš rezoliuciją dėl Dohos plėtros darbotvarkės, nes nepritariu viešųjų paslaugų liberalizavimui. Ypač man nepriimtinas vandens tiekimo, sveikatos priežiūros paslaugų ir paslaugų energetikos sektoriuje liberalizavimas. Kad būtų užtikrinta visuomenės sauglaida, būtina, kad visi jos piliečiai turėtų galimybę naudotis viešosiomis paslaugomis. Teikiamos paslaugos turi būti geros kokybės, paisant visuotinio principo ir pirmiausia jos turi būti įperkamos. Šiuo požiūriu nacionalinėms valdžios institucijoms turėtų būti suteikti dideli diskretiniai įgaliojimai ir plačios galimybės formuoti savo paslaugas.

Frédérique Ries (ALDE), raštu. – (FR) Šioje globalizacijos eroje klausimas dėl efektyvaus prekybos reguliavimo tampa kaip niekada aktualus. Reguliavimo vaidmuo tenka Pasaulio prekybos organizacijai, įsteigtai 1995 m. ir pakeitusiai Bendrą muitų tarifų ir prekybos susitarimą (GATT). Kaip pabrėžiama bendrame dešimtosios pakraipos Parlamento frakcijų pateiktame pasiūlyme dėl rezoliucijos, už kurį šiandieną balsavau, PPO turi atlikti pagrindinį vaidmenį užtikrinant, kad globalizacijos procesas būtų geriau valdomas ir kad jo teikiama nauda būtų vienodžiau paskirstyta. Tie, kurie pasisako už protekcionizmą ir paisymą tik savęs, siekdami padaryti PPO mirtinu nekontroliuojamos liberalizacijos ginklu neabejotinai renkasi ne tą taikinį. Būtent esamas šio Jungtinių Tautų organo generalinis direktorius Pascal Lamy 1999 m. nurodė kelią, kuriuo turi būti einama: tai, priešingai, kontroliuojamos globalizacijos kelias.

Europos Parlamentas siūlo keletą praktinių sprendimų einant šiuo keliu: tai rinkos atvėrimas mažiausiai išsivysčiusioms šalims netaikant jokių mokesčių ir kvotų, besivystančioms šalims sėkmingas Dohos derybų raundo rezultatas, reikalavimai dėl aplinkos apsaugos ir socialinių standartų ir Komisijos kontroliuojamas mandatas derantis dėl žemės ūkio. Siūlydami šiuos sprendimus, mes taip pat pabrėžiame, kad Europos Sąjunga turi siekti ne tik prekybos, bet ir savo politinių tikslų.

Czesław Adam Siekierski (PPE), raštu. – (PL) Su džiaugsmu priėmiau šią rezoliuciją dėl PPO, nes šiuo metu tai ypač svarbi problema. Krizė yra visuotinio pobūdžio ir visi esame suinteresuoti ją kuo greičiau įveikti. Manau, vienas iš veiksmingų jos ribojimo būdų yra pasaulio prekybos išplėtimas. Reformuoti ekonomiką apsiribojant tik regioniniu ar nacionaliniu lygmeniu yra lengviausia, bet ilgalaikėje perspektyvoje šis kelias kovojant su krize netinkamas. Krizė yra visuotinio masto, tad kovojant su ja reikia bendrų priemonių, taikomų pasaulio mastu. Taigi turėtume dėti visas pastangas, kad paspartintume Pasaulio prekybos organizacijoje vykstančias derybas, nes šiomis derybomis liberalizuojama prekyba. Kartu turime nustatyti nuodugnius konkurencingumo normas. Vieni iš ypač svarbių šių normų elementų, taip pat atsižvelgiant į būtinybę kovoti su klimato kaite ir mažinti taršą CO₂, yra prekių kokybės standartai ir gamybos sąlygos. Sprendžiant klausimus, susijusius su labai jautriomis prekėmis, kaip antai žemės ūkio produkcija ir maisto produktai, būtina ypač nuodugniai viską apsvarstyti. Ateityje turėtume pagalvoti, ar vykdant PPO lygmeniu sutartą prekybos žemės ūkio produkcija liberalizaciją plačiu mastu kartu nederėtų pasaulio mastu standartizuoti kai kuriuos žemės ūkio politikos elementus. Turėtume atsižvelgti į žemės ūkio sektoriaus specifiką – jo priklausomybę nuo klimato sąlygų, kokybės klausimus, susijusius su aprūpinimo maistu užtikrinimu, gamybos sąlygas bei pasaulio aprūpinimo maistu užtikrinimo problemą. PPO derybose turime parodyti didesnę supratingumą kitų atžvilgiu ir daugiau geros valios.

- Ribojančios priemonės, darančios poveikį asmenų teisėms įsigaliojus Lisabonos sutarčiai (B7-0242/2009)

Nikolaos Chountis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Balsavau prieš pasiūlymą, nes jis visiškai grindžiamas „karo su terorizmu“ doktrina ir politika, kuria vis dar teisinami teisių ir laisvių apribojimai ir kėsiamasi įteisinti karinę intervenciją bei Lisabonos sutartyje numatytus veiksmus. Be to, iš Europos Parlamento galiausiai atimta teisė kartu leisti teisės aktus, tikrinti ir kontroliuoti su asmens teisėmis ir kova su terorizmu susijusias priemones ir taip susilpnintas jo vaidmuo itin svarbiais klausimais. Galiausiai pabrėžčiau, kad, be viso kito, deja, priimtas pakeitimas, kuriuo iškreipiamas nevyriausybinų organizacijų (NVO) vaidmuo, paverčiant jas informacijos teikėjomis ir įvairių „kova su terorizmu“ skirtų saugumo tarnybų įrankiu, užuot palikus jas visuomenės, kurioje jos veikia, pagalbininkėmis.

Carlos Coelho (PPE), raštu. – (PT) Visuomenės galimybė susipažinti su dokumentais yra itin svarbus veiksnys užtikrinant, kad institucijos būtų demokratiškai kontroliuojamos ir veiktų veiksmingai, ir taip didinant piliečių pasitikėjimą. Pagal Stokholmo programą Taryba dar kartą patvirtino, koks svarbus skaidrumas, ir paragino Komisiją išsiaiškinti geriausią būdą sprendimų priėmimo proceso, galimybės susipažinti su dokumentais ir gero valdymo skaidrumui užtikrinti atsižvelgiant į naujas Lisabonos sutarties teikiamas galimybes. Neabejoju, kad reikia pakeisti galimybei susipažinti su dokumentais taikomo reglamento teisinį pagrindą, taip pat reikia pakeisti teisinės aplinkybės, kuriomis jis bus taikomas, visų pirma ES institucijų ir piliečių santykių reglamentavimą.

Reikia tobulinti ir materialiosios teisės nuostatas, pvz., susijusias su tuo, ką laikau pamatinės reikšmės dalyku – su Parlamento galimybe naudotis demokratinės kontrolės teise susipažinti su slaptais dokumentais. Skaidrumas, ar jis būtų susijęs su visuomene, ar su tarpinstituciniais santykiais, yra vienas iš pagrindinių ES principų. Visų ES institucijų, įstaigų, tarnybų ir agentūrų veiksmai ir sprendimai turi kuo labiau atitikti atvirumo principą.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Svarstomas klausimas susijęs su Lisabonos sutartimi, pirmiausia su tuo, kaip suderinti jos 75 ir 215 straipsnius sprendžiant, kokia Parlamento kompetencija per ribojamųjų priemonių prieš tam tikrus asmenis ir subjektus priėmimo procedūrą.

Nors atrodo, jog 215 straipsniu Parlamentui atimama galimybė dalyvauti sprendimų priėmimo procese, 75 straipsniu nustatoma įprasta teisėkūros procedūra ir taip Parlamentas įgyja galimybę dalyvauti nustatant ir tvirtinant terorizmo prevencijos ir su ja susijusios veiklos priemones.

Kadangi 215 straipsnyje numatytų ribojamųjų priemonių loginis pagrindas dažnai yra būtent kova su terorizmu, svarbu nustatyti, ar tai yra 75 straipsnio išimtis, ir jeigu taip, ar Parlamentui priimtina, kad jam būtų sistemingai neleidžiama dalyvauti šių priemonių tvirtinimo procedūroje.

Manau, jog aišku, kad teisės akto leidėjas ketino patikėti šių priemonių priėmimą vien Tarybai. Šis žingsnis gali būti grindžiamas sprendimų priėmimo sklandumu ir vieningumu. Nepaisant to, manau, kad visais neskubiais atvejais būtų geriau prieš priimančias šias priemones pasikonsultuoti su Parlamentu.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Kova su terorizmu dar kartą pasinaudojama kaip pasiteisinimu norint numatyti ribojamąsias priemones ir sankcijas prieš trečiųjų šalių vyriausybes, fizinius bei juridinius asmenis, grupes ar nevyriausybinus subjektus. Tai nepriimtina, nes pačiame pranešime pripažįstama, kad praktiškai sunku atskirti įvairias grėsmės rūšis, nors pranešime ir bandoma tai daryti.

Suvokiame, kad reikia kitokios tarptautinės teisės laikymosi sistemos. Nesutinkame su dvigubų standartų politika trečiųjų šalių vyriausybė, fizinių ar juridinių asmenų, grupių ar nevyriausybinių subjektų atžvilgiu, kuri vertinama pagal Jungtinių Valstijų ar didelę galią turinčių Europos valstybių interesus. Pavyzdžių netrūksta. Nelegalios Vakarų Sacharos okupacijos, Maroke sulaukto Aminatou Haidaro ir kitų Vakarų Sacharos gyventojų atvejai bei Turkijos veiksmai prieš kurdus ir prieš Kiprą – tai vos keli iš šių pavyzdžių.

Todėl balsavome prieš šį pranešimą, nors ir sutinkame su kai kuriomis jo dalimis, visų pirma su tomis, kuriose prašoma Komisijos paaiškinimo.

Bruno Gollnisch (NI), raštu. – (FR) Šioje Parlamento rezoliucijoje nuolat dvejojama, ar reikia imtis tam tikrų priemonių prieš teroristų organizacijas ir jas remiančias valstybes, pvz., išaldyti jų turtą ar taikyti diplomatines ar ekonomines sankcijas ir kt., ar užtikrinti asmenims bei organizacijoms teisę gintis nuo šių kaltinimų ir sankcijų.

Šis Parlamentas akivaizdžiai nusprendė prioritetą teikti įtariamųjų teisėms, o ne tautų gynybai. Vis dėlto jeigu demokratinės šalys faktiškai nesugeba kovoti su terorizmu nepamindamos savo pačių puoselėjamų vertybių, tai jos negali sau leisti ir sudaryti išpūdžio, kad yra negriežtos ar silpnos. Bijau, kad ši rezoliucija sudaro būtent tokį išpūdį. Todėl, nevertindami institucinių aspektų, balsavome prieš.

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Balsavau už šią rezoliuciją, nes svarbu, kad mes, EP nariai, vykdytume mums priklausančią sprendimų, kuriais taikomos sankcijos su *Al-Qaeda* ir Talibanu susijusiems asmenims bei asmenims, keliantiems grėsmę teisinės valstybės principams Zimbabvėje ir Somalyje, parlamentinę kontrolę. Pasirinktas teisinis pagrindas nepriimtinas; prašome, kad su mumis būtų konsultuojamasi pagal įprastą teisėkūros procedūrą ir kad mums būtų pranešama, kaip vyksta JT sankcijų komiteto darbas. Galiausiai šiuo klausimu apgailestauju, kad Taryba laikosi tokio administracinės pakraipos požiūrio, nors kalbame apie priemones, susijusias su asmens teisėmis.

Timothy Kirkhope (ECR), raštu. – ECR frakcija yra tvirčiausi priemonių prieš teroristus Europos Sąjungoje rėmėjai ir pirmiausia mano, kad Europos Sąjungos valstybių narių vyriausybės turi bendradarbiaudamos kovoti su nuolatine terorizmo grėsme. Nepaisant to, ECR frakcija nusprendė per balsavimą dėl šios rezoliucijos susilaikyti dėl dviejų konkrečių priežasčių: pirmiausia, mes prieštaraujame bet kokiems teisės aktams, kuriais mus siekiama priartinti prie bendrosios Europos užsienio ir saugumo politikos, bet, antra, mes veikiau norime tobulinti ir stiprinti ES ir valstybių narių vyriausybės bendradarbiavimą ir jų veiksmų koordinavimą ir esame labai nusivylę, kad šioje rezoliucijoje tai nepakankamai atsispindi.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Pateiktų klausimų logika susijusi ne vien su doktrinos ir skelbiamų ketinimų bei jų aiškinimo nuoseklumo vertinimu. Esama ir praktinių padarinių, kylančių iš seno posakio, kad tas, kuris gali nuveikti daugiau, neabejotinai gali nuveikti ir mažiau, ir šis klausimas susijęs štai su kuo: kokia prasmė institucijai, kurios kompetencijai priklauso baudžiamojo teisingumo klausimai bei teroristų išpuolių prevencija ir kova su jais, dalyvauti bendro sprendimo procese, o tada būti *a priori* išstumtai iš proceso, kai kalbama apie kitas priemones, kurios šiomis aplinkybėmis irgi gali būti svarbios, nes turi poveikį piliečių teisėms?

Tai, kaip Lisabonos sutarties aiškinimas teisės aktuose atitinka Parlamento galių ir kompetencijos sričių stiprinimą tikrovėje, turi pamatinę reikšmę. Kaip išdėstyta klausime, kai kuriais atvejais bent jau turėtų būti įmanoma taikyti dvejopą teisinį pagrindą – kai kyla pavojus piliečių teisėms ir kovos su terorizmu politikai. Kitais atvejais, pvz., Zimbabvės ir Somalio atvejais, turi būti numatytas savanoriškas konsultavimasis, kaip įtvirtinta klausime minėtoje Štutgarto deklaracijoje dėl Europos Sąjungos.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Pastaraisiais metais vis daugiau laisvių mažinama tai teisinant kova su terorizmu. Ypač patvirtinus SWIFT susitarimą ir Stokholmo programą, „permatomo žmogaus“ koncepcija yra kaip niekada anksčiau arti tikrovės. Žinoma, modernios technologijos, globalizacijos ir sienų neturinčios ES laikais svarbu, kad institucijos bendradarbiautų ir atitinkamai pasirengtų. Vis dėlto valstybė neturi nusileisti iki teroristų lygio. Tik pagalvokime apie abejotiną ES ir pavienių valstybių narių vaidmenį, susijusį su CŽV skrydžiais ir slaptais JAV kalėjimais.

Norint užtikrinti, kad kaltinamajam būtų suteiktos demokratinės visuomenės reikalavimus atitinkančios būtinios teisės, svarbi atsvara yra teisėtumo kontrolė. Aptariamame pranešime nepakankamai aiškiai kalbama apie šį požiūrį ir per mažai pasakoma apie praeities nesėkmes ir duomenų apsaugos klausimus. Todėl per balsavimą susilaikiau.

6. Balsavimo ketinimai ir pataisymai (žr. protokolą)

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

7. A. Sacharovo premijos įteikimas (iškilmingas posėdis)

Pirmininkas. – Brangūs ir gerbiami svečiai, mieli kolegos, brangūs draugai, esama dienų, kai ypatingai didžiuojusi pirmininkavimu Europos Parlamentui būdamas jo Pirmininku. Šiandien tokia diena! Šiandien pagerbiame 2009 m. A. Sacharovo premijos, premijos už minties laisvę, laureatus.

Didžiulė garbė prisiminti, kad Pirmininkų sueiga nusprendė organizacijos *Memorial* ir visų kitų žmogaus teisių gynėjų vardu premiją įteikti Olegui Orlovui, Sergejui Kovaliovui ir Liudmilai Aleksejevai. Didžiuojusi, kad šis sprendimas priimtas vienbalsiai.

(Garsūs ir ilgi plojimai)

Šia premija mes, Europos Parlamento nariai, pagerbiame tuos kovotojus už žmogaus teises, kurie vis dar su mumis, tačiau pagerbiame ir tuos, kurie šiame mūsų prarado gyvybę. Šiandien su mumis turėjo būti ir Natalija Estemirova, ir Ana Politkovskaja. Jų žudikams vis dar neįvykdytas teisingumas.

(Plojimai)

Mes, europiečiai, žinome, kokia laisvės kaina ir kokia minties laisvės kaina. Gruodžio 16 d., tiksliai prieš 28 metus, Vujeko anglies kasykloje Lenkijos komunistų policija nužudė streikuotojus, nes jie kovojo už solidarumą, t. y. už pagrindines žmogaus teises, už orumą. Prieš dvidešimt metų gruodžio 16 d. Rumunijoje prasidėjo revoliucija, per kurią žuvo daugiau kaip tūkstantis žmonių, nes jie kovojo už laisvę.

Tai įvyko šalyse, kurios dabar yra Europos Sąjungos narės, šalyse, kurios šiandien yra su mumis. Mes, Europos Parlamento nariai, niekada nepamiršime praeities. Mūsų pareiga saugoti vertybes, kurios mums visiems tokios brangios. Dėl didžiausio jų pasiaukojimo mes, europiečiai, kasdien džiaugiamės savo teise laisvai reikšti mintis.

Man didelė garbė šiandien šią premiją įteikti organizacijai *Memorial*. Vis dėlto kartu pykstu, kad Europoje vis dar reikia teikti tokias premijas – šį kartą mūsų draugams iš Rusijos už jų darbą ginant žmogaus teises. Šiais metais pažymėjome dvidešimtąsias Andrejaus Sacharovo, vieno iš *Memorial* steigėjų, mirties metines. Jeigu jis čia šiandien būtų, ar jis didžiuotųsi, ar veikiau liūdėtų, kad šių dienų Rusijai vis dar reikia tokių organizacijų?

Andrejus Sacharovas išgyveno iki pokyčių Vidurio ir Rytų Europoje, jis matė Berlyno sienos griūtį ir laisvių, už kurias jis kovojo, pradžią. Esame įsitikinę, kad šių dienų žmogaus teisių aktyvistai Rusijoje išvys tikrą, patvarią laisvę – tokią laisvę, kokia džiaugiamės Europos Sąjungoje. Būtent to šiandien linkime visiems Rusijos piliečiams.

(Plojimai)

Kasmet mes, šio Parlamento nariai, teikiame Sacharovo premiją kaip priminimą, kad pagrindinės žmonių teisės turi būti užtikrintos visame pasaulyje. Žmonės turi turėti teisę laisvai reikšti mintis ir įsitikinimus. Nes, kaip sakė pats Andrejus Sacharovas, cituoju: „minties laisvė yra vienintelė garantija, kad žmonės nebūtų užkrėsti masiniais mitais, kurie klastingų veidmainių ir demagogų rankose gali būti paversti kruvina diktatūra“. Štai kodėl Europos Parlamentas gina teisę laisvai reikšti mintis ir tai darys toliau ir Europoje, ir už jos ribų.

Šiandien teikdami A. Sacharovo premiją 27 ES valstybių narių piliečių tiesiogiai renkami šio Parlamento nariai nori parodyti paramą visiems, visame pasaulyje kovojantiems už pagrindines vertybes. Europos Sąjunga atlieka kilnią misiją: mūsų uždavinys – ginti žodžio ir minties laisvę kiekviename pasaulio kampelyje. Tikimės, kad šioje srityje Rusija bus partnerė, kuria galime pasitikėti.

Sergejus Kovaliovas, organizacijos *Memorial* vardu, 2009 m. A. Sacharovo premijos laureatas. – (išversta iš originalo rusų kalba) Ponios ir ponai, leiskite organizacijos *Memorial* vardu padėkoti Europos Parlamentui už šį aukštą apdovanojimą – A. Sacharovo premiją.

Organizacija *Memorial* šį apdovanojimą laiko skirtu ne vien mūsų organizacijai: premija įteikiama visai Rusijos žmogaus teisių bendruomenei ir, kalbant plačiau, nemažai daliai Rusijos visuomenės. Jau 40 metų, pirmiausia Tarybų Sąjungoje, o tada Rusijoje, žmogaus teisių gynėjai kovoja už „europines“, kitaip tariant, visuotines vertybes. Ši kova visada buvo tragiška ir per pastaruosius keletą metų pareikalavo geriausiųjų ir didžiausių bebaimių gyvybių. Esu tikras, kad teikdamas A. Sacharovo premiją organizacijai *Memorial* Europos Parlamentas pirmiausia galvojo apie juos – mūsų žuvusius draugus ir kovos draugus. Ši premija teisėtai priklauso jiems. Pirmoji pavardė, kurią turėčiau paminėti – Natalija Estemirova, buvusi organizacijos *Memorial* narė, šią vasarą nužudyta Čėčėnijoje. Negaliu nepaminėti ir kitų pavardžių: teisininkas Stanislavas Markelovas ir žurnalistai Ana Politkovskaja ir Anastasija Baburova, nužudytos Maskvoje; etnologas Nikolajus Girenko, nušautas Sankt Peterburge; Faridas Babajevs, nužudytas Dagestane, ir daug kitų – gaila, bet šį sąrašą galėčiau tęsti ilgai. Norėčiau jus paprašyti atsistoti ir pagerbti šių žmonių atminimą.

(Parlamento nariai atsistojo tylos minutei)

Šie žmonės žuvo, kad Rusija galėtų tapti tikrai europine šalimi, kurioje viešasis ir politinis gyvenimas grindžiamas kiekvieno konkretaus asmens gyvybės ir laisvės viršenybe. Tai reiškia, kad jie žuvo ir už Europą, nes Europa be Rusijos yra ne visa.

Tikiuosi, visi supranta, kad kalbėdamas apie „europines vertybes“ ir „Europos politinę kultūrą“ nepriskiriu šioms sąvokoms jokio geografinio turinio ar „eurocentrizmo“, nes asmens laisvė ir teisėmis grindžiamoje politinėje kultūroje įkūnijama visuotinė vertybių sistema, vienodai tinkanti ir Europai, ir Afrikai, ir Rusijai, ir Kinijai.

Šiandienos įvykis simbolinis ir kupinas tarpusavio sąsajų: pati premija, diena, kurią ji įteikiama, įteikiantieji asmenys ir gaunantieji asmenys.

Prieš dvidešimt metų miręs Andrejus Sacharovas buvo išskirtinis kovotojas už žmogaus teises ir išskirtinis mąstytojas. Jis iškėlė dvi svarbias koncepcijas. Pirmoji: tik įveikusi politinį susiskaidymą ir nesantaiką žmonija turi galimybę išgyventi ir vystytis, kovoti su pasauliniais amžiaus iššūkiais ir užtikrinti pasauliui taiką ir pažangą mūsų planetoje. Antroji koncepcija: vienintelis patikimas mūsų pastangų ramstis siekiant įveikti moderniojo pasaulio politinę nesantaiką yra žmogaus teisės ir, svarbiausia, intelektinė laisvė.

Europos Sąjunga, kurios Parlamentas pradėjo teikti šią premiją, kol A. Sacharovas dar buvo gyvas, šiandien tikriausiai yra arčiausia to būsimo suvienytos žmonijos modelio, apie kurį svajojo Andrejus Dmitrijevičius Sacharovas.

Naujausiais laikais Rusija ir Europa dažnai priešinamos tarpusavyje. Rusijoje tapo madinga kalbėti apie „specialų Rusijos kelią“, apie „ypatingą Rusijos dvasingumą“ ir netgi apie „ypatingas nacionalines vertybes“. O euroatlantiniame pasaulyje apie Rusiją dažnai girdimos nuomonės kaip apie šalių autsaidėrę, šalį, kurios politinę raidą lemia jos istorija ir ypatingos savybės; vartojama ir daugiau panašių spekuliatyvių sąvokų. Ką apie tai galima pasakyti? Rusija, kaip ir bet kuri kita šalis, turi savo veiksmų planą, kaip tvarkyti gyvenimą remiantis visuotiniais žmonijos pagrindais. Jokia pasaulio tauta netvarko savo gyvenimo remdamasi vien iš išorės pasiskolintomis idėjomis ir modeliais, tačiau Rusijos ryšį su Europa lemia ne tik tai, kas skolinasi ir iš ko. Klausimą galima pateikti kitaip: ar Rusija ką nors davė europinei ir pasaulinei civilizacijai, kurios raidą mes matome? Čia norėčiau priminti savitą Rusijos įnašą į dvasinę ir politinę Europos ir žmonijos pažangą – itin svarbų vaidmenį, kurį judėjimas už tarybinio žmogaus teises atliko formuojant modernią politinę kultūrą.

A. Sacharovas dar 1968 m. naujai persvarstė žmogaus teisių ir intelektinės laisvės vaidmenį moderniaame pasaulyje. Jo idėjas praktiškai įgyvendino tarybinių disidentų sukurtos žmogaus teisių organizacijos, pirmiausia Maskvos Helsinkio grupė, kuriai čia šiandien atstovauja Liudmila Aleksejeva. Šios organizacijos pirmosios viešai paskelbė, kad subtiliai skambančios deklaracijos apie tarptautinę žmogaus teisių apsaugą negali likti vien deklaracijomis. Mums pavyko sutelkti pasaulio visuomenės nuomonę ir Vakarų politinis elitas buvo priverstas atsitraukti nuo tradicinio pragmatizmo. Žinoma, dėl šių tendencijų kilo daug naujų problemų, kurios dar iki galo neišspręstos; vienas iš pavyzdžių – humanitarinės intervencijos doktrina. Nepaisant to, per pastaruosius 30 metų pasiekta nemažai, tačiau lieka nuveikti dar daugiau. Aštuntojo dešimtmečio Rusijos žmogaus teisių gynėjai buvo šio proceso pradininkai ir Rusijos jau vien dėl to negalima išbraukti iš Europos šalių sąrašo.

Per paskutinį XX a. trečdalį Rusijoje kaip niekur kitur žmogaus teisių judėjimas tapo pilietiškumo sinonimu, atsirado sąlygos formuotis A. Sacharovo visuotinėmis taisyklėmis grindžiamai Rusijos žmogaus teisių sampratai ir ji įgavo naujos politinės filosofijos kokybę. Tai susiję su savotiška tragiška Rusijos XX a. istorija, su poreikiu suvokti ir įveikti kruviną ir purviną praeitį. Jeigu Antrasis pasaulinis karas buvo postūmis po karo politiškai modernizuoti Vakarų Europą, tapęs logine gana trumpo nacių režimo dominavimo Vokietijoje pabaiga, tai Tarybų Sąjungos ir Rusijos pertvarkymo poreikį lėmė septyniasdešimties metų komunistų režimo vyrovimo patirtis – šio vyrovimo kulminacija buvo teroristinė J. Stalino diktatūra. Du svarbiausi atgimstančio Rusijos pilietiškumo elementai buvo teisinė sąmonė ir istorinė atmintis. Žmogaus teisių judėjimas jau nuo pat pradžios siekė pirmiausia įveikti stalinizmą viešajame, politiniame ir kultūriniame šalies gyvenime. Viena iš pirmųjų viešų šio judėjimo tekstų – 1965 m. gruodžio 5 d. vykusio istorinio mitingo teisėtumui apginti organizatorių išplatintame lankstinuke šiuo klausimu itin paprastai ir trumpai buvo pasakyta: „Kruvina praeitis ragina mus būti budriems dabar“.

Iš esmės šį ypatingą dvejopą pilietinės sąmonės – teisinio mąstymo ir istorinės atminties – ryšį visiškai paveldėjo modernioji Rusijos žmogaus teisių bendruomenė ir tikriausia visa pilietinė Rusijos visuomenė.

Manau, kad paskutiniaisiais savo gyvenimo metais ir mėnesiais A. Sacharovas organizaciją *Memorial* itin svarbiai laikė todėl, kad jis aiškiai suvokė šį ypatingą aspektą. Organizacijos *Memorial* veikloje šie du svarbiausi Rusijos visuomenės sąmoningumo elementai tapo viena visuma.

Mano nuomone, ir dabar, kai minimos dvidešimtosios A. Sacharovo mirties metinės, Europos Parlamento nariai, rinkdami premijos laureatą, taip pat jautė ir suprato šį ypatingą aspektą. Visi prisimename balandžio mėn. Europos Parlamento patvirtintą rezoliuciją dėl Europos sąžinės ir totalitarizmo. Šioje rezoliucijoje, kaip ir vėliau liepos mėn. priimtoje ESBO rezoliucijoje dėl padalytos Europos suvienijimo, parodoma, kad suvienyta Europa supranta mūsų darbo reikšmę ir esmę. *Memorial* jums dėkoja už šį supratimą. Šių dienų politinės padėties Rusijoje absurdiškumą aiškiai rodo tai, kad mūsų pačių parlamentas – šalies, kuri labiausiai ir ilgiausiai iš visų patyrė stalinizmo ir komunizmo diktatūrą, parlamentas – užuot šiltai pritaręs šioms rezoliucijoms, jas iškart paskelbė „antirusiškomis“!

Tai rodo, kad net ir šiandien stalinizmas Rusijoje nėra vien istorinis XX a. laikotarpis. Prabėgo keleri painios ir nevisiškos politinės laisvės metai. Svarbiausias komunistinio totalitarizmo bruožas – požiūris į žmones kaip į žaliavą – nepanaikintas.

Valstybės politikos tikslai, kaip ir anksčiau, nustatomi nepaisant šalies piliečių nuomonės ir interesų.

Su tuo glaudžiai susijęs šių dienų Rusijoje sukurtas „imitacinės demokratijos“ režimas. Ryžtingai mėgdžiojamos visos modernios demokratijos institucijos: daugiapartinė sistema, parlamento rinkimai, galių atskyrimas, nepriklausoma teismų sistema, nepriklausomi televizijos transliuotojai ir t. t. Vis dėlto ši imitacija, vadinama „socialistine demokratija“, veikia dar valdant J. Stalinui.

Šiandien masinis teroras imitacijai nebūtinai: Nuo stalinizmo laikų liko pakankamai visuomenės sąmonės stereotipų ir elgsenos.

Vis dėlto prirėmus griebiamasi ir teroro. Per pastaruosius dešimt metų Čėčėnijoje „dingo“, kitaip tariant, buvo pagrobti, kankinami, pagreitinta tvarka nubausti mirties bausme ir nežinomose vietose palaidoti daugiau kaip 3 000 žmonių. Pirmiausia šiuos nusikaltimus darė federalinių institucijų atstovai, bet vėliau jie šį „darbą“, kitaip tariant, perdavė vietos saugumo organams.

Kiek Rusijos saugumo pareigūnų nubausta už šiuos nusikaltimus? Vos keletas. Kas užtikrina, kad jie būtų patraukti atsakomybėn ir teisiami? Pirmiausia, žmogaus teisių gynėja Natalija Estemirova, žurnalistė Ana Politkovskaja, teisininkas Stanislavas Markelovas. Kur jie visi? Nužudyti.

Matome, kad nuolat Čėčėnijoje vykdoma prievarta plinta už jos ribų ir ketina išplisti į visą šalį. Vis dėlto matome, kad net ir šiomis aplinkybėmis esama žmonių, pasirengusių pasipriešinti grįžimui į praeitį. Tai teikia vilčių. Suprantame, kad niekas negali sugrąžinti Rusijos į laisvės ir demokratijos kelią, tik pati Rusija, jos žmonės ir jos pilietinė visuomenė.

Be to, padėtis mūsų šalyje nėra tokia paprasta, kaip gali atrodyti neatidžiam stebėtojai. Mes visuomenėje turime daug sąjungininkų – ir kovodami už žmogaus teises, ir kovodami su stalinizmu.

Ko šioje srityje galime tikėtis iš Europos politikų ir Europos visuomenės nuomonės? Andrejus Dmitrijevičius Sacharovas šiuos lūkesčius suformulavo daugiau kaip prieš dvidešimt metų: „Mano šaliai reikia paramos ir spaudimo“.

Suvienyta Europa turi galimybių vykdyti tokią tvirtą ir kartu draugišką politiką, grindžiamą parama ir spaudimu, bet jomis naudojasi anaip tol ne visapusiškai. Norėčiau paminėti tik du pavyzdžius.

Pirmasis pavyzdys – Europos žmogaus teisių teismo darbas nagrinėjant Rusijos piliečių skundus. Jau pati nukentėjusiųjų galimybė kreiptis į Strasbūrą verčia Rusijos teismus dirbti kokybiškai ir nepriklausomai. Svarbiausia tai, kad įvykdžius Europos teismo sprendimus turėtų būti panaikintos priežastys, dėl kurių pažeidžiamos žmogaus teisės.

Pastaruosius keletą metų Strasbūre priimta daugiau kaip šimtas sprendimų „Čėčėnijos“ bylose, susijusių su sunkiais valstybės atstovų nusikaltimais prieš piliečius. Ir kas įvyksta? Nieko. Rusija deramai sumoka nukentėjusiems Europos teismo nustatytą kompensaciją kaip tam tikrą „nebaudžiamumo mokestį“, atsisakydama tirti nusikaltimus ir nubausti kaltuosius. Be to, visi Strasbūro teismo sprendimuose pavardėmis minimi generolai ne tik neteisiami, bet ir teikiami paaukštinti.

Tad kas iš to, kad Europos Tarybos Ministrų komitetas raginamas stebėti Teismo sprendimų vykdymą? Strasbūre jie gūžčioja pečiais: „Ką mes galime padaryti?“ – ir toliau tyli.

Antrasis, platesnio pobūdžio pavyzdys – Rusijos ir Europos Sąjungos santykiai žmogaus teisių srityje. Šiandien jiems būdinga vien tai, kad Europos Sąjunga šia tema su Rusija konsultuojasi kas šešis mėnesius. Kaip naudojama šia galimybe? Pareigūnai, ne aukščiausiojo rango, keletą valandų pasikalba už uždarytų durų – Europa klausia apie Čėčėniją, Rusija atsako klausimu apie Estiją ar Latviją ir kiekviena šešis mėnesius vėl daro savo. Ir Rusijos, ir tarptautinės nevyriausybinių organizacijų rengia nepriklausomus renginius ir teikia ataskaitas. Susitikimuose su žmogaus teisių gynėjais Briuselio atstovai liūdnai atsidūsta: „Ką mes galime padaryti?“ – ir toliau tyli.

Tad ką gi Europa turėtų daryti su Rusija? Mūsų nuomone, atsakymas paprastas: ji turėtų Rusijos atžvilgiu elgtis taip pat, kaip elgiasi su bet kuria kita Europos šalimi, prisiėmusia tam tikrus įsipareigojimus ir privalančia juos įvykdyti. Deja, šiandien Europa vis rečiau formuluoja savo rekomendacijas Rusijai demokratijos ir žmogaus teisių srityje, kartais netgi pageidauja jų visai neminėti. Nesvarbu, kodėl taip yra – ar numanant, kad pastangos bus tuščios, ar dėl pragmatinių sumetimų, susijusių su nafta ir dujomis.

Europos pareiga – ne tylėti, o nuolat kartoti, priminti, pagarbiai, bet primygtinai ir tvirtai reikalauti, kad Rusija įvykdytų įsipareigojimus.

(Plojimai)

Žinoma, ne tik nėra garantijų, bet ir nėra ypatingų vilčių, kad šiais raginimais bus pasiekti jų tikslai. Vis dėlto nepriminimą Rusijos institucijos tikrai supras kaip nuolaidžiavimą. Opių klausimų išbraukimas iš darbotvarkės neabejotinai kenksmingas Rusijai, bet jis nemažiau kenksmingas ir Europai, nes kelia abejonių Europos institucijų pasišventimu Europos vertybėms.

Šiandien jūsų įteikiama premija yra „premija už minties laisvę“.

Galima būtų pagalvoti, kaip mintis gali būti nelaisva, kas gali apriboti jos laisvę ir kaip? Priemonių yra – tai baimė, tampanti asmenybės dalimi ir verčianti tą žmogų mąstyti ir netgi jausti taip, kaip reikalaujama. Žmonės ne tik bijo; jie randa išeitį pasiduodami „mylinčiam didžiajam broliui“, kaip aprašė George Orwell. Taip buvo, kai Rusija turėjo J. Staliną, ir taip buvo, kai Vokietija turėjo A. Hitlerį. Dabar tai kartojama Čėčėnijoje, valdant Ramzanui Kadyrovui. Ši baimė gali išplisti visoje Rusijoje.

Vis dėlto kas gali pasipriešinti baimei? Kad ir kaip paradoksaliai tai skambėtų, tik minties laisvė, tik ji. Ši savybė, kuri A. Sacharovui buvo neįprastai būdinga, padarė jį bebaimi. Žiūrėdami į jį nuo baimės išsivadavo ir kiti.

Minties laisvė yra visų kitų laisvių pagrindas.

Štai kodėl taip tinka A. Sacharovo premiją įteikti „už minties laisvę“. Didžiuojamės šiandien ją gaudami.

(Parlamento nariai kalbėtoją pagerbė stovėdami plojimais)

(Posėdis nutrauktas 12.30 val. ir pratęstas 15.00 val.)

PIRMININKAVO: R. KRATSA-TSAGAROPOULOU

Pirmininko pavaduotoja

8. Ankstesnio posėdžio protokolų tvirtinimas (žr. protokolą)

9. Naujas ES veiksmų planas dėl Afganistano ir Pakistano (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – Komisijos ir Tarybos pareiškimai apie naują ES veiksmų planą dėl Afganistano ir Pakistano.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininkės pareigas. – (SV) Ponia pirmininke, problemos, su kuriomis susiduria Afganistanas ir Pakistanas, žinoma, kelia rūpestį visam pasauliui. Smurtinis ekstremizmas plinta už regiono ribų. Afganistane auginami ir gaminami narkotikai patenka į Europos gatves. Vienas iš mūsų įsipareigojimo motyvų – poreikis užtikrinti, kad Afganistanas ir Pakistanas netaptų saugiu rojumi teroristų veiklai ir organizuotam nusikalstamumui. Kartu, žinoma, norime padėti Afganistano ir Pakistano gyventojams sukurti šalis, kuriose būtų geriau gyventi.

Daug dėmesio skiriama Afganistanui. Daugelis mūsų šalių toje valstybėje turi karinių pajėgų ir nemažai civilių darbuotojų. Pakeisti padėtį Afganistane – didelis iššūkis. Pakistanas taip pat kelia didelių problemų. Afganistano konfliktas nebus išspręstas, jeigu nesuvaldysime padėties Pakistane, ir atvirkščiai.

Reikia bendros iniciatyvos. Visi turime nuveikti daugiau ir tai daryti geriau. Birželio mėn. Taryba paprašė Tarybos sekretoriatą ir Komisiją pateikti konkrečių rekomendacijų ir nurodyti politinius prioritetus, kaip didinti ir plėsti mūsų aktyvumą tame regione. Rezultatas buvo ES veiksmų planas, kuriuo siekiama stiprinti ES veiksmus Afganistane ir Pakistane. Jis buvo priimtas spalio mėn. Manau, kad šis veiksmų planas – gera priemonė. Jau sukurta pagrindinė strategija. Vadovaudamiesi veiksmų planu, galėsime pritaikyti dabar naudojamas priemones mūsų politiniams prioritetams pasiekti.

Planas grindžiamas dabartiniais mūsų įsipareigojimais, jame nustatyti tam tikri prioritetai. Tai sritys, kuriose, manome, ES priemonės gali būti veiksmingiausios. Tai darydami stipriname savo įsipareigojimus ir bendromis jėgomis reaguojame į Afganistano ir Pakistano patiriamus iššūkius. Be to, taip regionui nusiunčiama žinia, kad esame pasirengę laikytis savo veiksmų krypties. Regioninė perspektyva svarbi, todėl veiksmų plane daug dėmesio skiriama būtent regioniniam bendradarbiavimui.

Afganistane prasideda svarbus laikotarpis. Nebereikia toliau aptarinėti rinkimų proceso. Jis jau praėityje. Buvo daug trūkumų ir tikimės, kad tai nebus pasikartojęs. Manau, kad tokia ir Afganistano gyventojų nuomonė. ES pasirengusi padėti atlikti likusį darbą, be kitų dalykų, grindžiamą ir ES rinkimų stebėtojų rekomendacijomis. Tikimės, kad greitai bus sudaryta nauja vyriausybė. Tai – galimybė susitarti dėl naujos darbotvarkės ir naujojo Afganistano vyriausybės bei tarptautinės bendruomenės susitarimo. Džiugu, kad prezidentas H. Karzai savo inauguracijos kalboje pažadėjo naują pradžią. Tikimės, kad greitai Londone vyksianti konferencija bus tam tikra diplomatinė paskata.

ES iš prezidento H. Karzai'iaus ir jo vyriausybės tikisi tvirto įsipareigojimo ir lyderystės. Apie penkerius metus be pokyčių negali būti ir kalbos. Dabar visas dėmesys turi būti skiriamas užtikrinti, kad Afganistano valstybė laipsniškai prisiimtų daugiau atsakomybės, o tarptautinė bendruomenė pradėtų atlikti tik pagalbinį vaidmenį. Tai nereiškia, kad bus išvestas personalas. Kitais metais Afganistane tarptautinių darbuotojų gerokai padaugės. JAV siunčia papildomus 30 000 darbuotojų, kurie prisijungs prie šalyje jau esančių 68 000. Kitos NATO šalys ir sąjungininkai pažadėjo papildomai atsiųsti bent 7 000 darbuotojų, be 38 000 jau ten esančių.

Kartu su šiuo kariniu įsipareigojimu turi būti įgyvendinamos atitinkamos civilinės iniciatyvos. Kariuomenė iš Afganistano nebus išvesta ilgam, jeigu nebus sukurta civilinių stabilumo pagrindų. Veiksmingos valstybės institucijos, geresnės valdymo formos, būtinoji socialinė apsauga, teisinės valstybės principai ir veikianti pilietinė valstybė nė kiek ne mažiau svarbu nei griežtas saugumas. Niekas tuo neabejoja. Saugumas turi būti neatskiriamas nuo gero valdymo ir plėtros. Mes Afganistanui įsipareigojame ilgam. Vis dėlto Afganistano gyventojai turi užtikrinti, kad gyvenimo lygį pagerintų jų pačių vyriausybė, ne tarptautinės organizacijos. Tai vienintelis būdas pasiekti, kad gyventojai vėl pradėtų pasitikėti savo lyderiais. Tarptautinė bendruomenė ten yra. Turėsime nuveikti daugiau ir tai daryti geriau. Turime remti vykstantį procesą – „afganizacijos“ procesą, tokį svarbų šiai šaliai.

Tai mūsų veiksmų plano pagrindas. Stipriname ES pastangas kurti Afganistano pajėgumus ir bendradarbiaujame su vyriausybe siekdami skatinti veiksmingas vietas ir regioninio lygmens valstybės institucijas, iš kurių būtų galima pareikalauti atsakomybės. Manome, kad labai svarbus teisinės valstybės principas, geras valdymas, kova su korupcija ir žmogaus teisių padėties gerinimas. Dar viena prioritetinė sritis Europai – žemės ūkis ir kaimo plėtra. Labai svarbu, kad pagerėtų didžiosios daugumos afganistaniečių, gyvenančių kaimo vietovėse, gyvenimo lygis. Taip pat esame pasirengę remti afganistaniečių vadovaujamą buvusių kovotojų reabilitacijos procesą. Tiems, kas praėityje dalyvavo konflikte, turi būti pasiūlyta alternatyvų. Žinoma, didžiausia pirmenybė darbotvarkėje bus teikiama ir siekiui remti rinkimų sistemą.

Norėčiau tarti keletą žodžių apie Pakistaną. Pakistanas – šalis, kurioje per pastaruosius keletą metų vyko nemažai pokyčių. 2008 m. rinkimais buvo grąžinta demokratija ir civilinis valdymas. Perėjimas prie demokratijos buvo įspūdingas. Vis dėlto demokratija dabar yra trapi ir nestabili. Tuo pat metu tikra grėsmė taikai ir stabilumui šioje šalyje tapo Pakistano Talibanas. Praeina vos savaitė ir žiniasklaidoje vėl pranešama apie tolesnius savižudžių išpuolius. Praėjusią savaitę per kovotojų grupuočių išpuolius žuvo daugiau kaip 400 žmonių.

ES nori padėti remti civilines Pakistano institucijas. Itin svarbu vadovautis mūsų 2008 m. rinkimų stebėtojo Michaelo Gahlerio rekomendacijomis. Jose numatyti būsimos demokratijos, rinkimų reformos ir institucijų kūrimo pagrindai. Pakistano vyriausybė žino, kad tai turi būti padaryta. Ji mums turi nurodyti sritis, kuriose nori bendradarbiauti. ES plėtos strateginę partnerystę su Pakistanu, kuri numatyta 2009 m. birželio mėn.

vykusiame sėkmingame neeiliniame aukščiausiojo lygio susitikime. Norime stiprinti demokratiją ir pasiekti stabilumą. Todėl kuriame pilietinę valstybę, kovojame su terorizmu ir skatiname prekybą. Žinoma, vienas iš svarbiausių šio darbo elementų – veikianti vyriausybė, prisiimanti atsakomybę už savo žmones ir rodanti lyderystę, reikalingą, kad šalis judėtų į priekį.

Bendradarbiaudama su Pakistano vyriausybe ES remia šalies demokratinių institucijų ir organų stiprinimą. Tai bus daroma ir pasitelkiant ekonomikos plėtrą bei prekybą. Džiaugiamės, kad Pakistanas imasi didesnės atsakomybės už savo paties saugumą. Tikimės, kad ši šalis tuo pačiu požiūriu vadovausis ir kovodama su visų formų terorizmu, įskaitant kovotojus, Pakistano teritorijoje besirengiančius išpuoliams Afganistane. Vyriausybės pastangos kovoti su Pakistano Talibanu yra teigiamas žingsnis. Kartu turi būti apsaugoti civiliai ir laikomasi tarptautinės teisės. Be to, vyriausybė turi suvokti, kad paveiktose vietovėse reikia humanitarinės pagalbos ir atstatymo priemonių.

Turime vykdyti tolesnius savo operacijų Afganistane ir Pakistane veiksmus. ES jau nemažai prisideda sprendžiant regiono problemas, taip bus ir toliau. Daug pasiekta abiejose šalyse – ir Afganistano bei Pakistano pastangomis, ir tarptautinės bendruomenės veiksmis. Vien strategijomis ir dokumentais padėti nebus pagerinta. Kartu su mūsų partneriais Afganistane ir Pakistane laikas juos įgyvendinti.

Catherine Ashton, paskirtoji Komisijos pirmininko pavaduotoja. – Leiskite pradėti nuo Afganistano. Mūsų santykiai su juo pasiekė svarbų etapą. Savo būsima parama turime padėti kurti vyriausybę, reaguojančią į afganistaniečių poreikius ir problemas. Turime dirbti esant tokiai padėčiai, kokia yra, ir kartu stengtis daryti jai įtaką, nes padėtis nestabili. Būtent tai bus sprendžiama tarptautinėse konferencijose, pradedant kitą mėnesį Londone vyksiančia konferencija.

Esame pasirengę skirti daugiau išteklių. Komisija trečdaliu, iki 200 mln. EUR, didina vystymosi pagalbą. Mums reikia šių papildomų išteklių, kad pakartotume sėkmingas istorijas, pvz., pirminės sveikatos priežiūros plėtros, į ją įtraukiant 80 proc. afganistaniečių, istoriją, įskaitant daug geresnį moterims ir mergaitėms pasiekiamą gydymą, ir pastaruoju metu pasiektus rezultatus iš provincijų išgyvendinant aguonas. Mūsų valstybės narės taip pat įsipareigojo padėti stiprinti mūsų įgyvendinamą policijos mokymo programą.

Bet visa tai – tik pradžia. Turime tai įgyvendinti kaip nuoseklus ES įnašas į koordinuojamą tarptautinį atsaką dalį. Svarbiausias šio atsako aspektas – kad afganistaniečiai bendradarbiautų su JT.

Spalio mėn. Tarybai priėmus veiksmų planą įgyjame galimybę tai padaryti. Šiuo planu kartu su JAV veiksmis ir NATO saugumo operacijomis regionui ir tarptautinei bendruomenei siunčiama patikima žinia apie mūsų įsipareigojimą. Žinoma, juo taip pat suderinami prezidento H. Karza'iaus išdėstyti prioritetai, visų pirma geresnio valdymo ir kovos su korupcija srityje.

Plane patvirtinama, kad ir toliau daugiausia dėmesio skirsime pagrindinėms sritims, pvz., teisinės valstybės principams įgyvendinti ir žemės ūkiui.

Jau padedame vyriausybei gerinti Kabulo administravimo institucijų darbuotojų gebėjimus. Dabar pradėsime šiuos gebėjimus skleisti ir į provincijas, kad padėtume afganistaniečiams tvarkyti savo reikalus ir užtikrinti, kad vyriausybė jiems teiktų paslaugas ir kad šios paslaugos būtų pastebimos.

Plane leidžiama suprasti, kad remsime sukilėlių, pasirengusių reaguoti į prezidento Karza'iaus raginimą bendradarbiauti su jo vyriausybe, integraciją.

Europos rinkimų stebėjimo misija šiandien Kabule pristato savo ataskaitą ir norėčiau pripažinti T. Bermano ir jo grupės darbą, gerai atliktą itin sunkiomis aplinkybėmis. Užtikrinsime, kad būtų imamasi tolesnių veiksmų, nes aišku, kad vyriausybės ir politinės sistemos patikimumas priklauso nuo visapusiškos rinkimų sistemos reformos.

Galiausiai Afganistano klausimu noriu pasakyti svarbiausią dalyką – mes integruojame ten esančius savo darinius. Valstybės narės suderins politikos priemones su šiomis priemonėmis skiriamais ištekliais ir tikiuosi, kad ES specialiojo įgaliotinio ir ES delegacijos vadovo pareigos kuo greičiau bus sujungtos į vieną pareigybę. Tai mums padės sukurti nuoseklią metodiką, galinčią būti pavyzdžiu kitur.

Pereinant prie Pakistano, didžiausias mūsų rūpestis ir interesas – kad Pakistanas taptų stabilia demokratine valstybe, kurioje nebūtų teroro ir kuri kartu su savo kaimynais galėtų gintis nuo bendrų pavojų.

Veiksmų plane tai pabrėžiama ir remiamasi birželio mėn. vykusiame ES ir Pakistano aukščiausiojo lygio susitikime prisiimtais dabartiniais įsipareigojimais, įskaitant įsipareigojimus dėl humanitarinės pagalbos, paramos rekonstrukcijai, pagalbos policijai ir teismams, demokratinių institucijų ir pilietinės visuomenės

stiprinimo siekiant gerinti žmogaus teisių padėtį, taip pat dėl prekybos ir socialinės ir ekonominės raidos susitarimų. Toliau remsime 2008 m. rinkimų stebėjimo misijos rekomendacijų įgyvendinimą.

Veiksmų planui įgyvendinti skiriama nemažai finansinių išteklių – beveik 500 mln. EUR iki 2013 m. skiria Komisija ir 100 mln. EUR paskolą atsinaujinantiems energijos ištekliams plėtoti skiria Europos investicijų bankas, taip pat išipareigojama gerinti prekybos ir politinius santykius. Veiksmų plane taip pat nurodomas aktyvesnis dialogas visais šiais klausimais ir kitais metais, Taryboje pirmininkaujant Ispanijai, turėtų būti surengtas antrasis aukščiausiojo lygio susitikimas.

Be to, veiksmų plane aiškiai išdėstoma, kad Europos Sąjunga, pasinaudodama savo praktinėmis regioninės integracijos žiniomis, padės Afganistanui, Pakistanui ir jų kaimynams užmegzti ekonominius santykius, visų pirma su Indija. Dabartinės įtemptos padėties per naktį neišstaisys, bet turime pradėti įveikti nepasitikėjimą. Galima šio regioninio bendradarbiavimo nauda prekybai ir investicijoms pranoktų visa, ką mes, kaip Europos Sąjunga, galime padaryti.

Apibendrinant galima pasakyti, kad plano dėl Afganistano ir Pakistano įgyvendinimas būtinas būsimai mūsų veiklai šiose šalyse. Tai – bendras valstybių narių ir ES institucijų uždavinys ir pirmasis toks, kuriam pavykus bus galima lengviau formuoti tarptautines civilines priemones krizėms, kurios iki šiol daugiausia laikytos karinėmis, įveikti.

Veiksmų planas yra didelis išipareigojimas ne tik Afganistanui ir Pakistanui, bet ir visai Pietų ir Vidurio Azijai. Vis dėlto turime perduoti ne tik idėjas: reikia tinkamų žmonių, tinkamų gebėjimų ir norint, kad tie žmonės dirbtų, būtinas saugumas. Griežtesnių politinių veiksmų turi imtis priimančių šalių vyriausybės, o pagalbos teikėjai, net ir valstybės narės tarpusavyje, turi geriau koordinuoti savo veiksmus.

Pietų Azija su ekstremizmu susiduria kasdien, ar tai būtų mūsų laukas Helmande arba Pešavaro, Lahoro ir Ravalpindžio gatvės. Vien kariniais veiksmais to neišvengsime, turime pradėti kurti saugią ir patikimą aplinką be įtampos ir nelygybės, nes įtampa ir nelygybė kursto ekstremizmą.

Europa gali daug ko pamokyti iš savo patirties. Veiksmų plane mums suteikiama galimybė pasinaudojant šia patirtimi padėti kitiems ir tikiuosi, kad Parlamentas jį parems.

Ioannis Kasoulides, *PPE frakcijos vardu*. – Ponia pirmininke, Afganistane buvo siekiama kovoti su Talibanu, teikiančiu saugų prieglobstį organizacijai *Al-Qaeda*. Afganistanas jau nėra saugus prieglobstis, bet Talibanas sukilėliai nenugalėti, nes paaiškėjo, kad pergalės negalima pasiekti vien karinėmis priemonėmis ir kad per didelis pasitikėjimas karine galia – sukilėlių žudymas – davė priešingų rezultatų.

Pakeista strategija siekiama apsaugoti gyventojus, sukurti afganistaniečių saugumo pajėgumus, sudaryti geresnes galimybes įtvirtinti gerą valdymą centriniu ir pirmiausia vietos lygmeniu, taip pat skatinti vystymąsi. Esant šiai padėčiai reikia skatinti afganistaniečių vadovaujamą susitaikymo procesą tiems Talibanas sluoksniams, kurie dėl ypatingų aplinkybių pateko ne į tą pusę.

ES veiksmų plane sprendžiamos visos šios problemos, ES gali atlikti svarbų vaidmenį nekarinėse srityse. Vis dėlto tikėjaisi daugiau dėmesio jūsų, ministre, paminėtam narkotikų klausimui ir griežtesnių išpėjimo žodžių dėl korupcijos ir blogo valdymo.

O dėl Pakistano, tai veiksmų planui reikia sakyti „taip“. Abu atvejai tarpusavyje susiję ir bet kurio iš jų sėkmė priklauso nuo abiejų sėkmės. Pakistanui turėtų būti sudaryta galimybė deramai kovoti su sukilėlių srautais iš Afganistano. Galiausiai norint užtikrinti, kad amžinas Indijos ir Pakistano tarpusavio nepasitikėjimas netaptų kliūtimi bendrai sėkmei, reikalinga diplomatija.

Roberto Gualtieri, *S&D frakcijos vardu*. – (IT) Ponia pirmininke, ministre, vyriausioji įgaliotinė, ponios ir ponai, šiose diskusijose Europos Parlamentas siekia toliau svarstyti Europos vaidmenį regione, kuris itin svarbus norint užtikrinti visos planetos saugumą ir stabilumą.

Prezidento B. Obamos paskelbtoje ir vėlesniame Tarptautinės saugumo paramos pajėgas (angl. ISAF) sudarančių šalių užsienio reikalų ministrų pareiškime dar aiškiau išdėstytoje naujojoje karinėje strategijoje naujų pajėgų siuntimas susiejamas su pagrindiniu tikslu – saugoti gyventojus ir stiprinti saugumo pajėgų ir Afganistano institucijų pajėgumus. Šiais lauktais esminiais pokyčiais atsižvelgiama į tradicinių karinių veiksmų, sutelktų vien į Talibanas partizanų veiklos malšinimą, betiksliskumą, netgi, sakyčiau, priešingus rezultatus.

Vis dėlto norint užtikrinti, kad ši nauja kryptis būtų produktyvi ir skatintų kurti saugų, klestintį, stabilų ir be kitų pagalbos apsieinantį Afganistaną, labai aišku, kad karinį tarptautinės bendruomenės intervencijos aspektą turi papildyti vis didesni išsipareigojimai civilinėse ir politinėse srityse. Turime ne tik skatinti ekonomikos plėtrą ir stiprinti institucijas, valdymą ir teisinės valstybės principus, bet ir sudaryti sąlygas Pakistano vidaus susitaikymui, padėti ten stabilizuoti padėtį.

Būtent tokia yra Europos Sąjungos vieta ir vaidmuo. Europa šiame regione jau kurį laiką turi nemažų išsipareigojimų: 1 mlrd. EUR per metus Afganistane, 300 mln. EUR Pakistane, EUPOL misija, nepaisant personalo problemų atliekanti nepaprastai vertingą darbą, tarptautinė rinkimų stebėjimo misija ir, žinoma, konkrečių valstybių išsipareigojimai ISAF misijai.

Atsižvelgiant į tai, kiek žmoniškųjų ir finansinių išteklių skiriama, vis tiek matyti, kad Europa šiame regione mažai ką tesugeba iš esmės pakeisti. Todėl turime stiprinti savo iniciatyvą, kitaip tariant, Europos lyderystę, kad civilinės strategijos ir politinio sumanymo požiūriu ji būtų nuoseklesnė ir veiksmingesnė. Šiuo aspektu veiksmų planas yra svarbus žingsnis pirmyn, Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcija jį remia ir reikalauja jį ryžtingai įgyvendinti.

Kartu mums įdomu, ar plane nustatytiems tikslams įgyvendinti taip pat būtina įvardyti *ad hoc* priemonės ir pageidautina apsvastyti, ar nereikėtų išplėsti tikslų ir įtvirtinti Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) EUPOL misijos priemonių. Europos Parlamentas pasirengęs remti Europos Sąjungos veiksmus visose šiose srityse.

Pino Arlacchi, *ALDE frakcijos vardu*. – Ponia pirmininke, susirinkome svarstyti ES veiksmų plano dėl Afganistano ir Pakistano. Šio Parlamento Užsienio reikalų komitetas suteikė man galimybę būti pranešėju apie naująją strategiją dėl Afganistano.

Mums reikalinga nauja civilinė strategija – arba turbūt reikėtų sakyti, reikia apskritai turėti strategiją – nes iki šiol ES intervencija į tą šalį nebuvo pakankamai nuosekli ir veikusiai turėjo labai mažą poveikį. Bijau, ponia C. Ashton, kad negaliu pritarti pradiniam jūsų pareiškimui apie Afganistaną, nes jis per daug bendras, per daug biurokratiškas, per mažai sutelktas – kaip ir dabartinis veiksmų planas. Manau, jog Parlamentas turi prisidėti, kad ši strategija taptų tvirtesnė ir nuoseklesnė.

Bandau sudėlioti visą reikalingą informaciją. Pirmiausia norėčiau pasakyti, jog aiškėja, kad labai sunku gauti net ir pačius bendriausius duomenis apie tai, kiek ES išleido Afganistane po 2001 m. okupacijos, kur buvo pristatyta ES pagalba ir kokia pagalbos dalis įtraukta į apskaitą. Žinome, kad kasmet ten išleidžiama beveik 1 mlrd. EUR, o tai didelė suma. Afganistano BVP yra tik 6,9 mlrd. EUR. Todėl mūsų civilinė pagalba atitinka daugiau kaip 20 proc. metinio Afganistano BVP – tokiais pinigais, jeigu jie bus tinkamai naudojami, galima pakeisti šalies likimą.

Antra, bandydamas parengti naująją strategiją dėl Afganistano, pirmiausia stengisiuosi nustatyti, kokių interesų ES turėjo šioje srityje ir kokie jie turėtų būti. Dalyje savo pranešimo kalbėsiu apie opiumo aguonų auginimo nutraukimą pasitelkiant alternatyvią vystymosi strategiją.

Jean Lambert, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – Ponia pirmininke, manau, kad veiksmų plane yra sveikintinų dalykų, bet, kaip teisingai nurodė kolegos, esama ir tam tikrų neatsakytų klausimų.

Manau, kad svarstydami šį klausimą visada turime atsižvelgti į tam tikrą problemą – anksčiau nepakankamai įvertinome ir dabar kartais esame linkę nepakankamai įvertinti kasdienę Afganistano ir Pakistano žmonių tikrovę – daugybę mirties atvejų, tikslinius Hazaros gyventojų žudymus, pvz., tam tikrose Pakistano dalyse, išpuolius prieš mergaičių mokyklas, policiją ir daugelį kitų.

Neseniai Afganistano policija mums buvo apibūdinta kaip iš esmės Talibano patrankų mėsa. Manau, kad daugelis mūsų vis dar svarstome, ką gi tikėjomės pasiekti ten eidami. Dėl tarptautinio atsako tai džiaugiuosi girdėdama, kaip Komisijos narė kalba apie bendradarbiavimo pradžia, pirmiausia minėdama Indiją. Regioninis požiūris svarbu ir tikiuosi išgirsti, kaip ketiname elgtis su kitomis tikros įtampos zonomis, pvz., Kašmyru, kuris, kaip mums neseniai sakė Afganistano ambasadorius, kelia problemų viskam, ką žmonės šiame regione stengiasi daryti.

Taip pat turime svarstyti, kokią veiksmingą paramą teikiame daugeliui tūkstančių perkeltųjų asmenų, visų pirma Pakistane, ir pasimokyti iš savo neaktyvumo tų, kurie praeityje buvo perkelti prie Pakistano ir Afganistano sienų, atžvilgiu, kad būtų užpildyta tuščia vieta. Todėl tikrai turime atkreipti dėmesį į švietimą ir patenkinti tuos perkeltuosius prižiūrinčių gyventojų poreikius.

Charles Tannock, *ECR frakcijos vardu*. – Ponia pirmininke, negalime sau leisti, kad NATO ir ISAF karinė misija Afganistane patirtų nesėkmę. Turėdama pakankamai politinės valios, tinkamą karinę įrangą ir daugiau karių iš visų valstybių narių, NATO gali nugalėti Talibaną ir, žinoma, tai reikia derinti su „širdžių ir protų“ kampanija. Bet kaimyninis Pakistanas gali tapti besiformuojančia katastrofa – branduolinių ginklų valstybe, kamuojama islamiško suradikalėjimo, korupcijos ir silpnų lyderių, kuriems mes dėl strateginių priežasčių vis tiek turime padėti.

O, pvz., Pakistano vidaus saugumo institucijų elementai seniai įtariami teikę netiesioginę paramą Afganistano Talibanui ir tik dabar nenoriai pripažįsta, kokių pavojų šalies viduje kelia toks požiūris. Pakistano keliama grėsmė Indijai ir Kašmyrui, pirmiausia teikiant prieglobstį teroristams, yra pavojinga ir visam regionui.

Jeigu norima Pakistanui ir toliau teikti karinę ES šalių pagalbą džihadistų teroristų sukilimų slopinimo operacijoms ir ES ekonominę pagalbą, jis turi pateikti tvirtų kaip plienas garantijų, kad ši pagalba nebus nukreipta įprastinėms jo pajėgoms prie Indijos sienos stiprinti.

Galiausiai labai didelis Pakistano ir Afganistano nestabilumo ir mūsų demokratinės sąjungininkės ir partnerės Indijos, kuri nusipelnė visiškos ES paramos, stabilumo kontrastas.

Willy Meyer, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (ES) Ponia pirmininke, ponias paskirtoji Komisijos pirmininko pavaduotoja, mano frakcija niekada nerėmė ankstesnio Jungtinių Valstijų prezidento G. Busho strategijos Afganistano atžvilgiu. Mes jos niekada nerėmėme ir laikas parodė, kad mes teisūs.

Afganistanas dabar turi korumpuotą, neteisėtą vyriausybę, esama nekaltų aukų ir visiškai nepasikeitė moterų padėtis. Todėl būtų logiška pakeisti strategiją nauja ir apgailėstaujame, kad prezidentas B. Obama pasirinko karinį sprendimą ir ketina siųsti papildomus 30 000 karių. Manau, kad Europos Sąjunga neturėtų vadovautis tokiu veiksmų pavyzdžiu, nes kyla tikras pavojus, kad XXI a. Afganistane sukursime naująją Vietnamą.

Istorija parodė, kad Afganistane karinis sprendimas negalimas. Turi būti sustiprintas bendradarbiavimas ir labiau stengiamasi rasti diplomatinį sprendimą. Turime nuspręsti taikydami vidaus sprendimus Afganistane laikytis tarptautinės teisės – ir pačioje konflikto zonoje, ir geostrateginiu požiūriu.

Nicole Sinclair, *EFD frakcijos vardu*. – Ponia pirmininke, prieš keletą savaičių man teko malonumas susitikti su kai kuriais iš Afganistano grįžtančiais Jungtinės Karalystės kariais ir, kaip ir daug kartų anksčiau, girdėjau tą pačią istoriją – mes per mažai aprūpinti. Vis dėlto šiai korumpuotai institucijai Jungtinė Karalystė kasdien moka po 45 mln. GBP. Tam tikrą tų pinigų dalį būtų geriau išleisti mūsų pajėgoms Afganistane, pajėgoms, kurios tiesiogiai moko Afganistano policiją ir kt., apginkluoti.

Kaip sakė kai kurie iš jūsų, visiškai tiesa, kad tai svarbus pasaulio regionas ir svarbi sritis, kurioje mes galime būti priversti daryti pažangą.

Man kelia rūpestį tai, kad atsakomybės besikratanti mūsų vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams Cathy Ashton neturi patirties – tos patirties neabejotinai ne ką daugiau kaip už keletą rublių. Mums reikia ko nors labiau patyrusio. Ji neturi užsienio reikalų ministerijos patirties, niekada nebuvo užsienio reikalų ministrė ir manau, kad niekada nedirbo net pagalbine kelionių agentūros darbuotoja. Baikit! Tai subtilus darbas, darbas, kuriuo reikia keisti padėtį į gerą ir ji tiesiog neturi pakankamai patirties.

Andrew Henry William Brons (NI). – Ponia pirmininke, iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad Tarybos išvados apie Afganistaną yra džiugus kontrastas su agresyviu Jungtinių Valstijų ir Jungtinės Karalystės požiūriu. Įvertinus atidžiau, jos iš tikrųjų yra naivių ir sudėtingų metodų mišinys. Taryba visiškai naiviai bando pasodinti trapią Vakarų demokratijos gėlę nesvetingame Afganistano gentinės santvarkos dirvožemyje. Tai neįmanoma, nes visuomenė vertikalčiai pasidalijusi ir vyrauja ne asmeniniai sprendimai, o lojalumas savo genčiai. Taryba nori panaikinti korupciją, bet paprasčiausiai nesupranta, kad biurokratinio objektyvaus sprendimų priėmimo ir finansų valdymo bei išteklių paskirstymo sprendimų modelio tikrai nebus laikomasi. Ne todėl, kad afganistaniečiai būtų iš prigimties nesąžiningi, o todėl, kad Afganistano genčių visuomenė rūpinimasi savo šeimos ir genties gerove laiko savaime suprantama dorybe.

Taryba norėtų kovoti su opiumo aguonų gamyba. Vis dėlto Talibano pašalinimas iš vyriausybės nebuvo geriausias būdas tai gamybai sumažinti. Talibano vyriausybė ją sumažino 90 proc., bet nuo invazijos į Afganistaną pradžios Afganistanas vėl yra pirmaujantis pasaulio opiumo gamintojas. Pranešime sakoma: „Nesaugumo Afganistane negalima sumažinti vien karinėmis priemonėmis“. Tai reiškia ne ką kita, o tik tai, kad kariniai veiksmai turi atlikti teisėtą funkciją. Mano nuomone, jie šios funkcijos neturi atlikti. XIX a. ir XX a. pradžioje mums nepavyko trys karai prieš Afganistaną; tikrai turėjome pasimokyti.

Talibanas engia moteris, niekina demokratiją ir žudo britų karius – tai visapusiškai nemaloni organizacija. Bet užtikrinti, kad jis nustotų žudyti britų ir sąjungininkų karius, galime jau rytoj – išvesdami savo pajėgas. Tai kruvinas, betikslis karas, kurio paprasčiausiai neįmanoma laimėti.

José Ignacio Salafrañca Sánchez-Neyra (PPE). – (ES) Ponia pirmininke, Afganistane problemų turi visa tarptautinė bendruomenė, ne tik Jungtinės Valstijos. Prezidentui B. Obamai trijų mėnesių užteko sukurti pasaulinę strategiją, kuria būtų reaguojama į nerimą keliančią generolo S. A. McChrystalo ataskaitą.

Gera žinoma, kad ta naujoji strategija apima trumpalaikį karinių pajėgų veiklos sustiprinimą, jų išvedimą 2011 m., laipsnišką saugumo aspektų perdavimą Afganistano pajėgoms, geresnį civilinių ir karinių veiksmų koordinavimą ir veiklos sutelkimą į didelius miestus.

Dabar, poniam C. Ashton, didelis iššūkis – suderinti ir įvardyti Europos atsaką; iš esmės tai turi būti padaryta Londono konferencijoje. Jūs savo pareiškime davėte du svarbius pažadus. Sakėte, kad mūsų atsakas turi būti koordinuojamas su kitais tarptautiniais organais ir mes remiame koordinavimą su Jungtinėmis Tautomis. Taip pat sakėte, kad mūsų atsakas turi būti nuoseklus.

Šiuo klausimu turiu dvi pastabas, poniam C. Ashton. 2005 m. man teko garbė vadovauti Parlamento rinkimų stebėjimo misijai ir turėjau galimybę susitikti su Tarptautinių saugumo paramos pajėgų (angl. ISAF) vadovu generolu leitenantu C. Graziano, kurio tarnybos laikas Jungtinių Tautų laikinosiose pajėgose Libane (angl. UNIFIL) baigiasi. Šiandien ISAF dalyvaujančių 44 šalių (28 iš jų yra NATO šalys) pajėgos yra skirtingos ir nesugeba veiksmingai kovoti su sukilėliais.

Antras gyvybiškai svarbus aspektas, poniam C. Ashton, yra tai, kad karo – o dabar Afganistane vyksta karas – negalima laimėti į savo pusę, į tarptautinės koalicijos pusę nepatraukus civilių gyventojų. Manau, poniam C. Ashton, kad vienas iš pagrindinių Europos Sąjungos tikslų turėtų būti toks: mūsų veiksmais, kainuojančiais 1 mlrd. EUR Europos Sąjungos pinigų, labiau stengtis užtikrinti, kad civiliai gyventojai būtų mūsų pusėje.

Richard Howitt (S&D). – Ponia pirmininke, šiandien leiskite pirmiausia prisiminti Lance'ą Corporalą Adamą Drane'ą, 23 metų amžiaus Karališkojo Anglijos pulko narį iš mano apygardos Beri Sent Edmundso miestelio, kuris gruodžio 7 d. žuvo Helmando provincijoje ir yra 100-asis šiais metais žuvęs Didžiosios Britanijos ginkluotųjų pajėgų narys.

Mūsų mintys turėtų būti su Adamo šeima ir visomis europiečių, afganistaniečių ir pakistaniečių šeimomis, patyrusiomis tokias netektis.

Susidurdami su tokiais aukomis mes, šio Parlamento nariai, privalome užtikrinti, kad padarytume viską, kas įmanoma, kad Afganistane būtų skatinama taika ir gerovė. Jeigu norime rimtai vertinti naujuosius Lisabonos pokyčius ir tinkamą bendrąją ES užsienio politiką, nėra kitos tokios vietos, kur skubiau reikėtų pasiekti rezultatų, nei Afganistano smėlynuose, pirmiausia siekiant užtikrinti, kad įgyvendinant šią naują strategiją būtų deramai koordinuojama konkrečių valstybių narių veikla, ir, antra, pasidžiaugti šiandien vyriausiosios įgaliotinės C. Ashton prisiimtu išsipareigojimu nuo pat naujųjų metų pradžios turėti puikų naują dvejas pareigas einantį atstovą Afganistane. Tai ir veiksmingesnio ES darbo pagal sutartį išbandymas, ir būsimų mūsų ketinimų Afganistano atžvilgiu ženklas.

Galiausiai su tuo susijęs klausimas – valstybės narės turi užtikrinti, kad EUPOL pasamdytų 400 pažadėtų pareigūnų; tai absoliučiai būtina norint užtikrinti, kad paties Afganistano teisėsaugos tarnybos galėtų tinkamai atlikti savo darbą.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Ponia pirmininke, norėčiau iškart aiškiai pasakyti, kad visiškai nepritariu N. Sinclaire pastaboms prieš C. Ashton.

Ponia pirmininke, Afganistane penkerių metų amžiaus nesulaukia vienas iš keturių vaikų, šiai šaliai būdingi socialiniai ir sveikatos apsaugos trūkumai, prie kurių galima pridėti demokratijos ir, svarbiausia, saugumo trūkumus. Konfrontacijos su Pakistanu tikimybė skatina Talibaną susitelkti ir tampa akivaizdu, kad Afganistano problemas reikia spręsti vadovaujantis regioniniu požiūriu. Be to, turėtume nepamiršti, kad nesugebėjimas įveikti šios padėties vien karinėmis priemonėmis verčia Europos Sąjungą, turinčią įvairiausių priemonių, atlikti ypatingą vaidmenį.

NATO, daugiausia atsakinga už karinį aspektą, Afganistano iššūkio akivaizdoje jau tuoj pasieks ribas. Europos Sąjungos humanitariniai veiksmai, jos bendradarbiavimas, vystymosi skatinimo priemonės ir veiksmingesnė diplomatija, žinoma, nėra sėkmės garantija, bet be šios paramos NATO veiksmai pasmerkti žlugti.

Reikia tikėtis, kad tarpusavyje derinant visus šiuos elementus Afganistano piliečiams bus suteikta geresnių perspektyvų. Nors Europos Sąjungos atsakomybė esant dabartinei padėčiai didelė, Afganistano, kuris vis dar labai korumpuotas, pasidalijęs ir neorganizuotas, atsakomybė milžiniška.

Nepamirškime, kad Afganistanui pasiūlyta partnerystė gali pavykti tik tuo atveju, jei savo šalies atkūrimą remis pakankamai piliečių. Nors tai – didžiulis uždavinys, tai nėra priežastis nieko nedaryti ir palikti šalį visokiems fundamentalistams, kad jie ją engtų.

Nicole Kiil-Nielsen (Verts/ALE). – (FR) Ponia pirmininke, taip, mes turėsime išsivaduoti iš Afganistano spąstų, į kuriuos pakliuvome dėl George'o Busho vykdytos politikos. Vis dėlto klausimas yra ne kada, o kaip mes atsitrauksime iš Afganistano.

Jeigu nebus pradėta ginčyti daugybės tarptautinės bendruomenės padarytų klaidingų veiksmų, kyla pavojus, kad visiškai prarasime Afganistano gyventojų pasitikėjimą ir paramą ir jie pradės pasitikėti Talibanu. Turi būti nustota militarizuoti humanitarinę pagalbą ir vystymosi pagalbą, nes tai kelia sumaištį žmonių protuose ir kenkia NVO reputacijai.

Turime labiau remtis pilietine visuomene ir Afganistano reformistais. Kodėl Europa Afganistane imasi veiksmų? Ar todėl, kad taip pasakė Jungtinės Valstijos, ar todėl, kad ta šalis išsivaduotų iš tamsumo ir smurto? Turime stiprinti veiksmingiausias Afganistano darinius, pirmenybę teikti investicijoms į viešąsias paslaugas – švietimą, sveikatos apsaugą ir transportą, remti vietos valdžios institucijų vykdomą gerą valdymą, nes šių šalių kultūra verčia mus susimąstyti apie nacionalinės valstybės aktualumą. Europa turėtų, pvz., remti Habibą Sarabį, Bamijano provincijos gubernatorių. Jos paskyrimas yra pirmasis šios šalies, į kurią, prisiminkite, 2001 m.ėjome padėti moterims, istorijoje.

Geoffrey Van Orden (ECR). – Ponia pirmininke, jeigu paskaitytumėte ES veiksmų planą dėl Afganistano ir Pakistano, įsivaizduotumėte, kad visa padėtis priklauso nuo to, ką daro ES.

Manau, kad Europos Sąjunga gali padaryti naudingą praktinį įnašą, bet jis turi būti parengtas atsižvelgiant į platesnius, tarptautinius veiksmus ir turėtų būti sutelktas į tam tikrą konkrečią veiklą, kurioje dalyvaudama ES galėtų sukurti tikros papildomos vertės. Padėtis per daug rimta, kad ES galėtų sau leisti pozuoti. Didesniame kaip tuzino puslapių dokumente radau tik keturias trumpas nuorodas į Jungtines Valstijas ir – o tai turbūt dar svarbiau – tik vieną nuorodą į NATO, o juk galiausiai būtent NATO ISAF misija svarbiausia norint užtikrinti visų iniciatyvų sėkmę.

Be saugumo ir stabilumo neįmanoma užtikrinti gero valdymo ar prasmingos atkūrimo ir plėtros programos.

Civilinėse srityse Europos šalys ir pati ES nuo 2001 m. į Afganistaną supumpavo 8 mlrd. EUR, bet atrodo, kad ši milžiniška suma ne ką tepakeitė; ar įsivaizduojame, kiek šių lėšų panaudota ne pagal paskirtį?

Reikia visapusiško tarptautinio plano dėl Afganistano ir Pakistano, bet man dar neaišku, koks turėtų būti ES įnašas į šiuos platesnius tarptautinius įsipareigojimus.

Cornelia Ernst (GUE/NGL). – (DE) Ponia pirmininke, šiandien, po aštuonerių metų, visi iš esmės žinome, kad karine jėga grindžiama ankstesnė Afganistano strategija nepavyko. Karinių operacijų nedarna ir nepakankami ištekliai civiliniams tikslams tiesiogiai trukdo Afganistane gerinti gyvenimo sąlygas.

Taigi svarbiausia Europos vieningųjų kairiųjų jungtinės frakcijos / Šiaurės šalių žaliųjų kairiųjų žinia ta, kad turime radikaliai pakeisti strategiją. Turime radikaliai pakeisti strategiją nutolindami ją nuo kariuomenės ir, svarbiausia, priartindami ją prie strategijos, labiau orientuotos į žmones. Keturiasdešimt procentų afganistaniečių yra bedarbiai, o daugiau kaip pusė jų gyvena visiškame skurde be sveikatos apsaugos ir deramo išsilavinimo. Dėmesį reikia skirti socialinei problemai ir būtent to tikiuosi iš Tarybos, Komisijos ir visų čia dalyvaujančių veikėjų.

Tai, žinoma, apima gerą valdymą, žemės ūkio stiprinimą ir buvusių Talibano kovotojų integravimą. Vis dėlto kuo nuoširdžiausiai sakau: jeigu padarysime tik pusę darbo ir vėl remsimės karine jėga, iššvaistysime galimybes. Laikas baigiasi!

Philippe Juvin (PPE). – (FR) Ponia pirmininke, manau, kad turime pabandyti šiais labai sudėtingais klausimais pateikti keletą paprastų idėjų.

Pirmas mano klausimas paprastas: Kodėl mes ejome į Afganistaną? Į Afganistaną ejome turėdami vieną tikslą: išardyti Al-Qaeda mokymo stovyklas, tarptautinio terorizmo paramos bazę, kėlusias grėsmę mums ir viso regiono stabilumui. Šiandien šių stovyklų nebėra.

Antroji mano įžvalga tokia, kad, deja, patinka mums ar ne, Afganistane dislokuotos Vakarų šalių pajėgos vis dažniau laikomos ne draugiškomis, o okupacinėmis pajėgomis. Tai didelė, kasdienė problema, kurios neturime pamiršti. Tuos, kurie jums sako kitaip, kviečiu nuvykti ir pasižiūrėti, kas vyksta toje šalyje.

Trečiasis aspektas – saugumo padėtis labai pablogėjo. 2004 m. aplink Kabulą buvo įmanoma vaikščioti. Šiandien Kabulas yra milžiniška įsitvirtinusi stovykla. Todėl nesimokydami iš operatyvinių nesėkmių ir galiausiai taikydami tik senus metodus neišvengsime nesėkmių pasikartojimo.

Kokie visų šių dalykų padariniai? Beje, manau, jog turi būti pripažinta, kad mes išardėme *Al-Qaeda* – tai yra tikri duomenys – ir turime išeiti. Ar galime išeiti iš karto, šiandien? Ne, nes jeigu išeisime, tai neabejotinai sukels chaosą ir tikriausiai bus grįžta prie tų stovyklų, su kuriomis kovojame. Turime išeiti tam tikromis sąlygomis.

Pirmiausia, kaip visi sako, turime perduoti raktus patiems afganistaniečiams; turime užtikrinti, kad konfliktas būtų laikomas Afganistano konfliktu. Antra, turi būti užmegztas dialogas su visais sukilėliais ir įsidėmėkite, kad nesakiau „su Talibanu“, nes sąvoka „Talibanas“ yra labai siaura. Trečia, turi būti susitaikyta su socialiniu lygiu, kuris nėra tobulas. Nemanykime, kad Afganistanui reikėtų pritaikyti būtent mūsų Europos kriterijus. Turime su tuo susitaikyti.

Ponia pirmininke, karinę operaciją visada sudėtingiau baigti, negu pradėti, ir kad galėtume ją pabaigti, turime nepamiršti pradinio tikslo – užtikrinti, kad būtų išardytos *Al-Qaeda* stovyklos. Šiandien tai jau padaryta.

Ana Gomes (S&D). – (PT) Taryba sako, kad padėtis Afganistane ir Pakistane turi tiesioginį poveikį Europai. Tai faktiškai svarbiausia žinia, kurią turime sąžiningai ir drąsiai perduoti Europos piliečiams. Tuo požiūriu džiaugiuosi naujuoju ES veiksmų planu dėl Afganistano ir Pakistano, kuriame numatyta investuoti į milžinišką pajėgumų kūrimo programą visais Afganistano administracijos lygmenimis.

Veiksmingas šio veiksmų plano, kaip priemonės Europos veiksmams Afganistane sujungti, įgyvendinimas yra vienintelis būdas prisidėti prie valstybės kūrimo, reikalingo norint nutraukti karą ir spręsti nepakankamo išsivystymo problemą. Europa negali apleisti afganistaniečių ir ji ten ne todėl, kad taip nusprendė amerikiečiai. Tarptautinių karinių ir civilinių misijų ten reikės dar daugelį metų.

Baigdama noriu pasakyti, kad griežtai smerkiu Prancūzijos vyriausybės sprendimą jėga repatrijuoti nuo karo savo šalyje pabėgusius afganistaniečius.

Reinhard Bütikofer (Verts/ALE). – (DE) Ponia pirmininke, ko mums atsižvelgiant į karčią Afganistano tikrovę tikrai nereikia, tai pretenzingų kalbų. Tai sakydama, baronienė C. Ashton, žvelgiu jūsų kryptimi. Jūs kalbėjote apie tai, kad valstybės narės įsipareigojusios atlikti policijos mokymo misiją EUPOL. Ar taip yra iš tikrųjų? Jeigu taip, kaip gali būti, kad vis dar nenusiuntėme net minėtųjų 400 policijos pareigūnų? Tai nesąžiningumo ir absurdo mišinys. Ar mes kalbame sąžiningai?

Prieš dvejus metus Europos saugumo apžvalgoje buvo teigiama, kad mažas policijos instruktorių skaičius verčia abejoti Europos įsipareigojimo tikrumu. Kodėl nefinansuojame išmokytų policijos pareigūnų, kad jie neprisijungtų prie karo vadų ar Talibano? Tai daug nekainuotų ir būtų labai veiksminga. Man susidaro įspūdis, baronienė C. Ashton, kad Europa pilna gražiai skambančių kalbų, bet gėda, kokie menki ir nepakankami jos veiksmai.

Michael Gahler (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, pasirinkta „veiksmų plano dėl Afganistano ir Pakistano“ antraštė yra tinkama. Vis dėlto tai, kas čia pateikta, man panašiau į du atskirus veiksmų planus, pateiktus vienas po kito.

Iš esmės pritariu tam, kas pasakyta apie abi šalis. Tikiuosi, kad Afganistane pasimokėme iš praeities klaidų ir atitinkamai pritaikysime savo politikos priemones ir darinius. Dėl Pakistano tai džiaugiuosi, kad naujoji politika laikoma tolesniais veiksmais po mano rinkimų stebėjimo ataskaitos. Manau, kad neabejotinai teisinga į konkrečias politikos priemones, taikomas šalims, kuriose atlikome rinkimų stebėjimo misijas, įtraukti atitinkamas rekomendacijas.

Norėčiau, kad atsakydamos į šias diskusijas Taryba ir Komisija aiškiau išdėstytų bendrą strategiją šioms dviem šalims, nes turime pripažinti, kad, pvz., šiame regione tūkstančio kilometrų sienos negalima tinkamai kontroliuoti nė iš vienos pusės, o politika, kurią vykdome vienoje sienos pusėje, turi tiesioginį poveikį kitoje. Todėl kokius darinius iš tikrųjų norime sukurti? Kaip norime užmegzti Afganistano ir Pakistano vyriausybių dialogą? Kaip galime užtikrinti, kad mūsų politikai pritartų tenyksičiai vietiniai gyventojai? Tai klausimai, į kuriuos vis dar neatsakyta, ir tikiuosi, kad šiuos atsakymus gausime.

Ioan Mircea Pașcu (S&D). – Ponia pirmininke, pats praėjusį spalio mėn. priimtas veiksmų planas dėl Afganistano ir Pakistano yra geras dokumentas. Jo tikslas – sukurti sąlygas, kad tarptautinės bendruomenės prisiimta atsakomybė, įskaitant ES, būtų grąžinta Afganistano valstybei, o tarptautinė bendruomenė atliktų tik pagalbinį vaidmenį. Tą patį JAV numato daryti saugumo srityje. Tikimasi, kad papildomai 30 000 JAV karių sukurs sąlygas, kuriomis atsakomybę būtų galima iki 2011 m., kai JAV pradės išvesti pajėgas, perduoti Afganistano pajėgoms.

Net jeigu ES ir JAV tikslai panašūs – sukurti sąlygas, kad Afganistano valstybė prisiimtų atsakomybę už savo pačios reikalus, laikotarpiai tiems tikslams pasiekti neišvengiamai skirtingi. Deramas saugumas turės būti pasiektas iki 2011 m., o kurti valstybę neišvengiamai užtruks ilgiau.

Tada kyla klausimas: jeigu deramo saugumo iki 2011 m. nebus pasiekta arba jis išvedus JAV pajėgas vėl sumažės, ar ES, jau dalyvaujanti valstybės kūrimo procese, bus pasirengusi imtis ir saugumo užtikrinimo? Aš taip nematau, tada turėsime problemą.

Francisco José Millán Mon (PPE). – (ES) Ponia pirmininke, esu sužavėtas, kad Tarybai pirmininkaujanti Švedija sustiprino Europos Sąjungos įsipareigojimą įgyvendinant veiksmų planą Afganistane įtvirtinti stabilumą ir vystymąsi. Žinoma, norėčiau daugiau sužinoti apie Afganistanui skirtos šio plano dalies finansavimą.

Kitas Afganistanui labai svarbus aspektas bus sausio mėn. vyksianti Londono konferencija. Toje konferencijoje išgirsime konkrečius Europos Sąjungos ir jos valstybių narių pažadus. Taip pat turėtume iš Afganistano vyriausybės išgirsti daugelį įsipareigojimų, kuriuos ji turi prisiimti kovos su korupcija, su prekyba narkotikais ir kitose panašiose srityse. Man nemažai nerimo kelia šiandienos spaudoje pasirodę pranešimai apie vakar prezidento H. Karza'aus sakytą kalbą korupcijos klausimu.

Ponios ir ponai, prezidento B. Obamos sprendimas padidinti savo kariuomenės kontingentą 30 000 karių priimtas labai neseniai. Trumpai tariant, Afganistanas yra labai svarbiame etape ir Jungtinės Valstijos bei Europa turi bendradarbiauti labai koordinuotai.

Afganistane sprendžiamas ne tik afganistaniečių gerovės ir laisvės, bet ir viso regiono, įskaitant tokią svarbią šalį kaip Pakistanas, stabilumo klausimas. Atsižvelgiant į tolesnę *Al-Qaeda* keliamą grėsmę, kaip jau sakytą, taip pat sprendžiamas mūsų pačių saugumo klausimas.

NATO ir mūsų vadinamųjų Vakarų patikimumas taip pat daug priklauso nuo rezultatų Afganistane. Mes negalime patirti nesėkmės. Vis dėlto kad mums pavyktų, kaip jau sakytą, mus turi remti mūsų piliečiai. Ši parama priklauso nuo skaidrumo ir aiškumo. Turime aiškinti, kad mūsų tėvynainiams Afganistane kyla didelis pavojus, bet turime pabrėžti ir misijos svarbą bei tai, kad apie nesėkmę negali būti ir kalbos. Kaip jau sakiau, sprendžiamas daugelio svarbių veiksmų klausimas.

Elmar Brok (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, kartą mano draugas afganistanietis man pasakė, kad gerai, jog Vakarai įsiveržė į Afganistaną, bet prisiminkite, kad Afganistano istorijoje bet kas, kas pasiliko ilgiau negu metus, tapo okupantu, net jeigu iš pradžių atvyko kaip išlaisvintojai. Tai buvo 2001 m. Dabar jau 2009-ieji ir įvyko būtent tai.

Talibanas *de facto* valdo 80 proc. šalies, o JAV karinė vadovybė ir Europos gynybos ministrai sako, kad šio karo negalima laimėti karinėmis priemonėmis. Koks tada tikslas? Šalis, kurios mes nekontroliuojame, negali būti iš centro siunčiamais nurodymais paversta demokratine ar kokia nors kitokia, jeigu ta šalis niekada neturėjo centralizuotos vyriausybės. Kitaip tariant, ar nebūtų tikslinga visas pajėgas sutelkti *Al-Qaeda* ir terorizmui sunaikinti ir tada nešdintis iš ten? Turi būti atsakyta į šiuos klausimus.

Taip pat turi būti atsakyta į G. Van Ordeno visiškai teisingai iškeltus klausimus dėl šio veiksmų plano susiejimo su bendru strateginiu tikslu, Londono konferencija, prezidento B. Obamos Afganistano planu ir t. t. Ar šie dalykai atitinka vienas kitą? Todėl labai teisinga ir reikalinga Afganistano ir Pakistano klausimus spręsti suderintu metodu ir įtraukti tai, kas galiausiai buvo pasakyta ir apie Indiją.

Svarbiausia, turime sekti vidaus įvykius. Kai užsienio karinės pajėgos palieka šalį su išmokytais kariais ir policijos pareigūnais, neturinčiais tikslo, nežinau atvejų, kad šie kariai ir policijos pareigūnai atsisakytų pilietinio karo ideologijos, kuri tikrai turi tikslą. Ji visada nugali! Tai rodo ir istorija, todėl esu labai susirūpinęs, kad mūsų čia vykdomai veiklai gali trūkti tęstinumo. Tikrai turėtume apsvarstyti, koks planas mums leistų protingai išvesti savo karius ir kartu padaryti galą terorizmui.

Lara Comi (PPE). – (IT) Ponia pirmininke, ponai ir ponios, saugumo padėtis Afganistane neseniai gerokai pablogėjo, nes šalis ne visiškai kontroliuojama. Milžiniškos šalies teritorijos valdomos nebe tarptautinės teisės normų, o genčių taisyklių. Nesaugumo jausmas išplito ir į pagrindinius miestus, nors ISAF pajėgos ten nuolat vykdo veiklą ir stebėjimą.

Kadangi kova su terorizmu artimai susijusi su vietos teritorijoje atliekama veikla, aišku, kad Jungtinės Valstijos, šalys sąjungininkės ir NATO negali išeiti. Tolesnis mūsų buvimas ir sėkmė Afganistane daug priklausys nuo politinio ir karinio požiūrio, kuriam bus pritariama tarptautiniu lygmeniu ir kuriuo bus siekiama ir Afganistano, ir Pakistano teritorijose taikyti regioninius metodus.

Šiuo požiūriu naujasis Europos Sąjungos veiksmų planas yra didelis žingsnis stiprinant saugumą ir dalyvaujant trapiame pajėgumų kūrimo procese, susijusiame su demokratinėmis institucijomis, žmogaus teisėmis ir socialine ir ekonomine regiono plėtra.

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Ponia pirmininke, manau, kad Europos Sąjungos veiksmų plane einama teisinga linkme, nes mūsų pagalba turi būti skirta dviem sritims. Pirmoji – saugumo didinimas. Antroji – žmonių gyvenimo sąlygų gerinimas. Galima sakyti, kad pažanga pirmojoje srityje, susijusioje su saugumu, turės naudingą poveikį žmonių gyvenimo sąlygoms, o pažanga antrojoje srityje, susijusioje su žmonių gyvenimo sąlygomis, skatins didesnę saugumą.

Vis dėlto manau, kad turėtume nuolat domėtis mūsų pagalbos veiksmingumu. Mano nuomone, ji galėtų būti daug veiksmingesnė, jeigu galėtume tikėtis aplink Vidurio Aziją esančių valstybių paramos. Norėčiau Europos Sąjungą, C. Ashton ir C. Malmström itin paraginti užmegzti ryšius su Rusija ir Tadžikija, nes šios šalys galėtų daug padėti, visų pirma logistikos ir gyventojams skirtų atsargų gabenimo klausimais.

Sajjad Karim (ECR). – Ponia pirmininke, šiomis dienomis teroristų sprogdinimai ir Afganistane, ir Pakistane yra kasdienis reiškinys. Išpuoliai rengiami prieš mokyklas, prekybos centrus, miestų centruose ir net prieš karines bazines.

Pakistano kariuomenė sėkmingai grąžina iš Afganistano į Pakistaną perėjusius asmenis, bet man kyla klausimas: iš kur šie teroristai vis dar gauna ginklų? Per daug paprasta teigti, kad tai vien vidinis Pakistano klausimas. Jis daug sudėtingesnis.

Ministrė C. Malmström visiškai teisingai iškėlė regioninio bendradarbiavimo klausimą. Ar pasitelkdami savo naująją užsienio reikalų pareigybę, vyriausiojo įgaliotinio pareigybę, tarsime žodį Pakistano kaimynams, ragindami juos padaryti viską, kas įmanoma, siekiant padėti Pakistanui šiuo sunkiu laikotarpiu?

Taip pat visiškai tiesa yra tai, kad kol Pakistanas ir Indija vienas kitu nepasitiki – ir aš esu didelis šių dviejų šalių suartinimo šalininkas – mūsų padaryta pažanga bus labai maža. Kol nebus išspręstas svarbiausias Kašmyro klausimas, bijau, kad daug pažangos nepadarysime.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Mano nuomone, veiksmų planas dėl Afganistano bus tikslingas tik tada, kai juo bus pabrėžiama mūsų, Europos politika, t. y. Europos požiūris į Afganistaną. Mes ten jau visapusiškai įsitraukę ir negalime tiesiog sutikti su mūsų svarbiausių sąjungininkų sprendimais – kai kuriais savo strateginiais sprendimais jie mus stebina.

Manau, kad šiame veiksmų plane svarbu tai, kad jame pirmenybė aiškiai teikiama civilinėms iniciatyvoms. Turėtume vieną kartą visam laikui palaidoti karinės pergalės idėjas. Negalime laimėti teritorijoje, kurios gyventojai visus mus atėjusius padėti laiko okupantais, o Talibaną – vadinamaisiais kovotojais už laisvę.

Norėčiau prisijungti prie tų, kurie pabrėžė, kad reikia regioninio sprendimo ir didesnio bendrą sieną su Afganistanu turinčių regiono šalių dalyvavimo. Jomis žmonės pasitiki labiau.

Arnaud Danjean (PPE). – (FR) Ponia pirmininke, apie veiksmų planą dėl Afganistano pasakyta tikrai daug. Aš savo ruožtu apgailestauju, kad šiandien mums pateiktuose pareiškimuose labiau nepabrėžta EUPOL misijos ir NATO misijos Afganistane sąsaja. Tai – misija, kurią turime atlikti. Kiekybinės ir kokybinės problemos, su kuriomis ji susiduria, daugiausia kyla dėl ryšių su NATO ir norėdami dirbti veiksmingai turime jas kuo greičiau išspręsti. Norėčiau, kad apie tai būtų buvę pasakyta daugiau.

Mano klausimas susijęs su Pakistanu, kurio nuolatinis nestabilumas, kaip visi žinome, yra viso regiono ir Afganistano krizės veiksnys. Iš veiksmų plano matau, kad su Pakistanu numatyta bendradarbiauti kovos su terorizmu ir saugumo srityse. Toje šalyje, kaip žinome, radikalūs islamo judėjimai, veikiantys Kašmyre ir prie Afganistano sienos, turi nemažų ideologinių ir kartais struktūrinių bei organizacinių ryšių. Norėjau būti

tikras, kad siekiant užkirsti kelią itin nepalankiam ir žalingam šių ryšių poveikiui mūsų planuojamos pagalbos metodai, pobūdis ir laikotarpis bus tinkamai įvertinti.

Corina Crețu (S&D). – (RO) Jau gerokai daugiau nei aštuonerius metus mūsų šalys aukoja žmonių gyvybes, švaisto energiją ir didžiulius finansinius išteklius karo niokojamoje šalyje, kurioje jau buvo įklimpusios dvi imperijos – britų ir tarybinė. Deja, politinis ir karinis Talibano įtakos tvirtėjimas, šalį siaubiantis skurdas, moterų statusas, prekyba opiumu ir paplitusi korupcija yra gyvenimo faktai, iš kurių aiškiai matyti, kad dabar Afganistane atliekamos operacijos nesėkmingos.

Manau, kad Europos Sąjungos strategijoje turi būti mažinama didėjančio chaoso perspektyva – stiprinamas karinis kontingentas, didinamas jo veiksmingumas, taip pat dedama daugiau pastangų atkurti, vystyti ir demokratizuoti Afganistaną. Didesnė vystymosi pagalba Afganistane iš esmės reiškia investicijas į mūsų pačių saugumą. Todėl turime imtis visų galimų iniciatyvų, kad išlaikytume šią žlugusią valstybę ir užtikrintume jos piliečiams būtinojo lygio fizinį ir materialinį saugumą.

PIRMININKAVO: E. McMILLAN-SCOTT

Pirmininko pavaduotojas

Piotr Borys (PPE). – (PL) Pone pirmininke, padėtis Afganistane šiandien yra svarbiausia problema, su kuria susiduria tarptautinės institucijos, ir kadangi įsigaliojo Lisabonos sutartis, su ja susiduria ir Europos Sąjunga. Šio iššūkio nebus įmanoma įveikti, jeigu mūsų strategijoje nebus trijų elementų: pirmiausia, tai labai plataus užmojo dvejų metų trukmės karinės misijos, kuri turi nugalėti *Al-Qaeda*, sėkmė ir dalies Talibano lyderių priėmimas į vyriausybę. Antra, tai stabilumas Pakistane ir visame regione, įskaitant Indiją; tai – antrasis, labai svarbus iššūkis; trečia, tai poreikis kurti pilietinę visuomenę. Trisdešimt karo metų yra didžiulė problema. Tai neišsilaavinusi visuomenė – daugiau kaip 90 proc. žmonių nemoka skaityti. Be to, norint sukurti teisingą valstybę, įtvirtinti gerą valdymą ir socialinę priežiūrą, reikalinga didžiulė socialinė pagalba.

Noriu pasakyti, kad šiandien Afganistane mokyklą lankančių vaikų padaugėjo nuo 700 000 iki 7 000 000, ir su tuo susijęs vienas iš svarbiausių klausimų, kuriuos turės spręsti C. Ashton – norint Afganistane sukurti pilietinę visuomenę labiausiai reikia veiksmingos finansinės pagalbos.

Martin Ehrenhauser (NI). – (DE) Pone pirmininke, gal leisite man, kaip Irano delegacijos nariui, pateikti vieną trumpą pastabą. Prieš kurį laiką Europos Parlamentas Briuselyje surengė diskusijas su Irano ambasadoriumi Briuselyje. Paklaustas, kodėl nuo to laiko, kai Irano prezidentas pradėjo eiti pareigas, Irane keturis kartus padaugėjo mirties bausmės nuosprendžių, jis pasakė, kad ši padėtis susidarė vien dėl padidėjusios prekybos narkotikais Irano ir Afganistano pasienio regione. Noriu jums paminėti šį teiginį, kad veiksmų plane būtų deramai apsvaistyta ne tik korupcija, bet ir ši problema.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos pirmininkės pareigas.* – (SV) Pone pirmininke, Taryba nuoširdžiai dėkoja už didžiulį Europos Parlamento parodytą aktyvumą šiuo klausimu. Atsakysiu į kai kuriuos jūsų klausimus.

Ponui I. Kasoulidžiui: veiksmų planas pradedamas nuo regioninės perspektyvos. Tai nepaprastai svarbu. Nepaprastai daug dėmesio skiriama geram valdymui, kovai su korupcija ir teisinės valstybės principams ir šis darbas yra ES veiklos pagrindas. Šiose srityse Afganistanui ir Pakistanui mūsų pagalbos reikės dar labai ilgai. I. Kasoulides teisingai sako, kad nepakankamai dėmesio skyrėme narkotikų klausimui. Remiame dedamas pastangas, pvz., Profsąjungų plėtros ir organizavimo centrų UNIDOC bendradarbiavimą ir techninę pagalbą. Tai turi būti tęsiama toliau. Svarbiausia, žinoma, remti Afganistano vyriausybės darbą, kuriuo siekiama sukurti didesnę gerovę ir įtvirtinti gerą socialinį valdymą.

P. Arlacchi norėčiau pasakyti, jog sutinkame, kad iki šiol atlikti darbai buvo nepakankamai koordinuojami. Tai ES problema ir todėl taip svarbu dabar turėti aptariamąjį planą. Tarybai pirmininkaujanti Švedija rudenį labai stengėsi gauti informacijos, apie kurią jūs klausiate – kas ką ir kiek daro – ir susidaryti bendrą vaizdą, kas vyksta. Dabar padėtį suvokiame aiškiau ir laukiame jūsų pranešimo, kuris gali mums padėti atliekant šį darbą, taip pat tikimės bendradarbiauti su jumis ir Užsienio reikalų komitetu.

A. Danjeanui norėčiau pasakyti, kad EUPOL yra labai svarbus mūsų bendradarbiavimo elementas ir svarbiausias elementas Afganistano vyriausybei, susijęs su civilinės policijos darbu. Paaiškėjo, kad EUPOL vadovauja labai stiprūs lyderiai. EUPOL pranašumus pripažįsta visos suinteresuotosios šalys – Afganistano gyventojai, JAV ir kitos suinteresuotosios šalys. Papildomai pasamdėme 280 tarptautinių darbuotojų. Apgailėstaujame, kad valstybės narės nesugebėjo parūpinti 400 mūsų reikalaujamų darbuotojų, ir šiuo metu raginame daryti papildomus įnašus, nes norime įtraukti valstybes nares.

Dabar EUPOL jungia savo veiklą į šešias strategines sritis, kuriose, manome, galima sukurti papildomos vertės: policijos žvalgyba, nusikaltimų tyrimas, policijos valdymo struktūra, policijos ir prokurorų sąsajos, kova su korupcija, žmogaus teisės ir lygybė. Tai afganistaniečių prioritetai. NATO dabar planuoja dalyvauti policijos mokyme atlikdama savo mokymo misiją, o mes, žinoma, turime stiprinti savo bendradarbiavimą šioje srityje.

Galiausiai norėčiau pasakyti, kad veiksmų planas nepaprastai svarbus sudarant galimybes ES geriau, koordinuočiau panaudoti savo išteklius. Dabar turime pirmiausia stengtis įgyvendinti visas šias geras idėjas. Galime tai daryti vadovaudamiesi regionine perspektyva, remdamiesi pačių Afganistano ir Pakistano vyriausybių prisiimta atsakomybe ir daugiausia dėmesio skirdami savo politiniams prioritetams, teisinės valstybės principams, demokratijai ir žmogaus teisėms.

ES – tik vienas iš partnerių. Labai svarbus partneris, bet regione esama ir kitų partnerių ir, žinoma, su jais turime bendradarbiauti. Laukiame Londono konferencijos, kurioje, tikimės, prezidentas Karzai pristatys savo planus ir tada tikimės padidinti savo paramą.

ES parama ilgalaikė ir tvirta, ji turi būti ir tvari. Būtent tokią žinią turime skleisti. Tai užtruks. Turime būti realistai. Mūsų laukia labai daug darbo. Todėl reikia, kad ES priimtų įsipareigojimus. Turime skleisti žinią, kad įsipareigojame ilgam laikui, be kitų dalykų, ir moterų bei vaikų labui, kaip minėjo daugelis narių.

Catherine Ashton, *paskirtoji Komisijos pirmininko pavaduotoja*. – Pone pirmininke, leiskite tiesiog aptarti keletą gerbiamų narių iškeltų svarbiausių aspektų.

Sutikdama su pirmininkaujančios valstybės atstove narkotikų klausimu, turiu pasakyti, kad siekėme sukurti visapusišką atsaką, kuriame būtų integruoti kaimo plėtros aspektai, socialiniai klausimai ir, žinoma, teisinės valstybės principai. Labai svarbu šiuos klausimus spręsti visais įvairiausiais požiūriais.

Sutinku su tuo, ką gerbiama nariai sakė apie civilinių klausimų svarbą. Iš tikrųjų padarėme nemenką pažangą; kai kurie nariai buvo susirūpinę būtent tuo. Tik vienas iš pavyzdžių: 2002 m. sveikatos apsauga naudojosi maždaug 7 proc. gyventojų, dabar, 2009 m., ja naudojasi 85 proc. Galiu pateikti daugiau pavyzdžių; tai tik vienas iš tų atvejų, kai manau, kad galime drąsiai parodyti, ką darome ir kaip tai veiksminga atitinkamose teritorijose. Sutinku ir su tuo, ką sakė J. Lambert ir kiti nariai, kad švietimas – svarbiausias vaikų rėmimo aspektas ir, žinoma, mokymas, siekiant skatinti įsidarbinimą, yra ne mažiau svarbus suaugusiesiems.

Lėšos: džiaugiuosi galėdama pasakyti, kad iš tikrųjų šios lėšos yra labai gerai administruojamos. Jas administruoja JT arba Pasaulio bankas ir manau, kad gerbiama nariai gauna ataskaitą apie padėtį. Naujausia mano turima ataskaita yra 2009 m. liepos mėn. Tiems, kurie jos nematė, galime užtikrinti, kad gautumėte kopijas. Joje labai aiškiai ir tiksliai nurodoma, kur panaudojami pinigai, tiksliai nurodoma, kam jie išleidžiami ir ko tikimės tuo pasiekti. Vis dėlto sutinku, kad turime dirbti našiau. Visada yra galimybių tai tobulinti. Vienas iš mano pareigoms tekusių iššūkių – suderinti tai, kas vykdoma atitinkamose teritorijose, suteikti šiems veiksams nuoseklumo ir padidinti priemonių veiksmingumą. Ne vienas kolega minėjo, jog reikia užtikrinti, kad įvykdytume įsipareigojimus dėl EUPOL.

Minėta, kad turime bendradarbiauti su NATO; jau kartą susitikau su NATO generaliniu sekretoriumi ir dalyvavau susitikime su generolu S. A. McChrystalu ir Richardu Holbrooku, taip pat su valstybės sekretore H. Clinton – kalbėjome apie Afganistaną. Per dialogą su svarbiais ir kritinę reikšmę turinčiais vietos partneriais jau rengiamės Londono konferencijai.

Žinoma, tai, kas pasakyta apie regioninius aspektus, yra itin svarbu. Tikrai norime įgyvendindami šį veiksmų planą kartu plėtoti ir tą regioninį bendradarbiavimą. Darbas jau vyksta: atliekamas tikrai praktinis darbas šia linkme, pirmiausia susijęs su geležinkelio linijomis, bendradarbiavimu prekybos srityje ir t. t. Bet visiškai sutinku: šia linkme turėtume nuveikti daugiau.

Sausio 28 d. vyksianti Londono konferencija yra dar vienas nemažas etapas, joje bus keliami saugumo, valdymo, socialinės, ekonominės ir regioninės plėtros klausimai – labai svarbūs klausimai. Mano įvardyti klausimai – švietimas, sveikata, ekonomikos plėtra, prekyba, teisingumas ir žmogaus teisės; galiu pasakyti, kad visais šiais klausimais turiu daug patirties.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Charalampos Angourakis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Naujasis ES veiksmų planas dėl Afganistano ir Pakistano skirtas ES strateginiam užmojiui įgyvendinti – ji siekia atlikti dar aktyvesnį imperialistinį vaidmenį Afganistane, Pakistane ir visame tame regione. Pakistane ji skatina sudaryti laisvosios prekybos susitarimą, kurį sudarius į pietų Aziją bus lengviau prasiskverbti Europą vienijančioms monopolijoms. Afganistane ji siekia dar labiau įtvirtinti savo buvimą – ir nepriklausomai, padedama EUPOL policijos veiklos misijos Afganistane, ir pasitelkdama NATO, plėtodama Europos žandarmerijos pajėgas. Nepaisant bendradarbiavimo su JAV ir NATO strategijos, aštrėja imperialistinė vidaus kova už išteklius. Skirdama 1 mlrd. EUR per metus vertės lėšų paketą ir įgyvendindama įvairias „plėtros programas“, ES ketina tuo stiprinti Europos kapitalo poziciją grobstant okupuotą šalį ir įgyjant galimybes išnaudoti viso regiono tautas ir gerovę. Kartu, pasitelkiant „demokratijos eksporto“ politiką, bandoma pasiekti, kad būtų remiama ir okupacinės imperialistų sistemos demokratija. Tautos negali pasirinkti „geresnio imperialisto“. Jos turi dar aktyviau kovoti su visų imperialistų planais, kad nusikratytų okupacijos jungo ir Afganistane, ir visame regione.

Elena Băsescu (PPE), raštu. – (RO) Problemos, su kuriomis susiduria Afganistanas ir Pakistanas, aktualios ne vien šioms šalims. Jos iš tikrųjų turi poveikį mums visiems. Afganistane vykdoma misija turi būti baigta. Į tai atsižvelgdama Rumunija atvirai svarsto galimybę aktyviau dalyvauti šioje šalyje vykdomoje veikloje, įskaitant armijos mokymo stiprinimą ir medicinos pagalbos bei institucinės paramos teikimą. Rumunija dabar Afganistane dislokavusi 1 020 karių, kurių dalyvavimą užtikrinant taiką ir stabilumą vienbalsiai vertina mūsų sąjungininkai. Turime dalyvauti ne tik kariniuose veiksmuose, bet ir stiprinti Afganistano valstybės institucijas, užtikrinti valdymą vietos ir regioniniu lygmeniu, kovoti su korupcija ir prekyba narkotikais, mokyti policijos pareigūnus ir teikti techninę paramą žemės ūkio plėtrai. Šiuo klausimu norėčiau pabrėžti: Catherine Ashton paskelbė, kad Europos Komisija Afganistano vystymuisi skirs daugiau lėšų. Europos Sąjungos veiksmai Afganistane ir Pakistane turi būti koordinuojami. Padėtis abiejose šalyse labai susijusi ir sėkmė vienoje priklauso nuo kitos. Europos Sąjunga turi tęsti partnerystę su Pakistanu ir padėti šiai šaliai kovoti su ekstremizmu ir terorizmu, taip pat plėtoti komercinius ryšius ir skatinti žmogaus teises.

Ricardo Cortés Lastra (S&D), raštu. – (ES) Turi būti užtikrintas pakankamas tarptautinės bendruomenės dalyvavimas, kad būtų galima padėti sudaryti būtinąsias taikos ir saugumo sąlygas ir taip suteikti galimybę stiprinti šalies vyriausybę, įtvirtinti teisinės valstybės principus, kovoti su korupcija ir laikytis žmogaus teisių.

Kalbėdamas apie vyriausybę taip pat turiu galvoje žemesnį nei nacionalinį lygmenį, piliečiams artimesnį lygmenį ir valdymą plačiaja prasme, apimančią visus Afganistano suinteresuotuosius subjektus. Šalies vystymuisi, žemės ūkio, infrastruktūros ir prekybos struktūros plėtoje labai būtina taiki ir saugi aplinka ir, svarbiausia, piliečių apsauga kovojant su nebaudžiamumu ir teisiniu nesaugumu, turinčiu jiems tiesioginį poveikį.

Nepaisant to, reikia nepamiršti kasdienių, skubiai sprendtinų piliečių problemų. Šios problemos – ne vien saugumas, jos susijusios su maistu, sveikata ir išsilavinimu. Afganistanas išgyvens ir tai įvyks tik dėl pačių afganistaniečių stiprybės ir pastangų. Nepaisant to, turime jiems padėti ir neturime atsitraukti per anksti, kol jiems mūsų pagalbos reikia labiausiai.

Jaromír Kohlíček (GUE/NGL), raštu. – (CS) Jeigu kur nors pasaulyje galima rasti sukrečiantį pavyzdį, kaip ES nesugeba turėti nepriklausomos pozicijos Jungtinių Valstijų sukurtos problemos klausimu, tai šis pavyzdys – dabartinė neįveikta padėtis Afganistane: sugriauta infrastruktūra, kelios kartos, turinčios tik minimalias galimybes gauti išsilavinimą, viduramžiška lyčių lygybės padėtis ir pasaulinis visiškos korupcijos standartas. Ši padėtis, kai, be visų minėtų dalykų, šalyje pagaminama daugiau kaip 70 proc. pasaulio opiumo ir aktyvėja teroristų grupuočių veikla, rodo visišką okupacinės valdžios negalią. Gerai žinomais neteisėtais, net ir vykdomais prieš išrinktus atstovus, pavyzdžiais kartu su neteisėta JAV administracijos praktika sukurta nestabili aplinka. Nuolat minimas žmogaus orumo negerbimas, būdingas tarybinei okupacijai, yra tuščias bandymas pateisinti dabartinį chaosą ir anarchiją. Pakistane esant daugiau kaip dviem milijonams pabėgėlių ir esant kiaurai abiejų valstybių sienai sudarytos puikios sąlygos ginkluotoms grupuotėms prasiskverbti į pietinę ir rytinę šalies dalis. Puštūnų gentys ilgai gyveno abiejose sienos pusėse ir dabartiniame chaose sunku išsiaiškinti, kas iš kur kilęs. 2008 m. EP rezoliucijoje ši padėtis apibūdinama tiksliai, bet reikia pasakyti, kad optimistiniai teiginiai netinkami. Esant dabartinei padėčiai stiprinti karinį kontingentą ir toliau skirti finansinius išteklius bei siųsti ekspertų grupes yra visiškai beprasmiška. Per praėjusius metus padėtis gerokai pablogėjo ir optimistiniai Europos Komisijos teiginiai neįtikinami dabartine Afganistano tikrove.

Krzysztof Lisek (PPE), raštu. – (PL) Būtina imtis veiksmų padėčiai Afganistane pagerinti. Ypač svarbios šios priemonės: policijos pareigūnų, karinio personalo, teisingumo sistemoje dirbančių žmonių ir mokytojų mokymas, kova su narkotikų gamyba ir prekyba jais. Taip bus sudarytos galimybės Afganistano socialinei sistemai stabilizuoti. Taip pat neabejotinai reikia didinti karinį ir policijos kontingentą ir padvigubinti

pastangas su Pakistanu besiribojančiuose regionuose, kad būtų užkirstas kelias ginklų ir narkotikų srautui tarp abiejų šalių. Jau dabar verta pamąstyti apie kryptį, kuria Afganistano ekonomika turėtų vystytis ateityje, kad žmonės galėtų nustoti auginti aguonas ir prekiauti opiumu. Trumpai tariant, karinius ir policijos veiksmus turėtų lydėti civilinės priemonės: Pagalba kuriant Afganistano valstybės institucijas ir vystymosi pagalba.

10. Baltarusija (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai apie Baltarusiją.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininkės pareigas. – (SV) Pone pirmininke, gerbiami nariai, ES santykiai su Baltarusija gana sudėtingi. Šias diskusijas norėčiau pradėti paaiškindama, kodėl Taryba lapkričio mėn. priėmė sprendimą dėl ES santykių su Baltarusija. Žinau, kad šis klausimas daugeliui narių yra labai įdomus.

Tai aptardami daugiausia dėmesio skyrėme dviem svarbiems aspektams. Pirmiausia ES norėjo nusiųsti aiškų ženklą, kad pastaraisiais mėnesiais nesame patenkinti konstruktyvios pažangos trūkumu. Antra, norėjome žengti tolesnius savo dialogo su Baltarusija žingsnius siekdami paskatinti Minską imtis veiksmų tam tikrose srityse.

Manau, kad rezultatas yra gerai suderintas sprendimas, kuriuo atsižvelgiama į šiuos aspektus. Jame įtvirtinti trys pagrindiniai elementai.

Pirmiausia plečiame sankcijas ir kartu sustabdome kelionių apribojimus beveik visiems asmenims, kuriems jie buvo taikomi. Išimtys taikomos keturiems žmonėms, tiesiogiai susijusiems su politiniais žmonių dingimo atvejais, ir Baltarusijos centrinės rinkimų komisijos pirmininkui.

Antra, mes pasirenkame svarstyti galimybę supaprastinti vizų tvarką ir sudaryti ES ir Baltarusijos readmisijos susitarimus.

Trečia, yra perspektyvų sudaryti ES ir Baltarusijos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą. Žinoma, kad tai būtų įgyvendinta, turės būti padaryta pažanga demokratijos, žmogaus teisių ir teisinės valstybės principų srityje. Komisijos buvo paprašyta atlikti tam tikrą parengiamąjį darbą, grindžiamą veiksmų planais, parengtais pagal Europos kaimynystės politiką.

Diskusijose atsižvelgėme į tai, kad padėtis Baltarusijoje geresnė negu buvo prieš 18 mėnesių, nors padaryta ir tam tikrų žingsnių atgal. Labai rimtas tokių žingsnių pavyzdys – studentės išmetimas iš universiteto po to, kai ji dalyvavo Rytų partnerystės forume.

Perėjimas nuo autoritarinės visuomenės prie demokratijos, kaip itin gerai žino daugelis šio Parlamento narių, yra laipsniškas procesas. Baltarusijoje tai užtruks ir pakeliui bus daug kliūčių. Todėl reikalinga visapusiška mūsų parama.

Pasaulinė finansų krizė teikia realių galimybių daryti įtaką. Baltarusijos ekonomika parklupdyta ir Rusija nepasirengusi toliau remti šios šalies. Mažos dujų kainos energetikos sektoriuje – tik prisiminimas.

Ar galime išnaudoti šią padėtį siekdami skatinti Baltarusiją pakeisti kryptį? Nėra kito būdo tai padaryti, tik dialogas. Turime padėti stiprinti atsargų judėjimą didesnio atvirumo linkme. Turime apsispręsti, kokia veiksminga mūsų sankcijų politika. Praėjusių metų sprendimas sustabdyti vizų apribojimus po to, kai 2008 m. rugpjūčio mėn. Minskas paleido paskutinius kalinius, padėjo padaryti tam tikrą mūsų dialogo pažangą.

Sankcijų taikymas – svarbus Europos Sąjungos būdas daryti spaudimą. Kartu Komisija ėmėsi tam tikrų bendradarbiavimo su Baltarusija veiksmų ir dabar šalis priklauso Rytų partnerystei. Mūsų parama Baltarusijai per Tarptautinį valiutos fondą – irgi teigiamas žingsnis.

Mes išdėstėme sąlygas ir dabar turime veikti protingai ir apdairiai. Sprendimas sustabdyti vizų draudimo galiojimą didesniai asmenų skaičiui buvo ženklas, kad labai rimtai atlyginame už teigiamus žingsnius. Jeigu šia linkme bus einama ir toliau, galėsime pereiti į kitą etapą.

Šiuo metu daugiausia diskutuojama apie dvi galimas alternatyvas. Viena – parengti oficialų susitarimą, kita – svarstyti vizų tvarkos supaprastinimą ir readmisijos susitarimus. Tarybos išdėstytoje pozicijoje sudarytos sąlygos šiuos klausimus svarstyti konkrečiau.

Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo sudarymas būtų naujas būdas oficialiai įtvirtinti ES ir Baltarusijos santykius. Šis būdas – derinti sąlygas su įvairiomis mūsų priemonėmis daryti spaudimą pagal teisiškai

privalomą susitarimą. Sudariusi partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą, Baltarusija galėtų visapusiškai dalyvauti ir dvišaliame Rytų partnerystės elemente.

Vizų tvarkos supaprastinimą ketinama orientuoti į paprastus žmones, plačiąją visuomenę, ne politinį elitą. Tai būtų svarbi galimybė skatinti Baltarusijos ir ES pilietinės visuomenės ir piliečių ryšius. Vizų tvarkos supaprastinimas galėtų tapti svarbiu veiksniu atveriant Baltarusijos kultūrą ir darant jai įtaką. Tai visiškai atitinka Rytų partnerystės tikslus.

Supaprastinta vizų tvarka susijusi su readmisija. Tai neturėtų būti didelė problema, nes Baltarusija jau parodė sugebėjimą bendradarbiauti su pasienio kontrole susijusiais klausimais.

Baltarusija yra svarbi vieta prie rytinės ES sienos. Todėl mes suinteresuoti pasirūpinti, kad Baltarusija modernėtų, vystytųsi ir siektų tapti demokratine, laisva šalimi. Labai svarbu, kad kaimyninės šalys būtų demokratinės – tai vienas iš pagrindinių mūsų saugumo strategijos elementų.

Turime stengtis Baltarusijoje diegti savo vertybes – demokratiją, rinkos ekonomiką, žmogaus teisių laikymąsi ir kt. Esama aiškios paralelės su tuo, kaip plėtojame partnerystės priemones su į rytus ir į pietus nuo mūsų esančiomis šalimis.

Baigdama norėčiau pabrėžti, kad palaikydami santykius su Baltarusija, žinoma, turime ir toliau taikyti aiškias sąlygas. Šalis turi toliau judėti pirmyn. Represinės prezidento A. Lukašenkos politikos priemonės turi būti pakeistos didesne demokratija ir didesne tolerancija. Turi būti laikomasi teisinės valstybės principų. Šią žinią siunčiame per visą dvišalių valstybių narių ir Baltarusijos bendravimą.

Jeigu norime, kad mūsų reikalavimai duotų rezultatų, būtinas dialogas. Būtent todėl mes, Tarybos nariai, palankiai įvertinome glaudesnius ryšius, pasitelkiamus perėjimui prie demokratijos stiprinti. Toliau plėtosime paramą demokratiniam judėjimui ir pilietinei visuomenei, Baltarusijoje siekiantiems reformų ir integracijos į Europą. Esame labai dėkingi už didelę Europos Parlamento parodytą paramą ir priisiimtus išsipareigojimus atliekant šį darbą.

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė*. – Pone pirmininke, gerbiami kolegos, Tarybos pirmininke, gerbiami nariai, malonu su jumis šiandien aptarti labai svarbius, bet ir labai daug iššūkių keliančius santykius su Baltarusija. Manau, kad tai svarbu, nes Baltarusija yra mūsų žemyno kryžkelėje, o iššūkių tai kelia todėl, kad neaiškūs Baltarusijos sprendimai dėl savo pačios ateities ir dėl santykių su ES. Dar bus matyti, kokie tie sprendimai bus, tad turėsime toliau su jais dirbti.

Per pastaruosius dvejus metus Europos Sąjunga siekė laipsniškai pradėti bendrauti su Baltarusija ir skatinti tolesnes reformas, toliau plėtoti, turiu pasakyti, kuklias priemones, kurių iki šiol imtasi. Esu įsitikinusi, kad produktyviausias požiūris į Baltarusiją bus grindžiamas pragmatizmu. Mūsų bendravimas su ta šalimi turi atspindėti teigiamus pačios Baltarusijos veiksmus, bet mes irgi turime parodyti bent kiek lankstumo.

Mes aiškiai parodėme, kad norėtume matyti, kaip Baltarusija visateisiu pagrindu dalyvauja Europos kaimynystės politikoje, ir kad Baltarusijai gali būti atvertas Rytų partnerystės dvišalio bendradarbiavimo kelias, jeigu ji nuosekliais veiksmais parodys, kad nori imtis neatšaukiamų žingsnių demokratinėms reformoms linkme.

Tuo pat metu mes daugeliu svarbių būdų parodėme gerą valią. Kelių aukšto lygio ES pareigūnų vizitai į Baltarusiją šiais metais padėjo stiprinti keitimąsi politinėmis nuomonėmis. 2009 m. birželio mėn. pradėjome dialogą žmogaus teisių klausimais. Komisija dalyvauja vis naujuose techniniuose dialoguose su Baltarusija joms abiem svarbiais klausimais.

Pvz., praėjusį mėnesį Išorės santykių taryba nusprendė iki 2010 m. spalio mėn. pratęsti esamas ribojamąsias priemones, visų pirma vizų draudimą ir turto išsaldymą, nes nepadaryta pakankamai pažangos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių srityje.

Vis dėlto norėdama skatinti demokratinę pažangą Taryba sustabdė ribojamųjų priemonių taikymą didesniai skaičiumi asmenų. Taryba taip pat priėmė dar du sprendimus, kuriais Baltarusija skatinama toliau vykdyti reformas. Labai džiaugiuosi, kad Komisija dabar gali pradėti spręsti vizų tvarkos supaprastinimo klausimą ir rengti šešėlinį Europos kaimynystės politikos veiksmų planą, „bendrą pereinamojo laikotarpio planą“. Šiais veiksmais Baltarusijoje skatinama judėti demokratijos link ir tvirtai tikiu, kad juos gerai supras vyriausybė ir, svarbiausia, žmonės.

Bendras pereinamojo laikotarpio planas bus rengiamas ir su Baltarusijos institucijomis, ir su pilietine visuomene; tikiuosi, kad juo bus atvertos durys tolesniam dialogui su Baltarusija, įskaitant dialogą opiais politiniais klausimais.

Mano tarnybos rengia rekomendacijas derybų dėl vizų supaprastinimo tvarkos ir readmisijos susitarimų direktyvoms. Vizų tvarkos supaprastinimas yra Baltarusijos gyventojų prioritetas ir norėčiau, kad daugiau baltarusių aplankytų Europos Sąjungą, laisvai keliautų, studijuotų ir imtųsi verslo. Bet, žinoma, galutinį sprendimą dėl derybų direktyvų priims Taryba.

Be to, Komisija pasirengusi padidinti 2010–2013 m. laikotarpio finansinės pagalbos Baltarusijai asignavimus. Mes pasiūlėme 200 mln. EUR vertės makrofinansinės pagalbos paketą, kuriam siekiame Parlamento pritarimo. Komisija remia EIB pasiūlymą įtraukti Baltarusiją į naujuosius banko įgaliojimus. Tikrai tikiuosi, kad tai bus tęsiama toliau.

Vis dėlto, jeigu Baltarusija nori suartėti su ES, aišku, kad ji tai turi parodyti savo veiksmais. Turi išnykti toks dalykas kaip politiniai kaliniai ir politiškai motyvuotas baudžiamasis persekiojimas. Būtiniausiai reikia pagal ESBO ir Demokratiinių institucijų ir žmogaus teisių biuro (angl. ODIHR) rekomendacijas reformuoti rinkimų teisės aktus. Turėtų būti leidžiama naudotis spaudos, žodžio ir susirinkimų laisve – ji turėtų tapti norma. Europos Sąjunga taip pat ragina Baltarusiją panaikinti mirties bausmę arba paskelbti jos moratoriumą. Raginame sudaryti geresnes sąlygas veikti NVO, pilietinei visuomenei ir žmogaus teisių aktyvistams. Visi šie žingsniai galėtų atlikti tam tikrą vaidmenį aktyviau plėtojant artimesnę Baltarusijos ir Europos Sąjungos partnerystę.

Todėl, apibendrinant, mūsų pasiūlymas Baltarusijai aiškus. Europos Sąjunga pasirengusi artimai bendradarbiauti su Minsku ir remti jo politinį ir ekonominį vystymąsi. Vis dėlto džiaugtumės, jeigu iš Baltarusijos lyderių sulauktume pastebimų teigiamų veiksmų, kurie leistų mums plėtoti santykius taip, kaip juos plėtojame ir su kitais rytų partneriais, jeigu sulaukiame jų atsako.

Jacek Protasiewicz, PPE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, kodėl mano frakcija primygtinai ragino po diskusijų priimti rezoliuciją? Ne tik todėl, kad pareikštume paramą Tarybos priimtam sprendimui – tai išmintingas, tinkamas sprendimas ir sutinku su abiem jūsų argumentais – bet ir dėl pagrindinės priežasties: neseniai Baltarusijoje padaugėjo represijų. Rezoliucijoje bus minimi visi tie atvejai ir jeigu rengiant rezoliuciją kurių nors iš jų bus nuspręsta neįtraukti, galite būti tikri, kad jie bus pasiūlyti kaip pakeitimas – tai padarys arba PPE frakcija raštu, arba aš rytoj žodžiu.

Yra dar vienas dalykas, kurį žiniasklaida atskleidė tik šiandien – Aleksandro Lukašenkos parengtas naujo įstatymo, skirto visiškai kontroliuoti internetą, kaip Kinijoje arba netgi Šiaurės Korėjoje, projektas. Manau, kad turėtume paminėti ir tai.

Kodėl Baltarusijoje vyksta šie dalykai? Mano asmeninė nuomonė: jie iš dalies vyksta dėl neapsvarstytų arba, sakykime, neišmintingų ministro pirmininko Silvio Berlusconi vizitų – jis susitiko su Aleksandru Lukašenka ir gyrė jį kaip demokratiškai išrinktą lyderį, bet nerado laiko susitikti su opozicija, o šiek tiek vėliau su juo susitiko Lietuvos prezidentė, sakyčiau, neapgalvotai pakvietusi A. Lukašenką į Lietuvą.

Galiausiai leiskite paminėti šį ryt Sergejaus Kovaliovo sakytą kalbą – cituodamas A. Sacharovą, jis sakė, kad Vakarai turėtų siūlyti ir reikalauti. Tai ir visa esmė. Turėtume siūlyti visapusiškai bendradarbiauti su Baltarusija, bet iš Baltarusijos institucijų turėtume reikalauti tikros pažangos žmogaus teisių, demokratijos ir laisvės srityje.

Kristian Vigenin, S&D frakcijos vardu. – (BG) Ministre, Komisijos nare, negaliu nesutikti su vertinimu, kad Baltarusija yra sudėtinga Europos Sąjungos partnerė.

Vis dėlto negalime remti požiūrio į šią šalį, kurio Komisija ir Taryba laikėsi per praėjusius metus. Mums neatrodo, kad šis požiūris, grindžiamas laipsnišku durų atvėrimu Baltarusijai, susijusiu su deramais Baltarusijos institucijų sprendimais, yra geriausias būdas šiai šaliai laipsniškai virsti tuo arba bent jau kuo labiau priartėti prie to, ką mes suvokiame kaip demokratinę šalį.

Norėtume, kad Europos Komisijos ir Tarybos tvirtinamos priemonės būtų turiningesnės ir jose šiek tiek daugiau dėmesio būtų skiriama patiems Baltarusijos piliečiams, nes tai – būdas patiems piliečiams susitelkti siekti tikslo, kurį bandome skatinti dialogu su Baltarusijos institucijomis: plėtoti demokratiją, puoselėti atvirumą ir surengti laisvus, demokratiškus rinkimus. Šių dienų Europoje nesuvokiama, kad šis procesas negali vykti Europos šalyje.

Su šiuo klausimu susijusios ir Rytų partnerystės problemos. Jūs žinote, kad Europos Parlamentas nepalaiko oficialių santykių su Baltarusijos parlamentu, nes laikome, kad Baltarusijos parlamento nariai nėra išrinkti sąžininguose ir demokratiškuose rinkimuose, ir tai reiškia, kad šis parlamentas negali būti oficialus mūsų partneris.

Be to, su šiuo klausimu susiję ir planai netrukus įsteigti Rytų partnerystės parlamentinę asamblėją ir čia susiduriama su tam tikromis problemomis. Vis dėlto vadovausimės šiuo požiūriu: stengsimės kartu su Komisija ir Taryba įgyvendinti bendrą strategiją, kad parlamentiniu lygmeniu taip pat būtume pasirengę įgyvendinti Baltarusijai tinkamas priemones, jeigu baltarusiai savo ruožtu įgyvendins savo priemones ir įvykdys jiems mūsų keliamus reikalavimus.

Todėl raginu Europos Parlamentą, Europos Komisiją ir Tarybą veikti bendromis jėgomis, kad būtų išvengta nepriklausomų veiksmų, kurių ėmėsi, pvz., ministras pirmininkas S. Berlusconi – šie veiksmai kenkia bendram tikslui ir jais toliau skatinamas A. Lukašenka. To turi būti vengiama.

Ivars Godmanis, ALDE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, norėčiau pateikti dar vieną pasiūlymą, nes Parlamento ir institucijų santykiai tikrai nejudą iš vietos, bet palaikome santykius su opozicija. Mano pasiūlymas: ketinu siūlyti Latvijoje ar kur nors kitur surengti konferenciją, kurioje dalyvautų institucijų ir opozicijos atstovai. Konferencijos temos būtų, pirmiausia: energetika, saugumas, ekonomika, tranzito problemos, kurios labai aktualios Baltarusijoje, tačiau aktualios ir Europos Sąjungai; antra: vizų klausimai, kaimynystės klausimai dėl piliečių; trečia: problemos, susijusios su demokratijos padėtimi, partijų problemos ir žmogaus teisės; ketvirta: tikrasis Baltarusijos požiūris – kaip jie vertina Rytų partnerystę artimoje ateityje. Galiausiai manau, kad tai vienas iš būdų, kaip galėtume pagerinti dabartinę tikrai iš vietos nejudančią padėtį. Santykiai turi būti abipusiai, nes vienpusiais nieko nepasieksime.

Werner Schulz, Vets/ALE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, maždaug prieš dvi savaites Italijos ministras pirmininkas tapo pirmuoju Vakarų šalies vyriausybės vadovu, po daugelio metų aplankiusiu Baltarusiją. Jis gyrė prezidento A. Lukašenkos darbą, politiką ir pripažino gausų dalyvavimą rinkimuose kaip didelio žmonių žavėjimosi savo prezidentu ir meilės jam išraišką. Deja, jis pamiršo aplankyti opoziciją, o juk aplankyti ją – įprasta praktika. Atsakant į tai nebuvo pripažinta, kad Baltarusijoje jau imtasi laisvės skatinimo veiksmų; užuot tai pripažinus, pradėta rodyti mažiau pakantumo opozicijai. Rezultatas buvo represijos, gatvės susistumdymai, muštynės ir pan.

Be kitų dalykų, būtent todėl šiandien pateikėme šią rezoliuciją – siekėme aiškiai išdėstyti, kokias jėgas ir kokius pilietinės visuomenės požiūrius remiame, taip pat aiškiai išdėstyti tai, kad apie partnerystę, kuri, žinoma, vis dar neapibrėžta, galėsime kalbėti tik tada, kai su Baltarusija galėsime visapusiškai tęsti dialogą žmogaus teisių klausimais. Tai reiškia žodžio laisvę, saviraiškos laisvę, opozicijos laisvę dirbti, leidimą dirbti opozicinėms partijoms ir t. t. Manome, kad tai svarbu ir kad nuo to turi priklausyti mūsų partnerystė ateityje. Tikimės, kad Europos Sąjunga šioje srityje ras bendrą kryptį ir kad būsimoji vyriausioji įgaliojinė įdės daug pastangų šiai kryptiai skatinti.

Valdemar Tomaševski, ECR frakcijos vardu. – (LT) Gerbiamas Pirmininke, Baltarusija, Vidurio Europos šalis, tai istoriškas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės lopšys. Kunigaikštystės, kuri gynė Vakarų civilizacijos vertybes, jos Šiaurės rytų paribyje. Taigi gerai, kad šių metų lapkričio 17 d. Tarybos išvadose numatyta naujų dialogų galimybių, taip pat numatytas didesnis Europos Sąjungos ir Baltarusijos bendradarbiavimas.

Bet nuo kalbų ir gestų turime prieiti ir prie konkretumo. Pradėkime nuo žmonių tarpusavio ryšių. Juos būtina stiprinti įtraukiant Baltarusiją į Europos ir regionų lygmens procesus. Kreipiuosi į Komisiją su prašymu skubiai parengti rekomendacijas dėl direktyvų dėl vizų režimų supaprastinimo. Ir jo visiško panaikinimo 50 km pasienio juostos zonoje. Europos viduryje žmonės privalo turėti teises ir galimybes laisvai judėti į abi puses.

Jiří Maštálka, GUE/NGL frakcijos vardu. – (CS) Atidžiai perskaičiau aptariamą klausimą parengtus rezoliucijų projektus ir susidomėjęs klausiausi diskusijų. Man atrodo, kad dauguma pateiktų projektų bandoma teigiama linkme pakeisti iki šiol šaltus ES ir Baltarusijos santykius. Rytų partnerystės projektą laikau gera galimybe iš esmės pagerinti mūsų santykius. Pirmiausia norėčiau pabrėžti, kad ekonomikos srityje vyrauja pragmatiškas požiūris, bet tai negali būti tik vienpusis procesas. ES taip pat turi atsiverti Baltarusijos prekėms ir paslaugoms. Antra, mano nuomone, svarbu Baltarusijai greitai pervesti pagal Rytų partnerystę numatytus finansinius išteklius. Trečia, sušvelninus ES vizų politiką būtų lengviau plėtoti dialogą. Ketvirta, turėtume labiau remti ekologinius mūsų bendradarbiavimo aspektus. Visi žinome, kad Baltarusija nukentėjo nuo Černobylio avarijos ir mūsų pagalba bus labiau negu pageidautina. Nors suprantu istorines ir politines Baltarusijos

aplinkybes, tvirtai manau, kad ir Baltarusijai atėjo laikas prisijungti prie tų šalių, kurios panaikino mirties bausmę.

Fiorello Provera, EFD frakcijos vardu. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, atsakydamas ankstesniam kalbėtojiui noriu priminti, kad bet kuris valstybės ar vyriausybės vadovas turi teisę susitikti su Europos ar kitų regionų vyriausybėmis, jeigu tai atitinka Tarybos pageidavimus. Todėl manau, kad šis prevencinis Italijos ministro pirmininko smerkimas labai erzina.

Vis dėlto, grįžtant prie aptariamo klausimo, nusprendama dalyvauti Rytų partnerystėje Baltarusija parodė valią kelyje į ekonomikos vystymąsi ir reformas siekiant savo likimą susieti su Europa. Komisija pripažino tam tikrą Baltarusijos padarytą pažangą, pvz., politinių kalinių paleidimą, rinkimų kodekso reformą ir galimybę platinti tam tikrus opozicijos laikraščius, tegu ir kontroliuojant vyriausybei. Tai nėra visapusiška demokratija, bet neabejotinai tai tam tikras postūmis, palyginti su praeitimi.

Todėl Europos Sąjunga turi nuspręsti skatinti reformas Rytų partnerystės ir EURONEST pagrindu plėtodama dialogą ir kartu budriai stebėti, kokių rezultatų pasiekta ir kokių veiksmų imtasi. Todėl sutinku, kad K. Vigeninui būtų pavesta pasiekti susitarimą su Minsku dėl patenkinamo atstovavimo EURONEST asamblėjoje, apimančio ne tik pilietinę visuomenę, bet ir Baltarusijos parlamento narius.

Taip mums atsirastų galimybė dalyvauti dialoge su politinius sprendimus priimančiais asmenimis įvairiomis temomis, įskaitant žmogaus teises, ir sukurti bendravimo su vyriausybe kanalą reformų procesui remti. Tada jie negalėtų pateisinti neatsakymo arba nepakankamų atsakymų pateikimo.

Peter Šťastný (PPE). – (SK) Baltarusija nusipelno daugiau ir ES, ir Europos Parlamento dėmesio. Neabejotinai pritariu jūsų pasiūlymui išteisti pagalbos ranką, kol kitos pusės atsaką galima konkrečiai išmatuoti ir jis pakankamas. Vis dėlto keldami reikalavimus turime būti principingi. Tada tai bus naudinga demokratijai, geriems ES ir Baltarusijos santykiams ir, žinoma, tos šalies piliečiams.

Todėl teigiamai vertinu kvietimą Baltarusijai prisijungti prie EURONEST jungtinės parlamentinės asamblėjos, delegatams taikant aiškią sąlygą – formatą 5+5. Vis dėlto verta apgailestauti dėl šiurkštaus neprincipingumo, susijusio su oficialiais ES valstybių atstovų vizitais. Vienas iš principų, reikalaujamų vykstant su oficialiu vizitu į Baltarusiją – susitikti su opozicija. Būtent šis principas buvo skandalingai pažeistas, nes per pastarąjį įtakingos ES valstybės narės vadovo vizitą šio susitikimo nebuvo. Toks elgesys niekais verčia mūsų pastangas, kenkia geram Europos Sąjungos ir jos institucijų vardui ir tikrai nepadaeda stiprinti demokratijos Baltarusijoje.

Justas Vincas Paleckis (S&D). – (LT) Šešerius metus Europos Parlamente tvirtinau ir tvirtinu, kad Europos Sąjunga geriausią paslaugą Baltarusijos ir ES piliečiams, ypač gyvenantiems kaimynystėje su šia šalimi, padarys ne sankcijomis ar atribojimais, o atverdama kuo plačiausiai vartus žmonių, ypač jaunimo, bendravimui ir kuo glaudžiausiems kontaktams verslo, kultūros, mokslo ir kitose srityse.

Labai gerai, kad jau antrus metus Briuselis pragmatiškai siekia pokyčių suartėdamas su Baltarusija ir jos žmonėmis. Taip, ta politika dar neatnešė visų laukiamų vaisių, tačiau grįžti į praeitį būtų tikrai neteisinga. Todėl palaikau Tarybos ir Komisijos veiksmus, ypač veiksmų plano Baltarusijai perspektyvą.

Naujosios ES šalims prieš dvejus metus prisijungus prie Šengeno sutarties Berlyno sienos likučiai, vaizdžiai tariant, pasislinko į Rytus. Jeigu anksčiau Lietuvos, Latvijos, Lenkijos ir Baltarusijos gyventojai, dažnai siejami giminystės ryšių, galėjo važinėti vienas pas kitą be jokių mokesčių, tai dabar baltarusiai už Šengeno vizą moka beveik pusę mėnesinio atlyginimo. Reikia kuo greičiau griauti tokias biurokratinės ir finansinės sienas. Antra vertus, Minsko veiksmai vilkinant sutartį dėl palengvinto pravažiavimo pasienio gyventojams su Lietuva ir kitomis valstybėmis sėja abejones gerais valdžios norais.

Baltarusijoje apie 30 proc. gyventojų pagal apklausas pasisako už geresnius santykius su Europos Sąjunga. 28 proc. gyventojų norėtų geresnių santykių su Rusija. Bet tame prieštaraus nėra. Europos Sąjunga tikrai nesiekia atplėšti Baltarusijos nuo Rusijos ar jas supriešinti. Reformų reikia ne Vakarams, o patiems baltarusiams.

Na, ir aktyvus ekonomikos modernizavimas, dalyvavimas Rytų partnerystės politikoje gali padėti atlikti tą užduotį.

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Pone pirmininke, klausydamasis diskusijos susidariau įspūdį, kad per mažai kalbame apie pagrindinį mūsų tikslą – laisvus rinkimus Baltarusijoje. Šiam dalykui visada reikėtų skirti dėmesio. Būdami savo šalyse demokratiškai išrinkti EP nariai, negalime nepaisyti šio pagrindinio tikslo.

Esu įsitikinęs, kad ir opozicijos, ir vyriausybės stovyklose daug žmonių laukia, kol pradėsime kalbėti apie laisvus rinkimus. Jie taip pat laukia šio ženklo. Žinau iš savo paties patirties. Jie nusipelno aiškaus ir tiesaus atsakymo. Mes kovojame, kad Baltarusija surengtų laisvus rinkimus ir būtų laisva partnerė Europoje. Vakar iš B. Ferrero-Waldner gavome deklaraciją dėl N. Sarkozy plano, už kurią jai dėkoju.

Šiandien turiu kitą pasiūlymą. Norėčiau, kad B. Ferrero-Waldner aiškiai paskelbtų, kad kol Baltarusijoje nebus surengta laisvų rinkimų, B. Ferrero-Waldner atsakomybės srityse su šia šalimi nebus jokių politinių ryšių, išskyrus ryšius su opozicija, kuriai ši izoliacija nebus taikoma. Prašau tai pasakyti viešai. Mes jums būsimė labai už tai dėkingi. Tai mums bus Kalėdų dovana.

Bastiaan Belder (EFD). – (NL) Pone pirmininke, šių metų pradžioje, tiksliau sakant, sausio 14 d., trečiadienį, turėjau garbės dalyvauti šio Parlamento diskusijose apie Baltarusiją, kuriose dalyvavo ir Komisijos narė B. Ferrero-Waldner. Parlamentinių metų pabaigoje natūralu patikrinti, ar įvyko kokių nors didesnių ES ir Baltarusijos santykių pokyčių; mano suvokimu, 2009 m. Minsko ir Briuselio santykiams buvo būdingas *status quo*. Kokias išvadas turėtų padaryti Europos institucijos? Pirmiausia tebėra pavojus, kad prezidento A. Lukašenkos režimas Baltarusijoje tiesiog toliau svyruos tarp Maskvos ir Briuselio arba tarp apsimestinės integracijos su Rusija ir apsimestinio santykių atnaujinimo su Europos Sąjunga. Europos ekonominė padėtis patraukli, tačiau Baltarusijos politinis elitas taip pat trokšta įtvirtinti savo galią. Naujausi aukščiausio politinio lygmens pozicijos pokyčiai Minske rodo, kad pradėta laikytis griežtesnės taktikos.

Europos Sąjunga, vadovaudamasi pusiausvyros strategija, turėtų pasinaudoti galimybe laipsniškai keisti gyventojų ir elito mentalitetą – ši galimybė susidaro plėtojant dabar užmegztą dialogą ir bendradarbiavimo sistemas, tam tikrą įtaką daro ir pasaulinė ekonomikos krizė, verčianti ir A. Lukašenkos vyriausybę imtis veiksmų.

Trumpai tariant, visos Europos institucijos turi šiuo tikslu palaikyti ryšius su visomis tikslinėmis Baltarusijos grupėmis, įskaitant valstybės institucijas, opozicijos jėgas, pilietinę visuomenę ir netgi paprastus gyventojus. Žinoma, Europos Parlamentas taip pat sieks užmegzti nepriklausomus ryšius su Baltarusijos parlamentu.

Konrad Szymański (ECR). – (PL) Eksperimentas švelninant ES ir Baltarusijos santykius ir toliau duoda neaiškių rezultatų. Todėl politinis Europos Sąjungos spaudimas – būtina sąlyga norint Minske išlaikyti labai silpnai apibrėžtą pokyčių kryptį. Minske turi būti atveriami bendravimo su institucijomis kanalai ir kartu atmetamas nedemokratinis parlamentas. Taip pat turime nuodugniai pasirūpinti, kad laisvi baltarusiai nesijaustų atstumti, todėl neapgalvotai nesurengti susitikimai su opozicijos atstovais yra itin neatsakingas dalykas.

Minskas turi suvokti, kad mūsų politikos tikslas vienas – demokratija Baltarusijoje. Politiniai pokyčiai taps įmanomi tik tada, kai užtikrinsime, kad baltarusiai galėtų gauti nepriklausomos informacijos. Konkretus projektas, kuriam šiandien reikia mūsų paramos, yra televizijos stotis *Belsat*, kuri jau dvejus metus transliuoja kanalą tik baltarusių kalba, jame pateikdama necenzūruotą informaciją apie padėtį šalyje, ir šį kanalą žiūri vis daugiau baltarusių.

Paul Rübig (PPE). – (DE) Pone pirmininke, ponis C. Malmström, Komisijos narys, itin džiaugiuosi, kad mūsų Komisijos narė B. Ferrero-Waldner visada rėmė demokratiją, rinkos ekonomiką ir šioje srityje nustatė naujus santykių su Baltarusija standartus. Todėl norėčiau jai nuoširdžiausiai padėkoti už jos, kaip už išorės santykius ir Europos kaimynystės politiką atsakingos Komisijos narės, darbą ir palinkėti jai geriausios kloties ateityje.

Marek Siwiec (S&D). – (PL) Pone pirmininke, atsidūrėme padėtyje, rodančioje tam tikrą mūsų santykių su Baltarusija nenuoseklumą. Nes Europos lyderiai kalbasi su prezidentu ir Baltarusijos vyriausybe, atstovaujančia Baltarusijos parlamentui ir politinei sistemai. Tai – gerai. Nepaisant to, laikomės principų, tad nenorime kalbėtis su parlamentu, išrinktu rinkimuose, kurie buvo netinkamai surengti ir nebuvo nei laisvi, nei skaidrūs. Šis nenuoseklumas turi kada nors baigtis ir tai reikėtų aiškiai pasakyti.

Geriausias metas pasakyti, kokia mūsų politika Baltarusijos atžvilgiu – kitų metų vietos rinkimai. Arba jie bus surengti pagal mums priimtinius standartus ir bus parodytas pastebimas atvirumas, arba jie bus surengti kitaip ir tiesiog turėsime nustoti galvoti apie Baltarusijos atvirumą, nes bus akivaizdu, kad A. Lukašenka žino, ko nori, o mes iš tikrųjų nežinome, ko norime.

O dėl S. Berlusconi, tai jis labai atsiskleidė, nes jeigu, jo nuomone, ideali lyderystė yra tai, ką daro A. Lukašenka, reiškia, šis lyderystės modelis jam daro išpūdį ir tada mums telieka sukryžiuoti rankas ir pareikšti apgailėstą, kad toks lyderis yra tarp 27 Europos Sąjungos šalių lyderių.

Charles Tannock (ECR). – Pone pirmininke, būdamas senas Baltarusijos stebėtojas, galiu pasakyti, jog svarbu, kad ES toliau bendrautų su Baltarusija, kuri yra vidutinio dydžio Europos šalis, vis labiau save izoliuojanti ir virstanti tam tikra Europos Kuba. Nepaisant to, prezidentas A. Lukašenka, kuris iš esmės yra *Homo sovieticus* tipo žmogus, visiškai supranta, kas yra galios politika ir todėl turime palaikyti protingus ES ir Baltarusijos prekybos ir politinius ryšius bei santykius. Todėl tikrai sutinku, kad tikslines sankcijas reikia galiausiai panaikinti ir ratifikuoti partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą.

Taigi, po daugelio metų, per kuriuos ES izoliavo Baltarusiją, dabar sutinku, kad bizūno ir meduolio principas yra tinkamas. Turime sudaryti geresnes sąlygas palaikyti ryšius su Baltarusijos pilietine visuomene ir nustatyti pigesnę vizų tvarką, taip pat Baltarusijai suteikti stebėtojos statusą EURONEST asamblėjoje bei galimybę naudotis Rytų partnerystės programomis.

Padarėme dosnią pradžią ir dabar raginu Minską padaryti kompromisą ir pagerinti žmogaus teisių bei demokratijos padėtį.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Pone pirmininke, Europos Sąjungos politika Baltarusijos atžvilgiu neabejotinai yra prasmingos kaimynystės politikos pavyzdys. Turėtume padėkoti baigiančiai eiti pareigas Komisijos narei B. Ferrero-Waldner už sėkmingą darbą šiuo klausimu.

Europos Sąjunga tikrai turėtų remti Baltarusijos reformų procesą ir demokratijos plėtrą. Vis dėlto Europos Sąjunga ir valstybės narės neturėtų būti tokios arogantiškos ir neturėtų manyti, kad jų demokratiniai standartai turėtų būti pavyzdys likusiam pasauliui.

Vienas su Baltarusija susijęs dalykas aiškus: Jeigu norime, kad mūsų santykiai su Rusija būtų produktyvūs, turėsime daugiau ar mažiau gerbti istorinius ir geopolitinius Kremliaus interesus. Tai turbūt opiausias klausimas, susijęs su Europos politika Baltarusijos atžvilgiu.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Čia buvo kalbama, kad ES ir Baltarusija turi skatinti jaunimo ir kultūros mainus. Bijau, kad tai bus labai sudėtinga. Gruodžio 3 d. Tatjana Šapučko, opozicijos organizacijos *Jaunimo frontas* atstovė spaudai, buvo išbraukta iš Baltarusijos valstybinio universiteto Teisės fakulteto studentų sąrašo. Kodėl jos pavardė buvo išbraukta? Todėl, kad ji dalyvavo Rytų partnerystės forume Briuselyje. Universiteto vadovybė laikėsi pozicijos, kad ji išvyko be jų sutikimo ir už tai ji buvo išmesta iš universiteto.

Galbūt moteriai Baltarusijoje tai nėra taip pavojinga, bet iš universiteto išmestiams vyrams Baltarusijoje padariniai gali būti daug skaudesni, nes karinė tarnyba ten laikoma bausme, kalėjimo pakaitalu. Esama jaunų karių, pvz., Franekas Viečorka, jaunimo organizacijos *Baltarusijos jaunimo frontas* vadovas, ir Ivanas Šyla, taip pat organizacijos *Jaunimo frontas* narys, kurie karinėje tarnyboje persekiojami, jiems neleidžiama gauti informacijos ir tai laikoma bausme. Turėtume su tuo kovoti ir remti tuos, kurie taip baudžiami.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininkės pareigas. – Pone pirmininke, Komisijos nary, gerbiami nariai, manau, kad tokia tvirta visų Europos institucijų parama požiūriui į Baltarusiją yra itin vertinga.

Tai iš tikrųjų labai sudėtinga partnerė, bet ji yra mūsų kaimynė, su kuria turime bendrų sienų. Kai kurios šalys turi artimų, istorinių ryšių su ten gyvenančiais žmonėmis, tad turime padaryti viską, ką galime, kad remtume tendencijas demokratijos, žmogaus teisių laikymosi, teisinės valstybės ir rinkos ekonomikos linkme.

Esame susirūpinę tam tikrais pastarojo meto atkryčiais, pvz., jaunos studentės išmetimu iš universiteto. Tarybai pirmininkaujančios Švedijos atstovai Minske reagavo labai griežtai ir paskelbė nemažai pareiškimų: dėl to, žinoma, apgailestaujame ir tai neturėtų vykti.

Šiais metais daug bendravome su pilietine visuomene. Briuselyje vos prieš kelias savaites įvyko konferencija su pilietine visuomene. Prieš kelias savaites Stokholme asmeniškai susitikau su opozicijos atstovais, nuolat bandoma palaikyti ryšius su pilietine visuomene ir opozicija. Jie silpni, bet jų yra, jiems reikia mūsų paramos ir tą paramą toliau teiksime.

Manau, kad I. Godmanio pasiūlymas dėl konferencijos labai įdomus. Jį tikrai reikia išnagrinėti ir išsiaiškinti, ar galime imtis tolesnių veiksmų.

Tikėtina, kad dvejopas požiūris į Baltarusiją – „bizūno ir meduolio“ principas, kaip jį pavadino, atrodo, C. Tannock – bus sėkmingas. Tai rodo, kad mes tikrai įsipareigojė, mes ištiesėme ranką. Galime parodyti A. Lukašenkai ir Baltarusijos režimui, kad jeigu sieksite demokratijos, jeigu stengsitės paisyti tarptautinių vertybių, atrasite ir kitą kelią. Yra kelias integracijos į Europą link; yra kelias į bendravimą su Europos Sąjunga, vizų tvarkos supaprastinimą ir Rytų partnerystės plėtotę.

Dabar jų eilė atsakyti. Mes jiems ištiesėme ranką ir visapusiškai remiant visoms Europos institucijoms, prašome, Minskai, priimkite ją, nes jūs ir Baltarusijos žmonės gali daug laimėti.

Karel De Gucht, *Komisijos narys*. – Pone pirmininke, apibendrinamas norėčiau pabrėžti – žinoma, kalbu ir Benitos Ferrero-Waldner vardu – kad manau, jog šiandieninis mūsų keitimasis nuomonėmis yra labai atviras ir itin naudingas. Noriu jums padėkoti už konstruktyvias ir į ateitį orientuotas diskusijas.

ES iš esmės pasirengusi artimai bendradarbiauti su Minsku ir remti skubiai reikalingas politines ir ekonomines reformas. Jeigu Baltarusijos vadovybė imtųsi pastebimų žingsnių demokratijos plėtros link, ES būtų pasirengusi Baltarusijai suteikti visateisę narystę Rytų partnerystės priemonėje. Kol kas ES ragina ir ragins Baltarusiją imtis tolesnių neatšaukiamų veiksmų demokratiniais standartams įtvirtinti, be kurių negalima pasinaudoti visomis mūsų santykių galimybėmis. Nuoširdžiai tikiuosi, kad 2010 m. galėsime laipsniškai ir protingai bendrauti su Baltarusija ir suteikti Baltarusijos gyventojams artimesnių santykių su ES viziją ir apčiuopiamą naudą.

ES tikisi, kad Baltarusija, siekdama suartėti su ES, imsis lydimųjų priemonių demokratinėms reformoms srityje ir kartu padės išplėsti taikos, stabilumo ir gerovės erdvę, apimančią visas šešias Rytų partnerystės šalis bei Rusiją, ES strateginę partnerę.

Tikimės, kad penkių priemonių Baltarusija imsis ryžtingai ir neatšaukiamai.

Pirmiausia, užtikrinti, kad nebūtų grįžta prie politinių kalinių ir politiškai motyvuoto baudžiamojo persekiojimo. Antra, atlikti išsamią rinkimų teisės aktų reformą, atitinkančią ESBO ir Demokratinėms institucijoms ir žmogaus teisių biuro (angl. ODIHR) rekomendacijas. Trečia, liberalizuoti žiniasklaidos aplinką, laikytis žodžio ir susirinkimų laisvės. Ketvirta, administracinėmis ir teisėkūros priemonėmis pagerinti NVO darbo sąlygas. Penkta, panaikinti mirties bausmę arba paskelbti jos moratoriumą.

Nemažas žingsnis, rodantis Baltarusijos išsipareigojimą laikytis bendrų vertybių – nedelsiant paskelbti mirties bausmės moratoriumą, o vėliau jį panaikinti; tai būtų itin svarbus žingsnis pirmyn kelyje į narystę Europos Taryboje. Lapkričio mėn. išvadose ES Taryba paragino Baltarusiją paskelbti mirties bausmės moratoriumą. Be to, Komisija atliko tam tikrus veiksmus ryšiams palaikyti 10-osios tarptautinės dienos prieš mirties bausmę proga.

Ką ES galėtų padaryti dėl Baltarusijos? Ką siūloma daryti? Komisija mano, kad vaisingiausias požiūris į Baltarusiją bus grindžiamas pragmatizmu. Laipsniškas ES bendravimas su Baltarusija turi atspindėti teigiamus pačios Baltarusijos veiksmus, bet mes irgi turime parodyti lankstumo. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos (angl. GAERC) 2009 m. lapkričio mėn. išvadose Europos Sąjungai leidžiama suteikti Baltarusijai paskatų imtis veiksmų, kuriuos norime matyti, tačiau turime likti ištikimi savo principams. Taip aš suvokiu pragmatizmą.

Mūsų žinia Baltarusijai aiški. Pirmiausia, ES pasirengusi artimai bendradarbiauti su Minsku ir remti jo politinį ir ekonominį vystymąsi, o jeigu Baltarusijos vadovybė imtųsi nemažų teigiamų veiksmų, būtume pasirengę Baltarusijai suteikti visateisę narystę Rytų partnerystės priemonėje. Tai reikštų mūsų santykių plėtrą pasitelkiant dvišalį Rytų partnerystės aspektą, pradedant išsamų politinį ir ekonominį dialogą ir tvirtesnę sektorių bendradarbiavimą.

Per tą laiką 2009 m. gegužės mėn. Baltarusija buvo pakviesta prisijungti prie daugiašalio Rytų partnerystės aspekto. Ji viceministrų lygmeniu konstruktyviai dalyvauja keturiuose daugiašaliuose forumuose – demokratijos ir valdymo, ekonominės integracijos, energetinio saugumo ir žmonių tarpusavio ryšių.

Antra, tikimės, kad Baltarusija imsis tolesnių neatšaukiamų veiksmų demokratiniais standartams, be kurių negalima pasinaudoti visomis mūsų santykių galimybėmis, įtvirtinti.

Trečia, partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo nebuvimas – nuostolis ne vien Baltarusijai; jo neturėdami mes netenkame teisinio pagrindo vykdyti oficialų dialogą žmogaus teisių klausimais ir spręsti prekybos ar energijos tranzito klausimus. Mes, Komisijos nariai, ir toliau manome, kad partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo ratifikavimas bus naudingas žingsnis pirmyn, bet mes jį, žinoma, ir toliau taikysime kaip paskatų svertą tolesniems Baltarusijos veiksams skatinti.

Galiausiai, ketvirta, Komisija pradėjo įgyvendinti 2009 m. GAERC išvadas ir kai tik bus įmanoma, pateiks ES Ministrų Tarybai pasiūlymą.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Gavau septynis pasiūlymus dėl rezoliucijos⁽¹⁾, pateiktus remiantis Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalimi.

Balsavimas vyks rytoj (2009 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienį).

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), raštu. – (RO) Demokratinės vertybės, žmogaus teisių ir asmens laisvių laikymasis – pamatai, ant kurių pastatyta ES. Kadangi mūsų pagrindinis tikslas – padėti kaimyninėms šalims tapti demokratinėmis, o Baltarusija yra viena iš paskutinių šalių Europoje, kurią valdo autoritarinis režimas, manau, kad prieš užmezgdami bet kokius politinius ryšius turėtume nustatyti labai aiškias, griežtas politines sąlygas. Baltarusija padarė kai kurias reformas, bet jos nublanksta, palyginti su esamomis problemomis, pirmiausia susijusiomis su žmogaus teisėmis, spaudos laisve ir žodžio laisve. Turi būti remiami aktyvistai, rengiantys kampanijas už žmogaus teisių ir asmens laisvių laikymąsi. Remiu pasiūlymą užmegzti ryšius su opozicija ir itin pritarti asmeniniams ES ir Baltarusijos piliečių ryšiams. Tada Baltarusijos piliečiai galės laisvai kalbėtis su žmonėmis, kuriuos vienija bendros demokratinės vertybės. Tai padėtų kurti pilietinę visuomenę ir palengvinti demokratijos kūrimo procesą – jį žmonės turėtų remti ir patys inicijuoti. Tai – vienintelis būdas sukurti patikimą demokratiją, kur paisoma kiekvieno asmens teisių. Todėl reikėtų ne tik taikyti sankcijas, kaip spaudimo priemones, bet ir sudaryti geresnes sąlygas ES ir Baltarusijos piliečiams palaikyti tarpusavio ryšius.

Kinga Göncz (S&D), raštu. – (HU) Norėčiau pasidžiaugti konstruktyviu Baltarusijos dalyvavimu Rytų partnerystės procese ir tuo, kad ES ir Baltarusija pradėjo dialogą žmogaus teisių klausimais. Praėjusiais metais šalyje buvo iniciuota teigiamų procesų – paleisti politiniai kaliniai, bet matome, kad nuo to laiko šis procesas sustojo. Tai atsitiko dėl problemų, susijusių su politinių partijų registravimu ir leidimu veikti nepriklausomai žiniasklaidai ir pilietinėms organizacijoms. Rezultatas – ES buvo priversta pratęsti kelionių apribojimo priemones. Nuosirdžiai tikiuosi, kad Baltarusija toliau eis teigiamų pokyčių, kurių ji ėmėsi praėjusiais metais, linkme, taip atverdamą ES galimybę irgi reaguoti teigiamai. Manau, kad iki to laiko svarbu apsvastyti, ar galime imtis tolesnių veiksmų vizų tvarkos supaprastinimo klausimu, nes žmonių tarpusavio ryšiai gali daug prisidėti prie politinio atvirumo ir demokratijos kūrimo proceso.

Bogusław Sonik (PPE), raštu. – (PL) Diskutuojant apie žmogaus teisių laikymąsi Baltarusijoje ir valstybių narių sprendimą iki 2010 m. spalio mėn. pratęsti sankcijas prieš kai kuriuos Baltarusijos režimo atstovus, reikėtų pasakyti, kad padėtis Baltarusijoje laipsniškai kinta.

2009 m. lapkričio 17 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose parašyta, kad atsirado naujų galimybių plėtoti Europos Sąjungos ir Baltarusijos dialogą ir stiprinti bendradarbiavimą. Norėdamos paskatinti Baltarusijos institucijas atlikti reformas, valstybės narės sutiko laikinai panaikinti judėjimo laisvės sankcijas, taikytas Baltarusijos institucijų aukšto rango atstovams. Europos Komisija rengia direktyvą, kuria bus palengvintos sąlygos baltarusiams gauti ES vizas, ir susitarimą dėl readmisijos.

Vis dėlto neturime pamiršti, kad Baltarusijoje vis dar pažeidinėjamos žmogaus teisės ir daug žadančių palankių veiksmų, kurių buvo imtasi nuo 2008 m. spalio mėn., kai, pvz., buvo paleisti dauguma politinių kalinių ir duotas leidimas platinti du nepriklausomus laikraščius, vis dar nepakanka. Skandalingas žmogaus teisių pažeidimo pavyzdys – toliau taikoma mirties bausmė: Baltarusija yra vienintelė Europos šalis, vis dar taikanti mirties bausmę, ir pastaraisiais mėnesiais buvo toliau skelbiami mirties nuosprendžiai.

Todėl Baltarusijoje priimančioms sprendimus asmenims keliame šiuos reikalavimus: kad jie bent jau laikytųsi žmogaus teisių, be kitų dalykų, paskelbdami mirties nuosprendžių vykdymo moratoriumą, iš dalies pakeisdami rinkimų įstatymus ir užtikrindami žodžio ir žiniasklaidos laisvę.

PIRMININKAVO: P. SCHMITT

Pirmininko pavaduotojas

11. Smurtas Demokratinėje Kongo Respublikoje (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai apie smurtą Kongo Demokratinėje Respublikoje.

⁽¹⁾ Žr. protokolą.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos pirmininkės pareigas*. – (SV) Pone pirmininke, Tarybai pirmininkaujanti valstybė mano, kad labai svarbu su Europos Parlamentu aptarti labai didelių problemų keliančią padėtį Kongo Demokratinėje Respublikoje. Žmogaus teisių pažeidimai, ypač išaugęs lytinis ir su lytimi susijęs smurtas, yra didžiulė problema. Pats laikas aptarti padėtį šioje šalyje, visų pirma atsižvelgiant į naujausią JT ataskaitą. JT ekspertų grupės ataskaitoje pabrėžiama, kad tam tikras šalyje veikiančias ginkluotas grupuotes remia gerai organizuotas tinklas, kurio dalis būstinių yra Europos Sąjungoje.

Nebūtina jums priminti ilgalaikio ES įsipareigojimo Kongo Demokratinėi Respublikai ir visam Afrikos Didžiųjų ežerų regionui. ES ilgai stengėsi toje šalyje sukurti taiką ir stabilumą. Svarbu, kad šis įsipareigojimas būtų toliau vykdomas – ir politiškai, ir vystymosi srityje. Esu tikra, kad Komisija vėliau apie tai pasakys daugiau.

Ši parama buvo rodoma įvairiais būdais, pvz., dar 1994 m. paskiriant pirmąjį ES specialųjį įgaliotinį tam regionui. Buvo taikomos ir karinės, ir civilinės ESGP priemonės. Iturio provincijoje vykdėme operaciją *Artemis*, laikinai, laikotarpiu iki 2006 m. rinkimų, panaudojome Europos Sąjungos vadovaujamas pajėgas (angl. EUFOR), taip pat Europos Sąjungos misiją, kurios tikslas – teikti patarimus ir paramą saugumo sektoriaus reformai Kongo Demokratinėje Respublikoje (angl. EUSEC RD Congo) – gynybos pajėgoms reformuoti ir Europos Sąjungos policijos misiją (angl. EUPOL RD Congo) – policijai reformuoti. Atsižvelgiant į visa tai, buvo ir teigiamų, ir neigiamų įvykių. Atkurti Demokratinės Kongo Respublikos ir Ruandos diplomatiniai santykiai. Tai sveikintina. Su dauguma ginkluotų grupuočių rytinėje šalies dalyje 2008 ir 2009 m. pasirašyti taikos susitarimai. Dabar juos reikia įgyvendinti.

Padėtis visokeriopai nestabili. Daug ginkluotų grupuočių rytuose integruojamos į armiją ir dėl šios integracijos veiklos jaučiama šiek tiek netikrumo. Tęsimos karinės operacijos prieš kitas ginkluotas grupuotes, įskaitant Demokratinės Ruandos išlaisvinimo pajėgas (angl. FDLR) ir Viešpaties pasipriešinimo armiją. Šios grupuotės tiesiogiai atsakingos už išpuolius prieš civilius ir už daugybę žmonių kančių. Tuo pat metu kitose šalies dalyse ginkluotos grupuotės formuojasi iš naujo. Rytinė šalies dalis tebėra vieta, kur pažeidinėjama tarptautinė teisė ir žmogaus teisės. Ten vyksta daug žudynių, smurto aktų ir lytinių išpuolių. Šie nusikaltimai nerimą keliančiu mastu plinta visoje šalyje, nors prezidentas J. Kabila paskelbė vadinamąją visiško nepakantumo politiką.

Dar viena didelė problema – nelegalus gamtos išteklių naudojimas. Svarbu, kad turtingus šalies mineralų klodus pradėtų teisėtai kontroliuoti valstybė, nes tai – valstybei labai reikalingų pajamų šaltinis ir, be to, reikia nutraukti ekonominę paramą nelegalioms ginkluotoms grupuotėms. Taryba taip pat susirūpinusi parengiamuoju darbu ir planuojamų vietos rinkimų tvarka. Rimtos demokratijos kūrimo proceso kliūtys – valdymo problemos, nepakankamas skaidrumas ir pilietinių bei politinių teisių pažeidimai.

Kadangi yra daug didelių problemų, vis dar keliančių didelį rūpestį, Taryba patvirtino griežtą poziciją dėl rimtų nusikaltimų prieš tarptautinę teisę ir žmogaus teises Šiaurės Kivu ir Pietų Kivu provincijose. Taryba savo išvadose neseniai pasmerkė šiuos aktus ir pabrėžė, jog Kongo Demokratinės Respublikos vyriausybė privalo užtikrinti, kad visiems kaltiesiems būtų įvykdytas teisingumas.

ES yra tvirtai įsipareigojusi toliau padėti šalies gyventojams sukurti taiką, stabilumą ir siekti vystymosi. Todėl šalies stabilizavimui itin svarbi saugumo sektoriaus reforma. Visi šio sektoriaus dalyviai, įskaitant Kongo institucijas, turi stengtis užtikrinti, kad būtų tikrai apsaugotas bendras interesas reformuoti saugumo sektorių. Padėdami sudaryti tvirtesnius politinius ir ekonominius regiono šalių partnerystės darinius, taip pat turime skatinti tolesnius konkrečius veiksmus regioniniams santykiams gerinti.

Galiu jus patikinti, kad Taryba ir Europos Sąjunga laikysis įsipareigojimo Kongo Demokratinėi Respublikai ir yra susirūpinusios dėl jos ateities. Toliau vykdysime savo plataus masto įsipareigojimus šioje šalyje ir toliau aiškiai sakysime, kur pažeidžiama tarptautinė teisė ir žmogaus teisės. Šioje srityje esame labai dėkingi už konstruktyvų ir atkaklų Europos Parlamento vaidmenį ir laikiu jūsų nuomonių šioje diskusijoje.

Karel De Gucht, *Komisijos narys*. – (FR) Pone pirmininke, ponios ir ponai, maždaug prieš metus padėtis Gomoje, Laurent'o Nkundos vadovaujamo Nacionalinio liaudies gynybos kongreso (angl. CNDP) pajėgų apsiaustame mieste, Kongo institucijoms ir tarptautinei bendruomenei kėlė didžiausią rūpestį.

Buvo dedamos visos pastangos, kad neįvyktų blogiausia. Pirmiausia Kongo Demokratinę Respubliką ir Ruandą, o tada ir Kongo vyriausybę, CNDP ir kitas ginkluotas grupuotes skatinant sudaryti politinį susitarimą tapo įmanoma per trumpą laiką padaryti nekenksmingą tiksinčią smurto bombą, nors ji dar ir šiandien gali destabilizuoti padėtį. Ji tai gali, nes priežastys pašalintos paviršutiniškai ir remiantis trumpalaikiu, vien politiniu loginiu pagrindu. Galėdama rinktis tik iš netobulų sprendimų, tarptautinė bendruomenė pasirinko švelniausią; tai ne kritika, tiesiog akivaizdus faktas, įžvalga.

Tarptautinė bendruomenė ir Europos Sąjunga negalėjo priimti sprendimo panaudoti apsaugos pajėgas. Jungtinių Tautų misijos Kongo Demokratinėje Respublikoje (pranc. MONUC) pastiprinimas, kurio prašėme daugiau nei metus, dabar tik pradeda atvykti. Naujausioje Jungtinių Tautų nepriklausomų ekspertų grupės ataskaitoje ir organizacijos *Human Rights Watch* ataskaitoje smerkiama dabartinė padėtis, kurios negalima nepaisyti ar nuleisti negirdomis.

Dabar laikas šalinti šias priežastis ir kaip nors spręsti jų klausimą pateikiant ilgalaikių sprendimų. Vis dėlto jeigu norima tai padaryti, prireiks visų – pirmiausia Kongo ir Ruandos vyriausybių, o tada MONUC, Jungtinių Tautų, likusios tarptautinės bendruomenės ir Europos Sąjungos – bendradarbiavimo.

Neabejotina, kad politinių ir diplomatinių Ruandos ir Kongo Demokratinės Respublikos santykių atnaujinimas gali būti naudingas kuriant stabilumą regione ir, jeigu bus abiejų suinteresuotųjų šalių valia, gali padėti abiem šalims taikiai sugyventi ir pelningai bendradarbiauti atgaivintoje Didžiųjų ežerų šalių ekonominėje bendrijoje.

Vis dėlto tai tik ilgos ir problemų kupinos kelionės pradžia. Didžiausia problema – FDLR klausimas, taip pat visos su juo susijusios problemos, apsunkinančios padėtį: nelegalus gamtos išteklių naudojimas; mažumų apsaugos nebuvimas; nebaudžiamumas milžiniškoje valstybės nekontroliuojamoje teritorijoje, kurioje valstybės institucijos ne tik nepajėgia kontroliuoti padėties, bet ir turi atstovų, kurie dažnai yra problemos dalis.

Ruandos ir Kongo Demokratinės Respublikos susitarimas reiškia, kad CNDP ir nepriimtini Laurent'o Nkundos reikalavimai laikinai pažaboti. Susitarimo rezultatas buvo tas, kad Laurent Nkunda buvo tiesiog pakeistas Bosco Ntaganda, kuriam lengviau daryti įtaką ir kuris nori pasiekti bet kokią kompromisą mainais į neliečiamybę – taip būtų pažeistos visos tarptautinės nusikaltimų prieš žmoniją reglamentavimo nuostatos ir nei Ruanda, nei Kongo Demokratinė Respublika neturi teisės ir negali jam tos neliečiamybės suteikti.

Skubotas CNDP integravimas į tokią neveiksmingą ir visiškai chaotišką armiją kaip Kongo Demokratinės Respublikos ginkluotosios pajėgos (angl. FARDC); Bosco Ntaganda, įgyjantis vis didesnę autonominę galią, nes turi paralelinę valdymo liniją FARDC sudėtyje, kuriai atsiveria visos galimybės, kai kariams mokama nereguliariai ir nėra jokios disciplinos ar hierarchijos; MONUC nepakankamai kontroliuojama ir nepakankamai įvertinama parama karinėms operacijoms prieš FDLR; ir atsako į ruandiečių kalba kalbančių mažumų reikalavimus nebuvimas – visa tai veiksniai, lemiantys dar rimtesnes problemas negu tos, su kuriomis buvo susiduriama prieš metus; šių problemų nebeišspręs nei Ruanda, nei Kongo Demokratinė Respublika.

Šiomis aplinkybėmis padėtis vargu ar pagerėjo: humanitarinė krizė siaučia toliau be jokių akivaizdžių pagerėjimo ženklų, taip pat pažeidinėjamos žmogaus teisės, vyrauja bjauri smurto, netgi žiaurių lytinių išpuolių tendencija, nebaudžiamumas už visų rūšių nusikaltimus ir gamtos išteklių grobstymas. Tereikia paskaityti mano minėtas Jungtinių Tautų ir *Human Rights Watch* ataskaitas, kad suprastume šios nesibaigiančios tragedijos mastą. Aišku, kad veiksmus, kuriais siekiama neleisti FDLR daryti žalą, reikia tęsti, bet ne bet kokia kaina – pirmiausia reikia padaryti viską, kas būtina, kad būtų kuo labiau sumažinta karinio spaudimo keliami rizika nekaltiems civiliams.

Siekiant tai padaryti reikia geresnio planavimo, iš naujo apibrėžti prioritetus, o MONUC pajėgos turi labiau saugoti gyventojus, tai – pagrindinis jų įgaliojimuose numatytas uždavinys. Sąlygos, kuriomis gali veikti MONUC, taip pat turi būti aiškos ir nedviprasmiškos. Čia MONUC pajėgos neraginamos išeiti arba atsitraukti. Skubotas MONUC pajėgų išvedimas būtų katastrofa, nes būtų sukurta dar didesnė tuštuma: tai aišku iš pastarojo meto įvykių pusiaujio regione, kurie iš esmės yra dar vienas Kongo ligos simptomas.

Aišku, taip pat svarbu nutraukti politinį ir ekonominį sąmokslą, kuriuo FDLR ir toliau naudojasi šiame regione ir kituose pasaulio regionuose, įskaitant mūsų valstybes nares. FDLR kampanija yra ne politinė kampanija, o nusikalstamas veiksmas, kurio pagrindinė auka yra Kongo gyventojai ir būtent taip reikia vertinti šią kampaniją ir visus tiesiogiai ar netiesiogiai su ja susijusius asmenis. Todėl reikia laikytis griežtesnės pozicijos visų formų nusikalstamos prekybos atžvilgiu. Kartu Ruandos ir Kongo institucijos privalo ne tik įgyvendinti nuginklavimo, demobilizavimo, repatrijavimo, reintegravimo ir grąžinimo į gimtąsias vietas (angl. DDRRR) procesą, bet ir nuvokiau elgtis su žmonėmis, kurie nebūtinai yra nusikaltėliai.

Nepaisant to, didžiosios problemos dalies sprendimą taip pat reikia rasti Kongo Demokratinėje Respublikoje. Aš, žinoma, galvoju apie vietinę konflikto kilmę. Šiuo klausimu turi būti visapusiškai taikomi kovo 23 d. susitarimai, kitaip anksčiau ar vėliau vietos gyventojų nusivylimas paims viršų. Tai absoliučiai būtina, jeigu norime, kad stabilizavimo veiksmai ir ketinimai atgaivinti ekonominę veiklą Kivu provincijose pavyktų. Tuo klausimu tam tikrą vaidmenį tikrai turės atlikti tarptautinė bendruomenė.

Vis dėlto, be Kivu provincijų, galvoju ir apie didžiulį chaosą, kuriuo Kongo Demokratinė Respublika tapo per maždaug pastaruosius dvidešimt metų. Tai – šalis, kurioje praktiškai viską reikia atkurti, pradedant nuo valstybės, kurios nebuvimas yra visų problemų esmė.

Norint atlikti šį uždavinį, itin svarbūs tam tikri elementai. Pirmiausia reikia įtvirtinti demokratiją. Žinoma, galvoju apie 2011 metams paskelbtus vietos valdžios, įstatymų leidžiamosios valdžios ir prezidento rinkimus. Rinkimai yra vienas iš demokratijos elementų, bet neturime pamiršti, kad reikia toliau remti politines institucijas ir pajėgas, palaikant poleminius jų santykius su opozicija. To nesant negalėsime veikti tikrai atviroje politinėje sistemoje.

Antrasis elementas neabejotinai yra poreikis stiprinti gerą valdymą. Nors žinant problemų mastą tiesa, kad Kongo Demokratinė Respublika negali visko padaryti iš karto, ji tikrai turi parodyti tvirtą politinę valią, jeigu nori tikėtis, kad jai pavyks. Parlamentas iškėlė nebaudžiamumo klausimą. Tai geras pavyzdys, nes tai yra politinės valios klausimas ir juo grindžiama visa teisinės valstybės įtvirtinimo koncepcija. Problema ta, kad nieko negalima daryti atskirai. Norint įtvirtinti teisinę valstybę, reikia reformuoti saugumo sektorių ir padaryti tikrą ekonomikos valdymo pažangą.

Iššūkių mastas lemia tai, kad reikia ilgalaikių politikos priemonių. Vis dėlto tuo negalima teisintis, kodėl iš karto nesiimama veiksmų. Pirmiausia galvoju apie Parlamento pabrėžtus lytinio smurto ir žmogaus teisių klausimus. Čia itin svarbų vaidmenį gali atlikti politinė valia ir šiuo klausimu turime pasidžiaugti prezidento J. Kabilos priimtu įsipareigojimu laikytis visiško nepakantumo politikos. Šią politiką dabar reikia taikyti.

Komisija, kuri, tarp kitko, jau daug dirba šioje srityje (remia teismines institucijas, padeda aukoms), pasirengusi toliau remti Kongo Demokratinę Respubliką. Todėl taip pat pareiškiau norą, kad Tarptautinis baudžiamasis teismas ir Komisija artimiau praktiškai bendradarbiautų kovojant su lytiniu smurtu.

Įtvirtinta demokratinė sistema, geras valdymas ir politinė valia – tai svarbiausi elementai, kuriais norėtume grįsti lygiateisę savo partnerystę su Kongo Demokratinė Respublika.

Filip Kaczmarek, PPE frakcijos vardu. – (PL) Pone pirmininke, beveik kiekvienas apie Afriką rašantis žurnalistas norėtų būti kitas Joseph Conrad. Štai kodėl žurnalistai dažniausiai susitelkia į neigiamus aspektus – jie ieško tamsos širdies.

Vis dėlto Kongas nebūtinai turi būti tamsos širdis. Jis gali būti normali šalis. Afrikoje yra normalių šalių, kur turtingi gamtos ištekliai tarnauja žmonių gerovei, valstybės institucijos rūpinasi bendra gerove, vaikai eina į mokyklą, o seksas siejamas su meile, o ne prievartavimu ir smurtu. Esu tikras, kad sėkmės Kivu provincijoje ir visame Konge pagrindas – vyriausybės kokybė. Be demokratiškos, teisingos, sąžiningos ir veiksmingos vyriausybės negalima pasiekti taikos ir teisingumo. Nesant atsakingos vyriausybės šalies turtai naudojami tik nedaugelis, lyderiai rūpinasi tik savimi, mokyklos yra tuščios, o smurtas tampa kasdienio gyvenimo dalimi.

Prisimenu 2006 m. optimizmą. Aš pats buvau stebėtojas per rinkimus ir visi džiaugėmės, nes po keturiasdešimt metų pertraukos toje didelėje ir svarbioje šalyje vyko demokratiniai rinkimai. Vis dėlto paaiškėjo, kad mūsų optimizmas per ankstyvas. Sunku nekelti klausimo, kodėl tai įvyko ir kodėl po rinkimų Konge gyvenimas netapo geresnis. Mano nuomone, tai pinigų klausimas, kaip sakė C. Malmström ir K. De Gucht. Jie kalbėjo apie nelegalų išteklių naudojimą ir apie tai, kaip tuo naudojamosi ginklų įsigijimui finansuoti, o tai kursto konfliktą ir jis tęsiasi toliau. Jeigu galėsime tai sustabdyti, būsimė arčiau tikslo.

Michael Cashman, S&D frakcijos vardu. – Pone pirmininke, dėkoju Komisijos nariui už pareiškimą, kuris man, žinoma, skamba įtikinamai.

Komisijos nary, pasakysiu, kad visiškai su jumis sutinku: mes negalime atsitraukti; negalime sukurti tuštumos, nes ten jau dabar tuštuma – nėra politinės valios; reikia, kad šią problemą, laikydamosi tarptautinių įsipareigojimų ir teisinės valstybės principų, išspręstų politinė vadovybė.

Leiskite apibūdinti, kaip ši problema atrodo tikrovėje. Per konfliktą nuo 1998 m. žuvo daugiau kaip 5 000 400 žmonių ir tiesiogiai ar netiesiogiai kas mėnesį žūsta 45 000.

Pranešama, kad esama 1 460 000 šalies viduje perkeltų žmonių, dauguma kurių susiduria su smurtu, leiskite kalbėti už tuos, kurie neturi balso, kurie kenčia nuo to smurto. Ginkluoti veikėjai Kongo Demokratinėje Respublikoje vykdo įvairių formų lytimi grindžiamą smurtą, įskaitant sekso vergiją, grobimą, priverstinį verbavimą, priverstinę prostituciją ir prievartavimą. Konge lytinio smurto aukos yra moterys, vyrai ir berniukai, patyrę prievartavimą, lytinį žeminimą ir genitalijų žalą.

Buvo priimama rezoliucija po rezoliucijos. Atėjo laikas mums, tarptautiniams veikėjams, pareikalauti, kad šie žiaurumai baigtųsi.

Louis Michel, *ALDE frakcijos vardu*. – (FR) Pone pirmininke, ponai C. Malmström, Komisijos nary, ponios ir ponai, kaip žinote, visada atidžiai sekiau įvykius Kongo Demokratinės Respublikos rytuose. Nepaisant daug žadančios pažangos atnaujinus Ruandos ir Kongo Demokratinės Respublikos santykius – jų neatnaujinus nebūtų išspręsta rytų problema ir todėl šiuos santykius reikia įtvirtinti – ir nepaisant kovo 23 d. Kinšasos ir Kongo sukilėlių grupuotės susitarimų, apie kuriuos kalbėjo Komisijos narys, padėtis rytuose ir toliau kelia didelį rūpestį.

Norėčiau pateikti keletą pastabų. Pirmoji ta, kad taikos Kongo rytuose tikrai negalima sukurti, kol FDLR pajėgoms neužkirsta kelio daryti žalą. Deja, labiausiai nuo Kongo Demokratinės Respublikos dabar daromo karinio spaudimo, kuriuo siekiama atkirsti šiuos ekstremistus nuo jų bazių ir pajamų šaltinių, nukenčia civiliai gyventojai, kuriems daroma neplanuota žala ir kuriuos vieni smerkia, o kiti prieš juos smurtauja.

Šią riziką buvo galima numatyti ir, kaip sakė Komisijos narys, nuo pat pradžių reikėjo sustiprinti MONUC pajėgumus, nes šiandien šioms pajėgoms vis dar trūksta išteklių visiems reikalavimams įvykdyti, o jų veikla atitinkamose teritorijose organizuojama irgi ne visada idealiai.

Turime reikalauti didesnio koordinavimo ir platesnės, aktyvesnės veiklos atitinkamose teritorijose, tačiau būtų pavojinga MONUC atžvilgiu skelbti įvairius sprendimus ar pastabas, nes jomis neigiamos jėgos gali pasinaudoti šioms pajėgoms demonizuoti. Akivaizdu, kad tai būtų dar baisiau.

Kitas aspektas susijęs su FARDC smurto išpuoliais. Žinoma, karo aplinkybėmis jokių būdų negalima teisinti tokio elgesio ir todėl palankiai vertinu Jungtinių Tautų priimtą sprendimą nutraukti logistikos paramą tiems Kongo būriams, kurie nesilaiko žmogaus teisių. Akivaizdu, kad reikia džiaugtis prezidento J. Kabilos nustatyta visiško nepakantumo politika, bet ar jos laikomasi ir ar ji įgyvendinama – kitas klausimas.

Kongo teismų sistemos trūkumai lemia tai, kad plačiai paplitęs nebaudžiamumo jausmas. Todėl skatinu Komisijos pastangas artimai bendradarbiaujant su kai kuriomis ES valstybėmis narėmis siekti atkurti teismų sistemą, taip pat šalies rytuose.

Galiausiai paskutinis dalykas, kurį noriu pasakyti: Kongo vis dar reikia atkurti vieną dalyką – teisinę valstybę, turinčią realią valdymo galią. Dabar šių galių visiškai nėra ir taip susidariusi itin baisi tuštuma.

Isabelle Durant, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (FR) Pone pirmininke, ponai C. Malmström, Komisijos nary, kaip abu sakėte, padėtis Kivu regione kelia itin didelį nerimą, nors ten yra beveik 20 000 MONUC karių.

Civiliai gyventojai ir pirmiausia moterys yra pagrindinės ginkluotų grupuočių ir netgi, kaip kažkas sakė, tam tikrų Kongo armijos būrių, kuriems sistemingas prievartavimas tapo karo ginklu, konflikto strategijų aukos. Be to, siekdamas gauti mūsų paramą prieš šią skandalingą strategiją, pastarąją mėnesį mums apie tai priminti atvyko – ir teisingai padarė – grupė Kongo moterų.

Išteklių grobstymas, kaip sakėte jūs, Komisijos nary – dar vienas svarbus konfliktą aštrinantį veiksnys. Sutinku su tuo, kas ką tik pasakyta: labai pavojinga diskredituoti MONUC pajėgas, jas diskredituoti be reikalo ir vien joms per daugelį karo ir skerdynių metų nualintų gyventojų akyse priskirti atsakomybę už padėtį.

Visiškai sutinku, kad reikia persvarstyti ne MONUC pajėgų įgaliojimus ir kad šių pajėgų tikrai negalima prašyti išeiti. Reikia persvarstyti jų panaudojimo taisykles, jų veiklos direktyvas, kad jų niekaip nebūtų galima sieti su Kongo būriais, kuriems priklauso žmogaus teises pažeidinėjantys ar smurtaujantys vyrai, ir kad jie negalėtų šių būrių remti.

Šioje kovoje su lytinio smurto išpuolių, nusikaltimų, kurie, pridursiu, turėtų būti nagrinėjami Tarptautiniame baudžiamajame teisme, nebaudžiamumu didelė atsakomybė tenka ir Kongo institucijoms. Tos pačios institucijos taip pat turi užtikrinti, kad kariai būtų nedelsiant apgyvendinti kareivinėse. Jeigu jie būtų apgyvendinti kareivinėse, viskas, be abejonės, būtų kitaip.

Galiausiai manau, kad turime dar kartą svarstyti Amani programą. Šia programa suteikiama galimybė visur sukurti taiką ir dialogą, nes tik šie dalykai yra patvaraus atkūrimo garantijos. Bet kuriuo atveju teigiamai vertinu jūsų intervenciją, kurią visapusiškai remiu, ir tikiuosi, kad Europos Sąjunga liks aktyvi. Tai itin svarbu, nors, deja, ES nenorėjo sudaryti savo pajėgų. Šiek tiek vėliau nei prieš metus tai būtų buvę įmanoma. Nepaisant to, manau, kad Europos Sąjungos veiksmai itin svarbūs.

Sabine Lösing, GUE/NGL frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, nė vienoje kitoje pasaulio šalyje kol kas nevyko daugiau Europos saugumo ir gynybos politikos operacijų nei Kongo Demokratinėje Respublikoje. Kaip visada, kyla klausimas, kieno saugumas ginamas. Ar Kongo civilių gyventojų moterų ir vaikų saugumas? JT misija MONUC neužkirto kelio tūkstančių žmonių žudymui, kankinimui ir prievartavimui, šimtų tūkstančių žmonių išvijimui iš gyvenamųjų vietų – žiaurumams, kuriuose dalyvavo ES remiamos vyriausybės pajėgos.

Tad kas ginama Konge? Žmoniškumas? Ar giname režimą, kuris, pvz., 2003–2006 m. sudarė 61 sutartį su tarptautinėmis kasybos firmomis, iš kurių nė viena, tarptautinių NVO nuomone, nėra priimtina atsižvelgiant į Kongo gyventojų interesus? Prezidentas J. Kabila kurį laiką pakeitė veiksmų kryptį ir sudarinėjo mažiau sutarčių su Vakarų įmonėmis. Kai prasidėjo karas, šie pokyčiai vėl buvo sustabdyti. Mano klausimas: kodėl manoma, kad žmonės, valdantys didžiausią rytų Kongo žudikų grupuotę, yra Vokietijoje? Čia kalbu apie rezoliuciją, kurią pateikiau Europos vieningųjų kairiųjų jungtinės frakcijos / Šiaurės šalių žaliųjų kairiųjų vardu.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Pone pirmininke, milijonų žmonių išvijimas iš gyvenamųjų vietų, tūkstančiai prievartavimo ir šimtai nužudymo atvejų neturi būti liūdnas didžiausios JT taikos palaikymo operacijos pasaulyje palikimas. Dėl Kongo operacijos nuspręsta prieš dešimt metų, bet pasiekta nedaug. Sukarintos grupuotės toliau grobsto turtingus regiono gamtos išteklius, terorizuoja gyventojus ir daro nusikaltimus prieš žmoniją.

Embargai kol kas yra neveiksmingi. Sukilėliai tiesiog pereina į kitą pusę ir daro nusikaltimus vilkėdami saugiomis Kongo karių uniformomis. Neseniai prieš karo nusikaltimų tribunolą Hagoje stojo du karo nusikaltėliai, atsirado galimybė įvykdyti plėtros projektus ir surengti rinkimus – tam tikras laimėjimas, bent jau iš dalies.

Mums taip pat pavyko suduoti nedidelį smūgį pasaulinėms Demokratinėms Ruandos išlaisvinimo pajėgoms (FDLR). Vis dėlto nepavyko nutraukti žiauraus pilietinio karo. Frontai visą laiką kinta.

Itin neramu, kai pasitvirtina prieš JT misiją pateikiami kaltinimai. JT kariai neturi stovėti nuleistomis rankomis, kai daromi žiaurūs nusikaltimai, ir, dar svarbiau, armijos logistikos parama neturi būti siejama su parama žmogaus teisių pažeidimams. Kongo misija tiesiog neturi virsti tam tikru Europos Vietnamu.

Iš esmės mums reikia koordinuotos Europos saugumo politikos ir taikos palaikymo operacijų, bet pirmiausia aplink Europą esančiame regione, o ne Afrikos gilumoje, kur neaiškūs etniniai frontai. Mano nuomone, ES turi savo taikos palaikymo operacijas sutelkti į savo pačios krizių regionus, pvz., Balkanus ir Kaukazą. Todėl tikriausiai turėtume nutraukti ES dalyvavimą JT misijoje Afrikoje.

Gay Mitchell (PPE). – Pone pirmininke, savaime aišku, kad padėtis Kongo Demokratinėje Respublikoje (angl. DRC) apgailėtina ir kad konflikto poveikis tenykščiams gyventojams tragiškas.

Vis dėlto yra svarbių dalykų, kuriuos reikėtų priminti čia ir mūsų bendrame pasiūlyme dėl rezoliucijos. Turime atminti, kad smurtas Kongo Demokratinėje Respublikoje, kaip ir per daugelį panašių konfliktų, dažnai kyla dėl godumo, bet jį taip pat lemia ir skurdas. Kova už teritoriją, etninę grupę, išteklius ar politiką yra ne kas kita, kaip to paties supuvusio medžio – stygiaus – šakos.

Pakelkite žmogaus gerovės lygį, suteikite jam tikslą ir sumažinsite jo norą žudyti ar žūti. Tai mūsų, kaip Parlamento, vystymosi politikos tikslas.

Antra, turime užtikrinti, kad bet kokia karinė misija užsienio šalyje būtų suplanuota ir įgyvendinama taip, kad kančių ir smurto būtų mažiau, o ne daugiau. Turime būti ramsčiai kovojant su nebaudžiamumu, o ne jo skatintojai.

Jeigu esama įrodymų, kad Vakarų valstybių misijos nepasiekia šių standartų, tada reikia šias misijas ir praktiką skubiai dar kartą įvertinti.

Galiausiai istorija parodė, kad vidaus konfliktuose, koks vyksta Kongo Demokratinėje Respublikoje, politinis sprendimas yra vienintelė taikos viltis. Dialogas ir aktyvus darbas – vieninteliai būdai pasiekti šį sprendimą.

Po Lisabonos sutarties įsigaliojimo sukūrusi Išorės veiksmų tarnybą, Europos Sąjunga tarptautinėje arenoje turi atlikti aktyvesnį dialogo skatintojos ir taikos rėmėjos vaidmenį.

Corina Crețu (S&D). – (RO) Kaip iki šiol buvo pabrėžiama, rytinėje Kongo Respublikos dalyje per karines operacijas tyčia nužudyta milijonai civilių. Kyla pavojus, kad tokios naujienos taps gana įprastos, nes smurto

išpuoliai šioje šalyje vykdomi kaip niekada dažnai. Šių veiksmų aukos – vaikai, merginos ir moterys, o ką ir kalbėti apie žmogaus teisių apsaugos veikloje dalyvaujantčius civilius ir žurnalistus.

Humanitarinė krizė kiekvieną dieną gilėja. Regiono nesaugumas reiškia, kad humanitarinės organizacijos nebegali imtis jokių intervencinių veiksmų. Vien per pirmuosius devynis šių metų mėnesius užregistruota daugiau kaip 7 500 prievartavimo ir lytinio smurto atvejų – daugiau nei per visus praėjusius metus. Visi šie incidentai įvyko siaučiant badui ir esant itin dideliui milijonų žmonių skurdui. Kaltė už visą šią tragediją tenka ir Kongo armijai, ir Ruandos sukilėliams. Vis dėlto, deja, yra ženklų, kad JT kariams Kongo irgi tenka nemaža atsakomybė, nes jie leidžia šiurkščiai pažeidinėti žmogaus teises. Todėl manau, kad Europos Sąjunga turi skubiai aptarti, kaip JT pajėgos Kongo rengiasi tinkamai įgyvendinti joms pavestus misijos tikslus.

Taip pat reikia imtis priemonių, kuriomis būtų nutrauktas pinigų plovimas, prekyba ginklais ir auksu – kasmet iš Kongo nelegaliai išgabenama daugiau kaip 37 tonos aukso, kurio vertė – daugiau kaip 1 mlrd. EUR. Taip gauti pinigai naudojami ginklams įsigyti ir tai skatina nusikalstamumą šioje šalyje.

Sophia in 't Veld (ALDE). – (NL) Pone pirmininke, ką tik klausiausi A. Mölzerio, kuris dabar išėjo, kalbos, kurios esmė tokia: tai taip beviltiška, kad turėtume pasiduoti ir veiklą sutelkti į savo kaimynus. Turiu pasakyti, kad tikrai įvertinus padėtį beveik kyla pagunda viską baigti. Vis dėlto tada pagalvoju apie grupę moterų, kurios atvyko pas mus praėjusį mėnesį ir kurias minėjo I. Durant, ir svarstau, ar galėčiau pažiūrėti joms į akis ir pasakyti, kad mes tiesiog pasiduodame arba kad tai nėra vienas iš mūsų prioritetų, arba kad rengiamės priimti dar vieną rezoliuciją ir laikyti, kad mūsų darbas baigtas. Kai pagalvoju apie tas moteris, apie jų neviltį, kartėlį ir jausmą, kad jos paliktos nelaimėje, manau, kad tikrai įmanoma surengti tokią diskusiją.

Rezoliucijoje išdėstyta labai daug teigiamų aspektų ir tikiuosi, kad juos turime įgyvendinti veiksmais, bet tiesiog norėjau pabrėžti vieną aspektą. Mes dažnai kalbame apie prievartavimą, apie lytinį smurtą, bet iš tikrųjų šios sąvokos vargu ar atspindi tikrą padėtį. Moterys, su kuriomis kalbėjomės, sakė, kad tai anaip tol ne vien išpuoliai prieš asmenis; tai nėra individualus smurtas, o veikiau išpuolis prieš bendruomenę, skirtas jos struktūrai sunaikinti. Todėl, mano nuomone, dabar ne tik turime skubiausiai imtis veiksmų, nutraukti nebaudžiamumą, iškart skirti lėšų ir suteikti išteklį mūsų paskelbtiems veiksams atlikti, bet ir parodyti, kad ten gyvenantiems žmonėms mes tiesiame ranką, kad esame su jais solidarūs ir nepaliekame jų nelaimėje, kad prisiimame moralinę atsakomybę.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Šiomis aplinkybėmis, kai Jungtinės Tautos rengiasi paskelbti MONUC įgaliojimų pratęsimą, manau, kad turime apvarstyti tarptautinės bendruomenės veiksmus atsižvelgdami į padėtį Kongo Demokratinėje Respublikoje, kuri, deja, ir toliau blogėja. Kaip parodė remiant MONUC Kongo armijos atliktos operacijos *Kimia II* patirtis, karinės sėkmės nepakanka, kai humanitarinė kaina didelė ir sumokama civilių Kongo gyventojų kančiomis.

Manau, kad pastarojo meto karinės operacijos prieš FDLR turėjo katastrofinių padarinių, kurių rezultatas – o jį turėtume žinoti – buvo didelio masto žmogaus teisių pažeidimai ir dar gilesnė humanitarinė krizė. Be to, nebaudžiamumas yra paskata šiuos nusikaltimus daryti ir vėl. Manau, kad svarbiausias prioritetas turi būti civilių gyventojų apsauga. Europos Parlamentas turi griežtai teigti, kad smurto, visų pirma lytinio smurto, išpuoliai ir apskritai žmogaus teisių pažeidimai bei piktinaudžiavimo atvejai Kivu provincijose nedelsiant turi liautis, taip pat turi būti panaikintas nebaudžiamumas.

Luis Yáñez-Barnuevo García (S&D). – (ES) Pone pirmininke, kiti nariai jau kalbėjo apie tragišką padėtį Kongo Demokratinėje Respublikoje. Jie kalbėjo apie milijonus žuvusiųjų ir apie civilių gyventojų prievartavimo ir netinkamo elgesio su jais atvejus. Jie kalbėjo apie Jungtinių Tautų Organizacijos misiją Kongo Demokratinėje Respublikoje (pranc. MONUC) ir Europos Komisijos bendradarbiavimą atitinkamose teritorijose. Vis dėlto mažiau kalbėta apie tai, kad reikia kontroliuoti neteisėtą žaliavų – deimantų, aukso ir kitų produktų srautą į likusįjį pasaulį. Šie produktai „plaunami“ per neteisėtas sąskaitas ir įmones, esančias mūsų pačių šalyse arba Jungtinėse Valstijose.

Tai – svarbus darbas, laukiantis C. Ashton. Turėdama Lisabonos sutartimi jai suteiktus įgaliojimus ir 27 valstybių narių bei šio Parlamento paramą ji galėtų koordinuoti visą veiksmų programą, kuria būtų siekiama, kad šis turtas nepatektų į karo vadų, kaltų dėl žudymo ir prievartavimo, rankas.

Anne Delvaux (PPE). – (FR) Pone pirmininke, atsižvelgiant į nerimą keliančius pastarojo laikotarpio pranešimus iš Šiaurės bei Pietų Kivu ir į itin žiaurų išpuolių prieš civilius, tiksliau, prieš moteris, vaikus ir pagyvenusius asmenis, pobūdį, man atrodo, kad svarbiausias reikalavimas – skubumas; tai žodis, kurį, kalbėdamas apie Kongą, taip dažnai vartoja Europos Sąjunga ir visa tarptautinė bendruomenė. Viskas turi būti daroma taip, kad būtų užtikrinta civilių gyventojų apsauga. MONUC personalo įgaliojimai atitinkamose

teritorijose, be abejo, bus pratęsti, bet juos būtinai reikia iš naujo įvertinti ir sustiprinti, kad būtų galima pažaboti šį kylančią smurto protrūkį.

Jau daugelį metų tarptautinės bendruomenės, NVO ir Kongo moterys deda nuolatines pastangas kovoti su lytinių išpuolių, kaip karo ginklo, naudojimu. Šiomis dienomis šis ginklas sistemingai ir plačiai naudojamas taikiuose regionuose ir už tai niekada nebaudžiama. Palankiai vertinu pastaruoju metu Kongo institucijų parodytą ryžtą nutraukti šį nebaudžiamumą, bet ši visiško nepakantumo politika turi būti plataus užmojo – visi smurtautojai be išimties turės atsakyti už savo veiksmus – ir tikrai veiksminga.

Tarptautiniame baudžiamajame teisme pradėjus pirmuosius asmenų, įtariamų lytiniais nusikaltimais per ginkluotą konfliktą, baudžiamojo proceso posėdžius Teismui turi būti sudarytos galimybės nustatyti visus kaltininkus, kad juos būtų galima nedelsiant nuteisti.

Nereikia net sakyti, kad be viso to galiausiai turi būti stiprinamos valstybės institucijos, palaikoma tvarka ir teisingumas, skatinama lyčių lygybė, tad ir moterų bei vaikų teisės; vaikų orumas, vaikystė ir nekaltumas dažnai aukojami ant kitokios formos pažeminimo – abejingumo altoriaus.

Michèle Striffler (PPE). – (FR) Pone pirmininke, humanitarinė padėtis Kongo Respublikos rytuose – konkrečiau, rytų provincijoje ir Kivu regione – kaip žinome, yra katastrofiška. Civilių gyventojų saugumas sumažėjo, be kitų dalykų, po bendrų Kongo armijos ir Ugandos pajėgų karinių operacijų prieš ginkluotas sukilėlių grupuotes – šių operacijų palikimas buvo daugybė skerdynių ir žmogaus teisių pažeidimų.

Lytinis smurtas – didelį nerimą kelianti ir labai plačiai paplitusi tendencija, jis dabar yra Kongo gyventojų kasdienio gyvenimo dalis. Be to, daug smurto išpuolių įvykdoma ir prieš humanitarinius darbuotojus.

Remiantis oficialiais duomenimis, Kongo Respublikos rytuose yra 2 113 000 šalies viduje perkeltų asmenų. Nuo 2009 m. sausio 1 d. Kivu užregistruota daugiau kaip 775 000 naujai perkeltų asmenų, o rytinės provincijos rytuose – 165 000.

Dabar skaičiuojama, kad humanitarinės pagalbos reikia beveik 350 000 pažeidžiamų žmonių: vaikų, našlių ir lytinio smurto aukų. Todėl itin svarbus greitas Europos Sąjungos atsakas.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, visi kalbėtojai teisingai pabrėžė baisią Kongo gyventojų, ypač Kongo moterų, padėtį šalies rytuose. Jie kalbėjo apie prievartavimą ir barbariškus šių žmonių kenčiamus išpuolius, apie jų žudymą. Vis dėlto užuot apie juos kalbėjęs, raginu apsilankyti organizacijų UNICEF ir V-Day interneto svetainėse, kuriose akivaizdžiai pasakoma visa, ką galima pasakyti šia tema.

Šiandien jums kalbėsiu apie tikruosius padarinius, kuriuos Kongui turi šie barbariški išpuoliai; kalbėsiu apie fiziškai ir psichiškai suluošintas moteris, kuriomis reikia rūpintis; kalbėsiu apie nužudytas moteris, kurios nebegalės prisidėti prie Kongo ekonomikos vystymosi ir kurių negimę vaikai irgi niekada negalės prie to prisidėti.

Taip pat norėčiau kalbėti apie AIDS plitimą, visų Kongo gyventojų patiriamą traumą, dėl kurios tarptautinei bendruomenei apie Kongą susidaro neigiamas įspūdis – trumpai tariant, šalies, vis labiau grimztančios į chaosą, įspūdis.

Ilgalaikę taiką ir Kongo ekonomikos vystymąsi taps įmanoma skatinti tik tuo atveju, jei Kongo vyriausybė ir JT sėkmingai kovos su lytiniu smurtu prieš Kongo moteris ir, kalbant plačiau, jei užtikrins, kad toje šalyje būtų tikrai įtvirtinti teisinės valstybės principai.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, aš savo ruožtu norėčiau pažymėti lytinio smurto tragediją, kurią moterys patiria Kongo Demokratinėje Respublikoje, tiksliau tariant, šalies rytuose. Šis reiškinys nėra naujas. Jis itin sudėtingas. Jis turi daug aspektų. Ši socialinė atskirtis dar labiau didina fizines ir psichologines smurto aukų kančias ir tai joms yra tragiška. Galima nedrąsiai sakyti, kad prezidento J. Kabilos visiško nepakantumo politika pradeda duoti vaisių, bet visi žino, kad šią nelaimę galima ilgam nugalėti tik pasitelkus visapusišką strategiją.

Žinau, Komisijos nary, kad Komisija jau imasi intervencinių priemonių ir kad ji tai daro įgyvendindama daug projektų ir numatydama įvairius biudžetus. Vis dėlto, ar nemanote, kad susidūrę su šiais duomenimis ir baisiais, siaubingais mūsų girdimais pranešimais mes, šio Parlamento nariai, turime teisę abejoti šios strategijos rezultatais? Moterys, Komisijos nary, šalyje yra pagrindinė taikos ir atkūrimo varomoji jėga. Jos yra Kongo ateitis. Kaip ketinate užtikrinti, kad būtų veikama veiksmingiau ir greičiau?

Raül Romeva i Rueda (Verts/ALE). – (FR) Pone pirmininke, aš irgi norėjau kalbėti šiose diskusijose, nes jos susijusios su tema, kurią sekiau ilgą laiką. Deja, atsižvelgdami į nuolatinius smurto išpuolius ir žmogaus teisių pažeidimus Kongo Demokratinės Respublikos rytuose, privalome dar kartą griežtai pasmerkti rytinėje provincijoje vis dar vykdomas skerdynes, nusikaltimus prieš žmoniją ir lytinio smurto išpuolius prieš moteris ir merginas.

Todėl, prisijungdamas prie kolegų narių, raginu visas kompetentingas institucijas nedelsiant įsikišti ir pasiekti, kad šių nusikaltimų kaltininkai būtų teisiami, o Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą – dar kartą skubiai imtis priemonių, kuriomis būtų galima realiai užtikrinti, kad daugiau niekas nevykdytų išpuolių prieš civilius gyventojus Kongo Demokratinės Respublikos rytinėje provincijoje.

Analogiškai raginu visas suinteresuotąsias šalis aktyviau kovoti su nebaudžiamumu ir įtvirtinti teisinės valstybės principus – be kitų dalykų, kovoti su moterų ir merginų prievartavimu ir vaikų verbavimu tapti kariais.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Pone pirmininke, 2009 m. lapkričio mėn. Ruanda ir Kongo Demokratinė Respublika apsikeitė ambasadoriais – tai mažytis vilties spindulys šiai niokojamai šaliai ir smurtą patiriančioms jos gyventojams. Be to, suimtas Demokratinės Ruandos išlaisvinimo pajėgų vadas. Abu šie ženklai liudija, kad padėtis Kongo rytuose gerėja. Mano klausimas Komisijai toks: Kokių priemonių ketinate imtis, kad Kongo ir Ruandos santykiai dar labiau pagerėtų?

JT įgaliojimų klausimu šiandien čia jau daug kalbėta apie tai, kokių įvairių veiksmų reikia imtis. Būkime atviri: jeigu jau suteikiami JT įgaliojimai, tai jais neabejotinai turi būti siekiama apsaugoti tuos, kurie engiami, kankinami, prievartaujami ir kurių teisės pažeidžiamos, visų pirma turi būti siekiama apsaugoti šios šalies moteris ir vaikus. Šiuo klausimu vienas dalykas turi būti visiškai aiškus: jeigu JT įgaliojimai bus suteikti – o mes, austrai, šioje srityje esame šiek tiek griežtoki – tai jie turėtų būti nuoseklūs ir, prireikus, tie, kurie vykdys veiklą atitinkamose teritorijose, turi būti ginkluoti; be kitų dalykų, taip būtų siekiama apsaugoti engiamus žmones.

Seán Kelly (PPE). – Pone pirmininke, manau, jog labai gaila, kad šiuo Kalėdų laikotarpiu pastarąsias dvi dienas mums teko aptarinėti smurtą visame pasaulyje, ar jis būtų vykdomas Čėčėnijoje, ar Afganistane, ar dabar Kongoje. Vis dėlto tai tikrovė.

Tuo pat metu, suvokdami šventinio taikos ir geros valios laikotarpio žinią, turime, kaip labai gerai apibūdino mano kolega G. Mitchell, tapti taikos rėmėjais. Tai – puiki galimybė vyriausiajai įgaliotinei C. Ashton kaip niekada iki šiol pasinaudoti Europos Sąjungos įgaliojimais ir parama, kad šiose šalyse būtų įvesta tvarka ir stengiamasi palengvinti baisias šiose vietose gyvenančių žmonių kančias.

Vis dėlto ilgalaikį sprendimą lems ne ekonominis pagerėjimas, o švietimas; turime bandyti šiose šalyse užtikrinti tinkamą nemokamą švietimą, nes tai – kelias į ilgalaikę taiką.

Jim Higgins (PPE). – Pone pirmininke, 1960 m. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius iš Švedijos *Dag Hammarskjöld* paprašė Airijos pajėgų nuvykti palaikyti taiką į Belgijai priklausiusią Kongo dalį, vėliau tapusią Kongu. Šios pajėgos atliko puikų darbą.

Esu itin susirūpinęs, kokį vaidmenį dabar atlieka Kongo esančios Jungtinių Tautų pajėgos: marokiečiai, pakistaniečiai ir indai. Kalbame apie prievartavimą, smurtą, nelegalią prekybą ir t. t., tačiau Jungtinių Tautų pajėgos nepasižymi gera reputacija ir iš tikrųjų daro meškos paslaugą.

Visiškai sutinku su G. Mitchellu, kad Europos Sąjunga turi imtis griežtesnių priemonių. Mes esame Europos Sąjunga, visiškai vieningi. Mes atlikome puikų darbą Čade. Turime ten nusiųsti nuosavas taikos palaikymo pajėgas, negalime pasikliauti Jungtinėmis Tautomis. Padėtis tokia: ten gyvena nuostabi tauta, tačiau jie nukentėjo nuo Europos kolonizacijos, nuo genčių konflikto, nuo tarptautinio aklumo, o mes negalime toliau būti akli. Turime tiesiog ten nuvykti ir gelbėti tuos žmones.

Alf Svensson (PPE). – (SV) Pone pirmininke, beveik neįmanoma suvokti minimų baisių statistinių duomenų ir vis tiek žinome, kad jie teisingi. Nepaisant to, jaučiu – turbūt jaučia daugelis – kad vargingiausioje iš vargingiausiųjų pietus nuo Sacharos esančių Afrikos šalių mūsų veiksmai ne tokie tvirti ar konkretūs, kokie turėtų būti. Buvo minima karinė galia. Manau, visi suvokiame, kad, jeigu norime padaryti bent kiek pažangos švelnindami ir gerindami taip baisiai nukentėjusių šios šalies gyventojų padėtį, turime kovoti su skurdu ir korupcija.

Mes patenkinti kalbame apie Afganistaną ir daug laiko skiriame ten vykdomam terorui ir Talibano veiklai aptarti ir teisingai darome. O čia vis dėlto dar viena tauta, kuri kentėjo ir vis dar kenčia pačias baisiausias sąlygas. Norėčiau pabrėžti, kad esama nevyriausybių organizacijų, kurios gali atlikti šį darbą, jeigu joms bus teikiama valstybinė ir ES parama, bet atrodo, kad labai dažnai sunku pasiekti, kad ji būtų teikiama.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos pirmininkės pareigas*. – (SV) Pone pirmininke, kaip paašikėjo iš šių diskusijų, yra labai tinkamų argumentų, kodėl turėtume toliau vykdyti savo išipareigojimus Kongo Demokratinėi Respublikai. ES jau dabar tvirtai išipareigojusi šioje šalyje pasiekti ilgalaikį stabilumą, saugumą ir vystymąsi. Komisijos narys K. De Gucht pateikė ilgą ES operacijų ataskaitą.

Visi kartu valstybių narių ir Komisijos įnašai ES yra vienas iš didžiausių pagalbą regionui teikiančių subjektų, todėl mes galime daryti įtaką. Vis dėlto jeigu norima Kongo Demokratinėje Respublikoje ir visame regione išlaikyti stabilumą, itin svarbu, kad būtų pagerintas Kongo gyventojų gyvenimo lygis, kad būtų apsaugos žmogaus teisės ir kad būtų griežtai kovojama su korupcija siekiant sukurti visuomenę, grindžiamą teisinės valstybės principais.

Baisus lytinis smurtas, kurį čia paliudijo daugelis narių ir apie kurį, girdime iš daugybės pranešimų, žinoma, visiškai nepriimtinas. Negalima leisti, kad kaltininkai liktų laisvi. Jiems turi būti įvykdytas teisingumas. Kongo vyriausybei tenka didžiulė atsakomybė užtikrinti, kad tai įvyktų ir kad prezidento J. Kabilos visiško nepakantumo politika būtų ne vien gražūs žodžiai, o tikrai virstų darbais.

O dėl Tarybos, tai ji persvarstė dviejų ESGP misijų įgaliojimus po to, kai Kongo Demokratinėje Respublikoje 2009 m. pradžioje buvo atlikta tyrimo misija siekiant padėti kovoti būtent su tokiu lytiniu smurtu. Po šio persvarstymo nuspręsta, kad EUPOL misija Demokratinėje Kongo Respublikoje į Šiaurės Kivu ir Pietų Kivu nusiųs dvi daugiafunkcės grupes, turinčias įgaliojimus veikti visoje šalyje. Šios grupės teks įvairias specialias žinias nusikaltimų tyrimo, lytinio smurto kontrolės ir kitose srityse. Šioms misijoms jau samdomi darbuotojai.

Žinoma, tai – tik mažas įnašas. Tokioje didelėje šalyje jis kuklus. Nepaisant to, svarbu, kad šios naujosios specialistų pajėgos galės remti tinkamų lytinio smurto tyrimo procedūrų diegimą, pirmiausia tais atvejais, kai tuos išpuolius vykdo uniformuoti asmenys.

Jau greitai pradėsime klausimų valandą, bet tai mano, kaip Tarybai pirmininkaujančios Švedijos atstovės, paskutinės diskusijos šiame Parlamente. Norėčiau jums padėkoti už daugelį gerų diskusijų, maloniai praleistą laiką ir labai gerą bendradarbiavimą su Europos Parlamento nariais ir su jumis, pone pirmininke.

Pirmininkas. – Aš irgi norėčiau visų savo kolegų vardu pareikšti nuoširdžią padėką už jūsų našų darbą ir pastangas, kuriomis visi taip džiaugėmės.

Karel De Gucht, *Komisijos narys*. – Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti visiems nariams, prisidėjusiems prie šios diskusijos. Prie savo pradinio pareiškimo nebegrįšiu. Leiskite tik pasakyti tris dalykus.

Pirmiausia, Europos Komisija daug dirba humanitarinės pagalbos ir teisinės valstybės atkūrimo programų srityje. Kalbame apie pradžiai skirtus dešimtis milijonų ir netgi daugiau kaip 100 mln. EUR. Bet, žinoma, kyla klausimas, kaip veiksmingai visa tai bus galiausiai panaudojama, jeigu neturėsime tinkamo politinio partnerio?

Antra, norėčiau pateikti pastabų dėl MONUC įgaliojimų, nes MONUC galima kritikuoti ir reikia kritikuoti už tai, kas neseniai įvyko, tačiau manau, kad būtų didžiausia klaida prašyti, kad šios pajėgos išvyktų iš Kongo Demokratinės Respublikos. Tai būtų blogiausias dalykas, kurį galima įsivaizduoti.

Leiskite tiesiog paskaityti keletą praėjusių metų pradžioje JT Saugumo Tarybos patvirtintų įgaliojimų straipsnių. Juose teigiama, kad „Taryba taip pat nusprendė, kad MONUC nuo šios rezoliucijos patvirtinimo turi įgaliojimus toliau nurodyta prioriteto tvarka: artimai bendradarbiauti su Kongo Demokratinės Respublikos vyriausybe siekiant pirmiausia užtikrinti civilių, humanitarinių darbuotojų, Jungtinių Tautų darbuotojų ir infrastruktūros apsaugą; užtikrinti civilių, įskaitant humanitarinius darbuotojus, apsaugą gresiant tiesioginiam fizinio smurto, ypač smurto, kurį vykdo konflikte dalyvaujančios šalys, pavojui“.

Kitas labai aktualus straipsnis yra G straipsnis, susijęs su koordinuotomis operacijomis. Jame teigiama: „koordinuoti operacijas su FARDC – armijos – integruotomis brigadomis, naudojamomis rytinėje Kongo Demokratinės Respublikos dalyje, ir remti operacijas, vadovaujamas šių brigadų ir planuojamas kartu su jomis laikantis tarptautinių humanitarinės teisės, žmogaus teisių teisės ir pabėgėlių teisės aktų siekiant...“ ir t. t.

Taigi įgaliojimai faktiškai labai aiškūs ir dalykas, apie kurį reikėtų diskutuoti, yra veiklos taisyklės. Beje, MONUC turėtų įvertinti savo pačių veiklos taisykles, nes šios pajėgos turi teisę nuspręsti, kaip vykdyti veiklą.

Galiausiai daug kritikuojamas ir tarptautinis baudžiamasis teisingumas. Žmonės abejoja, ar tai suderinama su politika. Ar galima vykdyti tarptautinį baudžiamąjį teisingumą ir kartu politinėmis priemonėmis tinkamai valdyti krizę? Tai labai įdomus klausimas.

Vienas iš atsakymų yra Kongo. Mes leidome Bosco Ntagandai perimti vadovavimą CNDP iš Laurent'o Nkundos, nors Bosco Ntagandai suimti išduotas arešto orderis, ir matote, kas vyksta. Nėra tokio dalyko kaip nemokami pietūs. Negalima nuspręsti ir valdyti politinę krizę, ir kartu vykdyti tarptautinį baudžiamąjį teisingumą. Manau, kad Europos Parlamentas ir Europos Komisija pirmenybę turėtų teikti deramam tarptautinio baudžiamojo teisingumo vykdymui.

Pirmininkas. – Gavau šešis pasiūlymus dėl rezoliucijos⁽²⁾, pateiktus remiantis Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 2 dalimi.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks 2009 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienį.

PIRMININKAVO: D. WALLIS

Pirmininko pavaduotoja

12. Klausimų valanda (klausimai Tarybai)

Pirmininkė. – – Kitas klausimas – klausimų valanda (B7-0236/2009).

Tarybai adresuojami toliau nurodyti klausimai.

Klausimas Nr. 1, kurį pateikė **Bernd Posselt** (H-0425/09)

Tema: Etninės mažumos Serbijoje

Kaip Taryba vertina etninių mažumų padėtį Serbijoje, ypač albanų bendruomenės padėtį Preševo slėnyje, kur vėl buvo vykdomi išpuoliai prieš civilius gyventojus?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininkės pareigas. – (SV) Dėkoju už klausimą, pone B. Posseltai. Šių metų gruodžio 7–8 d. patvirtinome išvadą dėl plėtros bei stabilizacijos ir asociacijos proceso. Šiose išvadose Taryba pasidžiaugė Serbijos išsipareigojimu siekti integracijos į ES ir jos darbu įgyvendinant svarbiausias reformas, atitinkančias Europos standartus. Taryba taip pat pabrėžė, kad turi būti tęsiama reformų darbotvarkė.

Pažymėjome spalio 14 d. Komisijos komunikatą, kuriame teigiama, kad Serbijoje įgyvendinta bendra teisinė ir institucinė žmogaus teisių laikymosi sistema ir kad padaryta pažanga gerinant tarptautinių žmogaus teisių reglamentavimo teisės aktų laikymąsi. Svarbų vaidmenį šiame darbe atlieka naujoji Serbijos žmogaus ir mažumų teisių ministerija. Vis dėlto norint padidinti tarptautinių standartų supratimą reikia tolesnių veiksmų. Taryba taip pat pažymėjo, kad Serbija ratifikavo visus pagrindinius žmogaus teisių reglamentavimo teisės aktus.

Jei kalbėsime apie konkrečią padėtį pietų Serbijoje, kurią minėjo gerbiamas narys, liepos mėn. iš tikrųjų įvyko keletas labai žiaurių incidentų, įskaitant išpuolį prieš ten įsikūrusią žandarmeriją. Suimta keletas asmenų, po to daugiau incidentų nebuvo. Nuo to laiko pagerėjo santykiai koordinacinėje įstaigoje pietų Serbijai. Jie trapūs, bet šiame darbe dalyvauja pagrindinės regiono etninių albanų politinės partijos. Taip pat esama teigiamų tendencijų opiu švietimo klausimu. Šiuo aspektu labiausiai norėčiau paminėti tai, kad Medvedžioje atidarytas universiteto skyrius, kur bus dėstoma serbų ir albanų kalbomis.

Artimoje ateityje bus įkurta albanų tautybės gyventojų nacionalinės mažumos taryba. Tai žmonėms suteiks daugiau įtakos švietimo, kultūros ir kitais klausimais. Silpnas regiono ekonominis ir socialinis išsivystymas yra kliūtis pietų Serbijos etninėms mažumoms. Tarptautinė bendruomenė, visų pirma ESBO, toliau stebi padėtį Pietų Serbijoje ir glaudžiai bendradarbiaudama su Serbijos vyriausybe ir vietos vadovais atlieka aktyvų vaidmenį skatinant taiką ir stabilumą regione.

⁽²⁾ Žr. protokolą.

Bernd Posselt (PPE). – (DE) Ponia C. Malmström, dėkoju už puikų atsakymą. Mes, žinoma, kalbame apie tris regionus: du pasienio regionus – Voivodiną ir Pietų Serbijos regioną Preševą, kitaip tariant, tai – trijų valstybių sienų susikirtimo vieta. Taip pat norėčiau jūsų, kaip būsimos Komisijos narės, paprašyti užtikrinti, kad pagal tarpvalstybinės paramos programą būtų toliau skatinamas šių šalių vystymasis. Serbijos vidurys, ypač aplink Novi Pazarą esantis Sandžako regionas, visiškai atkirstas. Šį regioną taip pat reikia remti siekiant ten pagerinti ekonomines sąlygas, tada bus galima padėti išspręsti su mažumomis susijusius klausimus. Vis dėlto Pietų Serbijoje itin daug smurto. Norėčiau paprašyti Tarybos toliau spręsti, kaip tvarkyti šią nepastovią padėtį.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos pirmininkės pareigas.* – Pone B. Posseltai, galiu jus patikinti, kad toliau atidžiai stebėsime padėtį, tai yra ir nuolatinio Komisijos darbo dalis. Jie tai, žinoma, irgi darys. Žinome, kokia pažanga padaryta, bet padėtis trapi. Vis dėlto padėtis gerėja ir šie instituciniai veiksmai, kuriuos minėjau ir kurie buvo atlikti, yra geras žingsnis teisinga linkme. Galime tik tikėtis, kad su mūsų ir ESBO parama ir toliau bus einama ta linkme.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Beje, gaila, bet smurto išpuoliai – ir tai sakau ankstesniam kalbėtojų – vyksta ne tik Serbijoje, bet ir Kosove. Serbijoje yra albanų mažuma, o Kosove yra serbų mažuma.

Mano klausimas: kaip, spręsdama supaprastintos vizų tvarkos klausimą, ES užtikrins, kad nebūtų neaiškiai reglamentuotų sričių ir šia sistema nebūtų piktnaudžiaujama? Ar procedūra, pagal kurią vienai Kosovo gyventojų grupei supaprastinama vizų tvarka, neprieštarauja ginčytinam Kosovo, kaip suverenos valstybės, pripažinimui?

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos pirmininkės pareigas.* – Ne visai tiksliai supratau klausimą. Kosovo srityje dirbama toliau ir šis darbas nepriklauso nuo to, kad Kosovą pripažino ne visos valstybės narės. Komisija atlieka tam tikrą darbą stengdamasi išsiaiškinti, kaip galime pagerinti Kosovo padėtį, ir tai šiek tiek užtruks. Ten vis dar kyla sunkumų. Jiems ateityje bus taikoma supaprastinta vizų tvarka, bet kol kas įvykdytos dar ne visos sąlygos.

Pirmininkė. – Aišku, kad šiek tiek nukrypta nuo temos, bet informacija su ja labai susijusi.

Klausimas Nr. 2, kurį pateikė **Marian Harkin** (H-0427/09)

Tema: Nedarbo lygis

Kokių dar veiksmų, be darbuotojų perkvalifikavimo ir tolesnio mokymo, ėmėsi Taryba siekdama kovoti su didėjančiu nedarbo lygiu visose 27 ES valstybėse narėse?

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininkės pareigas.* – (SV) Dėkoju jums, poniam M. Harkin, už klausimą. Dabartinė krizė daro didelį poveikį milijonams žmonių. Taigi, ekonomikos krizės padarinių šalinimas yra vienas iš svarbiausių iššūkių, su kuriais susiduria ES. Atsižvelgdamos į senėjančią mūsų visuomenę, valstybės narės privalo mažinti nedarbo lygį ir užtikrinti, kad šis aukštas nedarbo lygis netaptų nuolatinis.

Užimtumo politika pirmiausia yra valstybių narių atsakomybė. Vis dėlto prieš kelis metus Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų taryba priėmė tam tikras gaires. Atkreipėme dėmesį į tai, kad atsižvelgiant į labai skirtingą valstybių narių darbo rinkos padėtį, būtina imtis skirtingų priemonių. Rengiamo bendrą kasmetinį pranešimą apie užimtumą, kuriame Taryba ir Komisija informuoja apie padėtį įvairiose valstybėse narėse. Šios krizės metu Europos Vadovų Tarybos susitikime ypatingas dėmesys skirtas kaip tik šiam užimtumo klausimui. 2008 m. gruodžio mėn. sutarta dėl Europos ekonomikos atkūrimo plano, kuriame numatytos vienodos taikytinų priemonių sistemos. Įgyvendindami šį planą, 2009 m. birželio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė reglamentą, iš dalies keičiantį reglamentą, įsteigiantį Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą. Pagal šį dalinį keitimą fondo išteklius galima naudoti siekiant įveikti krizę.

Atsižvelgiant į konkrečios šalies padėtį, galima įgyvendinti įvairias priemones: laikinai sureguliuoti darbo laiką, mažinti socialinio draudimo įmokas ir administracinę įmonių naštą, gerinti darbo rinkos institucijų taikomus procesus, taikyti kovos su jaunimo nedarbu priemones ir sudaryti palankesnes sąlygas judumui. Į jas atkreiptas dėmesys Tarybai pirmininkaujančios valstybės ataskaitoje, parengtoje po neoficialaus aukščiausiojo lygio susitikimo užimtumo klausimu.

Taryba birželio mėn. aukščiausiojo lygio susitikimo išvadose nurodo konkrečias priemones, kuriomis valstybės narės ir, jei būtina, suinteresuotosios darbo rinkos šalys gali šalinti pasaulinės krizės padarinius, taikydamos lankstumo ir užimtumo garantijų principus. Pvz., galima siūlyti atleidimo iš darbo alternatyvas,

suteikti galimybių taikyti lanksčias darbo formas ir laikinai sureguliuoti darbo laiką, gerinti sąlygas verslininkams, užtikrinant lanksčią ir saugią darbo rinką, ir sudaryti sąlygas naudoti išmokų sistemas, kuriomis užtikrinamos paskatos dirbti, tinkamo dydžio socialinio draudimo įmokos, išplėstos ir patobulintos grįžimo į darbo priemonės, pajamų rėmimas ir laisvas judėjimas.

Per lapkričio mėn. diskusijas ministrai laikėsi bendros nuomonės, kad būtina išlaikyti aktyvią užimtumo politiką, apimančią trumpalaikes priemones. Jos apima, pvz., trumpalaikį užimtumą, galimybių įsidarbinti ir mokymo gerinimą siekiant įtraukti žmones į darbo rinką. Tame pačiame Tarybos susitikime ministrai sutarė, kad užimtumas yra svarbus veiksnys siekiant užkirsti kelią atskirčiai. Labai svarbus lygybės, ekonominio augimo ir užimtumo ryšys, todėl valstybės narės ragintos išplėsti vaiko priežiūrą, mažinti darbo užmokesčio ir kitus su lytimi susijusius skirtumus.

Priemonės pirmiausia turėtų būti skirtos tiems, kuriuos krizė paveikė labiausiai: vyresniems žmonėms, jaunimui, neįgaliesiems ir nuolatinį darbo sutarčių neturintiems darbuotojams. Vienas iš pagrindinių 2009 m. lapkričio 27 d. priimtose naujosios 2010–2018 m. Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos tikslų yra kurti daugiau lygių švietimo, mokymo ir užimtumo galimybių jaunimui.

Marian Harkin (ALDE). – Ačiū jums už atsakymą. Džiaugiuosi matydamą jus, ministrę, ir tikiuosi, galėsime dažniau matyti jus kitais metais; labai reikės jūsų, kad atsakytumėte į mūsų klausimus.

Atsakydama į klausimą nepaminėjote dviejų, mano nuomone, svarbių dalykų: pirmiausia, verslumo skatinimo ir antra – didesnio mokslinių tyrimų ir plėtros finansavimo. Bet iš tikrųjų mano klausimas jums susijęs su tuo, kad iki šiol taikėme atvirąjį koordinavimo metodą, kuris iš tikrųjų buvo silpna priemonė ir nebuvo veiksmingas bandant pasiekti Lisabonos darbotvarkės tikslus. Ar turite kokių nors pasiūlymų, kaip stiprinti šį mechanizmą?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Iš tiesų, tai labai svarbus klausimas ir, kaip žinote, Taryba jau gavo Komisijos pasiūlymą ir pradėjo svarstyti Lisabonos arba Europos 2020 m. strategijos ateitį. Dėl jos vėliau, ateinančių pavasarį, nuspręs Tarybai pirmininkausianti Ispanija.

Kyla vienas klausimas: kaip ilgainiui pakeisime dabartinę padėtį? Kaip kurti konkurencingesnę, verslesnę Europą ir išvengti socialinės atskirties ir nedarbo? Kaip investuoti į mokslinius tyrimus ir plėtrą, kad Europa būtų, kaip pageidaujame, stipri pasaulinė ekonomikos jėga? Galbūt naujoji strategija apims visa tai.

Vienas labai svarbus strategijos aspektas yra valdymo metodas. Manau, atvirasis koordinavimo metodas turi pranašumų, bet jį reikia tobulinti. Turime įtraukti daug daugiau vietos ir regionų valdžios institucijų, nes jos vykdo tikrąjį įgyvendinimo veiklą. Valstybės narės turi prisiimti atsakomybę dėl šio proceso, o mes turime rūpintis valdymu. Tai paaiškinta ir Komisijos dokumente, dėl kurio dabar konsultuojamasi su valstybėmis narėmis. Manau, sulauksime labai gerų pasiūlymų, nes tai iš tiesų viena iš silpnųjų strategijos vietų.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Kaip žinome, ES numatyta vadinamoji mikrofinansavimo priemonė bus finansuojama ne naujaisiais pinigais, bet pagal programą *Progress*. Kaip šiuo atžvilgiu planuojama išvengti, kad naująja priemone nebūtų pakenkta prieš ją priimtai užimtumo ir visuomenės solidarumo programai?

Paul Rübzig (PPE). – (DE) Norėčiau paklausti, ar nebūtų prasmingiau visų pirma užkirsti kelią nedarbui? Kokias viešąsias užduotis, jūsų nuomone, būtų galima perduoti bedarbiams? Visų pirma, kaip galėtume stiprinti mažąsias ir vidutines įmones, kad būtų steigiamos naujos? Ar šiuo atžvilgiu įmanoma taikyti tarpvalstybinius metodus ir geriausią praktiką siekiant įsteigti daugiau naujų bendrovių?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Kaip sakiau, už darbo vietų kūrimą, be abejo, daugiausia atsako valstybės narės. Bet dar daug reikia nuveikti ir – kaip minėjau įžanginėse pastabose, atsakydama į M. Harkin klausimą – Taryba pateikė daug rekomendacijų, kaip galite didinti lankstumą, taikyti įvairias paramos sistemas ir skatinti žmonių veiklumą siekdami išvengti atskirties. Labai svarbu ir toliau rengti šiuos aukšto lygio susitikimus su socialiniais partneriais ir valstybėmis narėmis, kad galėtume keistis geriausios praktikos pavyzdžiais. Jie skiriasi įvairiose šalyse, bet turime teikti vienai kitai pavyzdžių ir stebėti, kokių veiksmų geriausia imtis po to. Taigi, Taryba turi teikti rekomendacijas, o valstybės narės – prisiimti atsakomybę ir siek tiek prisitaikyti, atsižvelgdamos į aplinkybes šalyse.

Nežinau, pone, ar teisingai supratau jūsų klausimą. Galbūt tai vertimo problema. Neminėjau jokios mikroinstitucijos. Kalbėjau apie Globalizacijos fondą, kurį dabar, padedant Europos Parlamentui, galime lanksčiau naudoti, teikdami paramą su sunkumais susidurančioms valstybėms narėms bei įmonėms ir padėdami bedarbiams arba iš darbo atleistiems žmonėms.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 3, kurį pateikė **Nikolaos Chountis** (H-0431/09)

Tema: Derybos dėl Turkijos dalyvavimo bendrose Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros (Frontex) operacijose

Europos Vadovų Tarybos pirmininkė C. Malmström 2009 m. spalio 21 d. per Europos Parlamento plenarinį posėdį pranešė, kad vyko derybos, kurių metu buvo siekiama galimo susitarimo, pagal kurį taip pat būtų reglamentuojamas keitimasis informacija ir Turkijos valdžios institucijų galimybė dalyvauti bendrose Frontex operacijose. Reglamento (EB) Nr. 863/2007⁽³⁾, nustatančio Skubios pasienio pagalbos būrių sudarymo mechanizmą ir iš dalies keičiančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2007/2004⁽⁴⁾, 8e straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „bet kokiems veiklos plano pakeitimams ar pataisymams turi pritarti Agentūros vykdomasis direktorius ir prašančioji valstybė narė“.

Ar Taryba, atsižvelgdama į tai, gali pasakyti, koks pasiektas diskusijų dėl Turkijos dalyvavimo bendrose Frontex operacijose etapas? Kokius reikalavimus kaip sąlygą dalyvauti operacijose pateikė Turkija? Ar Graikija, valstybė narė, kurioje vyksta Frontex misija, turi informacijos apie šias diskusijas?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Svarbi ES geresnio migracijos valdymo strategijos užduotis yra užmegzti partnerystes su trečiosiomis šalimis sienų kontrolės klausimais. Tai pagrindinis 2006 m. Tarybos priimto integruoto sienų valdymo principas. Taip pat norėčiau paminėti, kad svarbi agentūros FRONTEX veiklos dalis yra operatyvus bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis.

Pagal FRONTEX reglamento sąlygas FRONTEX gali sudaryti palankesnes operatyvaus valstybių narių ir trečiųjų šalių bendradarbiavimo sąlygas Europos Sąjungos išorės santykių politikos taikymo srityje ir bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis dvišalio bendradarbiavimo sąlygomis. Jau susitarta dėl kelių tokių sąlygų, dėl kitų šiuo metu diskutuojama.

Įgaliojimus deryboms suteikė valdyba, kurioje atstovaujama visoms valstybėms narėms. Agentūros FRONTEX ir kompetentingų Turkijos institucijų derybose dėl operatyvaus bendradarbiavimo jau pasiekta gerų rezultatų.

Kadangi diskusijos tęsiasi, Tarybai sunku išsamiau pakomentuoti jų turinį ir eigą.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL). – (EL) Ponia pirmininke, ministre, iš jūsų šios dienos atsakymo suprantu tris dalykus: pirma, kad agentūros FRONTEX ir Turkijos derybos gerokai pažengė; antra, kad visos Europos Sąjungos valstybės narės, taigi ir Graikija, manau, žino apie šias derybas; ir pagaliau, kad, atsižvelgiant į neseniai vykusio užsienio ministrų susitikimo išvadas, susitarimas dėl readmisijos susietas su sienų kontrole.

Kitaip tariant, ar bendradarbiavimo ir susitarimo su Europos Sąjunga dėl readmisijos atžvilgiu Turkija prašo bendrų operacijų dėl išorės sienų kontrolės? Jei taip, kaip pasiseks išspręsti svarbų žmogaus teisių apsaugos ir imigrantų orumo klausimą ar opią problemą, kad reikia ne tiek sienų kontrolės, kiek apibrėžti sienas.

Kitaip tariant, ar Turkija sutinka su Europos Sąjungos išorės sienomis? Ar Turkija sutinka, kad agentūra FRONTEX veiktų prie Europos Sąjungos išorės sienų?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Žinoma, tai labai platus klausimas. Derybos su Turkija tik prasidėjo. Komisijos atstovas J. Barrot ir Švedijos migracijos ir pabėgėlių politikos ministras T. Billström tik prieš kelias savaites buvo Turkijoje siekdami pradėti šias derybas. Pirmosios diskusijos buvo rezultatyvios, bet jos dar nesibaigė, todėl labai sunku pateikti jums naujausius rezultatus. Žinoma, visos valstybės narės, įskaitant Graikiją, informuojamos apie šias diskusijas.

Paprastai šiuo klausimu visada kalbama apie pagarbą pagrindinėms teisėms ir Europos vertybėms; šiuo atžvilgiu ir Turkijai nedaroma išimties. Bet, kaip sakiau, diskusijos dar tik prasidėjo; padaryta didelė pažanga, bet jos dar nesibaigė. Jos buvo atviros, kad visos valstybės narės galėtų dalyvauti kaip FRONTEX valdybos, kurioje atstovaujama ir Graikijai, narės.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Ponia pirmininke, ministre, jei teisingai supratau, susitarimas su Turkija, siekiant pagaliau pasirašyti susitarimą dėl readmisijos imigracijos klausimais, apima ir bendradarbiavimo su FRONTEX klausimus.

(3) OL L 199, 2007 7 31, p. 30.

(4) OL L 349, 2004 11 25, p. 1.

Norėjau pasakyti dar vieną dalyką: neseniai Graikijoje pastebėjome, kad Turkijos valdžios institucijos trukdo naudoti FRONTEX orlaivius. Komisijos atsakyme nieko konkretaus nepaminėta apie šiuos pranešimus ir ar tai iš tikrųjų yra trukdymas.

Gal galėtumėte tai pakomentuoti?

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Norint valdyti padėtį, tikriausiai būtų naudinga bendradarbiauti tarptautiniu lygmeniu, jei – sakau aiškiai – šio bendradarbiavimo nereikėtų sumokėti ES finansine parama. Su kuriomis kitomis valstybėmis šiuo metu deramės arba planuojame derėtis ir ar Turkijos valstybei pasiūlyta finansinių paskatų už dalyvavimą šioje FRONTEX operacijoje?

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas.* – Jau daug kartų per klausimų valandą užduota klausimų apie laivus. Taryba pranešė Turkijos valdžios institucijoms, Vyriausybei ir jos atstovams, kad geras bendradarbiavimas regione yra išankstinė diskusijų šiuo klausimu sąlyga. Be to, ji pareikalavo, kad Turkijos valdžios institucijos susilaikytų nuo įvairių provokacinių veiksmų. Taryba labai aiškiai išsakė savo poziciją ir jos atsakymai, kuriuos visai neseniai pateikiau, paskelbti.

Diskusijos tęsiasi. Įgaliojimai joms suteikti. Kaip sakiau, negaliu tiksliai pasakyti, koks dabar yra etapas, nes jos dar vyksta, bet jos vyks įprasta tvarka ir, atsakydama į jūsų klausimą, pasakysiu, kad dar diskutuojame su Senegalu ir Žaliuoju Kyšuliu. Pradėjome diskusijas su Maroku, Egiptu ir Mauritanija, bet jose pasiekėme labai nedaug.

Tai įprasta tvarka. Jos laikomasi. FRONTEX valdyba įpareigota pradėti šias derybas. Derybos ne visada sėkmingos. Pvz., bendradarbiaujame su Rusija, Moldavija, Ukraina, Gruzija ir pan., bet mažiau pažangos padaryta kitose srityse.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 4, kurį pateikė **Seán Kelly** (H-0434/09)

Tema: Kopenhagos klimato kaitos derybos

Ar Taryba galėtų pateikti naujausią informaciją apie derybas, kurios bus greitai užbaigtos Kopenhagoje? Ar Taryba galėtų patikslinti, kada ji tikisi, kad bus pasiektas teisiškai įpareigojantis susitarimas, pakeisiantis Kioto protokolą, jei Kopenhagoje toks susitarimas nebūtų pasirašytas?

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas.* – Mums čia kalbant, Kopenhagoje padėtis keičiasi, bet pabandysiu pateikti paskutines naujienas.

Gera žinote, kad nagrinėjami du svarbūs klausimai: klimato kaitos švelninimas ir finansavimas. Kaip ministras pirmininkas sakė šį ryt, vis dar tikimės sėkmingų rezultatų Kopenhagoje, t. y. kad pasaulio temperatūra nepadidėtų daugiau nei 2 °C, palyginti su ikiindustrinio laikotarpio temperatūra.

Tarpinis ES vaidmuo svarbus siekiant teisiškai privalomo susitarimo: tikimės pasirašyti politiškai privalomą susitarimą dabar, kad būtų galima nustatyti aiškų teisiškai privalomo susitarimo tvarkaraštį laikotarpiui nuo 2013 sausio 1 d.

Tačiau norint sudaryti susitarimą, reikia susitarti dėl toliau nurodytų esminių sudedamųjų dalių.

Pirma, reikia tvirto ir plataus užmojo išsivysčiusių šalių išmetamųjų teršalų mažinimo įsipareigojimų iki 2020 m. Kai kurios šalys, pvz., Japonija ir Norvegija, padidino įsipareigojimus, bet aišku, kad dabartinių pasiūlymų nepakanka, kad būtų galima pasiekti 2 °C tikslą.

Taigi, ES pakartos savo reikalavimus kitoms išsivysčiusioms šalims įgyvendinti plataus užmojo darbotvarkę ir toliau vykdyti racionalius klimato kaitos švelninimo veiksmus, už juos atsiskaityti ir juos tikrinti.

Didžiosios išsivysčiusios šalys – Kinija, Indija, Indonezija, Brazilija, Pietų Afrika ir Pietų Korėja –pasiūlė mažinti savo išmetamųjų teršalų kiekio didėjimą; tai svarbus įsipareigojimas.

Vis dėlto Taryba mano, kad šios šalys, ypač Kinija ir Indija, gali imtis daugiau veiksmų. Be to, aišku, kad norint išlaikyti ne didesnę kaip 2 °C atšilimą, reikia daugiau pastangų.

Taigi, ES prašys, kad jos, atsižvelgdamos į plataus užmojo susitarimą, dėtų dar daugiau pastangų.

Be to, mums reikia prisitaikymo prie klimato kaitos padarinių, technologijų perkėlimo ir pajėgumų kūrimo sistemos. Mums reikia sąžiningo ir tinkamo klimato kaitos švelninimo, prisitaikymo, pajėgumų kūrimo ir technologijų perdavimo besivystančioms šalims valdymo sistemos finansavimo.

Šiuo atžvilgiu paskiausias Europos Vadovų Tarybos susitikimas dėl skubaus finansavimo sumos pirmaisiais trejais metais yra svarbus postūmis vykstančiose derybose; be to, tai stiprina pasitikėjimą Europos Sąjunga.

Valstybių ar Vyriausybių vadovai skuba į Kopenhagą. Tikimės, kad jie suteiks reikiamą politinį postūmį svarbiais klimato kaitos švelninimo ir finansavimo klausimais. Taigi, tikiuosi, kad pavyks sudaryti plataus užmojo susitarimą.

ES pateikė pasiūlymus, kad derybos dėl teisiškai privalomos sutarties laikotarpiui nuo 2013 m. sausio 1 d. turėtų būti baigtos kiek įmanoma greičiau po Kopenhagos konferencijos.

Kada šį tikslą galėsime pasiekti, per anksti spręsti, bet turėtume siekti sudaryti susitarimą per šešis mėnesius nuo konferencijos pabaigos.

Seán Kelly (PPE). – M. Malmström, norėčiau padėkoti jums už glaustą, tikslų ir logišką atsakymą ne tik į mano klausimą, bet į visus klausimus nuo to laiko, kai dirbu šiame Parlamente, t. y. nuo praeitų metų birželio mėn. Jūs puikiai dirbate.

Be to, didžiuojuosi, kad priklausu Europos Sąjungai, kuri vadovauja klimato kaitos deryboms ir ragina kitus daryti tą patį. Tikriausiai geriausias pavyzdys yra tai, kad šiandien į Kopenhagą atvyko Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentas ir Kinijos Ministras Pirmininkas, kas prieš kelis metus būtų buvę neįmanoma.

Vis dėlto norėčiau paklausti, ką darysime, jei nebus pasirašytas privalomas susitarimas?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Manau, atsižvelgdami į tai, kad tikros politinės derybos, į kurias, kaip sakėte, atvyksta ministrai pirmininkai ir prezidentai iš viso pasaulio, prasidės rytoj, dar neturėtume kalbėti apie atsarginį planą. Manau, jiems užteks pastangų, stiprybės ir dinamikos, kad galėtų nustatyti plataus užmojo politinį įsipareigojimą.

Jei nepavyktų pasiekti susitarimo – ką gi, reikės derėtis toliau. Jokiu būdu nepasiduosime. Pasaulis tikisi iš mūsų rezultatų. Tai pats svarbiausias mūsų kartos klausimas – negalime pralaimėti. Jei nepasieksime susitarimo rytoj arba poryt, derėsime tol, kol jį pasieksime.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 5, kurį pateikė **Gay Mitchell** (H-0436/09)

Tema: Klimato kaitos finansavimas, skirtas besivystančioms šalims

Būsimų klimato kaitos derybų Kopenhagoje tikslas – apibrėžti visuotinį požiūrį (nuo trumpalaikio iki vidutinės trukmės laikotarpio) į klimato kaitą. Labai svarbu, kad susitarimas būtų pasiektas ir kad turtingosios šalys skirtų lėšų klimato kaitos poveikio besivystančiose šalyse kompensavimui. Mes negalime pagrįstai tikėtis, kad besivystančios šalys mokėtų už problemas, kurią sukėlė Vakarų pasaulis, padarinius.

Spalio mėn. įvykusiame Europos Vadovų Tarybos aukščiausio lygio susitikime pasiektame susitarime apytikriai apskaičiuota, kad besivystančioms šalims prisitaikyti prie klimato kaitos reikės 100 milijardų eurų, nors pačios besivystančios šalys įrodinėja, kad sąnaudos bus nuo trijų iki keturių kartų didesnės nei šie skaičiavimai.

Kokiu būdu Taryba ketina pasiekti kompromisą, kai šie skaičiai tiek daug skiriasi?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Garbingi nariai, visiškai teisingai nurodote, kad klimato kaitos finansavimas, skirtas besivystančioms šalims, yra esminis Kopenhagoje vykstančių derybų klausimas ir bus svarbus siekiant susitarimo.

Pirmiausia norėčiau dar kartą atkreipti dėmesį į tai, kad spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime pabrėžėme skubaus finansavimo svarbą, kad būtų galima nedelsiant imtis veiksmų ir pasiruošti bendriems ir veiksmingiems vidutinės trukmės ir ilgalaikiams veiksams, ypač atsižvelgiant į išsivysčiusias šalis. Prieš kelias dienas vykusiame gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime ES ir jos valstybės narės pareiškė esančios pasiruošusios 2010–2012 m. kasmet skirti 2,4 mlrd. EUR, kad galėtų padėti besivystančioms šalims kovoti su klimato kaita. Manau, šiuo įsipareigojimu mes davėme labai stiprų signalą vykstančios konferencijos derybų dalyviams ir padidinome pasitikėjimą mumis.

Be to, Europos Vadovų Tarybos susitikime pripažinta, kad reikia labai didinti viešuosius ir privačiuosius finansinių srautus iki 2020 m. Dabartinę finansų struktūrą būtina persvarstyti ir, jei būtina, reformuoti siekiant užtikrinti jos gebėjimą priimti šį iššūkį. Kaip minėjote savo klausime, spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime pritarta Komisijos apskaičiavimui, kad bendros grynosios padidėjusios prisitaikymo ir

klimato kaitos švelninimo besivystančiose šalyse išlaidos iki 2020 m. gali siekti maždaug 100 mlrd. EUR per metus, kurias reikėtų kartu padengti besivystančių šalių, tarptautinės anglies dioksido rinkos lėšomis ir tarptautiniu viešuoju finansavimu; to reikėtų pagal Komisijos apskaičiavimus. Tai nėra Europos Sąjungos pasiūlymas ar prašymas.

Yra labai įvairių kitų apskaičiavimų iš kitų šaltinių, bet čia pateiktas Komisijos apskaičiavimas, kuriam Taryba pritaria ir laiko geriausiu įvertinimu. Manoma, kad iš viso iki 2020 m. reikėtų 22–50 mlrd. EUR tarptautinės viešosios pagalbos per metus. ES ir jos narės pasirengusios sąžiningai prisiimti dalį šių išlaidų, bet prie tarptautinio viešojo finansavimo turėtų prisidėti visos šalys, išskyrus labiausiai nepasiturinčias, taikydamos visapusį paskirstymo principą, pagrįstą išmetamųjų teršalų lygiais ir BVP. Ir, kaip pabrėžta spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime, į Kopenhagos sprendimą reikia įtraukti nuostatas dėl tikslo, kad pasaulinis atšilimas neturėtų viršyti 2 °C, plataus užmojo išsivysčiusių šalių įsipareigojimus dėl išmetamųjų teršalų mažinimo, prisitaikymo technologijų ir finansavimo susitarimą.

Gay Mitchell (PPE). – Prisidedu prie S. Kelly padėkos ministrei už atsakymus Parlamente ir apskritai už pavyzdinę Tarybai pirmininkaujančios Švedijos darbą.

Ministre, sužinojome, kad Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentas pastarosiomis dienomis diskutavo su kai kuriais besivystančių šalių vadovais. Ar Europos Sąjunga prisijungė prie šių diskusijų, bandydama užpildyti spragą su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir kitomis šalimis, kad būtų galima išspręsti likusius klausimus? Ar ministrė gali užtikrinti Parlamento narius, kad, jei šiam klausimui, besivystančiam pasauliui, finansuoti bus skirta lėšų, tai bus nauji pinigai, o ne tie, kurie skirti pagal esamus įsipareigojimus besivystančiam pasauliui, įtraukti į bado ir vystymosi darbotvarkę?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Atsakydama į pirmąjį klausimą, norėčiau pasakyti, kad rudenį vyko daug dvišalių susitikimų, kuriuose siekta sudaryti palankesnes sąlygas deryboms ir joms pasiruošti. ES nuolat bendrauja su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, ragindama ir prašydama jas pateikti platesnio užmojo pareiškimą. Jos turi savo dvišales sutartis; kai kuriais atvejais mes į jas įtraukti, kai kuriais – ne, nes bandomė veikti iš skirtingų pozicijų. Be to, Švedijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu surengėme šešis dvišalius susitikimus su tokiomis suinteresuotomis šalimis, kaip Kinija, Indija, Ukraina, Pietų Afrika, Rusija ir Jungtinės Amerikos Valstijos. Visų šių susitikimų darbotvarkėse labai daug dėmesio skirta klimato klausimams; taigi, susitikimai buvo labai įvairūs.

Klausėte apie finansavimą. Turiu pasakyti, kad jį sudaro senųjų ir naujųjų lėšų derinys. Kai kurios šalys pasirinko mišrų variantą. Kai kurios jau skyrė dalis iš savo vystymosi biudžeto. Kadangi mažiausiai išsivysčiusios šalys dėl klimato kaitos nukentės labiausiai, logiška, kad tam tikros vystymosi biudžeto dalys būtų skirtos įvairių rūšių klimato kaitos priemonėms.

Labai gaila, kad dabar dėl ekonomikos krizės daug valstybių narių sumažino savo įnašą į bendruosius vystymosi biudžetus.

Tai derinys, kuris labai susijęs su ekonomikos krize.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 6, kurį pateikė **Ádám Kósa** (H-0440/09)

Tema: Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas

Nepaprastai svarbu pabrėžti bendrą prieigą, taikomos visiems piliečiams, principą. Ne tik žmonėms su negalia, bet ir daugumai Europos visuomenės narių per pastaruosius 10 metų. Ar Taryba svarstys realų kovos su diskriminacija politikos pagrindą netaikydama išimčių (pavyzdžiui, prekių apipavidalinimo, gamybos), kad sukurtų tvirtą visuomenę ir panaikintų skirtingus teisinio kovos su diskriminacija pagrindus?

Turint mintyje, kad daugeliu atveju ir daugelyje šalių prieiga prie infrastruktūros ir paslaugų kelia daug problemų, manau, kad labai nepriimtina atidėti 10 ar 20 metų įsipareigojimo priimti naujas taisykles dėl geresnės ir tikresnės prieigos prie (naujos) infrastruktūros ar (naujų) paslaugų vykdymą šalyse narėse. Ar Taryba bent svarsto galutinės prieigos prie esamų ir/ar naujų infrastruktūrų įsipareigojimo vykdymo datos nukėlimą. Jei svarsto, tai kodėl?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Kaip garbingas narys teigia savo klausime, prieigos gerinimo priemonės labai svarbios kovojant su diskriminacija. Švedijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu ir toliau techniniu lygmeniu tyrėme pasiūlytą direktyvą, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio

principas. Jis apima keturias šiuo metu į užimtumo sritį neįtrauktas diskriminavimo priežastis: religiją arba tikėjimą, negalią, amžių ir seksualinę orientaciją.

2009 m. lapkričio 30 d. Taryba išnagrinėjo Tarybai pirmininkaujančios šalies pranešimą apie padėtį, kuriame raginama atkreipti dėmesį į poreikį imtis tolesnių veiksmų šiuo klausimu, ypač dėl taikymo srities, nuostatų dėl negalios ir įgyvendinimo tvarkaraščio. Be to, Tarybai pirmininkaujanti šalis pranešė, kad į pasiūlymą reikėtų įtraukti konkretų klausimą dėl apipavidalinimo arba prekių gamybos. Dėl to reikėtų toliau diskutuoti.

Pranešime apie padėtį nurodyta, kad reikia spręsti kitus klausimus, susijusius su finansinėmis direktyvos pasekmėmis. Jei norime pasiekti politinę vienybę, turime parengti visoms valstybėms narėms priimtina tekstą. Prieš imdamiesi tolesnių veiksmų Taryboje, pirmiausia turime susitarti su visomis valstybėmis narėmis.

Vis dėlto negaliu atspėti derybų rezultatų. Diskusijos dėl įgyvendinimo, datų ir taikymo srities dar vyksta ir tęsis kurį laiką.

Ádám Kósa (PPE). – (HU) Ministre, labai ačiū jums už atsakymą. Pirmieji nuveikti darbai teikia daug vilčių, bet norėčiau atkreipti dėmesį į tris dalykus. Europos Sąjungoje gyvena 50 mln. neįgalių žmonių. Šis klausimas svarbus ne tik jiems, nes Europos Sąjungos visuomenė labai senėja. Taigi, su šia problema susiduria ne tik neįgalieji, bet ateityje su ja susidurs ir vyresnio amžiaus žmonės arba tie, kurie, pvz., naudoja vežimėlius ir kuriems reikia rampų. Vadinas, tai greitai taps apskritai visos visuomenės problema, todėl ją reikėtų spręsti pirmiausia, nes tai mūsų ateitis. Prieiga prie paslaugų atidėta 10 metų. Svarbu išlaikyti šį terminą, nes tai svarbu mums visiems.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Visiškai pritariu garbingam Parlamento nariui, kad tokios direktyvos reikia. Milijonai žmonių Europos Sąjungoje vis dar neturi galimybės naudotis paprasčiausiais dalykais gyvenime. Tai varžo jų laisvę ir galimybę gyventi normalų gyvenimą; labai dėl to apgailestauju.

Tarybos diskusijos trunka ilgai. Tai novatoriškas pasiūlymas, plataus užmojo ir turintis didžiulio praktinio ir finansinio poveikio. Norint priimti direktyvą, būtina, kad jai vienbalsiai pritartų valstybės narės, tada – Europos Parlamentas. Surengėme derybas. Taryboje dirba daug darbo grupių. Padarėme pažangą, bet, deja – turiu jums sąžiningai pasakyti – kol kas nepasiekėme reikiamo konsensuso. Tęsime darbą iki Švedijos pirmininkavimo Tarybai pabaigos ir labai tikiuosi, kad Tarybai pirmininkausianti Ispanija visomis išgalėmis stengsis rasti sprendimą.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 7, kurį pateikė **Vilija Blinkevičiūtė (H-0445/09)**

Tema: Neįgaliųjų teisių apsauga

Sudėtingomis ekonominėmis sąlygomis labai svarbu užtikrinti tinkamą labiausiai socialiai pažeidžiamų gyventojų socialinę apsaugą. Viena jautriausių socialinių grupių yra neįgalieji. Tenka tik apgailestauti, kai nacionaliniai biudžetai bandomi subalansuoti mažinant neįgaliųjų socialines išmokas bei programas. Tai ne tik pažeidžia solidarumo bei socialinio teisingumo principus, bet ir silpnina neįgaliųjų socialinės integracijos procesus bei mechanizmus, didina jų socialinę atskirtį.

Ar Taryba yra numčiusi papildomas priemones, kaip padėti neįgaliesiems esant ekonomikos recesijai. Ar nepalanki ekonominė situacija nesulėtins pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į neįgaliuosius principas, svarstymo Taryboje?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Visi žinome apie socialines problemas dėl ekonomikos krizės. Labai svarbu teikti specialią apsaugą itin pažeidžiamiems žmonėms ar visuomenės grupėms ir kovoti su atskirtimi. Žinome, kad dažnai nepavyksta išnaudoti visų neįgaliųjų ir kitų pažeidžiamų žmonių grupių galimybių dėl diskriminacijos. Atsižvelgdama į tai, Taryba nuolat pabrėžė, kad svarbu skatinti neįgaliųjų dalyvavimą darbo rinkoje.

To siekta Lisabonos strategija, įskaitant dabartines užimtumo gaires. Be to, 2008 m. kovo mėn. Taryba kartu su valstybių narių vyriausybėmis priėmė rezoliuciją dėl neįgalių žmonių padėties Europos Sąjungoje. Be to, pažeidžiamų žmonių ir grupių įtraukimo į darbo rinką svarbai pritarė Taryba 2009 m. lapkričio 13 d. išvadoje, apie kurias kalbėjau atsakydama į ankstesnį klausimą. Siekiant ekonominio augimo, pirmiausia būtina sudaryti palankesnes sąlygas šioms grupėms dalyvauti darbo rinkoje.

Norėčiau jums priminti bendrą Europos Parlamento ir Tarybos susitarimą 2010 m. paskelbti Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metais. Tikiuosi, šis sprendimas apims ir galimybę visiems įgyti išsilavinimą.

Be to, sprendimas apima veiksmus siekiant užtikrinti vienodas galimybes visiems naudotis informacijos ir komunikacijos technologija, ypač atsižvelgiant į neigalių žmonių poreikius. Kitas nagrinėjamas prioritetas yra neigalių žmonių, jų šeimų ir kitų pažeidžiamų visuomenės grupių poreikiai. Tikimės daug iniciatyvų, kurių, esu tikra, bus imtasi ateinančiais metais.

Atsižvelgdami į pasiūlytą Tarybos direktyvą, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas, suprantame, kad, įgyvendinus šį Komisijos pasiūlymą, labai pagerėtų neigalių žmonių gyvenimas. Tarybos socialinių reikalų darbo grupė dar rengia tekstą. Kaip minėjau, lapkričio 30 d. surengėme diskusiją ir parengėme pranešimą apie padėtį, bet nepavyko priimti sprendimo.

Neįmanoma nuspėti dar vykstančių derybų rezultato, bet svarbu pasirinkti tinkamą formuluootę, nes tai teisinio tikrumo ir direktyvos taikymo srities apibrėžimo klausimas. Kaip minėjau, valstybės narės turi sutarti dėl pasiūlymo. Jų užduotis yra įvertinti bet kokią neigiamą ekonomikos nuosmukio poveikį šiuo atžvilgiu. Priėmus vienbalsį sprendimą, Europos Parlamentas bus paprašytas pritarti pagal naujosios Lisabonos sutarties 19 straipsnį.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Ačiū, pone Pirmininke, ir ačiū, ministre Wallström, už jūsų atsakymą ir kartu aš norėčiau padėkoti Švedijai, kad būtent Švedijos pirmininkavimo laikotarpiu Europos Sąjungos Ministrų taryba prisijungė prie Jungtinių Tautų konvencijos dėl neigaliųjų. Tai yra geras žingsnis, tačiau čia yra tikrai vienas žingsnis.

Iš tikrųjų atskirose šalyse narėse mūsų neigalieji gyvena labai nevienodai. Kai kurie kurtieji negali naudotis gestų kalba, aklieji – asistento paslaugomis. Judėjimo negalią turintys žmonės neturi jiems pritaikytos aplinkos. Ir didelė dalis neigaliųjų yra tiesiog neužimti. O juk neigalieji iš tikrųjų Europos Sąjungoje sudaro apie 10 proc. mūsų gyventojų.

Gerbiama ministre, aš žinau, kad yra tam tikrų problemų ir sunkumų dėl antidiskriminacijos direktyvos (taip ją pavadinčiau apibendrintai), tačiau galbūt būtų galima greičiau turėti atskirą direktyvą dėl neigaliųjų teisių. Mūsų direktyvą, kuri būtų privaloma visoms Europos Sąjungos šalims, taigi neįgalūs žmonės nebūtų diskriminuojami.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Norėčiau pabrėžti, kad politinės valios netrūksta. Suprantame šios direktyvos svarbą ir tikrai labai stengiamės ją parengti.

Vis dėlto, kaip minėjau, negaliu pakeisti to, kad reikia vienbalsio sutarimo, o jo nėra. Tarybai pirmininkaujanti Švedija ir anksčiau pirmininkavusios valstybės bandė siūlyti įvairių kompromisų, įvairių veikimo būdų. Visą laiką posėdžiauja ir dirba įvairios darbo grupės; jos dar posėdžiauja. Dirbsime šiuo klausimu iki pat mūsų pirmininkavimo Tarybai pabaigos. Bet, deja, kol kas nepriejome vieningos nuomonės.

Nederėtų perskirti direktyvą į dvi dalis, nes pagrindinis tikslas – jam visiškai pritaria ir Parlamentas – parengti išsamią direktyvą dėl diskriminacijos. Jei pradėtume skaidyti ją dalimis, manau, šio tikslo nepasiektume ir būtų labai gaila. Taigi, dar labiau pasistenkime parengti ir įgyvendinti visą direktyvą, nes ji būtų labai vertinga kovojant su diskriminacija, neigaliams žmonėms ir kitoms diskriminuojamoms visuomenės grupėms visoje Europoje.

Christa Klafz (PPE). – (DE) Turime užkirsti kelią socialinei problemai – diskriminacijai. Mūsų pareiga užkirsti kelią bet kokios rūšies diskriminacijai.

Ar sutinkate su mano nuomone, kad nėra aiškių standartų, pagal kuriuos būtų galima nustatyti diskriminaciją, pvz., jei nuomininkas mano, kad negali išsinuomoti buto todėl, kad buto savininkas jį diskriminuoja?

Ar sutinkate, kad Europos direktyvoje galima nustatyti tik reikalavimus, kuriuos valstybės narės privalo perkelti į nacionalinę teisę? Europai labai sunku įgyvendinti šios srities Europos teisės aktus.

Mairead McGuinness (PPE). – Kadangi kalbame apie neigaliųjų teises, norėčiau tik paminėti, kad mūsų kolega A. Kósa ką tik išrinktas Europos Parlamento jungtinės neigaliųjų teisių gynimo grupės pirmininku. Linkime jums sėkmės šiose pareigose.

Atsižvelgdami į ekonomikos krizę, dėl kurios diskutavome vakar ir jūs pritarėte linksėdama, labai nerimaujame dėl institucinės vaikų ir jaunimo priežiūros ir baiminuosi, kad dėl ekonomikos krizės – galbūt su tuo sutinkate – sulėtės deinstitutionalizavimas; šiuo klausimu turime elgtis labai apdairiai Europos Sąjungoje ir už jos ribų.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Ekonomikos krizės metu pažeidžiamiausi žmonės – vaikai, jaunimas, vyresnio amžiaus žmonės, neįgalieji – kenčia labiausiai, todėl mes, atsakingi politikai, turime labai gerai tai žinoti. Į įvairių Tarybos formacijų išvadas ir rekomendacijas įtraukta, kad valstybės narės turėtų būti raginamos ypatingą dėmesį atkreipti į tai, kad visada daugiausia kenčia pažeidžiamiausios visuomenės grupės; pritariu tam.

Atsakydama į jūsų klausimą norėčiau pasakyti, kad pirma neturint bendros plataus užmojo direktyvos, labai sunku nustatyti Europos neįgaliųjų diskriminacijos srities standartus. Pirmiausia reikia bendros direktyvos, tada galėsime imtis tolesnių veiksmų.

Suprantu, kad reikia labai daug nuveikti ir puikiai žinau apie didžiulę diskriminaciją ir sunkumus, kurių patiria neįgalieji kasdieniame gyvenime, dėl kurių jie negali išnaudoti savo gyvenimo galimybių ir pajėgumų. Manau, pirmiausia turime parengti bendrą direktyvą.

Nusprendus paskelbti ateinančius metus kovos su socialine atskirtimi metais bus galima teikti naujų konkrečių pasiūlymų ir organizuoti bendrus renginius siekiant atkreipti daugiau dėmesio į šį klausimą ir didinti supratimą visose valstybėse narėse.

Pirmininkė. – Šiose diskusijose Europos Parlamento vardu norėčiau pasveikinti A. Kósą, išrinktą jungtinės grupės pirmininku.

8 ir 9 klausimai atšaukti.

10 klausimas nebus nagrinėjamas, nes jo tema įtraukta į šios mėnesinės sesijos darbotvarkę.

11 klausimas anuliuotas, nes nėra jo autoriaus.

Klausimas Nr. 12, kurį pateikė **Charalampos Angourakis** (H-0455/09)

Tema: Baisios neturtingų Peru kaimo gyventojų žmogžudystės siekiant pelno

Straipsniuose tarptautinėje spaudoje rašoma, kad vadinamoji „Los pishtacos“ gauja Peru Huanuko ir Pasko regionuose pastaraisiais metais nužudė daugybę neturtingų kaimo gyventojų norėdama Europos kosmetikos gamintojams po 15 000 dolerių už kilogramą parduoti jų kūno riebalus (kaip teigiama, apie 17 kilogramų). Peru valdžios institucijos mano, kad daugelio žmonių, įskaitant vaikus, dingimas siejamas su šia žiauria veikla. Smerkiame šią tarptautinių Europos bendrovių veiklą, kurią vykdančios daugelį dešimtmečių siekiant pelno buvo žudomi žmonės ir grobiamas Lotynų Amerikos turtas.

Kaip Taryba apskritai vertina šią nusikalstamą tarptautinių Europos bendrovių veiklą ir kokio dydžio ES finansavimas teikiamas šioms bendrovėms, veikiančioms Lotynų Amerikoje?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Garbingi nariai, žinote, kad pagarba žmogaus teisėms yra viena iš pagrindinių Europos Sąjungos vertybių. Visuose santykiuose su trečiosiomis šalimis Taryba ypatingą dėmesį skiria siekdama užtikrinti pagrindines teises ir teisinę valstybę.

Taryba nežinojo apie konkrečius Parlamento nario minėtus įvykius ir jų nesvarstė. Tarybai pirmininkaujančios Švedijos atstovai taip pat skaitė laikraščius ir žino apie žiniasklaidos pranešimus, bet atkreipia dėmesį į tai, kad paskutiniuose pranešimuose pradinė istorija vadinama apgaule.

Kadangi žiniasklaidos pranešimai prieštaringi ir paprastai Taryba nekommentuoja žiniasklaidos pranešimų, Tarybai pirmininkaujanti Švedija negali ir neturėtų spėlioti apie šią istoriją arba atsakyti į šį klausimą.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL). – (EL) Ponia pirmininke, ministrės atsakymas manęs visai netenkina. Tai siaubingas, sakyčiau beprecedentis nusikaltimas ir manau, kad norėdama išsamiau išnagrinėti šio pobūdžio klausimus Europos Sąjunga rastų išteklį.

Turime ryšių su Peru, todėl Peru Vyriausybės paprašysime oficialios informacijos apie šį konkretų įvykį ir taikytinas priemones. Kitu atveju padėtis gali pasikartoti.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Pranešimai apie šį įvykį labai prieštaringi. Iš valdžios institucijų ir žurnalistų pranešimų matyti, kad nėra įrodymų apie šių siaubingų įvykių tikrumą.

Kadangi nėra tikrų įrodymų ir labai tikėtina, kad iš tikrųjų to nebuvo ir kad tai yra apgaule, Taryba negali imtis veiksmų ir neturi šios srities kompetencijos.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 13, kurį pateikė **Ryszard Czarnecki** (H-0458/09)

Tema: Lenkų tautinės mažumos diskriminacija Lietuvoje

Ar Taryba ketina įpareigoti Lietuvos vyriausybę gerbti tautinių mažumų teises, atsižvelgiant į šioje šalyje vykdomą lenkų tautinės mažumos diskriminavimą, kuris vyksta jau kurį laiką ir pasireiškia verčiant pavardes rašyti ne lenkų kalba, vykdant švietimo politiką, draudžiant dviem kalbom rašyti vietovių pavadinimus ar negrąžinant lenkams Tarybų Sąjungos konfiskuoto turto? Kada Taryba galėtų imtis minėtųjų veiksmų?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Taryba patvirtina pagrindinių ir žmogaus teisių pirmenybę, kaip pripažinta sutartyse ir Pagrindinių teisių chartijoje. Taryba yra – ir bus – įsipareigojusi imtis visų formų žeminamo ir diskriminacinio elgesio prevencijos ir naikinimo priemonių.

Norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad mažumų teisių apsaugos klausimai nagrinėjami ir Europos Taryboje pagal Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją. R. Czarneckio iškeltus klausimus šiuo metu svarsto kompetentingi Europos Tarybos organai. Ypač pagal 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą, įgyvendinančią vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės, visi žmonės saugomi nuo diskriminacijos dėl rasės ar etninės priklausomybės neatsižvelgiant į jų teisinį statusą. Šios direktyvos teisinės apsaugos sritis apima užimtumą, socialinę apsaugą, švietimą ir galimybę gauti prekių ir paslaugų. Europos Komisija atsakinga už Europos teisės aktų įgyvendinimą ir laikymąsi valstybėse narėse.

Pagaliau, šių metų gruodžio 10 ir 11 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimuose patvirtintoje Stokholmo programoje įvertinta, ar reikia dar vieno pasiūlymo dėl pažeidžiamų visuomenės grupių, atsižvelgiant į valstybių narių patirtį, įgytą taikant 2000 m. Hagos konvenciją dėl tarptautinės suaugusių asmenų apsaugos, prie kurios jos prisijungs ateityje.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Labai ačiū jums, C. Malmström, už atsakymą ir ypač už tai, kad pabrėžėte Tarybos siekį priešintis tautinių mažumų visų formų diskriminavimui Europos Sąjungoje, įskaitant lenkų tautinę mažumą Lietuvoje. Tai labai svarbus pareiškimas. Dėkoju jums už jį. Norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad, deja, susiduriame su sistemine Lietuvos valdžios institucijų veikla, susijusia su švietimo sistema ir dvikalbiais vietovardžiais įvairiais administracijos lygmenimis. Taigi, tai labai svarbus klausimas ir norėčiau paprašyti, kad Taryba stebėtų padėtį.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Galiu tik pakartoti principus ir vertybes, kurių laikosi Europos Sąjunga ir kurias, be abejo, gina Taryba.

Be to, konkrečius R. Czarneckio minėtus dalykus tiria atitinkamos Europos Tarybos institucijos ir, jei būtų nustatyta kokia nors kita diskriminacijos forma, Komisija turėtų užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi sutarčių ir Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 14, kurį pateikė **Brian Crowley** (H-0462/09)

Tema: Budistų vienuolių Vietname persekiojimas

Kokių konkrečių priemonių buvo imtasi siekiant nutraukti budistų vienuolių Vietname persekiojimą ir įžeidinėjimą po to, kai Europos Parlamentas 2009 m. lapkričio 26 d. priėmė rezoliuciją dėl padėties Laose ir Vietname (P7_TA(2009)0104)?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Dėkoju jums už klausimą. Taryba puikiai žino apie žmogaus teisių padėtį Vietname ir atidžiai stebi pokyčius šioje šalyje.

Du kartus per metus Taryba ir Komisija įvertina padėtį, vykdydama žmogaus teisių dialogą su Vietnamo institucijomis. Paskiausias dialogas vyko praeitą savaitę, gruodžio 11 d., Hanojuje. Aptarta daug neatidėliotinių klausimų, pvz., saviraiškos laisvė, baudžiamojo kodekso reforma, įskaitant mirties bausmę, religijos laisvė ir tolerancija, įskaitant *Plum Village* bendruomenės narių padėtį. Vietnamo Vyriausybei pateiktas ES sudarytas laisvėje ir kalėjimuose esančių žmonių, kurių padėtis kelia daugiausia nerimo, sąrašas. Be dialogo žmogaus teisių klausimais, ES Vietnamo Vyriausybei reguliariai kelia ypatingos reikšmės klausimus..

Lapkričio 10 d. Taryba ir Komisija ilgai diskutavo su *Plum Village* bendruomenės nariais. Lapkričio 26 d. paskelbta Europos Parlamento rezoliucija šiuo klausimu. Tą pačią dieną Komisija surengė aukšto lygio derybas su valdžios institucijomis Hanojuje; šis susitikimas vyko jungtiniame derybų dėl partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo, kuris, tikimės, bus pasirašytas kitais metais, komitete. Svarbiausia šiame susitikime buvo pranešti, kad mums labai svarbi žmogaus teisių padėtis Vietname.

Paminėjome bažnyčios nuosavybės eksproprijavimą, išpuolius prieš žmogaus teisių kampanijų dalyvius ir interneto dienoraščių rašytojus, į kuriuos anksčiau atkreipė dėmesį Europos Parlamento nariai, ir *Plum Village* bendruomenės narių padėtį. Savo kolegas Vietname raginame ginti ir gerbti žmogaus teises ir vykdyti visus Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir tarptautinėse konvencijose, prie kurių prisijungęs Vietnamas, nustatytus įsipareigojimus. Parlamento rezoliucija šiam pranešimui suteikta itin didelė reikšmė; norėčiau padėkoti Europos Parlamentui už tai. Be to, Vietnamui pranešėme apie naują svarbų Europos Parlamento vaidmenį, ypač atsižvelgiant į ateities partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą.

2009 m. gruodžio 8–10 d. ES delegacija lankėsi *Bat Nha* vienuolyne ir *Phuoc Hue* šventykloje, kur prieglobstį rado apie 200 likusių *Plum Village* narių. Kalbėjome su ten esančiais religijos atstovais ir vietos valdžios institucijomis siekdami daugiau sužinoti apie dabartinę padėtį. ES ir toliau labai atidžiai stebės padėtį *Phuoc Hue* šventykloje.

Pat the Cope Gallagher (ALDE), pavaduojantis klausimo autorių. – Norėčiau padėkoti Tarybos pirmininkei, taip pat B. Crowley vardu, už labai išsamų atsakymą ir pasakyti, kad esu labai patenkintas Tarybos ir Komisijos požiūriu. Tikiuosi, ir toliau stebėsite pokyčius pragmatiškai.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 15, kurį pateikė **Pat the Cope Gallagher** (H-0463/09)

Tema: Islandijos prašymas dėl stojimo į Europos Sąjungą

Ar Taryba galėtų pateikti naujausią padėties, susijusios su Islandijos prašymu dėl stojimo į Europos Sąjungą, vertinimą?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Ponia pirmininke, manau, šis klausimas įdomus ir jums.

(SV) Pirmiausia norėčiau jums priminti gruodžio 8 d. Tarybos išvadą, kuriose Taryba rašo, kad Islandija yra šalis, turinti senas ir tvirtas demokratijos tradicijas, galinti įnešti labai didelį indėlį į ES strateginiu ir politiniu požiūriu, ir kad ji jau glaudžiai integruota į ES įvairiose srityse, būdama Europos ekonominės erdvės ir Šengeno erdvės narė.

Islandijos prašymas tapti Europos Sąjungos nare oficialiai pateiktas Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai Stokholme 2009 m. liepos 16 d. Aš pati ten buvau ir priėmiau prašymą, kuris nedelsiant perduotas Tarybos nariams.

2009 m. liepos 27 d. posėdyje Taryba priminė apie atnaujintą konsensusą dėl plėtros, kuris aprašytas 2006 m. Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadose, ir principą, pagal kurį kiekviena šalis vertinama pagal savo nuopelnus, ir nusprendė pradėti Europos Sąjungos sutarties 49 straipsnyje nurodytą procesą. Taigi, Komisija buvo paprašyta pateikti Tarybai nuomonę dėl šio prašymo.

Prašymas bus įvertintas pagal sutartyje nustatytus principus, 1992 m. Europos Vadovų Tarybos susitikime Kopenhagoje nustatytus kriterijus ir 2006 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadą. Praeitą savaitę Bendrųjų reikalų tarybos priimtose išvadose nurodyta, kad ji toliau imsis šio reikalo tada, kai Komisija pateiks nuomonę. Taigi, Taryba tikriausiai galės priimti sprendimą dėl galimos derybų su Islandija pradžios pirmaisiais Ispanijos pirmininkavimo Tarybai mėnesiais.

Pat the Cope Gallagher (ALDE). – Norėčiau padėkoti Tarybos Pirmininkei už atsakymą. Kaip Delegacijos ryšiams su Šveicarija, Islandija ir Norvegija bei Europos ekonominės erdvės (EEE) jungtiniame parlamentiniame komitete pirmininkas puikiai suprantu, kad, be abejo, kiekvieną prašymą reikia įvertinti pagal šalies nuopelnus ir daromą pažangą. Manau, tai matyti iš to, kad Islandija į tiek daug klausimų atsakė per gana trumpą laiką ir, žinoma, buvo naudinga, kad ji yra EEE narė. Tai Islandijos Vyriausybės įsipareigojimo ženklas. Manau, Islandijos tapimas Europos Sąjungos nare būtų dar vienas didelis Europos plėtros žingsnis.

Vis dėlto minėjote senąją demokratiją, taigi, šį sprendimą turės priimti Islandijos žmonės, bet tikiuosi tolesnės pažangos kitame Tarybos posėdyje ir, tikiuosi, tada bus žengtas didelis žingsnis ir Taryba paskelbs pranešimą.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Islandijos prašymą reikia nagrinėti pagal taisykles ir procedūras, o Komisija dar nebaigė tikrinimo ir neparengė nuomonės. Komisija, kaip ir Islandija, daro pažangą ir jau paskyrė savo derybų grupes, kurios pasirengusios dirbti labai kruopščiai, bet sparčiai. Taigi, mano nuomone, galime tikėtis, kad Komisija pateiks savo nuomonę kitų metų pradžioje, ir, tikiuosi, Taryba galės priimti sprendimą dėl tolesnių veiksmų.

Pirmininkė. – 16 klausimas anuliuotas, nes nėra jo autoriaus.

Klausimas Nr. 17, kurį pateikė **Mairead McGuinness** (H-0470/09)

Tema: Biologiškai skaidomos atliekos

Ar galėtų Taryba pakomentuoti valstybių narių padarytą pažangą siekiant biologiškai skaidomų atliekų nebevežti į sąvartynus, kaip nurodyta Direktyvoje 1999/31/EB⁽⁵⁾ dėl atliekų sąvartynų?

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas*. – (SV) Kiekvieną dieną ES valstybėse narėse susidaro didelis atliekų kiekis. Tai, kaip sprendžiame šią atliekų problemą, žinoma, turi įtakos aplinkai. Neseniai Komisijos paskelbtos ES teisės aktų dėl atliekų įgyvendinimo ataskaitos išvadose teigiama, kad nepaisant kai kuriose valstybėse narėse padarytos pažangos, reikia didelių įgyvendinimo pastangų daugelyje valstybių, kad atliekų tvarkymo infrastruktūra atitiktų ES reikalavimus. Itin sunku įgyvendinti direktyvą dėl sąvartynų.

Apie biologiškai skaidomų atliekų nebevežimą į sąvartynus Komisijos ataskaitoje teigiama, kad 2006 m. tik devynios šalys pasiekė užsibrėžtus mažinimo tikslus – tiek galima pasakyti pagal gana ribotą turimą informaciją. Taryba prieš tai savo 2009 m. birželio mėn. išvadose teigia, kad ji sutinka su Komisija. Labai svarbu pasiekti ES tikslus dėl biologiškai skaidomų atliekų nebevežimo į sąvartynus. Be to, Taryba paragino Komisiją tęsti poveikio analizę, kad prireikus būtų galima parengti pasiūlymą dėl ES teisės aktų dėl biologiškai skaidomų atliekų.

Tarybos teigimu reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad reikia ES teisės aktų, ypač dėl biologiškai skaidomų atliekų perdirbimo kompostuojant ir atgaunant energiją biudujų įrangoje, paskui perdirbant likusias medžiagas. Be to, Taryba nurodė, kad geriau valdant biologiškai skaidomas atliekas būtų galima tvariau valdyti mūsų išteklius, didinti žemės apsaugą, padėti kovoti su klimato kaita ir ypač sudaryti sąlygas pasiekti atliekų nebevežimo į sąvartynus ir atsinaujinančiosios energijos tikslus.

Mairead McGuinness (PPE). – Manau, visi Europos Parlamento nariai remia šias pastangas. Jei atsistotumėte sąvartyne ir įkvėptumėte, suprastumėte, kad tai iš tikrųjų siaubinga, ir manau, visuomenė, kuri verčia šiukšles, tikriausiai turėtų ten apsilankyti.

Gal galėtumėte, jei žinote, nurodyti priežastis, kad suprastume, kodėl tik devynios valstybės narės yra šiame etape? Žinau, kad turime tai daryti; sutinku, kad reikia gaminti biudujas. Visi sutinka su principais, bet kodėl mums nepavyksta pasiekti tikslų?

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas*. – Turiu prisipažinti, kad nesu šios srities žinovė, bet, kiek suprantu iš Komisijos pranešimų, nėra tinkamos infrastruktūros šiam klausimui spręsti ir brangiai kainuotą ją įgyvendinti. Žinoma, per ilgą laiką tai būtų naudinga, bet valstybės narės neinvestavo į reikiamą infrastruktūrą, todėl tai užėmė tiek daug laiko.

Pirmininkė. – Dabar pereisime prie paskutinio šio vakaro ir, tiesą sakant, paskutinio jūsų šalies pirmininkavimo klausimo. Jį pateikė H.-P. Martin ir jo tema yra Tarybai pirmininkaujančios Švedijos pasiekimai skaidrumo klausimais, kuriais, drįstu sakyti, turime ką pranešti.

Klausimas Nr. 18, kurį pateikė **Hans-Peter Martin** (H-0472/09)

Tema: Tarybai pirmininkaujančios Švedijos laimėjimai sprendžiant skaidrumo klausimus

2009 m. rugsėjo 16 d. Tarybai pirmininkaujanti Švedija savo atsakyme į klausimą (H-0295/09)⁽⁶⁾ paaiškino, kad ji sutinka su Parlamento nariu, pabrėžusiu, jog svarbu, kad Europos Sąjungos veikla taptų skaidresnė. Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė taip pat paaiškino siekianti įgyvendinti atitinkamas nuostatas dėl skaidrumo pagal Tarybos darbo tvarkos taisyklių 8 straipsnio 1–4 dalis. Taikant šias darbo tvarkos taisykles, visi svarstymai dėl teisės aktų, priimamų pagal bendro sprendimo procedūrą, turi būti vieši.

Kokias išvadas galėtų padaryti Taryba šiandien, besibaigiant Švedijos pirmininkavimo laikotarpiui? Ar buvo pasiekta teigiamų rezultatų ir kokiose srityse?

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas*. – (SV) Kaip pastebėjo garbingas Parlamento narys, didinti Europos Sąjungos veiklos skaidrumą yra svarbus Švedijos, kaip valstybės narės ir Tarybai pirmininkaujančios šalies, prioritetas. Vienas iš aiškių mūsų nustatytų tikslų buvo skaidrumo didinimas kiekvienoje Tarybos veiklos srityje.

⁽⁵⁾ OL L 182, 1999 7 16, p. 1.

⁽⁶⁾ 2009 m. rugsėjo 16 d. atsakymas raštu.

Norėčiau paminėti, pvz., Tarybai pirmininkaujančios šalies interneto svetainę, kurioje galima rasti informaciją apie posėdžius, susijusius dokumentus ir tiesioginio vaizdo transliavimo nuorodas trimis kalbomis.

Per paskutinius mėnesius Tarybai pirmininkaujanti Švedija kiek įmanydama siekė užtikrinti, kad būtų taikomos Tarybos darbo taisyklių nuostatos dėl skaidrumo.

2009 m. liepos, rugsėjo, spalio ir lapkričio mėn. Tarybai pirmininkaujančios Švedijos iniciatyva surengta 20 viešųjų diskusijų pagal Darbo tvarkos taisyklių 8.3 straipsnį. Be to, surengtos viešosios diskusijos apie Tarybai pirmininkaujančios šalies ECOFIN tarybos darbo programą. Taigi, per kelis mėnesius surengta 21 viešoji diskusija.

Kalbant apie viešųjų svarstymų skaičių, 59 teisės aktai priimti viešai kaip A punktai pagal įprastą teisėkūros procedūrą ir devyni pasiūlyti teisės aktai aptarti kaip B punktai per viešąją Tarybos posėdį. Be to, surengtas vienas viešas svarstymas dėl Tarybai pirmininkaujančios šalies iniciatyvos. Jei garbingiems Parlamento nariams atrodo, kad tai nėra daug, reikėtų turėti omenyje, kad Tarybos darbotvarkės punktų, dėl kurių būtina rengti viešuosius svarstymus, skaičius šiek tiek skiriasi atsižvelgiant į punktų, kuriems taikoma įprasta teisėkūros procedūra, skaičių. Be to, naujasis Parlamentas neturėjo tiek daug punktų kaip paprastai. Naujoji Komisija, be abejo, didins teisės aktų pasiūlymų, kuriuos turės nagrinėti Taryba ir Europos Parlamentas, skaičių; tada padidės ir punktų skaičius.

Be to, dabar, išgaliojus Lisabonos sutarčiai, visi Tarybos posėdžiai, kuriuose nagrinėjama darbotvarkė, susijusi su teisės aktų svarstymais, yra taip pat vieši. Tarybai pirmininkaujanti Švedija džiaugiasi šiuo patobulinimu; dėl jo Europos Sąjunga taps veiksmingesnė ir demokratiškesnė.

Baigdama norėčiau paminėti, kad vakar Tarybai pirmininkaujanti Švedija ėmėsi iniciatyvos dėl susitikimo su tarpinstitucine skaidrumo darbo grupe, su Komisijos Pirmininko pavaduotoja Margot Wallström ir Europos Parlamento Pirmininko pavaduotoja Diana Wallis. Aptarėme daug konkrečių pasiūlymų, kaip Europos piliečiams sudaryti geresnes sąlygas ir suteikti galimybę patogiau naudotis informacija ES institucijose.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Retai šiuose posėdžiuose reiškiame tam tikras emocijas. Manau, garbė ir malonumas, kad galime surengti galutinį dialogą. Ponia C. Malmström, žinote, kad tai lėtas siauras takas link didesnio skaidrumo, kuriuo mes, deja, dažnai judame sraigės greičiu, jei prisiminsime, kur buvome prieš dešimt metų ir kur esame dabar. Vis dėlto, būdamas kritiškas, bet aistringas Europos šalininkas, tikrai negaliu būti patenkintas vien tuo, ką iki šiol pasiekėme.

Norėčiau sužinoti, kokią žinią paliksite mums apie tai, ką galėtumėte iš tikrųjų pagerinti jūsų darbo tęsėjai. Pirmiausia galvoju apie Tarybos darbo grupes. Tiesą sakant nesu patenkintas nei iki šiol viešai prieinamų darbotvarkės punktų skaičiumi, nei galimybės naudotis dokumentais suteikimo būdu. Ar, atsižvelgdama į ilgalaikę dešimties metų patirtį Europos politikoje, manote, kad kada nors pasieksime tokį skaidrumo lygį, kokį Švedija pasiekė prieš dešimtis metų?

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – Tai iš tiesų labai svarbus klausimas. Mano nuomone, per paskutinius dešimt metų labai padidėjo galimybės naudotis dokumentais ir skaidrumas. Tai pasiekta įgyvendinus labai svarbų Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 ir didžiuojuosi, kad galėjau dalyvauti jį rengiant.

Be to, svarbu, kaip jį įgyvendiname ir koks mūsų požiūris. Požiūris pagerėjo per paskutinius dešimt metų. Daugybė žmonių mūsų Europos valdžios institucijose suprato, kad skaidrumas ir atvirumas nėra pavojingas, bet geras ir veiksmingas dalykas. Jis užtikrina teisėtumą ir mažina nusikaltimų ir korupcijos galimybes.

Mūsų darbas dar nebaigtas. Lisabonos sutartis suteikia mums naujų galimybių. Tikiuosi, visos Tarybai pirmininkausiančios šalys naudosis šiomis galimybėmis kiek įmanoma geriau. Vakarietiškoji Komisija pranešė, kad, atsižvelgdama į Lisabonos sutartį, vėliau pateiks pasiūlymų, kaip gerinti skaidrumą.

Dar reikia daug nuveikti, bet nuėjome ilgą kelią. Kaip minėjo garbingas narys, tai nuolatinė kova, ir tikiuosi, galėsiu eiti šiuo kovos keliu kartu.

Pirmininkė. – Lieka tik labai padėkoti jums, ministre C. Malmström, už bendradarbiavimą ir tokį aktyvų dalyvavimą klausimų valandoje Švedijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu. Tikimės išvysti jus Komisijoje, jei patvirtins Europos Parlamentas. Labai ačiū jums ir jūsų kolegoms.

Tuo baigiama klausimų valanda.

Atsakymai į klausimus, į kuriuos nebuvo atsakyta dėl laiko stokos, bus pateikti raštu (žr.priedą).

13. Kito posėdžio darbotvarkė (žr. protokolą)**14. Posėdžio pabaiga**

(Posėdis baigtas 19.10 val.)